

T.C. Sağlık Bakanlığı

SAĞLIK İSTATİSTİKLERİ YILLIĞI 2012

SAĞLIK ARAŞTIRMALARI GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

T.C. Sağlık Bakanlığı

**T.C. SAĞLIK BAKANLIĞI
SAĞLIK İSTATİSTİKLERİ YILLIĞI
2012**

Ankara 2013

T.C. SAĞLIK BAKANLIĞI
SAĞLIK İSTATİSTİKLERİ YILLIĞI
2012

Telif Hakkı Sahibi:

© Türkiye Cumhuriyeti Sağlık Bakanlığı Sağlık Araştırmaları Genel Müdürlüğü, 2013

Tüm hakları Türkiye Cumhuriyeti Sağlık Bakanlığı Sağlık Araştırmaları Genel Müdürlüğüne aittir. Kaynak gösterilmeksizin alıntı yapılamaz. Alıntı yapıldığında kaynak gösterimi: “editör/yazar adları, Sağlık Araştırmaları Genel Müdürlüğü, Sağlık Bakanlığı, basım yeri, basım yılı” belirtilmesi şeklinde olmalıdır. 5846 sayılı yasa gereği Sağlık Araştırmaları Genel Müdürlüğü onayı olmaksızın tamamen veya kısmen çoğaltılamaz.

HAZIRLAYANLAR

Berrak BORA BAŞARA
Cemil GÜLER
Gökâl Kadri YENTÜR
Birsen BİRGE
Erman PULGAT
Burcu MAMAK EKİNCİ

ISBN : 978-975-590-471-9

Sağlık Bakanlığı Yayın No : 917

Sağlık Araştırmaları
Genel Müdürlüğü Yayın No : SB-SAG-2013/01

Baskı : Sentez Matbaacılık ve Yayıncılık
İstanbul Cad. İstanbul Çarşısı No: 48/10
Tel-Faks: 0.312 341 44 67 • İskitler / ANKARA
sentez-matbaa@hotmail.com

Ankara 2013

İçindekiler

İSTATİSTİKİ BÖLGE BİRİMLERİ SINIFLAMASI ve İLLERİ	IV
KISALTMALAR	V
Bölüm 1	
Genel Demografik Göstergeler	1
Bölüm 2	
Mortalite.....	15
Bölüm 3	
Morbidite.....	25
Bölüm 4	
Risk Faktörleri	37
Bölüm 5	
Hastalıkların Önlenmesi ve Sağlığın Korunması.....	49
Bölüm 6	
Sağlık Hizmeti Verilen Kurumlar ve Altyapıları.....	63
Bölüm 7	
Sağlık Hizmetlerinin Kullanımı	89
Bölüm 8	
Sağlıkta İnsan Kaynakları.....	127
Bölüm 9	
Sağlık Ekonomisi ve Finansmanı.....	153

İSTATİSTİKİ BÖLGE BİRİMLERİ SINIFLAMASI ve İLLERİ

Akdeniz	Antalya Burdur Isparta Adana İçel Hatay Kahramanmaraş Osmaniye	Ege	İzmir Aydın Denizli Muğla Afyonkarahisar Kütahya Manisa Uşak
Batı Anadolu	Ankara Karaman Konya	Güneydoğu Anadolu	Adıyaman Gaziantep Kilis
Batı Karadeniz	Bartın Karabük Zonguldak Çankırı Kastamonu Sinop Amasya Çorum Samsun Tokat		Diyarbakır Şanlıurfa Batman Mardin Siirt Şırnak
		İstanbul	İstanbul
		Kuzeydoğu Anadolu	Bayburt Erzincan Erzurum
Batı Marmara	Edirne Kırklareli Tekirdağ Balıkesir Çanakkale		Ağrı Ardahan İğdır Kars
Doğu Karadeniz	Artvin Giresun Gümüşhane Ordu Rize Trabzon	Ortadoğu Anadolu	Bingöl Elazığ Malatya Tunceli Bitlis Hakkâri
Doğu Marmara	Bilecik Bursa Eskişehir Bolu Düzce Kocaeli Sakarya Yalova	Orta Anadolu	Muş Van Aksaray Kırıkkale Kırşehir Nevşehir Niğde Kayseri Sivas Yozgat

KISALTMALAR

AB	: Avrupa Birliği
AÇSAP	: Ana Çocuk Sağlığı ve Aile Planlaması Genel Müdürlüğü
ADNKS	: Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi
BCG	: Verem Aşısı
BT	: Bilgisayarlı Tomografi
Cm	: Santimetre
DaBT	: Difteri aselüler Boğmaca Tetanoz Aşısı
DSÖ/ WHO	: Dünya Sağlık Örgütü
EKO	: Ekokardiyografi
EUROSTAT	: Avrupa İstatistik Ofisi
GSYİH	: Gayri Safi Yurtiçi Hasıla
HBV	: Hepatit B Aşısı
HFA	: Health for All Database/ Herkes İçin Sağlık Veritabanı
Hib	: Hemofilus Influenza Tip B Aşısı
ICD-10	: Uluslararası Hastalık Sınıflandırması
İBBS	: İstatistikî Bölge Birimleri Sınıflaması
İPA	: İnaktif Polio Aşısı
KETEM	: Kanser Erken Teşhis, Tarama ve Eğitim Merkezleri
Kg	: Kilogram
KKK	: Kızamık Kızamıkçık Kabakulak Aşısı
KPA	: Konjuge Pnömonokok Aşısı
MR	: Manyetik Rezonans
MSB	: Milli Savunma Bakanlığı
OECD	: Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü
ÖSYM	: Ölçme Seçme ve Yerleştirme Merkezi
SB	: Sağlık Bakanlığı
SGP	: Satınalma Gücü Paritesi
SSK	: Sosyal Sigortalar Kurumu
₺	: Türk Lirası
TNSA	: Türkiye Nüfus ve Sağlık Araştırması
TSİM	: Temel Sağlık İstatistikleri Modülü
TÜFE	: Tüketici Fiyatları Endeksi
TÜİK	: Türkiye İstatistik Kurumu
VKİ	: Vücut Kitle İndeksi

Tablo Listesi

Bölüm 1. Genel Demografik Göstergeler

Tablo 1.1. Genel Demografik Göstergeler, Türkiye	4
Tablo 1.2. İllere Göre Bazı Bazı Genel Demografik Göstergeler, 2012	12

Bölüm 2. Mortalite

Tablo 2.1. ICD-10 Ana Tanı Gruplarına ve Cinsiyete Göre Ölüm Nedenlerinin Dağılımı, (%), Türkiye, 2010, 2011, 2012.....	23
---	----

Bölüm 3. Morbidite

Tablo 3.1. Yıllara Göre Enfeksiyon Hastalıklarının Vaka Sayıları, Türkiye	27
Tablo 3.2. Yıllara Göre Enfeksiyon Hastalıklarının İnsidansı, (100.000 Nüfusta), Türkiye	27
Tablo 3.3. ICD-10 Ana Tanı Gruplarına ve Cinsiyetlere Göre Hastane Yatışlarının Dağılımı, (%), Türkiye, 2001,2012	30
Tablo 3.4. Yıllara ve Cinsiyete Göre Toplam Kanser İnsidansı, (100.000'de, Dünya Standart Nüfusu), Türkiye	30
Tablo 3.5. Yıllara Göre Kadınlarda En Sık Görülen 10 Kanser Türünün İnsidansı, (100.000'de, Dünya Standart Nüfusu), Türkiye.....	31
Tablo 3.6. Yıllara Göre Erkeklerde En Sık Görülen 10 Kanser Türünün İnsidansı, (100.000'de, Dünya Standart Nüfusu), Türkiye.....	31
Tablo 3.7. 18 Yaş ve Üzeri Bireylerin Kendi Kendine Meme Muayenesi Yapma Durumu , (%), 2013	32
Tablo 3.8. 15 Yaş ve Üzeri Bireylerin Prostat Muayenesi Yaptırma Durumunun Yerleşim Yerine Göre Dağılımı, 2012	32
Tablo 3.9. 15 Yaş ve Üzeri Bireylerin Mamografi Çektirme Durumunun Yerleşim Yerine Göre Dağılımı, 2012.....	32
Tablo 3.10. 15 Yaş ve Üzeri Bireylerin Smear Yaptırma Durumunun Yerleşim Yerine Göre Dağılımı, 2012.....	32
Tablo 3.11. Onbeş Yaş ve Üzeri Bireylerin Genel Sağlık Durumunun Cinsiyet, Yaş Grubu ve Yerleşim Yerine Göre Dağılımı, (%), 2012.....	33
Tablo 3.12. Onbeş Yaş ve Üzeri Bireylerin Genel Sağlık Durumunun Cinsiyete Göre Dağılımı, (%), 2008, 2010 2012	33

Tablo 3.13. Onbeş Yaş ve Üzeri Bireylerde Hastalık/Sağlık Sorunu Yaşadıklarını Belirtenlerin Cinsiyet ve Yerleşim Yerine Göre Dağılımı, (%), 2012	34
Tablo 3.14. Onbeş Yaş ve Üzeri Bireylerde Hekim Tarafından Teşhis Edilen Hastalık/Sağlık Sorunlarının Cinsiyet ve Yerleşim Yerine Göre Dağılımı, (%), 2012	35

Bölüm 4. Risk Faktörleri

Tablo 4.1. Bireylerin Tütün Mamulü Kullanma Durumunun Cinsiyet ve Yerleşim Yerine Göre Dağılımı, 2012.....	39
Tablo 4.2. Halen Tütün Mamulü Kullananların İlk Kez Tütün Mamulü Kullanma Yaşlarının Cinsiyete Göre Dağılımı, (%), 2012	40
Tablo 4.3. Onbeş Yaş ve Üzeri Bireylerde Alkol Kullananların Cinsiyet ve Yerleşim Yerine Göre Dağılımı, (%), 2012.....	41
Tablo 4.4. Halen Alkol Kullananların İlk Kez Alkol Kullanma Yaşlarının Cinsiyete Göre Dağılımı, (%), 2012.....	41
Tablo 4.5. Onbeş Yaş ve Üzeri Bireylerde Vücut Kitle İndeksinin Cinsiyet ve Yerleşim Yerine Göre Dağılımı, (%), 2012.....	42
Tablo 4.6. Onbeş Yaş ve Üzeri Bireylerde Boy ve Kilo Ortalamalarının Yaş Gruplarına ve Cinsiyete Göre Dağılımı, 2012	43
Tablo 4.7. 18 Yaş ve Üzeri Bireylerin Son 1 Yıl İçerisinde Daha Sağlıklı Olmak İçin Yaptıkları, (%), 2013.....	43
Tablo 4.8. 18 Yaş ve Üzeri Bireylerin Düzenli Sabah Kahvaltısı Yapma Durumu, (%), 2013	44
Tablo 4.9. 18 Yaş ve Üzeri Bireylerin El Yıkama Alışkanlığı, (%), 2013	44
Tablo 4.10. 18 Yaş ve Üzeri Bireylerin Emniyet Kemeri Takma Alışkanlığı, (%), 2013	44
Tablo 4.11. Onbeş Yaş ve Üzeri Bireylerin Meyve Tüketme Sıklığının Cinsiyet ve Yerleşim Yerine Göre Dağılımı, 2012.....	45
Tablo 4.12. Onbeş Yaş ve Üzeri Bireylerin Sebze yada Salata Tüketme Sıklığının Cinsiyet ve Yerleşim Yerine Göre Dağılımı, 2012.....	45
Tablo 4.13. Onbeş Yaş ve Üzeri Bireylerin Meyve yada Sebze Suyu Tüketme Sıklığının Cinsiyet ve Yerleşim Yerine Göre Dağılımı, 2012.....	46
Tablo 4.14. Onbeş Yaş ve Üzeri Bireylerin Son 12 Ay İçerisinde Tansiyon, Kolesterol veya Kan Şekeri Ölçümü Yaptırma Durumunun Cinsiyet ve Yerleşim Yerine Göre Dağılımı, 2012.....	46

Bölüm 5. Hastalıkların Önlenmesi ve Sağlığın Korunması

Tablo 5.1. Yıllara Göre Aşılama Oranları, (%), Türkiye	51
Tablo 5.2. Yıllara Göre Ana Çocuk Sağlığı ve Aile Planlaması Göstergeleri, Türkiye.....	54
Tablo 5.3. Yıllara ve Sektörlere Göre Sezaryen ve Primer Sezaryen Oranları, Türkiye.....	54
Tablo 5.4. Yıllara Göre Gebe, Bebek, Çocuk ve Lohusa İzlem Faaliyetleri, Türkiye.....	58

Bölüm 6. Sağlık Hizmeti Veren Kurumlar ve Altyapıları

Tablo 6.1. Dallara Göre Hastane ve Yatak Sayıları, 2012, Türkiye.....	66
Tablo 6.2. Türlerine ve Sektörlere Göre Yoğun Bakım Yatak Sayısı, 2012, Türkiye.....	69
Tablo 6.3. İBBS-1'e ve Sektörlere Göre 1.000.000 Kişiy Düşen Fiilen Kullanılan Hemodiyaliz Cihazı Sayısı, 2012.....	73
Tablo 6.4. Sektörlere Göre Yataklı Tedavi Kurumlarında Cihaz Sayıları, 2012, Türkiye.....	73
Tablo 6.5. İBBS-1'e ve Sektörlere Göre Yataklı Tedavi Kurumlarında 1.000.000 Kişiy Düşen MR Cihazı Sayısı, 2012	74
Tablo 6.6. İBBS-1'e ve Sektörlere Göre Yataklı Tedavi Kurumlarında 1.000.000 Kişiy Düşen BT Cihazı Sayısı, 2012	75
Tablo 6.7. İBBS-1'e ve Sektörlere Göre Yataklı Tedavi Kurumlarında 1.000.000 Kişiy Düşen Ultrason Cihazı Sayısı, 2012.....	76
Tablo 6.8. İBBS-1'e ve Sektörlere Göre Yataklı Tedavi Kurumlarında 1.000.000 Kişiy Düşen Doppler Ultrason Cihazı Sayısı, 2012.....	76
Tablo 6.9. İBBS-1'e ve Sektörlere Göre Yataklı Tedavi Kurumlarında 1.000.000 Kişiy Düşen EKO Cihazı Sayısı, 2012	77
Tablo 6.10. İBBS-1'e ve Sektörlere Göre Yataklı Tedavi Kurumlarında 1.000.000 Kişiy Düşen Mamografi Cihazı Sayısı, 2012	77
Tablo 6.11. İBBS-1'e ve Sektörlere Göre Yataklı Tedavi Kurumlarında 1.000.000 Kişiy Düşen Röntgen Cihazı Sayısı, 2012.....	78
Tablo 6.12. İBBS-1'e Göre Tıp Dal Merkezi ve Özel Poliklinik Sayısı, 2012.....	78
Tablo 6.13. Sektörlere Göre Ağız ve Diş Sağlığı Hizmeti Veren Kurum ve Kuruluşlar, Türkiye, 2012.....	79
Tablo 6.14. Yıllara Göre Birinci Basamak Kuruluş Sayıları, Sağlık Bakanlığı.....	80

Tablo 6.15. Ambulans Türlerine Göre Araç ve Nakledilen Hasta Sayısı, Sağlık Bakanlığı, 2012.....	84
Tablo 6.16. İllere Göre Bazı Sağlık Göstergeleri, Türkiye, 2012	85

Bölüm 7. Sağlık Hizmetleri Kullanımı

Tablo 7.1. Yıllara ve Kurum Türlerine Göre Toplam Hekime Müracaat Sayısı, Tüm Sektörler, Türkiye	91
Tablo 7.2. Yıllara ve Sektörlere Göre Hastanelere Müracaat Sayısı, Türkiye.....	95
Tablo 7.3. Yıllara ve Sektörlere Göre Hastanelere Kişi Başı Müracaat Sayısı, Türkiye	96
Tablo 7.4. Yıllara ve Sektörlere Göre Yatan Hasta Sayısı, Türkiye.....	98
Tablo 7.5. İBBS-1'e Göre Sağlık Bakanlığı Hastanelerine Yatan Hasta Sayıları ve Toplam Yatan Hasta Sayısı İçindeki Oranı, (%), 2012	99
Tablo 7.6. Yıllara ve Sektörlere Göre Toplam Ameliyat Sayıları, Türkiye	99
Tablo 7.7. Sektörlere Göre Ameliyat Sayılarının Ameliyat Gruplarına Göre Dağılımı, 2012	100
Tablo 7.8. Sektörlere Göre Ameliyat Sayılarının Ameliyat Gruplarına Göre Dağılımı, (%), 2012	100
Tablo 7.9. İBBS-1'e ve Sektörlere Göre 1.000 Kişiye Düşen Ameliyat Sayıları, 2012	101
Tablo 7.10 İBBS-1'e ve Ameliyat Gruplarına Göre 1.000 Kişiye Düşen Ameliyat Sayıları, 2012	101
Tablo 7.11. İBBS-1'e ve Sektörlere Göre Ameliyat Sayısının Hastane Müracaat Sayısına Oranı, (%), 2012.....	102
Tablo 7.12. Yıllara ve Sektörlere Göre Hastanelerde Yatılan Gün Sayısı, Türkiye	111
Tablo 7.13. İBBS-1'e Göre Hastanelerde Yatılan Gün Sayısı, Sağlık Bakanlığı, 2012	111
Tablo 7.14. Yıllara Göre Organ Nakli Sayısı, Tüm Sektörler, Türkiye	112
Tablo 7.15. Yıllara ve Sektörlere Göre Yataklı Tedavi Kurumlarında Bazı Cihazların Görüntüleme Sayısı, Türkiye, 2012	112
Tablo 7.16. İBBS-1'e ve Sektörlere Göre Yataklı Tedavi Kurumlarında Yapılan Muayenelerde İstenilen MR Görüntüleme Sayısı, (Her 1.000 Kişi İçin), 2012.....	113
Tablo 7.17. İBBS-1'e ve Sektörlere Göre Yataklı Tedavi Kurumlarında Yapılan Muayenelerde İstenilen BT Görüntüleme Sayısı, (Her 1.000 Kişi İçin), 2012.....	113

Tablo 7.18. İBBS-1'e ve Sektörlere Göre Yataklı Tedavi Kurumlarında Yapılan Muayenelerde İstenilen Ultrason Sayısı, (Her 1.000 Kişi İçin), 2012.....	114
Tablo 7.19. İBBS-1'e ve Sektörlere Göre Yataklı Tedavi Kurumlarında Yapılan Muayenelerde İstenilen Doppler Ultrason Sayısı, (Her 1.000 Kişi İçin), 2012.....	114
Tablo 7.20. İBBS-1'e ve Sektörlere Göre Yataklı Tedavi Kurumlarında Yapılan Muayenelerde İstenilen EKO Sayısı, (Her 1.000 Kişi İçin), 2012.....	115
Tablo 7.21. İBBS-1'e ve Sektörlere Göre Yataklı Tedavi Kurumlarında Yapılan Muayenelerde İstenilen Mamografi Sayısı, (Her 1.000 Kişi İçin), 2012.....	115
Tablo 7.22. İBBS-1'e ve Sektörlere Göre Yataklı Tedavi Kurumlarında Yapılan Muayenelerde İstenilen Röntgen Sayısı, (Her 1.000 Kişi İçin), 2012.....	116
Tablo 7.23. Yıllara Göre Bazı İlaçların Tüketim Miktarları, (Milyon Kutu), Türkiye.....	118
Tablo 7.24. Yıllara Göre Sağlık Kuruluşlarının Hizmetlerinden Memnuniyet Oranı	122
Tablo 7.25. İllere Göre Bazı Sağlık Göstergeleri, Türkiye, 2012	124

Bölüm 8. Sağlıkta İnsan Kaynakları

Tablo 8.1. Yıllara Göre Sağlık Personelinin Sayıları, Tüm Sektörler, Türkiye	129
Tablo 8.2. Sağlık Personelinin Sektörlere ve Unvanlara Göre Dağılımı, 2012	129
Tablo 8.3. Yıllara Göre Sağlık Personeli Sayıları, Sağlık Bakanlığı, Türkiye	130
Tablo 8.4. Sağlık Personelinin Hizmet Birimlerine Göre Dağılımı, Sağlık Bakanlığı, 2012	141
Tablo 8.5. Öğretim Yıllarına Göre Tıp Fakültesi, Öğrenci ve Öğretim Üyesi Sayıları, Türkiye	143
Tablo 8.6. Öğretim Yıllarına Göre Dış Hekimliği Fakültesi, Öğrenci ve Öğretim Üyesi Sayıları, Türkiye	144
Tablo 8.7. Öğretim Yıllarına Göre Eczacılık Fakültesi, Öğrenci ve Öğretim Üyesi Sayıları, Türkiye	145
Tablo 8.8. Öğretim Yıllarına Göre Hemşirelik Yüksek Okulları ile Hemşire Yetiştiren Yüksek Öğretim Kurumları Öğrenci ve Öğretim Elemanı Sayıları, Türkiye.....	146

Tablo 8.9. Öğretim Yıllarına Göre Lisans Düzeyinde Eğitim Veren Ebelik Okulları, Öğrenci ve Öğretim Elemanı Sayıları, Türkiye.....	147
Tablo 8.10. Öğretim Yıllarına ve Bölümlerine Göre Sağlık Meslek Liseleri Mezun Sayıları, Türkiye	148
Tablo 8.11. Öğretim Yıllarına Göre Tıpta Uzmanlık Sınavı ile Alınan Öğrenci ve Mezun Sayıları, Türkiye.....	148
Tablo 8.12. İller Göre Bazı Sağlık Göstergeleri, Türkiye, 2012.....	149

Bölüm 9. Sağlık Ekonomisi ve Finansmanı

Tablo 9.1. Yıllara Göre Cari, Yatırım ve Toplam Sağlık Harcaması, Türkiye.....	155
--	-----

Şekil ve Harita Listesi

Bölüm 1. Genel Demografik Göstergeler

Şekil 1.1.	Nüfus Piramidi, Toplam, Türkiye, 2000, 2012	3
Şekil 1.2.	Nüfus Piramidi, Türkiye, 2012	3
Şekil 1.3.	Yıllara Göre Kırsal ve Kentsel Nüfus Oranı, (%), Türkiye	4
Şekil 1.4.	İBBS-1'e Göre Kırsal ve Kentsel Nüfus Oranları, (%), 2012	5
Harita 1.1.	İllere Göre Kentsel Nüfus Oranı, (%), 2012	5
Harita 1.2.	İllere Göre Kırsal Nüfus Oranı, (%), 2012	6
Şekil 1.5.	Kentsel Nüfus Oranlarının Uluslararası Karşılaştırması, (%), 2012	6
Şekil 1.6.	Yıllara Göre 0-14 Yaş Nüfus ve 65 Yaş ve Üzeri Nüfus Oranları, (%), Türkiye	7
Şekil 1.7.	İBBS-1'e Göre 0-14 Yaş Nüfus Oranları, (%), 2012	7
Harita 1.3.	İllere Göre 0-14 Yaş Nüfus Oranı, (%), 2012	8
Şekil 1.8.	0-14 Yaş Nüfus Oranlarının Uluslararası Karşılaştırması, (%), 2011	8
Şekil 1.9.	İBBS-1'e Göre 65 Yaş ve Üzeri Nüfus Oranları, (%), 2012	9
Harita 1.4.	İllere Göre 65 Yaş ve Üzeri Nüfus Oranı, (%), 2012	9
Şekil 1.10.	60 Yaş ve Üzeri Nüfus Oranlarının Uluslararası Karşılaştırması, (%), 2011	10
Şekil 1.11.	İBBS-1'e Göre Toplam Yaş Bağımlılık Oranları, (%), 2012	10
Harita 1.5.	İllere Göre Toplam Yaş Bağımlılık Oranı, (%), 2012	11

Bölüm 2. Mortalite

Şekil 2.1.	Doğumda Beklenen Yaşam Süresi, (Yıl), 1990, 2000, 2009,2011 Türkiye	17
Şekil 2.2.	Doğumda Beklenen Yaşam Süresinin Uluslararası Karşılaştırması, 2011	17
Şekil 2.3.	İBBS-1'e Göre Bebek Ölüm Hızı, (1.000 Canlı Doğumda), 2012	18
Şekil 2.4.	Bebek Ölüm Hızının Uluslararası Karşılaştırması, (1.000 Canlı Doğumda), 2011	18
Şekil 2.5.	İBBS-1'e Göre Perinatal Ölüm Hızı, (1.000 Canlı Doğumda), 2012	19
Şekil 2.6.	İBBS-1'e Göre Neonatal Ölüm Hızı, (1.000 Canlı Doğumda), 2012	19
Şekil 2.7.	Neonatal Ölüm Hızının Uluslararası Karşılaştırması, (1.000 Canlı Doğumda), 2011	20

Şekil 2.8. İBBS-1'e Göre Postneonatal Ölüm Hızı, (1.000 Canlı Doğumda), 2012	20
Şekil 2.9. İBBS-1'e Göre Beş Yaş Altı Ölüm Hızı, (1.000 Canlı Doğumda), 2012	21
Şekil 2.10. Beş Yaş Altı Ölüm Hızının Uluslararası Karşılaştırması, (1.000 Canlı Doğumda), 2011	21
Şekil 2.11. İBBS-1'e Göre Anne Ölüm Oranı, (100.000 Canlı Doğumda), 2012	22
Şekil 2.12. Anne Ölüm Oranı Uluslararası Karşılaştırması, (100.000 Canlı Doğumda), 2010	22

Bölüm 3. Morbidite

Şekil 3.1. Yıllara Göre AIDS İnsidansının Uluslararası Karşılaştırması, (100.000 Nüfusta)	28
Şekil 3.2. Yıllara Göre Kızamık İnsidansının Uluslararası Karşılaştırması, (100.000 Nüfusta)	28
Şekil 3.3. Yıllara Göre Tüberküloz İnsidansının Uluslararası Karşılaştırması, (100.000 Nüfusta)	29
Şekil 3.4. Yıllara Göre Sıtma İnsidansının Uluslararası Karşılaştırması, (100.000 Nüfusta)	29

Bölüm 4. Risk Faktörleri

Şekil 4.1. Her Gün Tütün Mamülü Kullanan Kişilerin Cinsiyete Göre Dağılımı, (%), 2003, 2008, 2010, 2012	39
Şekil 4.2. Ülkelere Göre Her Gün Tütün Mamülü Kullanma Durumu, (%), 2010	40
Şekil 4.3. Obez (Vücut Kitle İndeksi $\geq$ 30) Bireylerin Cinsiyete Göre Uluslararası Karşılaştırması, 2011	42

Bölüm 5. Hastalıkların Önlenmesi ve Sağlığın Korunması

Şekil 5.1. İBBS-1'e Göre Beşli Karma Aşı (DaBT+IPA+Hib) Üçüncü Doz Aşılama Oranı, (%), 2002, 2012	51
Şekil 5.2. (DaBT+IPA+Hib) Aşılama Oranlarının Uluslararası Karşılaştırması, (%), 2011	52
Şekil 5.3. İBBS-1'e Göre HBV-3 Aşılama Oranı, (%), 2002, 2012	52

Şekil 5.4.	İBBS-1'e Göre KKK Aşılama Oranı, (%), 2002, 2012	53
Şekil 5.5.	Yıllara ve Aşı Takvimine Göre Uygulanan Aşı Antijen Sayısı, Sağlık Bakanlığı.....	53
Şekil 5.6.	İBBS-1'e Göre Sağlık Kuruluşlarında Gerçekleşen Doğumların Tüm Doğumlar İçindeki Oranı, (%), 2002, 2012	55
Şekil 5.7.	İBBS-1'e Göre Antenatal Bakım Kapsamı (En Az Bir Ziyaret), (%), 2002, 2012	55
Şekil 5.8.	Antenatal Bakım Kapsamının Uluslararası Karşılaştırması, (En Az Bir Ziyaret), (%), 2011	56
Şekil 5.9.	İBBS-1'e Göre Sezaryen Doğumların Tüm Doğumlar İçindeki Oranı, (%), 2002, 2012	56
Şekil 5.10.	Sezaryen Doğumların Tüm Doğumlar İçindeki Oranının Uluslararası Karşılaştırması, (%), 2011	57
Şekil 5.11.	İsteyerek Düşük Yapma Oranı (100 Gebelikte), 1993,1998, 2003, 2008, Türkiye.....	57
Şekil 5.12.	İBBS-1'e Göre Gebe Başına Ortalama İzlem Sayısı, 2002, 2012	58
Şekil 5.13.	İBBS-1'e Göre Bebek Başına Ortalama İzlem Sayısı, 2002, 2012	59
Şekil 5.14.	İBBS-1'e Göre Çocuk Başına Ortalama İzlem Sayısı, 2002, 2012.....	59
Şekil 5.15.	İBBS-1'e Göre Lohusa Başına Ortalama İzlem Sayısı, 2002, 2012.....	60

Bölüm 6. Sağlık Hizmeti Veren Kurumlar ve Altyapıları

Şekil 6.1.	Yıllara ve Sektörlere Göre Hastane Sayısı, Türkiye.....	65
Şekil 6.2.	Yıllara ve Sektörlere Göre Hastane Yatağı Sayısı, Türkiye.....	65
Şekil 6.3.	Yıllara ve Sektörlere Göre Nitelikli Yatak Sayısı, Türkiye	66
Şekil 6.4.	Yıllara ve Sektörlere Göre Nitelikli Yatakların Dağılımı, (%), Türkiye.....	67
Şekil 6.5.	İBBS-1'e Göre 10.000 Kişiye Düşen Hastane Yatağı Sayısı, Tüm Sektörler, 2002, 2012	67
Şekil 6.6.	İBBS-1'e Göre 10.000 Kişiye Düşen Hastane Yatağı Sayısı, Sağlık Bakanlığı, 2002, 2012.....	68
Şekil 6.7.	10.000 Kişiye Düşen Hastane Yatağı Sayısının Uluslararası Karşılaştırması, 2011	68
Şekil 6.8.	Yıllara ve Sektörlere Göre Toplam Yoğun Bakım Yatağı Sayısı, Türkiye.....	69
Şekil 6.9.	Yıllara ve Sektörlere Göre Yoğun Bakım Yatakların Dağılımı, (%), Türkiye.....	70

Şekil 6.10. İBBS-1'e Göre 10.000 Kişiyeye Düşen Yoğun Bakım Yatak Sayısı, Tüm Sektörler, 2012	70
Şekil 6.11. İBBS-1'e Göre 10.000 Kişiyeye Düşen Yoğun Bakım Yatağı Sayısı, Sağlık Bakanlığı, 2012.....	71
Şekil 6.12. İBBS-1'e Göre Yoğun Bakım Yataklarının Tüm Yatalara Oranı, (%), Tüm Sektörler, 2012	71
Şekil 6.13. Yıllara ve Sektörlere Göre Hemodiyaliz Merkez Sayısı, Türkiye.....	72
Şekil 6.14. Yıllara ve Sektörlere Göre Fiilen Kullanılan Hemodiyaliz Cihaz Sayısı, Türkiye.....	72
Şekil 6.15. Yataklı Tedavi Kurumlarında 1.000.000 Kişiyeye Düşen MR Cihazı Sayısının Uluslararası Karşılaştırması, 2011	74
Şekil 6.16. Yataklı Tedavi Kurumlarında 1.000.000 Kişiyeye Düşen BT Cihazı Sayısının Uluslararası Karşılaştırması, 2011	75
Şekil 6.17. Yıllara Göre Diş Üniteli Başına Düşen Nüfus, Sağlık Bakanlığı, Türkiye.....	79
Şekil 6.18. Yıllara Göre Aile Sağlığı Merkezi Muayene Oda Sayısı, Türkiye.....	80
Şekil 6.19. İBBS-1'e Göre Aktif Çalışan Aile Hekimi Başına Düşen Nüfus, 2012	81
Şekil 6.20. Yıllara Göre 112 Acil Yardım İstasyonu Başına Düşen Nüfus, Sağlık Bakanlığı, Türkiye.....	81
Şekil 6.21. İBBS-1'e Göre 112 Acil Yardım İstasyonu Başına Düşen Nüfus, Sağlık Bakanlığı, 2012.....	82
Şekil 6.22. Yıllara Göre Ambulans Sayısı, Sağlık Bakanlığı, Türkiye.....	82
Şekil 6.23. Yıllara Göre 112 Acil Yardım Ambulansı Başına Düşen Nüfus, Sağlık Bakanlığı, Türkiye.....	83
Şekil 6.24. İBBS-1'e Göre 112 Acil Yardım Ambulansı Başına Düşen Nüfus, Sağlık Bakanlığı, 2012.....	83

Bölüm 7. Sağlık Hizmetleri Kullanımı

Şekil 7.1. Yıllara ve Hizmet Kapsamına Göre Kişi Başı Hekime Müracaat Sayısı, Tüm Sektörler, Türkiye.....	91
Şekil 7.2. İBBS-1'e Göre Kurum ve Kuruluşlarda Kişi Başı Hekime Müracaat Sayısı, Tüm Sektörler, 2002, 2012	92
Şekil 7.3. Kişi Başı Hekime Müracaat Sayısının Uluslararası Karşılaştırması, 2011	92
Şekil 7.4. Yıllara ve Hizmet Kapsamına Göre Hekime Müracaat Sayısının Oranı, (%), Tüm Sektörler, Türkiye.....	93

Şekil 7.5.	Yıllara Göre Birinci Basamak Kuruluşlarında Hekime Müracaat Sayısı, Tüm Sektörler, Türkiye.....	93
Şekil 7.6.	İBBS-1'e Göre Birinci Basamak Kuruluşlarında Kişi Başı Hekime Müracaat Sayısı, Tüm Sektörler, 2002, 2012.....	94
Şekil 7.7.	Yıllara Göre Birinci Basamak Kuruluşları Sevk Oranı, (%), Sağlık Bakanlığı, Türkiye.....	94
Şekil 7.8.	İBBS-1'e Göre İkinci ve Üçüncü Basamak Sağlık Kurumlarında Kişi Başı Hekime Müracaat Sayısı, Tüm Sektörler, 2002, 2012.....	95
Şekil 7.9.	İBBS-1'e Göre Kişi Başı Hastanelere Müracaat Sayısı, Tüm Sektörler, 2002, 2012.....	96
Şekil 7.10.	İBBS-1'e Göre Sağlık Bakanlığı Hastanelerine Müracaatların Tüm Sektörlerdeki Hastanelere Müracaatlar İçindeki Oranı, (%), 2002, 2012.....	97
Şekil 7.11.	Yıllara Göre Ağız ve Diş Sağlığı Hizmetlerine Müracaat Sayıları, Tüm Sektörler, Türkiye.....	97
Şekil 7.12.	İBBS-1'e Göre Kişi Başı Diş Hekimine Müracaat Sayısı, Tüm Sektörler, 2012.....	98
Şekil 7.13.	Yıllara ve Sektörlere Göre Hastanelerde Yatak Doluluk Oranı, (%), Türkiye.....	102
Şekil 7.14.	Yıllara Göre Hastanelerde Yatak Doluluk Oranı, Tüm Sektörler, (%), Türkiye.....	103
Şekil 7.15.	İBBS-1'e Göre Hastanelerde Yatak Doluluk Oranı, Sağlık Bakanlığı, (%), 2002, 2012.....	103
Şekil 7.16.	Hastanelerde Akut Yatak Doluluk Oranlarının Uluslararası Karşılaştırması, 2011.....	104
Şekil 7.17.	Yıllara ve Sektörlere Göre Hastanelerde Yatan Hasta Ortalama Kalış Günü, Türkiye.....	104
Şekil 7.18.	Yıllara Göre Hastanelerde Yatan Hasta Ortalama Kalış Günü, Tüm Sektörler, Türkiye.....	105
Şekil 7.19.	İBBS-1'e Göre Hastanelerde Yatan Hasta Ortalama Kalış Günü, Sağlık Bakanlığı, 2002, 2012.....	105
Şekil 7.20.	Hastanelerde Yatan Hasta Ortalama Kalış Gününün Uluslararası Karşılaştırması, 2011.....	106
Şekil 7.21.	Yıllara ve Sektörlere Göre Hastanelerde Yatak Devir Hızı, (Hasta), Türkiye.....	106
Şekil 7.22.	Yıllara Göre Hastanelerde Yatak Devir Hızı, (Hasta), Tüm Sektörler, Türkiye.....	107

Şekil 7.23. İBBS-1'e Göre Hastanelerde Yatak Devir Hızı, (Hasta), Sağlık Bakanlığı, 2002, 2012.....	107
Şekil 7.24. Yıllara ve Sektörlere Göre Hastanelerde Yatak Devir Aralığı, (Gün), Türkiye	108
Şekil 7.25. Yıllara Göre Hastanelerde Yatak Devir Aralığı, (Gün), Tüm Sektörler, Türkiye.....	108
Şekil 7.26. İBBS-1'e Göre Yatak Devir Aralığı, (Gün), Sağlık Bakanlığı, 2002, 2012.....	109
Şekil 7.27. Yıllara ve Sektörlere Göre Hastanelerde Kaba Ölüm Hızı, (%), Türkiye	109
Şekil 7.28. Yıllara Göre Hastanelerde Kaba Ölüm Hızı, Tüm Sektörler, (%), Türkiye	110
Şekil 7.29. İBBS-1'e Göre Hastanelerde Kaba Ölüm Hızı, Sağlık Bakanlığı, (%), 2002, 2012	110
Şekil 7.30. Yıllara Göre 112 Acil Yardım İstasyonu Başına Düşen Vaka Sayısı, Türkiye	116
Şekil 7.31. İBBS-1'e Göre 112 Acil Yardım İstasyonu Başına Düşen Vaka Sayısı, 2002, 2012.....	117
Şekil 7.32. Yıllara Göre 112 Acil Yardım Ambulansı Başına Düşen Toplam Vaka Sayısı, Türkiye	117
Şekil 7.33. İBBS-1'e Göre 112 Acil Yardım Ambulansı Başına Düşen Toplam Vaka Sayısı, 2002, 2012	118
Şekil 7.34. Yıllara ve Referans Türüne Göre İlaç Tüketimlerinin Dağılımı, (%), Türkiye.....	119
Şekil 7.35. Yıllara ve Referans Türüne Göre İlaç Harcamalarının Dağılımı, (%),Türkiye.....	119
Şekil 7.36. Yıllara ve Yerli/ İthal Durumuna Göre İlaç Tüketimlerinin Dağılımı, (%),Türkiye	120
Şekil 7.37. Yıllara ve Yerli/ İthal Durumuna Göre İlaç Harcamalarının Dağılımı, (%),Türkiye	120
Şekil 7.38. Yıllara ve Geri Ödeme Durumuna Göre İlaç Tüketimlerinin Dağılımı, (%),Türkiye	121
Şekil 7.39. Yıllara ve Geri Ödeme Durumuna Göre İlaç Harcamalarının Dağılımı, (%),Türkiye	121
Şekil 7.40. AB ve Türkiye'de Sağlık Hizmetlerinden Memnuniyet Oranı, (%), 2003, 2012	122
Şekil 7.41. Sağlık Hizmetlerinden Memnuniyet (%) 2012 ve Kişi Başı Kamu Sağlık Harcaması, (SGP ABD \$), 2011	123

Şekil 7.42. Sağlık Hizmetlerinden Memnuniyet (%) 2012 ve Kişi Başı Toplam Sağlık Harcaması, (SGP ABD \$), 2011	123
--	-----

Bölüm 8. Sağlıkta İnsan Kaynakları

Şekil 8.1. İBBS-1'e Göre 100.000 Kişiye Düşen Toplam Hekim Sayısı, Tüm Sektörler, 2002, 2012	130
Şekil 8.2. 100.000 Kişiye Düşen Toplam Hekim Sayısının Uluslararası Karşılaştırması, 2011	131
Şekil 8.3. İBBS-1'e Göre 100.000 Kişiye Düşen Pratisyen Hekim Sayısı, Tüm Sektörler, 2002, 2012	131
Şekil 8.4. İBBS-1'e Göre 100.000 Kişiye Düşen Uzman Hekim Sayısı, Tüm Sektörler, 2002, 2012	132
Şekil 8.5. İBBS-1'e Göre Uzman Hekim, Pratisyen Hekim ve Asistan Hekim Dağılımı, Tüm Sektörler, (%), 2012	132
Şekil 8.6. İBBS-1'e Göre 100.000 Kişiye Düşen Dış Hekimi Sayısı, Tüm Sektörler, 2002, 2012	133
Şekil 8.7. 100.000 Kişiye Düşen Dış Hekimi Sayısının Uluslararası Karşılaştırması, 2011	133
Şekil 8.8. İBBS-1'e Göre 100.000 Kişiye Düşen Eczacı Sayısı, Tüm Sektörler, 2002, 2012	134
Şekil 8.9. 100.000 Kişiye Düşen Eczacı Sayısının Uluslararası Karşılaştırması, 2011	134
Şekil 8.10. İBBS-1'e Göre 100.000 Kişiye Düşen Hemşire ve Ebe Sayısı, Tüm Sektörler, 2002, 2012	135
Şekil 8.11. 100.000 Kişiye Düşen Hemşire ve Ebe Sayısının Uluslararası Karşılaştırması, 2011	135
Şekil 8.12. İBBS-1'e Göre 100.000 Kişiye Düşen Toplam Hekim Sayısı, Sağlık Bakanlığı, 2002, 2012.....	136
Şekil 8.13. İBBS-1'e Göre 100.000 Kişiye Düşen Pratisyen Hekim Sayısı, Sağlık Bakanlığı, 2002, 2012.....	136
Şekil 8.14. İBBS-1'e Göre 100.000 Kişiye Düşen Uzman Hekim Sayısı, Sağlık Bakanlığı, 2002, 2012.....	137
Şekil 8.15. İBBS-1'e Göre Uzman Hekim, Asistan Hekim ve Pratisyen Hekim Dağılımı, Sağlık Bakanlığı, (%), 2012	137
Şekil 8.16. İBBS-1'e Göre 100.000 Kişiye Düşen Hemşire ve Ebe Sayısı, Sağlık Bakanlığı, 2002, 2012.....	138
Şekil 8.17. Yıllara ve Sektörlere Göre Toplam Hekim Oranının Dağılımı, (%), Türkiye.....	138

Şekil 8.18. Yıllara ve Sektörlere Göre Pratisyen Hekim Oranının Dağılımı, (%), Türkiye.....	139
Şekil 8.19. Yıllara ve Sektörlere Göre Uzman Hekim Oranının Dağılımı, (%), Türkiye.....	139
Şekil 8.20. Yıllara ve Sektörlere Göre Diş Hekimi Oranının Dağılımı, (%), Türkiye.....	140
Şekil 8.21. Yıllara ve Sektörlere Göre Eczacı Oranının Dağılımı, (%), Türkiye.....	140
Şekil 8.22. Yıllara ve Sektörlere Göre Hemşire ve Ebe Oranının Dağılımı, (%), Türkiye.....	141
Şekil 8.23. Sağlık Personelinin Hizmet Birimlerine Göre Dağılımı, (%), Sağlık Bakanlığı, 2012.....	142
Şekil 8.24. Yıllara Göre Tıp Fakültelerinde Öğretim Elemanı Başına Düşen Öğrenci Sayısı, Türkiye.....	143
Şekil 8.25. Yıllara Göre Diş Hekimliği Fakültelerinde Öğretim Elemanı Başına Düşen Öğrenci Sayısı, Türkiye.....	144
Şekil 8.26. Yıllara Göre Eczacılık Fakültelerinde Öğretim Elemanı Başına Düşen Öğrenci Sayısı, Türkiye.....	145
Şekil 8.27. Yıllara Göre Lisans Düzeyinde Eğitim Veren Hemşirelik Okullarında Öğretim Elemanı Başına Düşen Öğrenci Sayısı, Türkiye.....	146
Şekil 8.28. Yıllara Göre Lisans Düzeyinde Eğitim Veren Ebelik Okullarında Öğretim Elemanı Başına Düşen Öğrenci Sayısı, Türkiye.....	147

Bölüm 9. Sağlık Ekonomisi ve Finansmanı

Şekil 9.1. Yıllara Göre Kamu ve Özel Sağlık Harcamasının GSYİH İçindeki Payı, (%), Türkiye.....	156
Şekil 9.2. OECD Ülkelerinde Toplam Sağlık Harcamalarının GSYİH İçindeki Payı, (%), 2011.....	156
Şekil 9.3. Yıllara Göre Kişi Başı Kamu ve Özel Sağlık Harcaması, Nominal, ₺, Türkiye.....	157
Şekil 9.4. 2012 Yılı Rakamları ile Kişi Başı Kamu ve Özel Sağlık Harcaması, Reel, ₺, Türkiye.....	157
Şekil 9.5. Yıllara Göre Kişi Başı Kamu ve Özel Sağlık Harcaması, ABD \$, Türkiye.....	158
Şekil 9.6. Yıllara Göre Kişi Başı Kamu ve Özel Sağlık Harcaması, SGP ABD \$, Türkiye.....	158

Şekil 9.7.	OECD Ülkelerinde Kişi Başı Toplam Sağlık Harcaması, Kamu ve Özel, SGP ABD \$, 2011	159
Şekil 9.8.	Yıllara Göre Kişi Başı Cepten Yapılan Sağlık Harcaması, Nominal, ₺, Türkiye	159
Şekil 9.9.	2012 Yılı Rakamları İle Cepten Yapılan Sağlık Harcaması, Reel, ₺, Türkiye	160
Şekil 9.10.	Yıllara Göre Kişi Başı Cepten Yapılan Sağlık Harcaması, ABD \$, Türkiye	160
Şekil 9.11.	Yıllara Göre Kişi Başı Cepten Yapılan Sağlık Harcaması, SGP ABD \$, Türkiye	161
Şekil 9.12.	Yıllara Göre Cepten Yapılan Sağlık Harcamalarının Toplam Sağlık Harcamaları İçindeki Oranı, (%), Türkiye.....	161
Şekil 9.13.	OECD Ülkelerinde Cepten Yapılan Sağlık Harcamasının Toplam Sağlık Harcaması İçindeki Oranı, 2011	162
Şekil 9.14.	OECD Ülkelerinde Finansman Türüne Göre Sağlık Harcamaları, 2011	162
Şekil 9.15.	Yıllara Göre Faiz Dışı Harcamalar ve Kamu Sağlık Harcamaları, Milyon ₺, Türkiye.....	163
Şekil 9.16.	Hanehalkı Nihai Tüketim Harcamaları İçinde Cepten Yapılan Sağlık Harcamaları Oranının Uluslararası Karşılaştırması, 2011	163

Sağlık İstatistikleri Yıllığı 2012 Genel Bilgilendirme.

Sağlık İstatistikleri Yıllığı 2012’de yer alan indikatörlere ait değerlerler hesaplanırken uluslararası standartlar kullanılmış olup geçmişe yönelik veriler bu standartlar doğrultusunda revize edildi.

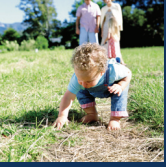
Bölümler ilgili detaylı açıklamaları bölüm sonlarında bulunan bilgi notlarında edinebilirsiniz.

Tüm bölümlerde yer alan uluslararası karşılaştırmalar aşağıdaki 4 kaynaktan alındı;

1. Dünya Sağlık Örgütü Cenevre Ofisi’nin online veri tabanı “Global Health Observatory” (<http://www.who.int/gho/en/>), 194 ülkenin verisini içermektedir. DSÖ Avrupa Bölge Ofisinin veri tabanından (Health for All-HFA, <http://data.euro.who.int/hfad/>) farklı olarak bu veri tabanında, ülkelerin beyan ettikleri veriler değil DSÖ tarafından yapılan projeksiyonlar yer almaktadır. Ülkeler arası karşılaştırma yapılmak üzere DSÖ, ülkelerin verilerini projekte etmektedir.
2. Dünya Sağlık Örgütü’nün “World Health Statistics” raporu (http://www.who.int/gho/publications/world_health_statistics/en/index.html), her sene Mayıs ayında Dünya Sağlık Asamblesi’nde dağıtılmaktadır. Raporda yer alan veriler Global Health Observatory veri tabanında yer alan verilerdir. Raporda yer alan en son veriler, raporun yayınlandığı yıldan 2 sene öncesine aittir. 2013 yılı içerisinde yayınlanan “World Health Statistics 2013” raporunda yer alan ülkelerin verileri 2011 veya en son mevcut olan yıla aittir.
3. OECD online veri tabanı “OECD Health Data”da yer alan veriler, ülkelerin beyanına göredir. Bu nedenle DSÖ veri tabanında yer alan verilerle uyumsuzluklar olabilmektedir. Sağlık harcamalarına ilişkin veriler özellikle OECD Health Data’dan elde edilmektedir. Veri tabanındaki en son veriler, 2 sene öncesine aittir. “OECD Health Data 2013” veri tabanında ülkelerin en yeni verisi 2011 yılı veya ulaşılabilen en son yıla aittir.
4. “OECD Health at a Glance”, OECD Health Data veri tabanında yer alan veriler analiz edilerek hazırlanan bir rapordur.

Uluslararası karşılaştırma yapılan bölgeler ve içerdiği ülkelerin isimleri aşağıda yer almaktadır;

- 1. DSÖ Avrupa Bölgesi:** Almanya, Andora, Arnavutluk, Avusturya, Azerbaycan, Belarus, Belçika, Birleşik Krallık, Bosna-Hersek, Bulgaristan, Çek Cumhuriyeti, Danimarka, Ermenistan, Estonya, Finlandiya, Fransa, Güney Kıbrıs, Gürcistan, Hırvatistan, Hollanda, İrlanda, İspanya, İsrail, İsveç, İsviçre, İtalya, İzlanda, Karadağ, Kazakistan, Kırgızistan, Letonya, Litvanya, Lüksemburg, Macaristan, Makedonya, Malta, Moldova, Monaco, Norveç, Özbekistan, Polonya, Portekiz, Romanya, Rusya, San Marino, Sırbistan, Slovakya, Slovenya, Tacikistan, Türkiye, Türkmenistan, Ukrayna, Yunanistan
- 2. Orta-Üst Gelir Grubu Ülkeler (Kişi Başı Gayri Safi Milli Hasılası 4.036\$ ile 12.475\$ arasında olan ülkeler):** Angola, Antigua ve Barbuda, Arjantin, Azerbaycan, Belarus, Bosna Hersek, Botswana, Brezilya, Bulgaristan, Cezayir, Cook Adaları, Çin, Dominik Cumhuriyeti, Dominika, Ekvador, Gabon, Grenada, Güney Afrika Cumhuriyeti, İran, Jamaika, Karadağ, Kazakistan, Kolombiya, Kosta Rika, Küba, Letonya, Libya, Litvanya, Lübnan, Makedonya, Maldivler, Malezya, Mauritius, Meksika, Namibiya, Nauru, Niue, Palau, Panama, Peru, Romanya, Rusya, Saint Lucia, Saint Vincent ve Grenadinler, Sırbistan, Surinam, Şeyseller, Şili, Tayland, Tunus, Türkiye, Tuvalu, Türkmenistan, Uruguay, Ürdün, Venezuela
- 3. Üst Gelir Grubu Ülkeler (Kişi Başı Gayri Safi Milli Hasılası 12.476\$ ve üzeri olan ülkeler):** Andora, Avustralya, Avusturya, Bahama, Bahreyn, Barbados, Belçika, Brueni, Darüselam, Kanada, Hırvatistan, Kıbrıs, Çek Cumhuriyeti, Danimarka, Ekvatoryal Gine, Estonya, Finlandiya, Fransa, Almanya, Yunanistan, Macaristan, İzlanda, İrlanda, İsrail, İtalya, Japonya, Kuveyt, Lüksemburg, Malta, Monaco, Hollanda, Yeni Zelanda, Norveç, Oman, Polonya, Portekiz, Katar, Kore, San Marino, Saint Kitts ve Nevis, Suudi Arabistan, Singapur, Slovakya, Slovenya, İspanya, İsveç, İsviçre, Trinidad&Tobago, Birleşik Arap Emirlikleri, Birleşik Krallık, ABD
- 4. Avrupa Birliği:** Almanya, Avusturya, Belçika, Birleşik Krallık, Bulgaristan, Çek Cumhuriyeti, Danimarka, Estonya, Finlandiya, Fransa, Güney Kıbrıs, Hollanda, İrlanda, İspanya, İsveç, İtalya, Letonya, Litvanya, Lüksemburg, Macaristan, Malta, Polonya, Portekiz, Romanya, Slovakya, Slovenya, Yunanistan

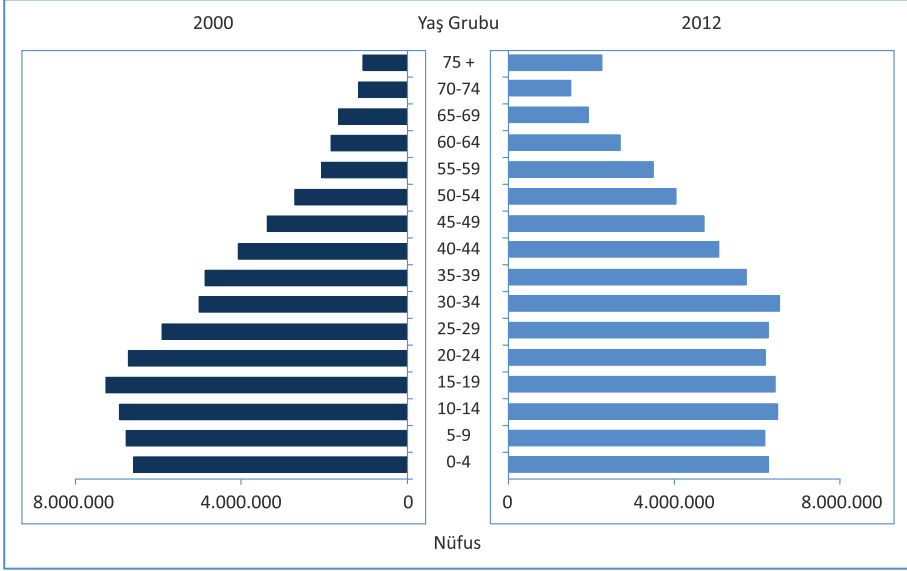

Bölüm 1

Genel Demografik Göstergeler

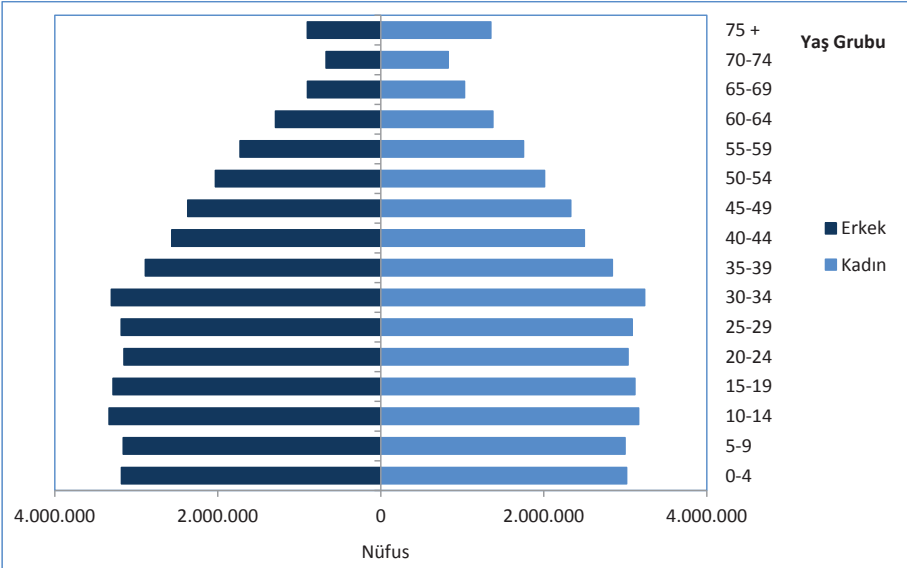

Şekil 1.1. Nüfus Piramidi, Toplam, Türkiye, 2000, 2012

Kaynak: TÜİK

Şekil 1.2. Nüfus Piramidi, Türkiye, 2012

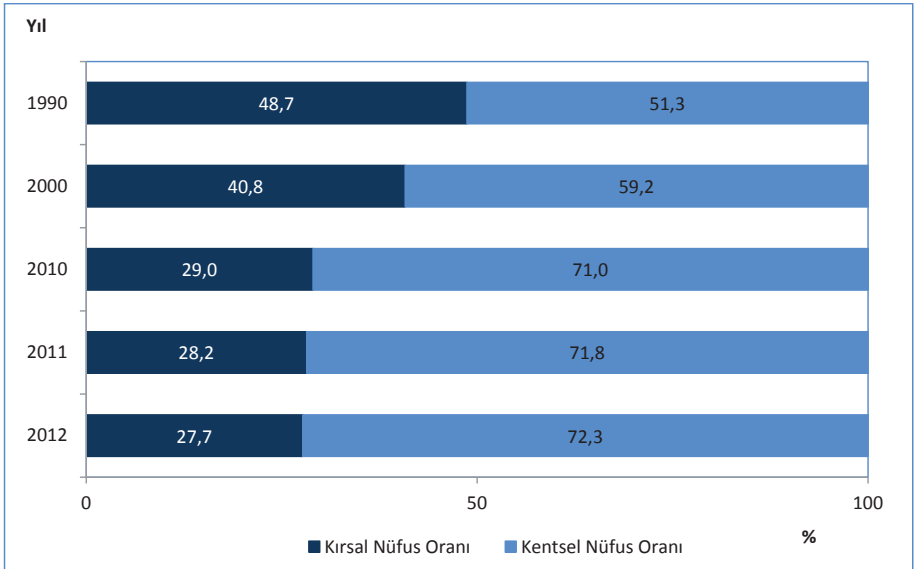
Kaynak: TÜİK

Tablo 1.1. Genel Demografik Göstergeler, Türkiye

	1990	2000	2010	2011	2012
Toplam Nüfus	56.473.035	67.803.927	73.722.988	74.724.269	75.627.384
Kırsal Nüfus Oranı (%)	48,7	40,8	29,0	28,2	27,7
Kentsel Nüfus Oranı (%)	51,3	59,2	71,0	71,8	72,3
0-14 Yaş Nüfus Oranı (%)	35,0	29,8	25,6	25,3	24,9
65 Yaş ve Üzeri Nüfus Oranı (%)	4,3	5,7	7,2	7,3	7,5
Genç Bağımlılık Oranı (0-14 Yaş)	57,6	46,3	38,1	37,5	36,9
Yaşlı Bağımlılık Oranı (65 + Yaş)	7,0	8,8	10,8	10,9	11,1
Toplam Yaş Bağımlılık Oranı	64,7	55,1	48,9	48,4	48,0
Yıllık Nüfus Artış Hızı (‰)	17,0	13,8	13,0	12,8	12,5
Kaba Doğum Hızı (‰)	24,1	20,3	17,5	17,3	17,0
Kaba Ölüm Hızı (‰)	7,1	6,6	6,3	6,3	6,3
Toplam Doğurganlık Hızı (Kadın Başına)	2,9	2,4	2,1	2,1	2,1

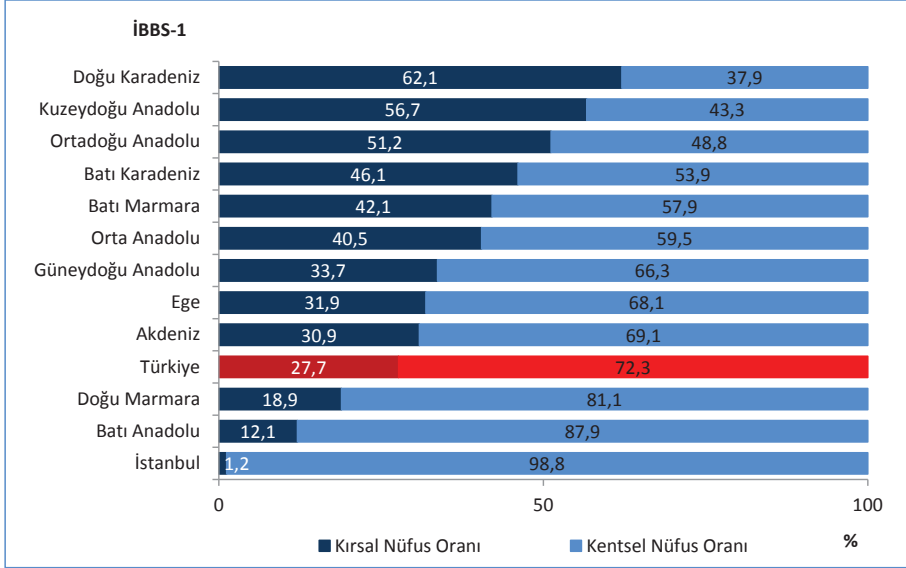
Kaynak: TÜİK

Şekil 1.3. Yıllara Göre Kırsal ve Kentsel Nüfus Oranı, (%), Türkiye

Kaynak: TÜİK

Şekil 1.4. İBBS-1'e Göre Kırsal ve Kentsel Nüfus Oranları, (%), 2012

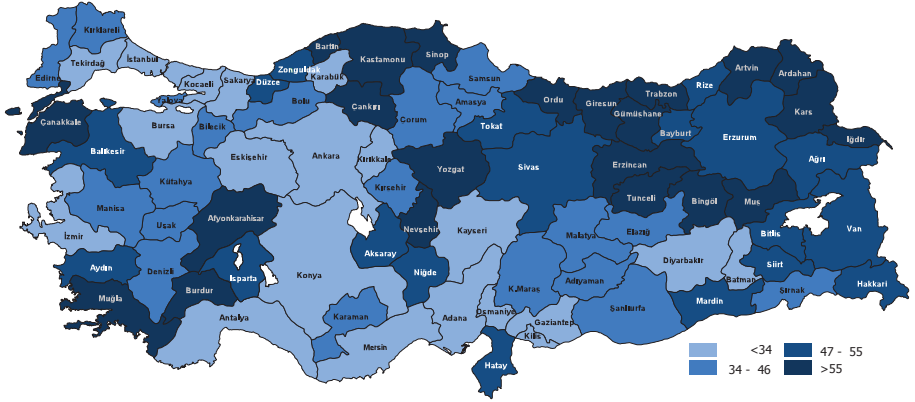
Kaynak: TÜİK

Harita 1.1.İllere Göre Kentsel Nüfus Oranı, (%), 2012

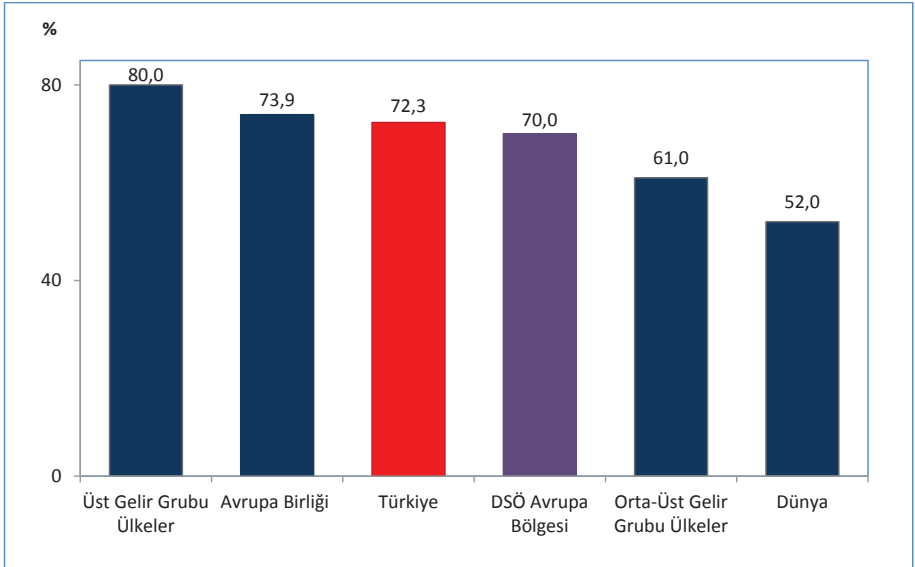
Kaynak: TÜİK

Harita 1.2. İllere Göre Kırsal Nüfus Oranı, (%), 2012

Kaynak: TÜİK

Şekil 1.5. Kentsel Nüfus Oranlarının Uluslararası Karşılaştırması, (%), 2011

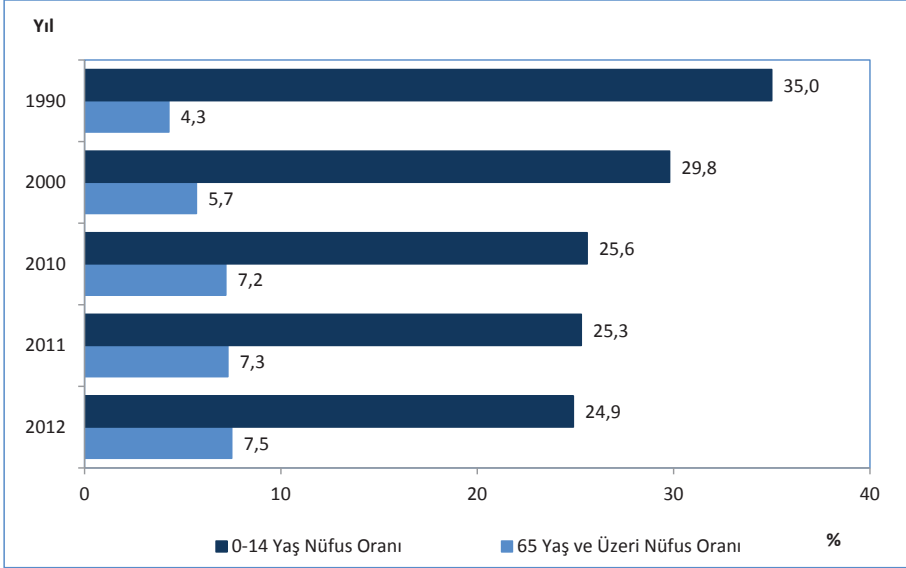

Kaynak: TÜİK, DSÖ World Health Statistics 2013

Not: Türkiye verisi 2012 yılına aittir.

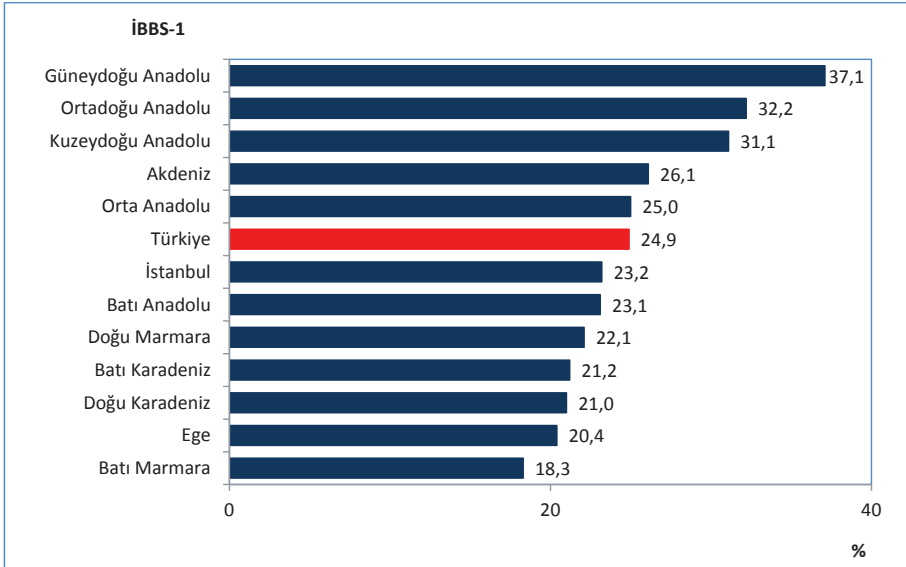

Şekil 1.6. Yıllara Göre 0-14 Yaş Nüfus ve 65 Yaş ve Üzeri Nüfus Oranları, (%), Türkiye

Kaynak: TÜİK

Şekil 1.7. İBBS-1'e Göre 0-14 Yaş Nüfus Oranları, (%), 2012

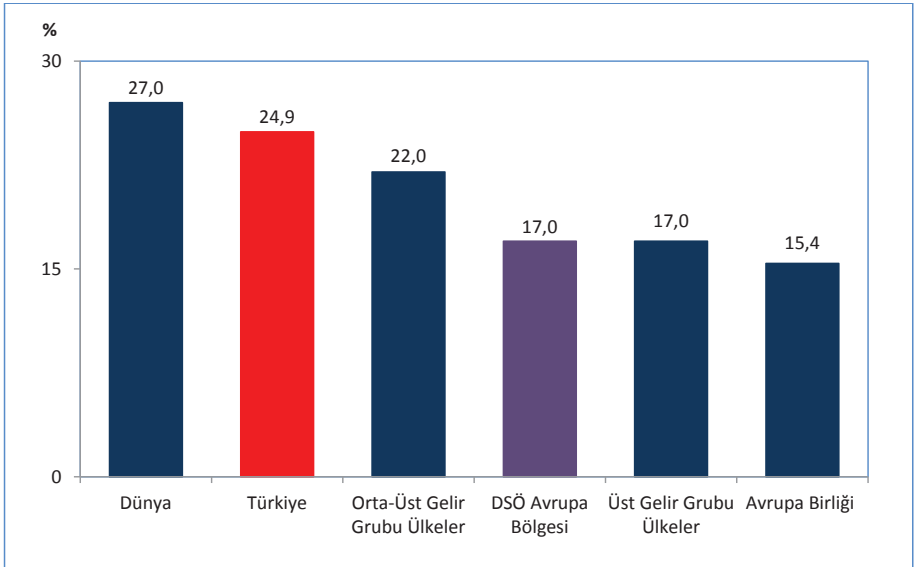
Kaynak: TÜİK

Harita 1.3. İllere Göre 0-14 Yaş Nüfus Oranı, (%), 2012

Kaynak: TÜİK

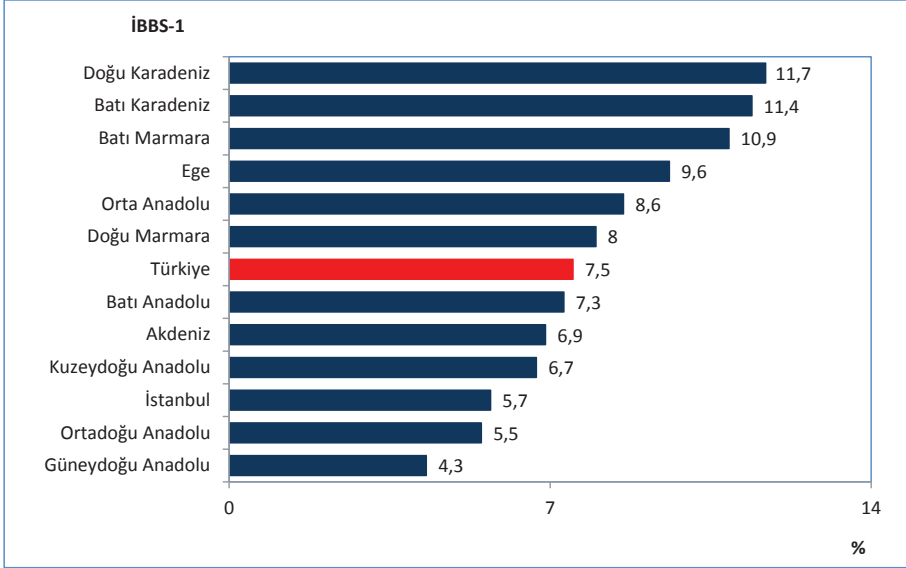
Şekil 1.8. 0-14 Yaş Nüfus Oranlarının Uluslararası Karşılaştırması, (%), 2011

Kaynak: TÜİK, DSÖ World Health Statistics 2013

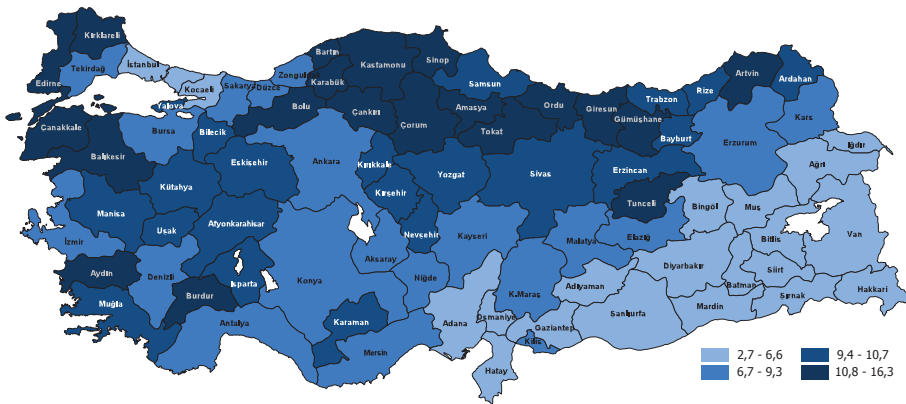
Not: Türkiye verisi 2012 yılına aittir.

Şekil 1.9. İBBS-1'e Göre 65 Yaş ve Üzeri Nüfus Oranları, (%), 2012

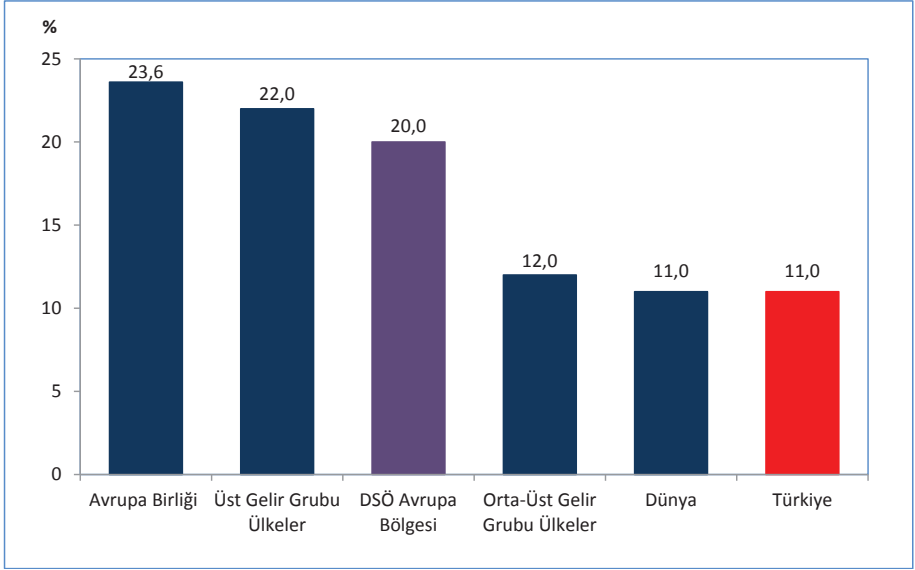
Kaynak: TÜİK

Harita 1.4. İllere Göre 65 Yaş ve Üzeri Nüfus Oranı, (%), 2012

Kaynak: TÜİK

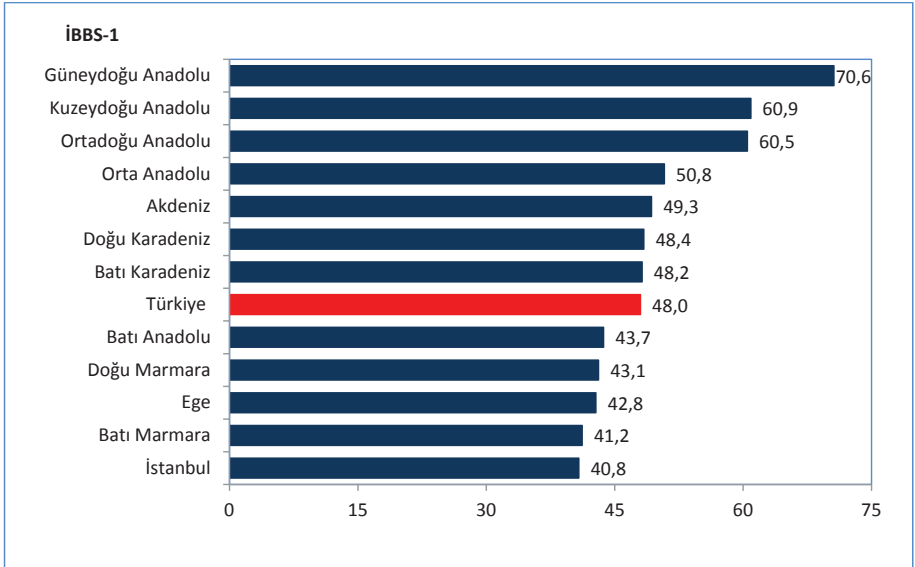
Şekil 1.10. 60 Yaş ve Üzeri Nüfus Oranlarının Uluslararası Karşılaştırması, (%), 2011

Kaynak: TÜİK, DSÖ World Health Statistics 2013

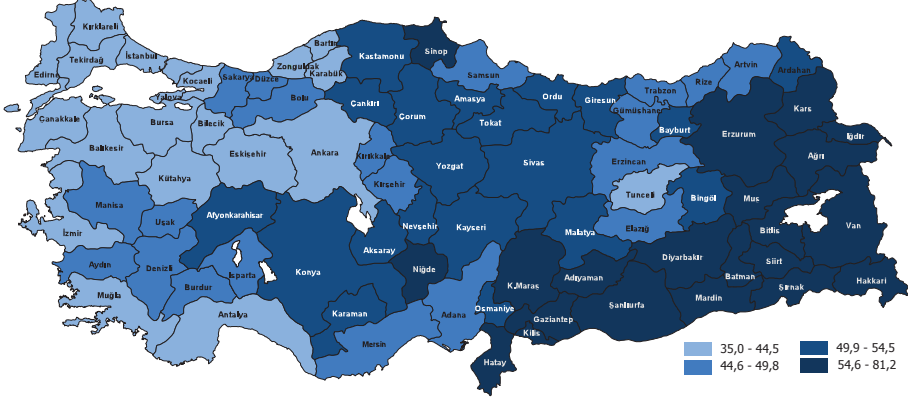
Not: Türkiye verisi 2012 yılına aittir.

Şekil 1.11. İBBS-1'e Göre Toplam Yaş Bağımlılık Oranları, (%), 2012

Kaynak: TÜİK

Harita 1. 5. İllere Göre Toplam Yaş Bağlılık Oranı, (%), 2012

Kaynak: TÜİK

Tablo 1.2. İllere Göre Bazı Bazı Genel Demografik Göstergeler, 2012

İl Adı	Toplam Nüfus	Kırsal Nüfus Oranı (%)	Kentsel Nüfus Oranı (%)	0-14 Yaş Nüfus Oranı (%)	65 Yaş ve Üzeri Nüfus Oranı (%)	Genç Bağımlılık Oranı (0-14 Yaş)	Yaşlı Bağımlılık Oranı (65+ Yaş)	Toplam Yaş Bağımlılık Oranı
Adana	2.125.635	13,6	86,4	26,6	6,2	39,5	9,2	48,6
Adıyaman	595.261	42,6	57,4	30,8	6,3	48,9	10,0	58,9
Afyonkarahisar	703.948	60,8	39,2	23,9	9,5	35,8	14,2	50,0
Ağrı	552.404	52,1	47,9	39,6	3,7	69,8	6,5	76,3
Amasya	322.283	43,0	57,0	20,8	12,5	31,2	18,7	49,9
Ankara	4.965.542	3,9	96,1	21,8	7,1	30,7	9,9	40,6
Antalya	2.092.537	30,2	69,8	23,2	6,8	33,2	9,7	42,8
Artvin	167.082	84,6	15,4	18,7	13,9	27,8	20,6	48,4
Aydın	1.006.541	46,7	53,3	20,2	10,9	29,3	15,8	45,0
Balıkesir	1.160.731	47,1	52,9	18,0	12,5	25,9	17,9	43,8
Bilecik	204.116	45,7	54,3	19,6	10,4	28	14,9	42,9
Bingöl	262.507	62,5	37,5	29,5	5,7	45,6	8,7	54,3
Bitlis	337.253	53,8	46,2	37,1	4,1	62,9	6,9	69,9
Bolu	281.080	44,7	55,3	19,1	11,9	27,6	17,3	45,0
Burdur	254.341	55,5	44,5	19,2	13,2	28,3	19,5	47,8
Bursa	2.688.171	11,3	88,7	22,4	7,7	32	11,0	43,0
Çanakkale	493.691	57,3	42,7	16,4	12,7	23,2	18,0	41,2
Çankırı	184.406	59,8	40,2	19,8	14,2	30	21,6	51,6
Çorum	529.975	37,1	62,9	21,8	12,3	33,2	18,7	51,9
Denizli	950.557	44,7	55,3	21,6	9,2	31,3	13,3	44,6
Diyarbakır	1.592.167	33,0	67,0	35,7	4,2	59,4	6,9	66,3
Edirne	399.708	38,4	61,6	16,1	11,6	22,3	16,0	38,3
Elazığ	562.703	34,2	65,8	24,6	8,2	36,5	12,1	48,7
Erzincan	217.886	55,7	44,3	21,6	10,7	32	15,9	47,8
Erzurum	778.195	47,8	52,2	29,1	7,3	45,7	11,4	57,2
Eskişehir	789.750	16,4	83,6	18,3	9,8	25,4	13,6	39,1
Gaziantep	1.799.558	13,6	86,4	34,4	4,7	56,5	7,7	64,2
Giresun	419.555	66,6	33,4	19,4	13,9	29,1	20,9	49,9
Gümüşhane	135.216	76,0	24,0	21,6	11,5	32,2	17,1	49,3
Hakkari	279.982	47,2	52,8	34,3	2,7	54,3	4,2	58,5
Hatay	1.483.674	46,5	53,5	29,5	5,9	45,8	9,2	55,0
Isparta	416.663	52,4	47,6	20,1	10,7	29,1	15,5	44,6
Mersin	1.682.848	23,2	76,8	24,9	7,3	36,8	10,7	47,5
İstanbul	13.854.740	1,2	98,8	23,2	5,7	32,7	8,1	40,8
İzmir	4.005.459	9,8	90,2	19,5	9,1	27,3	12,7	40,0
Kars	304.821	74,4	25,6	30,7	6,8	49,2	10,9	60,1
Kastamonu	359.808	65,4	34,6	18,5	15,5	28,1	23,5	51,6
Kayseri	1.274.968	20,7	79,3	26,3	7,1	39,6	10,7	50,3
Kırklareli	341.218	40,8	59,2	16,5	11,5	22,9	16,0	38,9
Kırşehir	221.209	38,3	61,7	21,4	10	31,2	14,5	45,7
Kocaeli	1.634.691	7,5	92,5	24,1	6	34,5	8,6	43,1

Kaynak: TÜİK

Tablo 1.2. İllere Göre Bazı Genel Demografik Göstergeler, 2012- Devamı

İl Adı	Toplam Nüfus	Kırsal Nüfus Oranı (%)	Kentsel Nüfus Oranı (%)	0-14 Yaş Nüfus Oranı (%)	65 Yaş ve Üzeri Nüfus Oranı (%)	Genç Bağımlılık Oranı (0-14 Yaş)	Yaşlı Bağımlılık Oranı (65+ Yaş)	Toplam Yaş Bağımlılık Oranı
Konya	2.052.281	28,8	71,2	26,1	7,7	39,4	11,7	51,1
Kütahya	573.421	41,3	58,7	19,0	10,7	27,1	15,2	42,3
Malatya	762.366	44,1	55,9	25,2	8,4	37,9	12,6	50,6
Manisa	1.346.162	38,2	61,8	21,3	9,6	30,9	13,8	44,7
Kahramanmaraş	1.063.174	42,6	57,4	30,7	6,7	48,9	10,6	59,6
Mardin	773.026	47,8	52,2	37,0	4,8	63,6	8,3	72,0
Muğla	851.145	59,3	40,7	19,8	10	28,3	14,3	42,6
Muş	413.260	69,1	30,9	39,1	3,9	68,4	6,8	75,2
Nevşehir	285.190	67,7	32,3	23,6	9,8	35,4	14,6	50,0
Niğde	340.270	53,4	46,6	26,8	8,5	41,5	13,1	54,6
Ordu	741.371	59,4	40,6	22,0	11,5	33,1	17,3	50,4
Rize	324.152	51,4	48,6	20,9	10,7	30,6	15,6	46,1
Sakarya	902.267	31,9	68,1	23,0	8,1	33,4	11,8	45,2
Samsun	1.251.722	37,6	62,4	22,6	9,5	33,2	13,9	47,2
Siirt	310.879	46,8	53,2	39,2	4,1	69,2	7,3	76,5
Sinop	201.311	67,6	32,4	19,1	16,3	29,5	25,3	54,8
Sivas	623.535	46,5	53,5	23,9	10,3	36,3	15,7	52,0
Tekirdağ	852.321	28,6	71,4	21,4	7,3	29,9	10,3	40,2
Tokat	613.990	47,3	52,7	23,0	10,8	34,8	16,3	51,1
Trabzon	757.898	59,5	40,5	21,3	10,5	31,2	15,4	46,6
Tunceli	86.276	63,5	36,5	14,5	11,4	19,6	15,4	35,0
Şanlıurfa	1.762.075	42,8	57,2	41,5	3,5	75,4	6,3	81,7
Uşak	342.269	45,1	54,9	20,6	10,5	29,9	15,3	45,2
Van	1.051.975	54,9	45,1	38,8	3,2	66,9	5,4	72,3
Yozgat	453.211	59,6	40,4	24,5	10	37,4	15,2	52,7
Zonguldak	606.527	47,0	53,0	20,3	9,2	28,8	13,0	41,7
Aksaray	379.915	50,9	49,1	27,3	7,2	41,7	11,1	52,8
Bayburt	75.797	52,6	47,4	23,8	9,9	35,9	14,9	50,8
Karaman	235.424	39,8	60,2	24,5	9,3	37	14,0	51,0
Kırıkkale	274.727	29,9	70,1	21,4	9,6	31	13,9	45,0
Batman	534.205	30,5	69,5	38,7	3,8	67,4	6,6	74,0
Şırnak	466.982	40,3	59,7	42,0	2,9	76,1	5,3	81,4
Bartın	188.436	70,0	30,0	19,0	11,8	27,4	17,0	44,3
Ardahan	106.643	100,0	0,0	24,7	10,4	38,1	16,1	54,2
Iğdır	190.409	56,6	43,4	32,9	5,3	53,3	8,5	61,9
Yalova	211.799	41,1	58,9	20,3	10,2	29,1	14,6	43,8
Karabük	225.145	31,8	68,2	18,3	11,6	26,2	16,6	42,7
Kilis	124.320	31,5	68,5	30,8	7,7	50,1	12,6	62,7
Osmaniye	492.135	31,7	68,3	28,7	6,4	44,3	9,9	54,3
Düzce	346.493	54,1	45,9	22,9	8,4	33,3	12,3	45,6
Türkiye	75.627.384	27,7	72,3	24,9	7,5	36,9	11,1	48,0

Kaynak: TÜİK

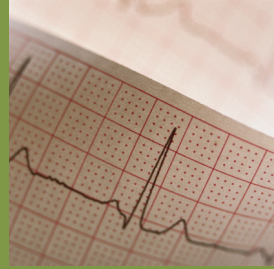
Bölüm 1 İle İlgili Açıklamalar.

1990 ve 2000 yılı nüfus verileri, “Genel Nüfus Sayımı” sonuçlarından, 2010, 2011, 2012 yılı nüfus verileri ise Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sisteminden (ADNKS) alındı.

Bölüm 1’de yer alan indikatörlerin tanımları aşağıda yer almaktadır:

Kırsal Nüfus Oranı (%)	: 20.000 ve altı nüfusa sahip yerleşim yerlerinde yaşayan nüfusun toplam nüfusa oranıdır.
Kentsel Nüfus Oranı (%)	: 20.000 ve üzeri nüfusa sahip yerleşim yerlerinde yaşayan nüfusun toplam nüfusa oranıdır.
0-14 Yaş Nüfus Oranı (%)	: 0-14 yaş arası nüfusun toplam nüfusa oranıdır
65 Yaş Üzeri Nüfus Oranı(%)	: 65 yaşın üzerindeki nüfusun toplam nüfusa oranıdır.
Genç Bağımlılık Oranı (0-14 Yaş)	: 0-14 yaş arası nüfusun 15-64 yaş arasındaki nüfusa oranıdır
Yaşlı Bağımlılık Oranı (65 + Yaş)	: 65 yaşın üzerindeki nüfusun 15-64 yaş arasındaki nüfusa oranıdır.
Toplam Yaş Bağımlılık Oranı	: 0-14 yaş ile 65 yaş ve üzeri nüfusun 15-64 yaş arasındaki nüfusa oranıdır.
Kaba Doğum Hızı	: Belli bir yıl içinde her 1.000 nüfus başına düşen doğum sayısıdır.
Kaba Ölüm Hızı	: Belli bir yıl içinde her 1.000 nüfus başına düşen ölüm sayısıdır.
Toplam Doğurganlık Hızı	: Bir kadının, doğurgan olduğu dönem boyunca (15-49 yaşları arasında) yaşayacağı ve belirli yaşa özel doğurganlık hızını takip edeceği varsayımı altında doğurabileceği ortalama canlı doğan çocuk sayısıdır.

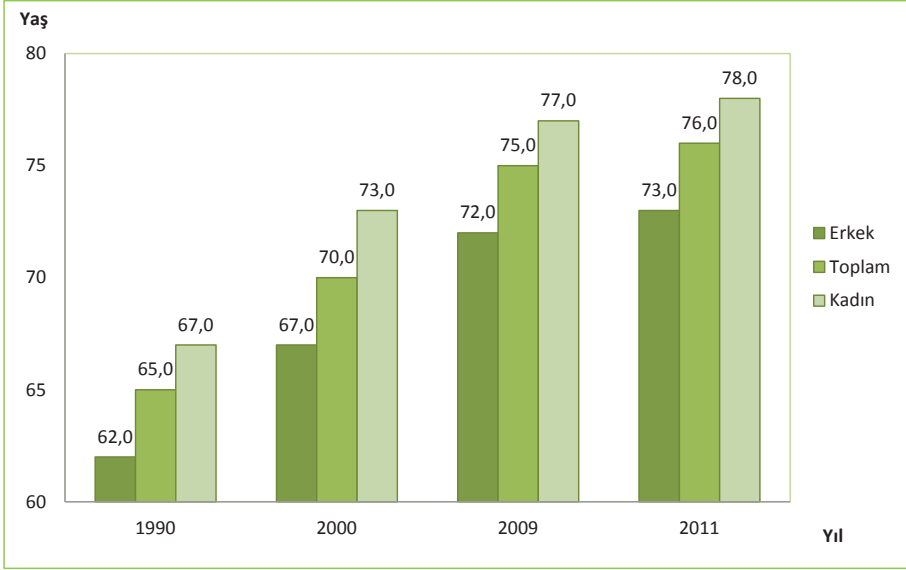
Mortalite

Bölüm 2

Mortalite

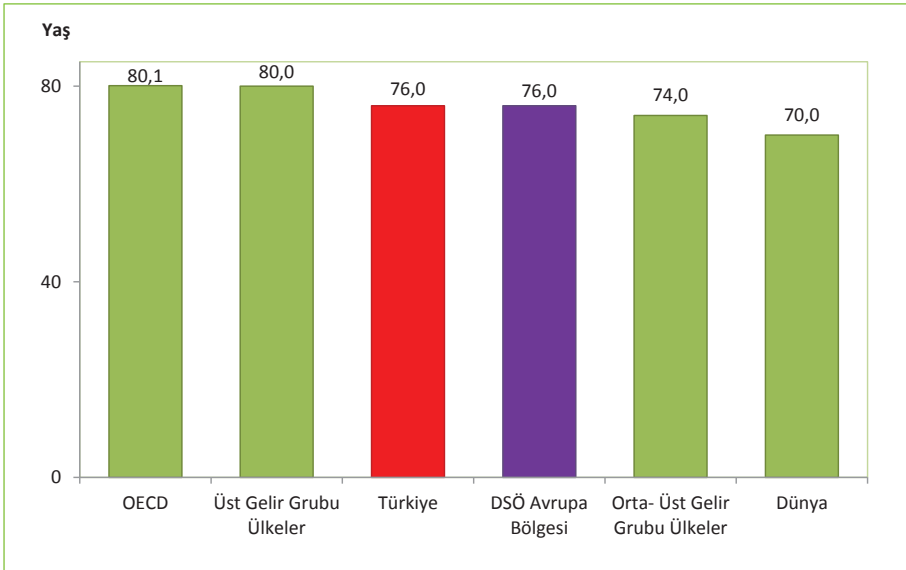

Şekil 2.1. Doğumda Beklenen Yaşam Süresi, (Yıl), 1990, 2000, 2009, 2011 Türkiye

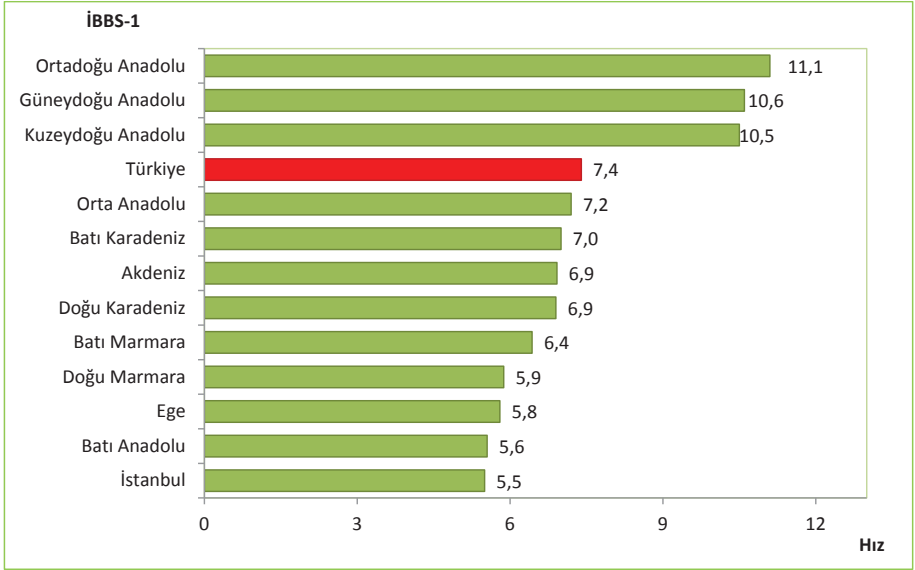
Kaynak: DSÖ World Health Statistics 2011, DSÖ World Health Statistics 2013

Şekil 2.2. Doğumda Beklenen Yaşam Süresinin Uluslararası Karşılaştırması, 2011

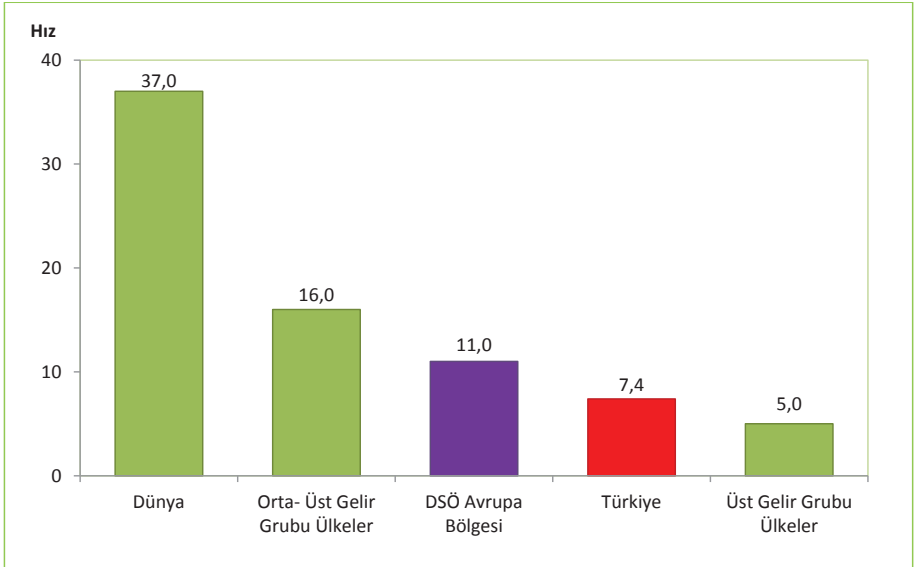
Kaynak: OECD Health Data 2013, DSÖ World Health Statistics 2013

Şekil 2.3. İBBS-1'e Göre Bebek Ölüm Hızı, (1.000 Canlı Doğumda), 2012

Kaynak: Türkiye Halk Sağlığı Kurumu

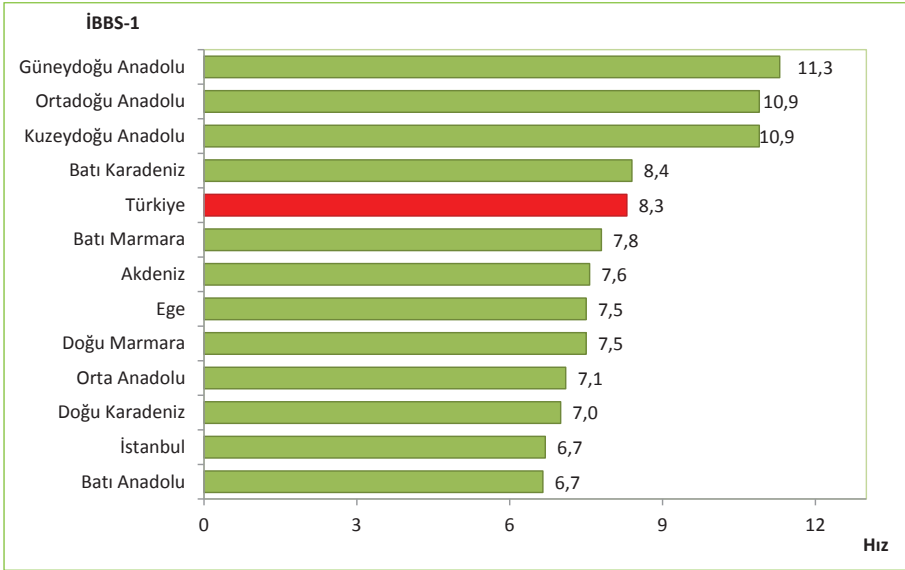
Şekil 2.4. Bebek Ölüm Hızının Uluslararası Karşılaştırması, (1.000 Canlı Doğumda), 2011

Kaynak: Türkiye Halk Sağlığı Kurumu, DSÖ World Health Statistics 2013

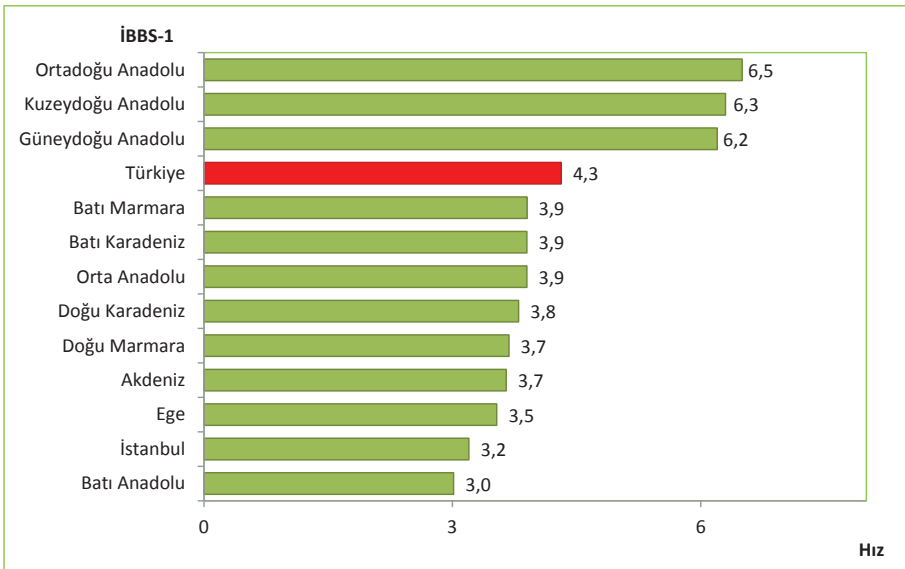
Not: Türkiye verisi 2012 yılına aittir.

Şekil 2.5. İBBS-1'e Göre Perinatal Ölüm Hızı, (1.000 Canlı Doğumda), 2012

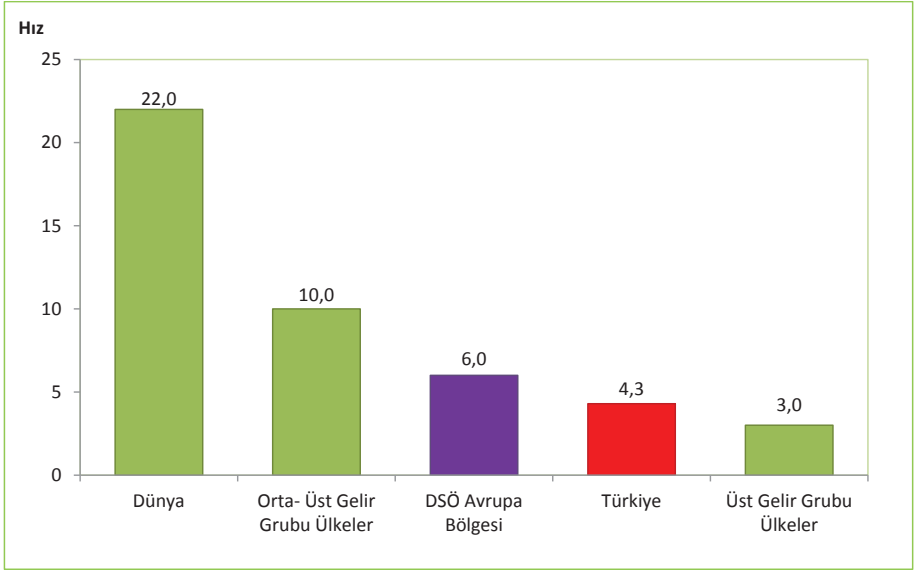
Kaynak: Türkiye Halk Sağlığı Kurumu

Şekil 2.6. İBBS-1'e Göre Neonatal Ölüm Hızı, (1.000 Canlı Doğumda), 2012

Kaynak: Türkiye Halk Sağlığı Kurumu

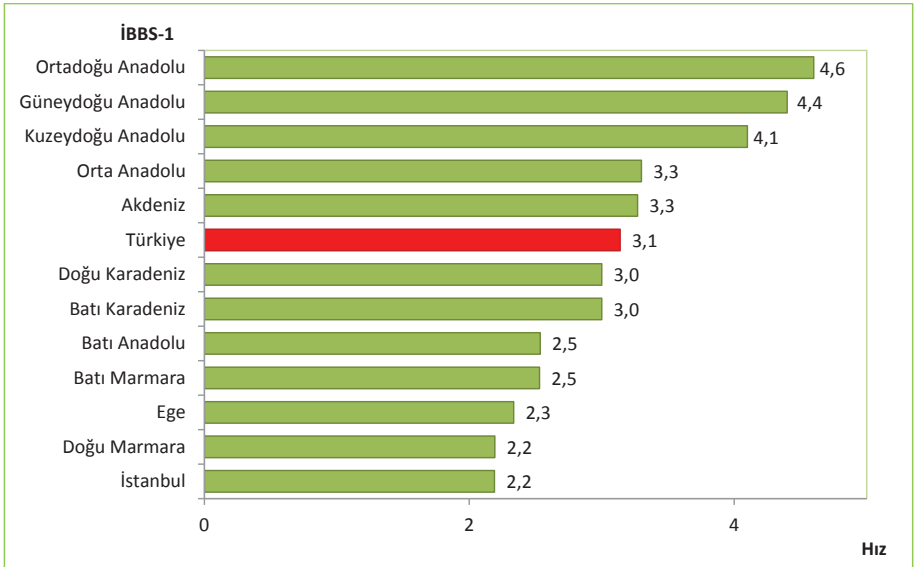
Şekil 2.7. Neonatal Ölüm Hızının Uluslararası Karşılaştırması, (1.000 Canlı Doğumda), 2011

Kaynak: Türkiye Halk Sağlığı Kurumu, DSÖ World Health Statistics 2013

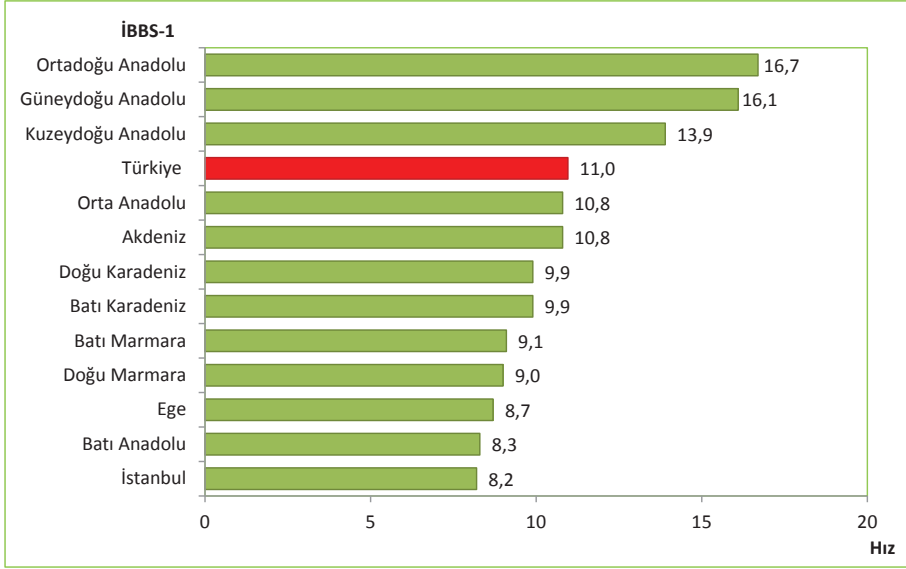
Not: Türkiye verisi 2012 yılına aittir.

Şekil 2.8. İBBS-1'e Göre Postneonatal Ölüm Hızı, (1.000 Canlı Doğumda), 2012

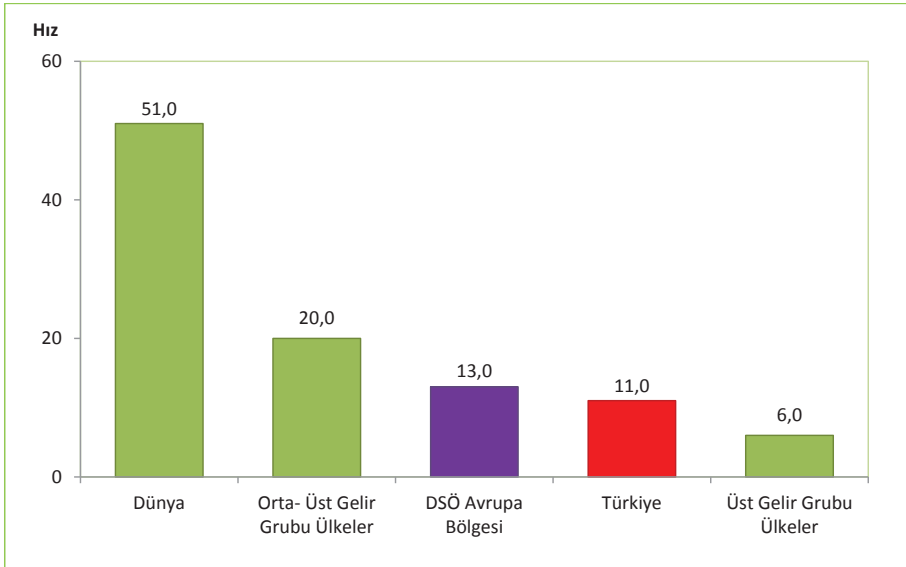
Kaynak: Türkiye Halk Sağlığı Kurumu

Şekil 2.9. İBBS-1'e Göre Beş Yaş Altı Ölüm Hızı, (1.000 Canlı Doğumda), 2012

Kaynak: Türkiye Halk Sağlığı Kurumu

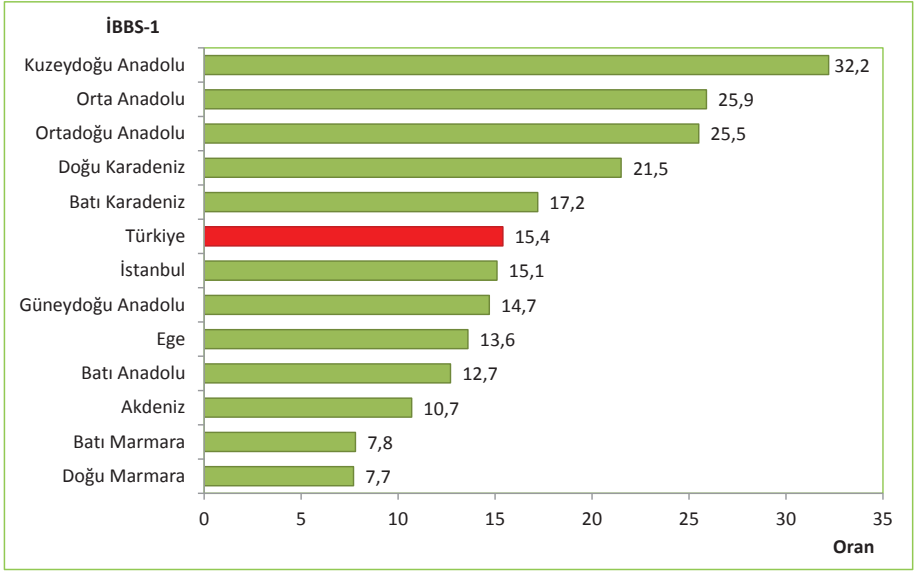
Şekil 2.10. Beş Yaş Altı Ölüm Hızının Uluslararası Karşılaştırması, (1.000 Canlı Doğumda), 2011

Kaynak: Türkiye Halk Sağlığı Kurumu, DSÖ World Health Statistics 2013

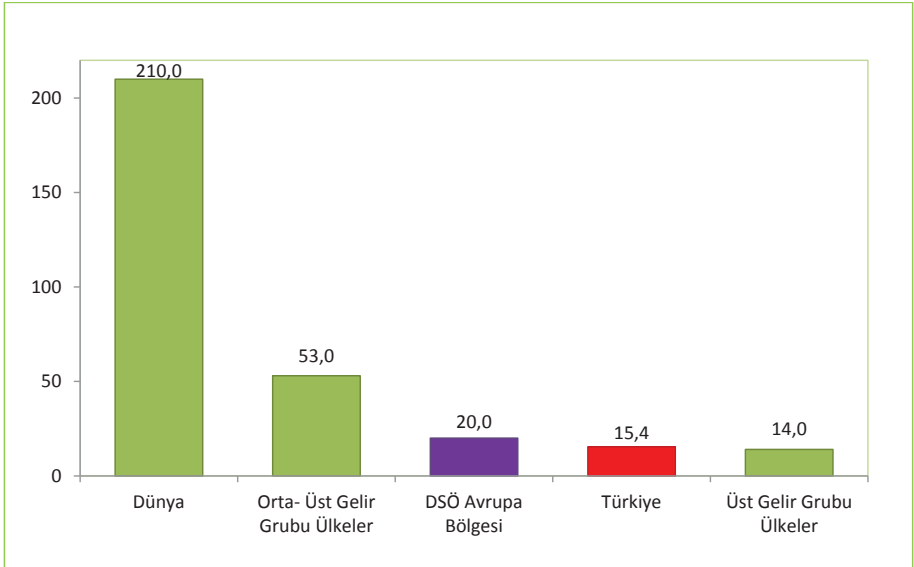
Not: Türkiye verisi 2012 yılına aittir.

Şekil 2.11. İBBS-1'e Göre Anne Ölüm Oranı, (100.000 Canlı Doğumda), 2012

Kaynak: Türkiye Halk Sağlığı Kurumu

Şekil 2.12. Anne Ölüm Oranı Uluslararası Karşılaştırması, (100.000 Canlı Doğumda), 2010

Kaynak: Türkiye Halk Sağlığı Kurumu, DSÖ World Health Statistics 2013

Not: Türkiye verisi 2012 yılına aittir.

Tablo 2.1. ICD-10 Ana Tanı Gruplarına ve Cinsiyete Göre Ölüm Nedenlerinin Dağılımı, (%), Türkiye, 2010, 2011, 2012

ICD-10 Ana Tanı Kodları	Kod	2010			2011			2012		
		Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam
Bazı Enfeksiyöz ve Paraziter Hastalıklar	A00-B99	1,68	1,63	1,66	1,56	1,60	1,57	1,61	1,75	1,67
Neoplazmlar	C00-D48	25,77	16,76	21,71	25,48	16,86	21,60	25,53	16,79	21,58
Kan ve Kan Yapıcı Organların Hastalıkları ve İmmün Sistemin Bazı Hastalıkları	D50-D89	0,39	0,52	0,45	0,37	0,53	0,44	0,36	0,51	0,43
Endokrin, Beslenme ve Metabolizma Hastalıkları	E00-E90	4,96	8,26	6,45	4,81	8,09	6,29	4,65	7,65	6,00
Mental ve Davranışsal Bozukluklar	F00-F99	0,17	0,18	0,17	0,15	0,18	0,16	0,20	0,19	0,20
Sinir Sistemi ve Duyu Organları Hastalıkları	G00-H95	3,15	4,30	3,67	3,22	4,34	3,72	3,60	5,13	4,29
Dolaşım Sistemi Hastalıkları	I00-I99	35,76	44,34	39,63	35,03	43,41	38,80	34,41	42,21	37,93
Solunum Sistemi Hastalıkları	J00-J99	9,26	7,12	8,29	11,20	8,65	10,05	10,67	8,44	9,67
Sindirim Sistemi Hastalıkları	K00-K93	2,48	2,62	2,54	2,47	2,61	2,54	2,52	2,70	2,60
Deri ve Derialtı Dokunun Hastalıkları	L00-L99	0,05	0,08	0,06	0,05	0,10	0,07	0,05	0,09	0,07
Kas, İskelet Sistemi ve Bağ Dokusu Hastalıkları	M00-M99	0,29	0,68	0,46	0,27	0,59	0,41	0,29	0,59	0,42
Genitoüriner Sistem Hastalıkları	N00-N99	2,81	3,14	2,96	3,06	3,44	3,23	3,10	3,52	3,29
Gebelik, Doğum ve Lohusalık	O00-O99	-	0,03	0,02	-	0,04	0,02	-	0,04	0,02
Perinatal Dönemden Kaynaklanan Bazı Durumlar	P00-P96	1,82	1,75	1,79	1,66	1,59	1,63	1,77	1,73	1,75
Konjenital Malformasyonlar, Deformasyonlar ve Kromozom Anomalileri	Q00-Q99	1,24	1,42	1,32	1,26	1,46	1,35	1,15	1,30	1,22
Semptomlar, Belirtiler ve Anormal Klinik ve Laboratuvar Bulguları, Başka Yerde Sınıflanmamış	R00-R99	4,55	4,24	4,41	4,20	3,83	4,04	4,76	4,75	4,76
Yaralanma, Zehirlenme ve Diş Nedenlerin Diğer Bazı Sonuçları	S00-T98	5,62	2,93	4,41	5,21	2,67	4,07	5,32	2,63	4,10

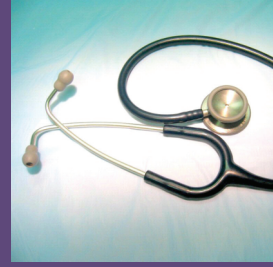
Kaynak: TÜİK Ölüm Nedeni İstatistikleri, 2010, 2011, 2012

Bölüm 2 İle İlgili Açıklamalar

→ Bebek, Neonatal, Postneonatal ve Beş yaş altı çocuk ölüm hızları hesaplanırken 28 hafta ve üzeri veya 1000 gr ve üzeri ölümler dikkate alındı.

TÜİK Ölüm Nedeni İstatistikleri

Tanım	:	Ölüme sebebiyet veren, altında yatan ölüm nedenine ait istatistiklerdir
Sınıflama	:	Ölüm nedeni istatistiklerinin değerlendirilmesinde “Uluslararası Hastalık Sınıflaması (UHS-10)” kullanılmaktadır
Verinin Kapsamı	:	Veri, il ve ilçe merkezleri ile hekimi olan tüm yerleşim yerlerinde, hekimler tarafından görülen ölüm vakalarını kapsamaktadır.
Veri Kaynakları	:	Hastaneler, aile sağlığı merkezleri, belediye tabiplikleri, adli tıp kurumları ile diğer sağlık kuruluşlarıdır.
Veri Derleme Sistemi	:	Ölüm belgesi; hekim tarafından görülen tüm ölüm vakaları için hastaneler, aile sağlığı merkezleri, belediye tabiplikleri, adli tıp kurumları ile diğer sağlık kuruluşları tarafından doldurulmaktadır. Doldurulan ölüm belgeleri, İl Sağlık Müdürlüklerinde tüm il için derlenerek ilgili TÜİK Bölge Müdürlüklerine iletilmektedir.
Veri İşleme	:	Ölüm belgesindeki hastalık bölümü hariç diğer bölümlerin veri girişi TÜİK Bölge Müdürlüklerinde yapılmaktadır. Veri girişi yapılan ölüm belgeleri TÜİK merkeze gönderilmektedir. Ölüm belgesindeki ölüme sebebiyet veren ve ölüme ilgili tüm hastalıklar Uluslararası Hastalık Sınıflamasına (UHS-10) göre merkezdeki kodlayıcı ekip tarafından kodlanmakta, ölümün altında yatan nedeni de Dünya Sağlık Örgütü kurallarına göre bulunmaktadır. Daha sonra bu belgelerindeki hastalık isimleri, hastalık kodları ve altında yatan hastalık kodunun veri girişi yapılmaktadır.

Morbidite

Bölüm 3

Morbidite

Tablo 3.1. Yıllara Göre Enfeksiyon Hastalıklarının Vaka Sayıları, Türkiye

		2002	2008	2009	2010	2011	2012
AIDS	Yerli Vaka	42	48	68	64	66	79
	Yabancı Vaka	6	1	7	6	14	10
	Toplam Vaka	48	49	75	70	80	89
Kızamık	Yerli Vaka	7.810	0	0	0	0	318
	Yabancı Vaka	0	4	4	7	111	31
	Toplam Vaka	7.810	4	4	7	111	349
Tüberküloz	Yerli Vaka	18.043	17.425	16.594	15.700	14.852	14.430
	Yabancı Vaka	0	175	163	179	202	261
	Toplam Vaka	18.043	17.600	16.757	15.879	15.054	14.691
Sıtma	Yerli Vaka	10.184	166	38	9*	4*	1*
	Yabancı & Hariçten Gelenden Türeyen Vaka	40	49	46	78	128	375
	Toplam Vaka	10.224	215	84	87	132	376

Kaynak: Türkiye Halk Sağlığı Kurumu

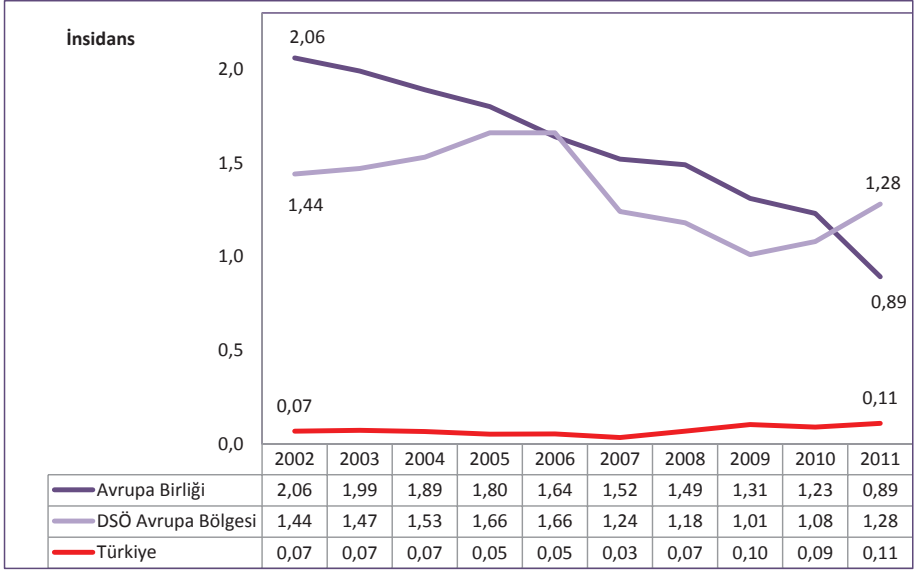
*2010, 2011 ve 2012 yılları yerli sıtma vakalarının tamamı Nüks vaka olup yerli yeni vaka sayısı "0" (sıfır) dir.

Tablo 3.2. Yıllara Göre Enfeksiyon Hastalıklarının İnsidansı, (100.000 Nüfusta), Türkiye

	2002	2008	2009	2010	2011	2012
AIDS	0,07	0,07	0,10	0,09	0,11	0,12
Kızamık	11,1	0,0	0,0	0,0	0,1	0,5
Tüberküloz	32	29	27	25	24	22
Sıtma	14,7	0,3	0,1	0,1	0,2	0,5

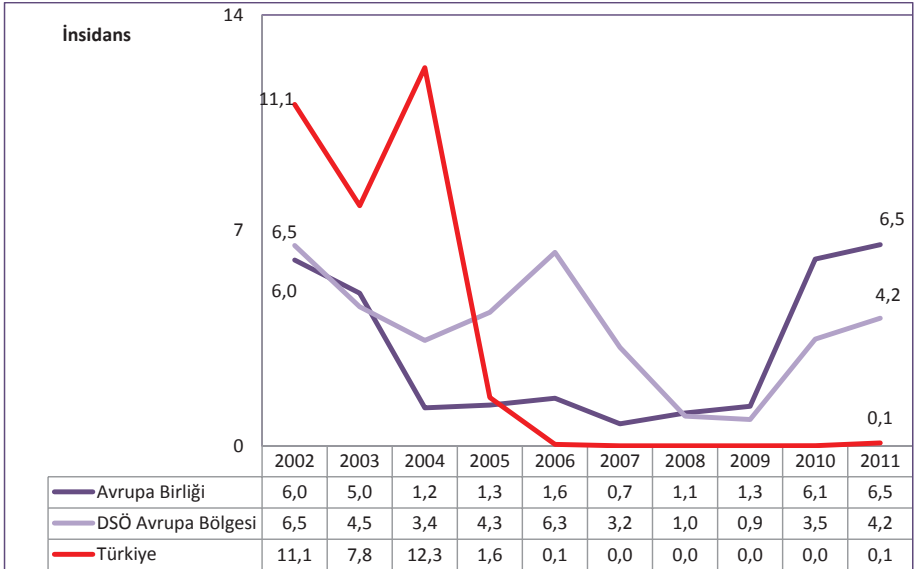
Kaynak: Türkiye Halk Sağlığı Kurumu, DSÖ Global Health Observatory Veritabanı

Şekil 3.1. Yıllara Göre AIDS İnsidansının Uluslararası Karşılaştırması, (100.000 Nüfusta)

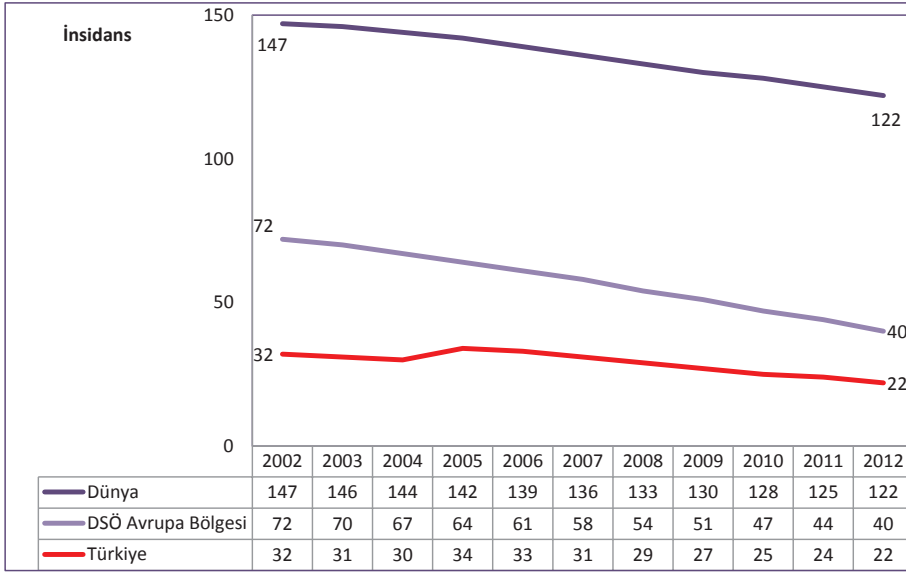
Kaynak: DSÖ HFA Veri Tabanı, Türkiye Halk Sağlığı Kurumu

Şekil 3.2. Yıllara Göre Kızamık İnsidansının Uluslararası Karşılaştırması, (100.000 Nüfusta)

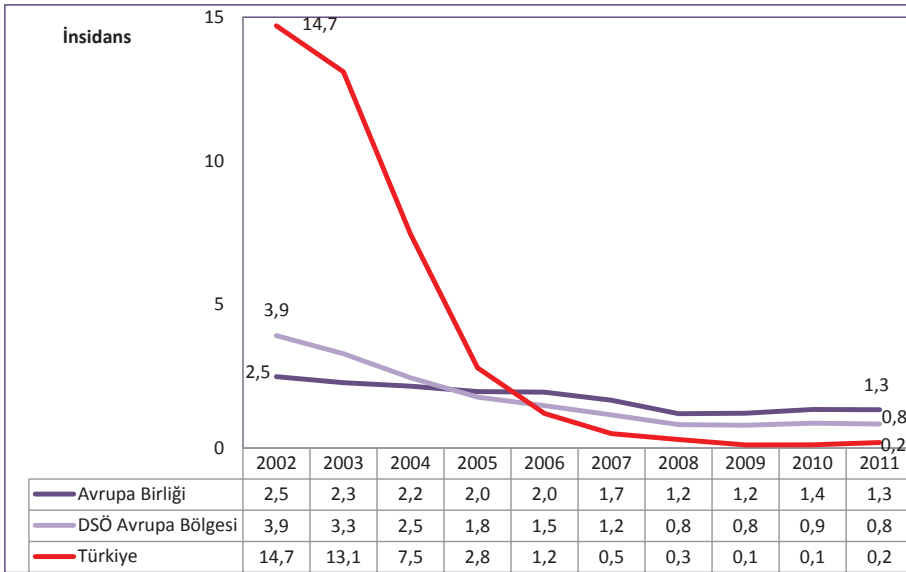
Kaynak: DSÖ HFA Veri Tabanı, Türkiye Halk Sağlığı Kurumu

Şekil 3.3. Yıllara Göre Tüberküloz İnsidansının Uluslararası Karşılaştırması, (100.000 Nüfusta)

Kaynak: DSÖ Global Health Observatory Veritabanı

Şekil 3.4. Yıllara Göre Sıtma İnsidansının Uluslararası Karşılaştırması, (100.000 Nüfusta)

Kaynak: DSÖ HFA Veri Tabanı, Türkiye Halk Sağlığı Kurumu

Tablo 3.3. ICD-10 Ana Tanı Gruplarına ve Cinsiyetlere Göre Hastane Yatışlarının Dağılımı, (%), Türkiye, 2011, 2012

ICD-10 Ana Tanı Kodları	Kod	2011			2012		
		Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam
Bazı Enfeksiyöz ve Paraziter Hastalıklar	A00-B99	3,8	2,7	3,2	3,8	2,6	3,1
Neoplazmlar	C00-D48	4,8	3,5	4,1	4,8	3,5	4,1
Kan ve Kan Yapıcı Organların Hastalıkları ve İmmün Sistemin Bazı Hastalıkları	D50-D89	1,3	1,7	1,5	1,4	1,7	1,6
Endokrin, Beslenme ve Metabolizma Hastalıkları	E00-E90	2,2	3,4	2,9	2,2	3,3	2,8
Mental ve Davranışsal Bozukluklar	F00-F99	1,8	1,2	1,5	2,3	1,3	1,7
Sinir Sistemi Hastalıkları	G00-G99	1,9	1,8	1,8	1,8	1,7	1,8
Göz ve Adneks Hastalıkları	H00-H59	3,7	3,3	3,5	4,2	3,6	3,9
Kulak ve Mastoid Çıkıntı Hastalıkları	H60-H95	0,8	0,7	0,7	0,7	0,6	0,6
Dolaşım Sistemi Hastalıkları	I00-I99	9,0	6,2	7,5	9,2	6,4	7,7
Solunum Sistemi Hastalıkları	J00-J99	17,5	10,2	13,5	17,0	9,7	12,9
Sindirim Sistemi Hastalıkları	K00-K93	10,8	8,3	9,4	11,5	9,1	10,2
Deri ve Derialtı Dokunun Hastalıkları	L00-L99	3,8	2,1	2,9	3,9	2,1	2,9
Kas, İskelet Sistemi ve Bağ Dokusu Hastalıkları	M00-M99	4,1	5,2	4,7	3,9	5,0	4,5
Genitoüriner Sistem Hastalıkları	N00-N99	7,8	8,2	8,0	6,9	8,4	7,7
Gebelik, Doğum ve Lohusalık	O00-O99	-	21,6	12,0	-	21,8	12,1
Perinatal Dönemden Kaynaklanan Bazı Durumlar	P00-P96	2,6	1,9	2,2	2,9	2,0	2,4
Konjenital Malformasyonlar, Deformasyonlar ve Kromozom Anomalileri	Q00-Q99	1,1	0,5	0,8	1,1	0,5	0,7
Semptomlar, Belirtiler ve Anormal Klinik ve Laboratuvar Bulguları, Başka Yerde Sınıflanmamış	R00-R99	5,0	4,3	4,6	4,6	3,8	4,2
Yaralanma, Zehirlenme ve Dış Nedenlerin Bazı Diğer Sonuçları	S00-T98	8,7	4,4	6,3	8,1	4,3	5,9
Sağlık Hizmetleriyle Temas ve Sağlık Durumunu Etkileyen Faktörler	Z00-Z99	9,2	8,8	9,0	9,6	8,6	9,1
Toplam		100	100	100	100	100	100

Kaynak: Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü Teşhis İlişkili Gruplar Veri Tabanı

Tablo 3.4. Yıllara ve Cinsiyete Göre Toplam Kanser İnsidansı, (100.000'de, Dünya Standart Nüfusu), Türkiye

Yıllar	Erkek	Kadın	Toplam
2004	236,3	142,9	189,6
2005	246,5	149,7	198,1
2006	256,4	158,1	207,3
2007	271,7	166,8	219,3
2008	280,5	172,0	226,3
2009*	304,5	182,3	243,4
2010*	330,4	193,2	261,8
2011*	358,4	204,7	281,6

Kaynak: Türkiye Halk Sağlığı Kurumu

*2009, 2010 ve 2011 yıllarına ait İnsidans değerleri tahmini değerlerdir.

Tablo 3.5. Yıllara Göre Kadınlarda En Sık Görülen 10 Kanser Türünün İnsidansı, (100.000'de, Dünya Standart Nüfusu), Türkiye

	2004	2005	2006	2007	2008	2009*	2010*	2011*
Meme	34,7	35,0	37,6	35,9	40,7	42,1	43,6	45,1
Tiroid	7,3	9,6	10,8	14,4	16,2	19,7	24,0	29,8
Kolorektal	11,3	11,1	12,5	12,3	13,2	13,9	14,6	15,3
Uterus Korpusu	7,6	7,1	8,4	8,7	8,6	9,5	10,4	11,4
Trakea, Akciğer ve Bronş	7,4	7,4	7,7	7,8	8,2	8,7	9,3	9,9
Non-Hodgkin Lenfoma	4,4	4,0	4,9	5,2	5,0	6,0	7,2	8,6
Mide	6,4	6,9	7,6	8,4	7,7	8,0	8,3	8,6
Over	5,8	5,6	5,9	6,5	6,9	7,1	7,3	7,5
Uterus Serviksi	4,5	4,4	4,8	4,3	4,1	4,9	5,9	7,1
Beyin, Diğer Sinir Sistemi	3,6	4,0	4,6	4,6	4,4	4,5	4,6	4,7

Kaynak: Türkiye Halk Sağlığı Kurumu

*2009, 2010 ve 2011 yıllarına ait İnsidans değerleri tahmini değerlerdir.

Tablo 3.6. Yıllara Göre Erkeklerde En Sık Görülen 10 Kanser Türünün İnsidansı, (100.000'de, Dünya Standart Nüfusu), Türkiye

	2004	2005	2006	2007	2008	2009*	2010*	2011*
Trakea, Akciğer ve Bronş	65,1	65,9	68,9	73,0	69,2	74,1	79,3	84,9
Prostat	24,9	28,6	28,9	32,3	37,6	44,0	51,4	60,0
Mesane	19,3	20,6	21,0	22,5	21,7	23,4	25,3	27,3
Kolorektal	16,5	16,2	18,2	19,1	20,8	22,5	24,3	26,3
Mide	14,1	14,9	14,8	17,3	18,0	19,1	20,3	21,6
Non-Hodgkin Lenfoma	6,3	5,9	6,9	7,6	6,9	8,5	10,4	12,7
Larinks	10,0	8,9	9,7	9,3	9,1	9,5	9,9	10,3
Pankreas	4,0	4,4	5,2	6,3	6,1	6,7	7,3	8,0
Böbrek	4,1	4,1	5,5	5,2	5,8	6,3	6,9	7,5
Beyin, Diğer Sinir Sistemi	4,7	5,7	5,4	5,8	6,1	6,2	6,3	6,4

Kaynak: Türkiye Halk Sağlığı Kurumu

*2009, 2010 ve 2011 yıllarına ait İnsidans değerleri tahmini değerlerdir.

Tablo 3.7. 18 Yaş ve Üzeri Bireylerin Kendi Kendine Meme Muayenesi Yapma Durumu, (%), 2013

	%
Bugüne Kadar Hiç Kendi Kendime Meme Muayenesi Yapmadım.	65,1
Arada Sırada (3 Ayda Birden Daha Az Sıklıkla) Kendi Kendime Meme Muayenesi Yapıyorum	19,4
2-3 Ayda Bir Kendi Kendime Meme Muayenesi Yapıyorum	5,4
Her Ay Düzenli Olarak Kendi Kendime Meme Muayenesi Yapıyorum	10,1

Kaynak: Türkiye’de Sağlıkın Geliştirilmesi Araştırma Raporu 2013

Tablo 3.8. 15 Yaş ve Üzeri Bireylerin Prostat Muayenesi Yaptırma Durumunun Yerleşim Yerine Göre Dağılımı, 2012

	Kır	Kent	Türkiye
Son 12 Ay İçerisinde Prostat Muayenesi Yaptırdım	5,4	4,6	4,9
Son 12 Aydan Daha Öncesinde Prostat Muayenesi Yaptırdım	6,3	4,9	5,3
Prostat Muayenesi Yaptırmadım	87,1	90,2	89,3

Kaynak: TÜİK, Sağlık Araştırması 2012

Tablo 3.9. 15 Yaş ve Üzeri Bireylerin Mamografi Çekirme Durumunun Yerleşim Yerine Göre Dağılımı, 2012

	Kır	Kent	Türkiye
Son 12 Ay İçerisinde Mamografi Çektirdim	4,9	7,7	6,8
Son 12 Aydan Daha Öncesinde Mamografi Çektirdim	8,2	12,2	10,9
Mamografi Çektirmedim	84,2	78,6	80,4

Kaynak: TÜİK, Sağlık Araştırması 2012

Tablo 3.10. 15 Yaş ve Üzeri Bireylerin Smear Yaptırma Durumunun Yerleşim Yerine Göre Dağılımı, 2012

	Kır	Kent	Türkiye
Son 12 Ay İçerisinde Smear Yaptırdım	5,4	9,1	7,9
Son 12 Aydan Daha Öncesinde Smear Yaptırdım	7,7	12,6	11,1
Smear Yaptırmadım	82,2	75,9	77,9

Kaynak: TÜİK, Sağlık Araştırması 2012

Tablo 3.11. Onbeş Yaş ve Üzeri Bireylerin Genel Sağlık Durumunun Cinsiyet, Yaş Grubu ve Yerleşim Yerine Göre Dağılımı, (%), 2012

Yaş Grubu		Kır			Kent			Türkiye		
		Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam
15-24	Çok İyi/ İyi	93,4	91,2	92,2	93,6	91,6	92,6	93,5	91,5	92,5
	Kötü/Çok Kötü	1,4	1,8	1,6	1,3	1,2	1,3	1,3	1,4	1,4
25-34	Çok İyi/ İyi	83,4	81,6	82,4	89,6	82,8	86,2	88,1	82,5	85,3
	Kötü/Çok Kötü	2,6	2,9	2,8	1,8	2,1	1,9	2,0	2,3	2,1
35-44	Çok İyi/ İyi	77,7	63,3	70,4	80,9	68,8	74,9	80,0	67,3	73,7
	Kötü/Çok Kötü	4,2	5,5	4,8	3,2	4,8	4,0	3,4	5,0	4,2
45-54	Çok İyi/ İyi	67,7	41,8	54,9	72,9	53,4	63,1	71,2	49,7	60,5
	Kötü/Çok Kötü	6,4	14,2	10,3	4,7	8,9	6,8	5,3	10,6	7,9
55-64	Çok İyi/ İyi	49,4	33,2	40,8	59,1	37,2	48,2	55,6	35,6	45,4
	Kötü/Çok Kötü	0,9	22,6	17,1	9,6	17,8	13,7	10,1	19,7	15,0
65-74	Çok İyi/ İyi	42,4	20,3	30,2	45,0	23,9	33,5	43,7	22,1	31,9
	Kötü/Çok Kötü	18,1	30,3	24,8	15,7	26,3	21,5	16,9	28,3	23,1
75+	Çok İyi/ İyi	21,9	13,2	16,9	27,1	14,1	19,0	24,3	13,6	17,9
	Kötü/Çok Kötü	33,6	44,1	39,6	30,2	38,7	35,5	32,0	41,4	37,6
Toplam	Çok İyi/ İyi	70,3	57,1	63,4	80,1	67,9	74,0	77,1	64,5	70,7
	Kötü/Çok Kötü	7,4	13,1	10,4	4,3	7,3	5,8	5,2	9,2	7,2

Kaynak: TÜİK, Sağlık Araştırması 2012

Tablo 3.12. Onbeş Yaş ve Üzeri Bireylerin Genel Sağlık Durumunun Cinsiyete Göre Dağılımı, (%), 2008, 2010, 2012

		2008	2010	2012
Erkek	Çok İyi/ İyi	71,9	73,5	77,1
	Kötü/Çok Kötü	7,0	6,7	5,2
Kadın	Çok İyi/ İyi	55,5	56,7	64,5
	Kötü/Çok Kötü	13,2	13,1	9,2
Toplam	Çok İyi/ İyi	63,6	65,0	70,7
	Kötü/Çok Kötü	10,1	10,0	7,2

Kaynak: TÜİK, Sağlık Araştırması 2008, 2010, 2012

Tablo 3.13. Onbeş Yaş ve Üzeri Bireylerde Hastalık/Sağlık Sorunu Yaşadıklarını Belirtenlerin Cinsiyet ve Yerleşim Yerine Göre Dağılımı, (%), 2012

Hastalık /Sağlık Sorunu	Kır			Kent			Türkiye		
	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam
Hipertansiyon	10,9	22,1	16,7	7,8	15,4	11,6	8,7	17,6	13,2
Bel Bölgesi Kas İskelet Sistem Problemleri (Bel Ağrısı, Bel Fıtığı vb.)	11,3	20,0	15,8	8,9	13,9	11,4	9,6	15,9	12,8
Romatizmal Eklem Hastalığı (Romatoid Artrit)	7,7	16,9	12,5	4,3	10,7	7,5	5,3	12,7	9,1
Mide Ülseri (Gastrik Ülser)	7,5	11,5	9,6	5,7	8,2	6,9	6,2	9,2	7,7
Şeker Hastalığı	6,3	8,4	7,4	5,3	7,8	6,6	5,6	8,0	6,8
Kireçlenme (Osteoartrit, Artroz, Dejeneratif Eklem Hastalığı)	5,6	12,5	9,2	2,8	7,9	5,3	3,6	9,4	6,5
Boyun Bölgesi Kas İskelet Sistem Problemleri (Boyun Ağrısı, Boyun Fıtığı vb.)	3,1	9,4	6,4	3,1	8,5	5,8	3,1	8,8	6,0
Kansızlık (Demir Eksikliği Anemisi)	1,7	9,6	5,8	1,0	9,9	5,5	1,2	9,8	5,6
Sinüzit (Sinüs Yollarının İltihabı)	4,9	5,7	5,3	4,7	6,0	5,4	4,8	5,9	5,3
Migren ve Benzeri Şiddetli Baş Ağrısı	2,8	7,8	5,4	2,3	7,8	5,0	2,4	7,8	5,1
Astım (Alerjik Astım Dahil)	5,0	8,3	6,7	3,0	5,7	4,4	3,6	6,5	5,1
Koroner Kalp Hastalığı (Anjina, Göğüs Ağrısı, Spazm)	5,6	5,6	5,6	3,7	4,0	3,9	4,3	4,5	4,4
Alerji (Alerjik Rinit, Dermatit, Yiyecek vb. Alerjisi) (Alerjik Astım Hariç)	3,0	4,4	3,7	2,7	4,6	3,6	2,8	4,5	3,7
Tiroid Hastalığı	0,9	5,6	3,4	1,0	6,1	3,5	0,9	5,9	3,5
Kronik Obstrüktif Akciğer Hastalığı, Amfizem	3,7	4,4	4,0	2,3	2,6	2,5	2,7	3,2	3,0
İdrar Kaçırma, İdrarı Tutamama	2,5	5,0	3,8	1,0	2,5	1,8	1,5	3,3	2,4
Kronik Depresyon	1,4	3,5	2,5	0,9	2,9	1,9	1,0	3,1	2,1
Diğer Ruhsal Sağlık Problemleri	1,8	2,6	2,2	1,2	2,0	1,6	1,4	2,2	1,8
Kronik Kalp Yetmezliği	1,2	2,0	1,6	0,8	1,4	1,1	0,9	1,6	1,3
Enfarktüs (Kalp Krizi)	1,4	0,9	1,1	1,2	0,6	0,9	1,2	0,7	1,0
İnme-felç (Beyin Kanaması, Serebral Tromboz)	1,4	1,2	1,3	0,7	0,9	0,8	0,9	1,0	0,9
Hepatit	0,9	0,6	0,7	1,2	0,7	1,0	1,1	0,7	0,9
Kaza Sonucu Sürekli Yaralanma veya Sakatlık Durumu	1,5	0,7	1,1	1,0	0,5	0,7	1,1	0,6	0,8
Bağırsak Ülseri (Duedenal Ülser)	0,6	1,5	1,1	0,6	0,8	0,7	0,6	1,0	0,8
Kanser (Malın, Kötü Huylu, Lösemi ve Lenfoma Dahil)	0,7	0,6	0,6	0,5	0,8	0,7	0,6	0,7	0,6
Kronik Kaygı	0,4	0,9	0,7	0,2	0,9	0,6	0,3	0,9	0,6
Karaciğer Sirozu, Karaciğer Yetmezliği	0,6	0,7	0,7	0,3	0,3	0,3	0,4	0,5	0,4

Kaynak: TÜİK, Sağlık Araştırması 2012

Tablo 3.14. Onbeş Yaş ve Üzeri Bireylerde Hekim Tarafından Teşhis Edilen Hastalık/Sağlık Sorunlarının Cinsiyet ve Yerleşim Yerine Göre Dağılımı, (%), 2012

Hastalık /Sağlık Sorunu	Kır			Kent			Türkiye		
	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam
Bel Bölgesi Kas İskelet Sistem Problemleri (Bel Ağrısı, Bel Fıtığı vb.)	9,2	16,8	13,2	7,5	12,3	9,9	8,0	13,8	10,9
Hipertansiyon	10,6	21,3	16,2	7,5	15,1	11,3	8,5	17,1	12,8
Romatizmal Eklem Hastalığı (Romatoid Artrit)	5,9	15,0	10,6	3,5	9,7	6,6	4,2	11,4	7,9
Mide Ülseri (Gastrik Ülser)	6,8	10,8	8,9	5,3	7,7	6,5	5,8	8,7	7,2
Kireçlenme (Osteoartrit, Artroz, Dejeneratif Eklem Hastalığı)	4,5	11,8	8,3	2,4	7,4	4,9	3,1	8,8	6,0
Kansızlık (Demir Eksikliği Anemisi)	1,4	9,2	5,5	0,9	9,6	5,3	1,1	9,5	5,3
Sinüzit (Sinüs Yollarının İltihabı)	4,1	4,9	4,5	4,3	5,6	4,9	4,2	5,4	4,8
Boyun Bölgesi Kas İskelet Sistem Problemleri (Boyun Ağrısı, Boyun Fıtığı vb.)	2,3	7,7	5,1	2,4	7,4	4,9	2,4	7,5	5,0
Şeker Hastalığı	6,1	8,3	7,2	5,2	7,7	6,5	5,5	7,9	6,7
Migren ve Benzeri Şiddetli Baş Ağrısı	1,7	6,3	4,1	1,6	6,9	4,3	1,7	6,7	4,2
Alerji (Alerjik Rinit, Dermatit, Yiyecek vb. Alerjisi) (Alerjik Astım Hariç)	2,4	3,4	3,0	2,3	4,0	3,2	2,4	3,9	3,1
Astım (Alerjik Astım Dahil)	4,7	7,8	6,3	2,9	5,6	4,2	3,4	6,3	4,9
Koroner Kalp Hastalığı (Anjina, Göğüs Ağrısı, Spazm)	5,2	5,1	5,1	3,5	3,8	3,7	4,0	4,2	4,1
Kronik Obstrüktif Akciğer Hastalığı, Amfizem	3,6	4,1	3,9	2,3	2,5	2,4	2,7	3,0	2,9
Tiroid Hastalığı	0,9	5,3	3,2	0,9	5,9	3,4	0,9	5,7	3,4
Kronik Depresyon	1,2	3,3	2,2	0,8	2,7	1,8	0,9	2,9	1,9
İdrar Kaçırma, İdrarı Tutamama	1,8	3,5	2,7	0,9	1,8	1,4	1,2	2,4	1,8
Kronik Kalp Yetmezliği	1,1	1,9	1,6	0,8	1,4	1,1	0,9	1,6	1,2
Diğer Ruhsal Sağlık Problemleri	1,5	2,2	1,9	1,0	1,8	1,4	1,2	1,9	1,6
Hepatit	0,9	0,6	0,7	1,1	0,7	0,9	1,0	0,7	0,8
Kaza Sonucu Sürekli Yaralanma veya Sakatlık Durumu	1,4	0,6	1,0	0,9	0,5	0,7	1,1	0,5	0,8
Enfarktüs (Kalp Krizi)	1,4	0,8	1,1	1,2	0,6	0,9	1,2	0,6	0,9
İnme-felç (Beyin Kanaması, Serebral Tromboz)	1,3	1,2	1,2	0,7	0,8	0,8	0,9	0,9	0,9
Bağırsak Ülseri (Duedenal Ülser)	0,6	1,3	1,0	0,5	0,7	0,6	0,5	0,9	0,7
Kronik Kaygı	0,1	0,6	0,4	0,2	0,7	0,4	0,2	0,6	0,4
Karaciğer Sirozu, Karaciğer Yetmezliği	0,6	0,7	0,6	0,3	0,3	0,3	0,4	0,5	0,4
Kanser (Malign, Kötü Huylu, Lösemi ve Lenfoma Dahil)	0,7	0,6	0,6	0,5	0,8	0,7	0,6	0,7	0,6

Kaynak: TÜİK, Sağlık Araştırması 2012

Bölüm 3 İle İlgili Açıklamalar

→2002 yılı kızamık ve tüberküloz vakalarında yerli veya yabancı vaka ayırımına ait kayıt bulunmamaktadır.

→2012 yılı tüberküloz insidansı, Dünya Sağlık Örgütü'nün (DSÖ) yayımlayacağı Küresel Tüberküloz Kontrol 2013 Raporu'nda (Global Tuberculosis Control 2013 Report) verilecektir.

→Kanser ile ilgili veriler Aktif Kanser Kayıt Sisteminden Alınmıştır. Aktif Kanser Kayıt Sistemi; Kanser kayıt elemanları tarafından tek tek hasta dosyaları ve elektronik veri tabanları araştırılan bilgiler, kanser kayıt formlarına aktarılır. Bu formların İl Halk Sağlığı Müdürlüğü Kanser Kayıt Merkezlerinde Canreg-4 bilgisayar programına girilmesinin ardından dublikasyon kontrolü ve diğer kalite kontrol çalışmaları yapıldıktan sonra veriler Türkiye Halk Sağlığı Kurumu Başkanlığına elektronik ortamda gönderilir. Tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de profesyonel kanser kayıtçılığı yapabilecek ve ülkenin en az % 20 nüfusunu yansıtacak bölgeler (iller) seçilmiştir. Ülkemizde bu sistemde veri toplayan 12 Aktif Kanser Kayıt Merkezimiz bulunmaktadır. Bu iller Ankara, Antalya, Bursa, Edirne, Erzurum, Eskişehir, Gaziantep, İzmir, Kocaeli, Malatya, Samsun, Trabzon illeridir.

TÜİK, Sağlık Araştırması 2012

→2012 Sağlık Araştırması ile bireylerin genel sağlık profilinin ortaya çıkarılması ve ülkelerin gelişmişlik düzeylerini gösteren kalkınma göstergeleri içerisinde önemli bir paya sahip olan sağlık göstergesine yönelik bilgilerin elde edilmesi ile mevcut yapıdaki bilgi açığının kapatılması amaçlanmıştır. Araştırma, hem uluslararası karşılaştırmalara imkan veren hem de ulusal ihtiyaçlara ışık tutan bir araştırma olma özelliğini taşımaktadır.

→Araştırmanın örneklem büyüklüğü Türkiye toplam, kent ve kır bazında tahminler üretecek şekilde hesaplanmıştır. Tasarım gereği toplam örneklem hacmi 14.400 hane olarak belirlenmiştir.

Türkiye'de Sağlık Geliştirilmesi Araştırma Raporu 2013

Araştırmanın Amacı;

- Toplumda sağlıkla ilgili davranışların, risklerin ve toplumun sağlık durumunun belirlenmesi,
- Toplumun sağlık hizmeti kullanım özelliklerinin belirlenmesi,
- Sağlığın sosyoekonomik belirleyicilerinin ve sağlık eşitsizliklerinin saptanması,
- Toplumda sağlığı geliştirici davranış biçimlerinin değerlendirilmesi,
- Yerel ve ulusal ölçeklerde sağlığın geliştirilmesi programlarının planlanmasında kullanılmak üzere veri oluşturulması,
- Sağlığı teşvik edici programların toplumdaki farkındalığının değerlendirilmesi,
- Sağlık yöneticileri için bölgesel düzeyde öncelikli sorun alanlarının saptanması,
- Sağlık politikalarının sağlığı geliştirmeye yönelik oluşturulmasında kanıt dayalı bilgi elde edilmesidir.

Evren ve Örneklem;

→Araştırma evreni Türkiye sınırları içerisinde yer alan tüm hanelerdir. Araştırma kapsamında yapılan tüm görüşmelere ilişkin örneklem, İBBS1'i temsil edecek şekilde TÜİK tarafından belirlenmiştir. Örneklem türü olarak Çok Aşamalı Tabakalı Olasılıklı Küme Örneklemi yöntemi uygulanmıştır. Araştırma kapsamında toplam 9.717 hanede görüşme yapılmıştır. Türkiye sınırları içerisinde yer alan 81 il araştırma kapsamında yer almaktadır.

Bölüm 4

Risk Faktörleri

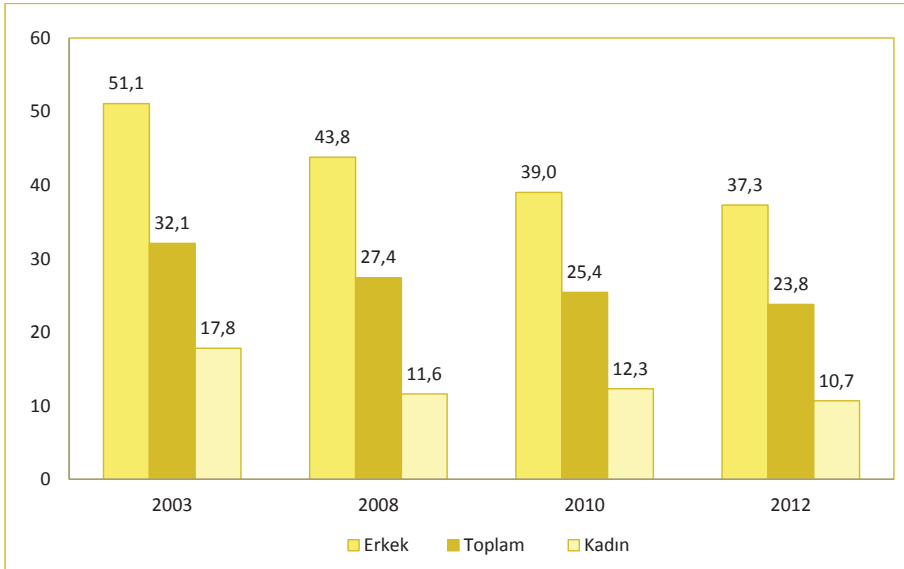

Tablo 4.1. Bireylerin Tütün Mamulü Kullanma Durumunun Cinsiyet ve Yerleşim Yerine Göre Dağılımı, 2012

Tütün Kullanım Durumu	Kır			Kent			Türkiye		
	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam
Her Gün Kullanan	33,3	4,7	18,9	38,9	13,0	25,7	37,3	10,7	23,8
Ara Sıra Kullanan	4,2	2,0	3,1	4,1	2,6	3,3	4,1	2,4	3,3
Kullanmayan/ Hiç Kullanmamış Olan	62,5	93,2	77,9	56,9	84,4	70,9	58,5	86,8	72,9

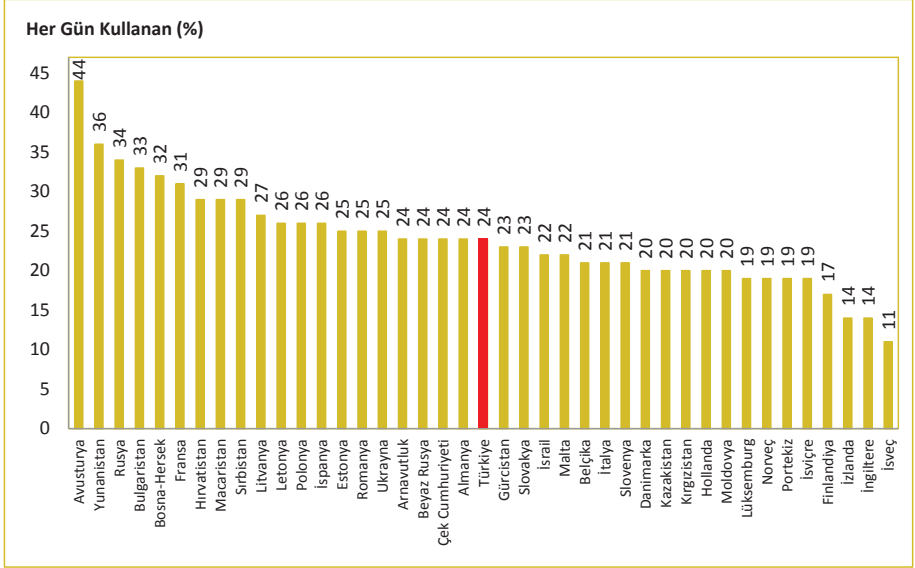
Kaynak: TÜİK Küresel Yetişkin Tütün Araştırması 2012

Şekil 4.1. Her Gün Tütün Mamulü Kullanan Kişilerin Cinsiyete Göre Dağılımı, (%), 2003, 2008, 2010, 2012

Kaynak: Sağlık Bakanlığı Ulusal Hastalık Yüğü ve Maliyet Etkililik Çalışması, Hane Halkı Araştırması 2003, TÜİK Küresel Yetişkin Tütün Araştırması 2008, TÜİK Sağlık Araştırması 2010, TÜİK Küresel Yetişkin Tütün Araştırması 2012

Şekil 4.2. Ülkelere Göre Her Gün Tütün Mamulü Kullanma Durumu, (%), 2012

Kaynak: DSÖ Report on the Global Tobacco Epidemic, 2013

Tablo 4.2. Halen Tütün Mamulü Kullananların İlk Kez Tütün Mamulü Kullanma Yaşlarının Cinsiyete Göre Dağılımı, (%), 2012

İlk Kez Tütün Mamulü Kullanma Yaşı	Erkek	Kadın	Toplam
<10	3,6	0,7	2,9
10-14	22,2	13,9	20,0
15-19	52,0	47,7	50,9
20-24	18,5	24,3	20,0
25-29	2,1	7,5	3,5
30-34	0,9	3,2	1,5
35+	0,7	2,8	1,3
Toplam	100	100	100

Kaynak: TÜİK, Sağlık Araştırması 2012

Tablo 4.3. Onbeş Yaş ve Üzeri Bireylerde Alkol Kullananların Cinsiyet ve Yerleşim Yerine Göre Dağılımı, (%), 2012

Kullanım Durumu	Kır			Kent			Türkiye		
	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam
Kullanan	13,9	1,2	7,3	18,7	5,0	11,8	17,2	3,8	10,4
Kullanmayan	16,4	1,7	8,7	14,9	5,3	10,1	15,4	4,2	9,7
Hiç Kullanmamış Olan	69,7	97,1	84,0	66,4	89,7	78,1	67,4	92,0	79,9
Toplam	100	100	100	100	100	100	100	100	100

Kaynak: TÜİK, Sağlık Araştırması 2012

Tablo 4.4. Halen Alkol Kullananların İlk Kez Alkol Kullanma Yaşlarının Cinsiyete Göre Dağılımı, (%), 2012

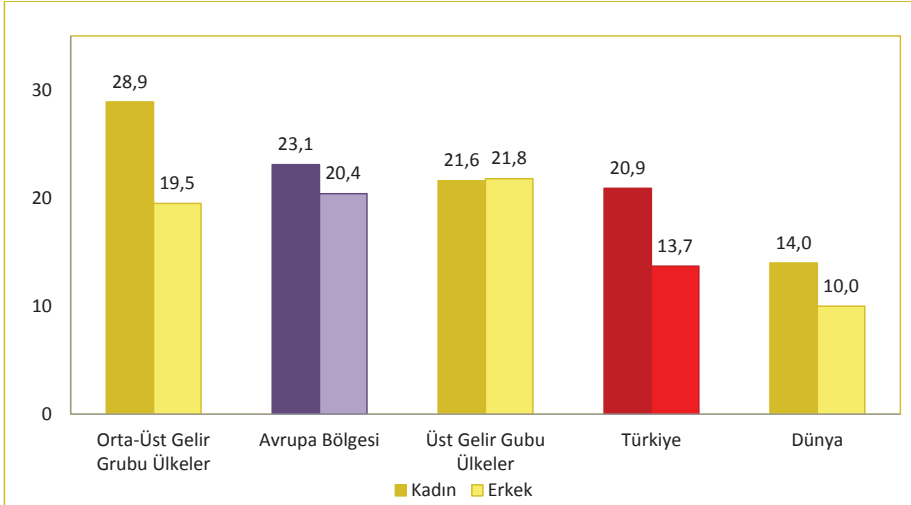
İlk Kez Alkol Kullanma Yaşı	Erkek	Kadın	Toplam
<10	1,1	0,3	0,9
10-14	7,6	5,2	7,1
15-19	55,5	40,9	52,8
20-24	26,7	34,7	28,2
25-29	6,2	12,4	7,4
30-34	1,8	4,0	2,2
35+	1,1	2,6	1,4
Toplam	100	100	100

Kaynak: TÜİK, Sağlık Araştırması 2012

Tablo 4.5. Onbeş Yaş ve Üzeri Bireylerde Beyana Dayalı Vücut Kitle İndeksinin Cinsiyet ve Yerleşim Yerine Göre Dağılımı, (%), 2012

	Kır			Kent			Toplam		
	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam
Düşük Kilolu	2,4	4,7	3,5	2,7	5,3	4,0	2,7	5,1	3,9
Normal Kilolu	44,7	42,2	43,4	44,7	44,2	44,5	44,7	43,6	44,2
Fazla Kilolu	38,1	32,1	35,2	39,4	29,7	34,6	39,0	30,4	34,8
Obez	14,8	21,1	17,9	13,3	20,8	17,0	13,7	20,9	17,2

Kaynak: TÜİK, Sağlık Araştırması 2012

Şekil 4.3. Obez (Vücut Kitle İndeksi $\geq$ 30) Bireylerin Cinsiyete Göre Uluslararası Karşılaştırması, 2011

Kaynak: TÜİK, Sağlık Araştırması 2012, DSÖ World Health Statistics 2013

Not: Türkiye verisi 2012 yılına aittir.

Tablo 4.6. Onbeş Yaş ve Üzeri Bireylerde Beyana Dayalı Boy ve Kilo Ortalamalarının Yaş Gruplarına ve Cinsiyete Göre Dağılımı, 2012

Yaş Grubu	Vücut Ağırlığı (kg)			Boy Uzunluğu (cm)		
	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam
15-24	68,4	58,1	63,2	173,5	162,8	168,2
25-34	77,2	64,8	71,1	175,0	162,8	169,1
35-34	81,2	71,0	76,2	173,5	162,1	168,0
45-54	80,4	74,9	77,7	171,9	161,4	166,9
55-64	79,2	75,8	77,5	171,2	160,2	165,9
65-74	76,9	72,6	74,6	169,9	159,4	164,7
75+	72,2	66,7	69,1	168,6	157,5	162,5
Türkiye	76,7	67,8	72,3	173,1	161,8	167,6

Kaynak: TÜİK, Sağlık Araştırması 2012

Tablo 4.7. 18 Yaş ve Üzeri Bireylerin Son 1 Yıl İçerisinde Daha Sağlıklı Olmak İçin Yaptıkları, (%), 2013

	Evet	Hayır
Spor Yaptım	15,5	84,5
Yeme Alışkanlıklarımı Sağlıklı Hale Getirdim	6,8	93,2
Hastalığım Nedeniyle Doktor Tarafından Uygulanan Tedaviyi Aldım	6,0	94,0
Kilo Verdim	4,1	95,9
Kilomu Korudum	3,7	96,3
Sigarayı Bıraktım	1,4	98,6
Stresimi Azalttım	1,3	98,7
Kilo Aldım	0,9	99,1
İçtiğim Sigara Miktarını Azalttım	0,8	99,2
İçtiğim Alkol Miktarını Azalttım	0,2	99,8
Yürüyüş Yaptım	0,2	99,8
Uykumu Düzene Koydum	0,1	99,9
Alkol Almayı Bıraktım	0,1	99,9
Bitki Çayı İçiyorum / Bitkisel Ürünler Kullanıyorum	0,1	99,9
Diyet Yaptım	0,0	100,0
Yüzdüm	0,0	100,0
Uykumu Düzene Koydum	0,0	100,0
Temiz Hava Almaya Çalışıyorum	0,0	100,0
Kaplıcalara Gittim	0,0	100,0
Vitamin Aldım	0,1	100,0
Midem İçin Kaynar Su İçiyorum	0,0	100,0
Dişlerimin Sağlığına Özen Gösteriyorum	0,0	100,0
Organik Ürünlerle Beslendim	0,0	100,0
Sağlığım İçin İşimi Bıraktım	0,0	100,0
Her Gece Süt İçiyorum	0,0	100,0

Kaynak: Türkiye'de Sağlık Geliştirilmesi Araştırma Raporu 2013

Tablo 4.8. 18 Yaş ve Üzeri Bireylerin Düzenli Sabah Kahvaltısı Yapma Durumu, (%), 2013

	Düzenli Sabah Kahvaltısı Yapma Durumu (%)
Kahvaltı Yapmıyorum	6,6
Yalnızca Hafta Sonları Kahvaltı Yapıyorum	2,6
Hafta İçin Bazen Kahvaltı Yapıyorum	6,3
Hafta İçi Her Gün Kahvaltı Yapıyorum	4,8
Her Gün Kahvaltı Yapıyorum	79,6

Kaynak: Türkiye’de Sağlığın Geliştirilmesi Araştırma Raporu 2013

Tablo 4.9. 18 Yaş ve Üzeri Bireylerin El Yıkama Alışkanlığı, (%), 2013

	Yemekten Önce Ellerin Yıkınması	Yemekten Sonra Ellerin Yıkınması	Tuvaletten Sonra Ellerin Yıkınması	Herhangi Bir Şey Yemeden Önce Ellerin Yıkınması	Yemek Hazırlamadan Önce Ellerin Yıkınması
Hiçbir Zaman	0,2	0,2	0,2	0,4	0,4
Nadiren	0,9	1,1	0,2	2,5	1,0
Bazen	6,5	8,1	1,8	13,8	7,2
Çoğu Zaman	20,5	21,0	12,0	19,4	15,9
Daima	71,8	69,5	85,9	63,9	75,4

Kaynak: Türkiye’de Sağlığın Geliştirilmesi Araştırma Raporu 2013

Tablo 4.10. 18 Yaş ve Üzeri Bireylerin Emniyet Kemerı Takma Alışkanlığı, (%), 2013

	Şehir İçinde Binek Arabanın Ön Koltuğunda	Şehir İçinde Binek Arabanın Arka Koltuğunda	Şehirler Arasında Binek Arabanın Ön Koltuğunda	Şehirler Arasında Binek Arabanın Arka Koltuğunda
Her Zaman	34,1	9,8	39,7	12,7
Çoğunlukla	21,4	10,4	18,1	10,4
Bazen	16,2	13,6	12,5	14,4
Nadiren	10,5	14,8	7,6	12,8
Hiçbir Zaman	8,9	41,4	8,7	35,7
Bu Tür Bir Deneyimim Olmadı	8,9	9,9	13,4	13,9

Kaynak: Türkiye’de Sağlığın Geliştirilmesi Araştırma Raporu 2013

Tablo 4.11. Onbeş Yaş ve Üzeri Bireylerin Meyve Tüketme Sıklığının Cinsiyet ve Yerleşim Yerine Göre Dağılımı, 2012

	Kır			Kent			Türkiye		
	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam
Günde İki Kez ya da Daha Çok	8,1	8,8	8,4	9,1	11,7	10,5	8,8	10,8	9,8
Günde Bir Kez	39,3	38,7	39,0	47,4	46,3	46,8	44,9	43,9	44,4
Günde Bir Kezden Daha Az Fakat Haftada En Az Dört Kez	23,6	24,0	23,8	21,8	20,6	21,2	22,4	21,7	22,0
Haftada Dört Kezden Az Fakat Haftada En Az Bir Kez	19,8	18,1	18,9	15,6	14,1	14,9	16,9	15,4	16,1
Haftada Bir Kezden Az	8,5	9,5	9,0	5,1	6,0	5,6	6,2	7,1	6,6
Hiç Tüketmeyen	0,8	0,9	0,9	0,9	1,2	1,1	0,9	1,1	1,0

Kaynak: TÜİK, Sağlık Araştırması 2012

Tablo 4.12. Onbeş Yaş ve Üzeri Bireylerin Sebze yada Salata Tüketme Sıklığının Cinsiyet ve Yerleşim Yerine Göre Dağılımı, 2012

	Kır			Kent			Türkiye		
	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam
Günde İki Kez ya da Daha Çok	12,7	13,7	13,2	11,0	14,8	12,9	11,5	14,4	13,0
Günde Bir Kez	45,0	44,5	44,7	55,1	54,8	55,0	52,1	51,5	51,8
Günde Bir Kezden Daha Az Fakat Haftada En Az Dört Kez	23,7	23,3	23,5	21,2	19,5	20,3	21,9	20,7	21,3
Haftada Dört Kezden Az Fakat Haftada En Az Bir Kez	13,5	13,9	13,7	9,6	8,3	9,0	10,8	10,1	10,4
Haftada Bir Kezden Az	4,7	4,5	4,6	2,7	2,4	2,5	3,3	3,0	3,1
Hiç Tüketmeyen	0,5	0,3	0,4	0,5	0,3	0,4	0,5	0,3	0,4

Kaynak: TÜİK, Sağlık Araştırması 2012

Tablo 4.13. Onbeş Yaş ve Üzeri Bireylerin Meyve ya da Sebze Suyu Tüketme Sıklığının Cinsiyet ve Yerleşim Yerine Göre Dağılımı, 2012

	Kır			Kent			Türkiye		
	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam
Günde İki Kez ya da Daha Çok	1,9	1,6	1,8	2,9	2,9	2,9	2,6	2,5	2,5
Günde Bir Kez	12,0	9,0	10,5	17,2	14,9	16,0	15,6	13,0	14,3
Günde Bir Kezden Daha Az Fakat Haftada En Az Dört Kez	15,2	13,9	14,5	17,2	15,6	16,4	16,6	15,1	15,8
Haftada Dört Kezden Az Fakat Haftada En Az Bir Kez	19,9	20,5	20,2	22,1	20,6	21,3	21,4	20,6	21,0
Haftada Bir Kezden Az	30,5	32,9	31,7	27,3	29,1	28,2	28,3	30,3	29,3
Hiç Tüketmeyen	20,5	22,1	21,3	13,4	16,9	15,2	15,6	18,6	17,1

Kaynak: TÜİK, Sağlık Araştırması 2012

Tablo 4.14. Onbeş Yaş ve Üzeri Bireylerin Son 12 Ay İçerisinde Tansiyon, Kolesterol veya Kan Şekeri Ölçümü Yaptırma Durumunun Cinsiyet ve Yerleşim Yerine Göre Dağılımı, 2012

	Kır			Kent			Türkiye		
	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam
Tansiyon	40,8	56,6	49,0	39,4	56,8	48,1	39,8	56,8	48,4
Kolesterol	22,1	32,9	27,7	24,8	38,4	31,7	24,0	36,7	30,4
Kan Şekeri	22,9	35,1	29,3	27,2	42,2	34,7	25,9	39,9	33,0

Kaynak: TÜİK, Sağlık Araştırması 2012

Bölüm 4 İle İlgili Açıklamalar

→ Vücut Kitle İndeksi (VKİ), vücut ağırlığının (kg), boy uzunluğunun metre cinsinden karesine bölünmesiyle hesaplanır.

Düşük Kilolu :	VKİ < 18,5
Normal Kilolu :	18,5 ≤ VKİ < 25
Kilolu :	25 ≤ VKİ < 29,9
Obez :	VKİ ≥ 30

TÜİK, Sağlık Araştırması 2012

→ 2012 Sağlık Araştırması ile bireylerin genel sağlık profilinin ortaya çıkarılması ve ülkelerin gelişmişlik düzeylerini gösteren kalkınma göstergeleri içerisinde önemli bir paya sahip olan sağlık göstergesine yönelik bilgilerin elde edilmesi ile mevcut yapıdaki bilgi açığının kapatılması amaçlanmıştır. Araştırma, hem uluslararası karşılaştırmalara imkan veren hem de ulusal ihtiyaçlara ışık tutan bir araştırma olma özelliğini taşımaktadır.

→ Araştırmanın örneklem büyüklüğü Türkiye toplam, kent ve kırsal bazında tahminler üretecek şekilde hesaplanmıştır. Tasarım gereği toplam örneklem hacmi 14.400 hane olarak belirlenmiştir.

Türkiye’de Sağlık Geliştirilmesi Araştırma Raporu 2013**Araştırmanın Amacı;**

→ Toplumda sağlıkla ilgili davranışların, risklerin ve toplumun sağlık durumunun belirlenmesi,

→ Toplumun sağlık hizmeti kullanım özelliklerinin belirlenmesi,

→ Sağlıkın sosyoekonomik belirleyicilerinin ve sağlık eşitsizliklerinin saptanması,

→ Toplumda sağlığı geliştirici davranış biçimlerinin değerlendirilmesi,

→ Yerel ve ulusal ölçeklerde sağlığın geliştirilmesi programlarının planlanmasında kullanılmak üzere veri oluşturulması,

→ Sağlığı teşvik edici programların toplumdaki farkındalığının değerlendirilmesi,

→ Sağlık yöneticileri için bölgesel düzeyde öncelikli sorun alanlarının saptanması,

→ Sağlık politikalarının sağlığı geliştirmeye yönelik oluşturulmasında kanıta dayalı bilgi elde edilmesidir.

Evren ve Örneklem;

→ Araştırma evreni Türkiye sınırları içerisinde yer alan tüm hanelerdir. Araştırma kapsamında yapılan tüm görüşmelere ilişkin örneklem, İBBS1’i temsil edecek şekilde TÜİK tarafından belirlenmiştir. Örneklem türü olarak Çok Aşamalı Tabakalı Olasılıklı Küme Örneklemi yöntemi uygulanmıştır. Araştırma kapsamında toplam 9.717 hanede görüşme yapılmıştır. Türkiye sınırları içerisinde yer alan 81 il araştırma kapsamında yer almaktadır.

TÜİK, Küresel Yetişkin Tütün Araştırması 2012

→ 11.536 hane halkı ve bu hane halklarında bulunan 15 ve daha yukarı yaştaki 9.859 bireyle yüz yüze görüşme yöntemi ile Mayıs 2012 tarihinde uygulanmıştır. Kentsel yerleşim yerlerinde her bir bloktan 28 hane olmak üzere 206 bloktan toplam 5.768 hane seçilmiştir. Bu hanelerde yaşayan 4.922 uygun fert ile görüşme tamamlanmıştır. Benzer olarak kırsal yerleşim yerlerinden de her bir bloktan 28 hane olmak üzere 206 bloktan toplam 5.768 hane seçilmiştir. Bu hanelerde yaşayan 4.937 uygun fert ile görüşme tamamlanmıştır. Toplamda 9.859 fert ile görüşme yapılmıştır.

Hastalıkların
Önlenmesi ve
Sağlığın Korunması

Bölüm 5

Hastalıkların Önlenmesi ve Sağlığın Korunması

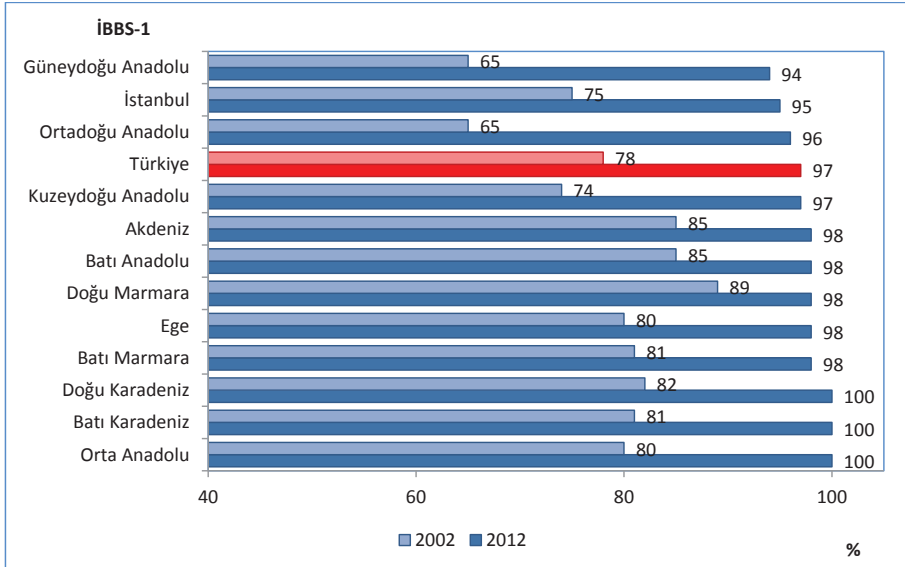

Tablo 5.1. Yıllara Göre Aşılama Oranları, (%), Türkiye

	2002	2009	2010	2011	2012
DaBT 1	82	97	98	98	97
DaBT 2	80	96	98	98	97
DaBT 3	78	96	97	97	97
BCG	77	96	97	95	96
HBV- 3	72	94	96	96	97
KKK	82	97	97	98	96
KPA 3	-	97	95	96	97

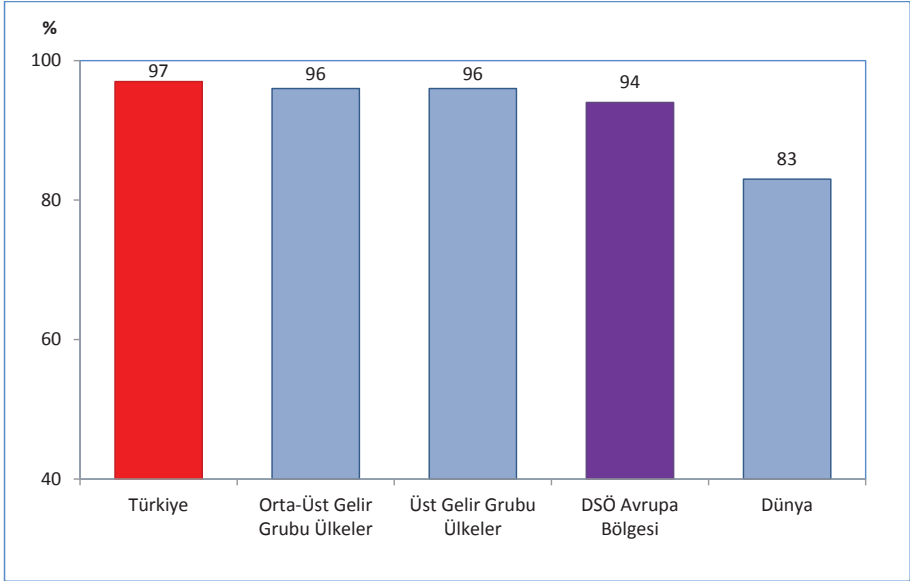
Kaynak: Türkiye Halk Sağlığı Kurumu

Şekil 5.1. İBBS-1'e Göre Beşli Karma Aşı (DaBT+IPA+Hib) Üçüncü Doz Aşılama Oranı, (%), 2002, 2012

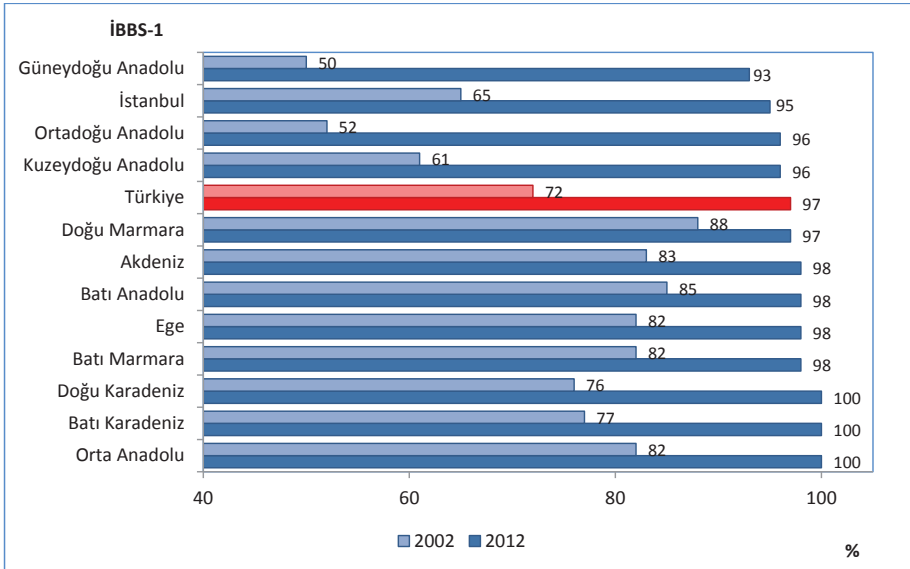
Kaynak: Türkiye Halk Sağlığı Kurumu

Şekil 5.2. (DaBT+İPA+Hib) Aşılama Oranlarının Uluslararası Karşılaştırması, (%), 2011

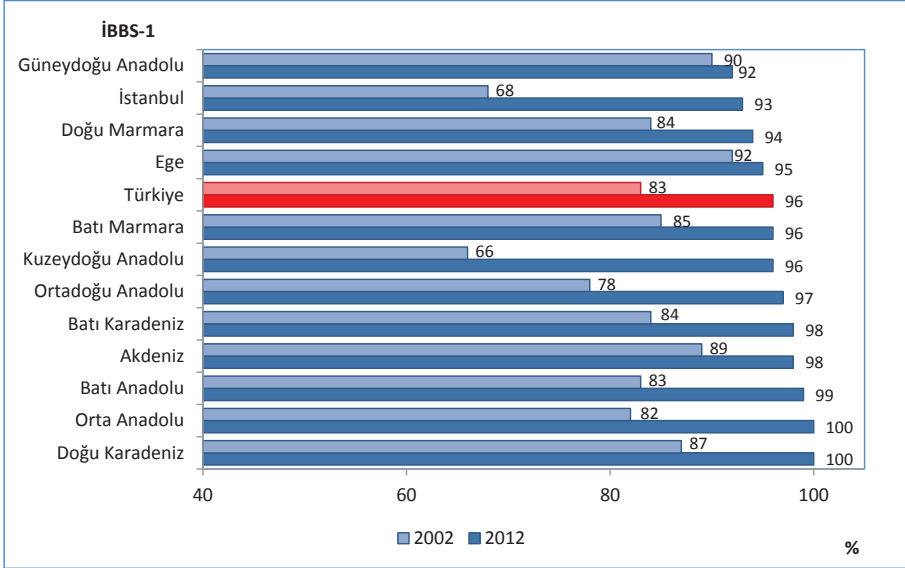
Kaynak: DSÖ World Health Statistics 2013

Şekil 5.3. İBBS-1'e Göre HBV-3 Aşılama Oranı, (%), 2002, 2012

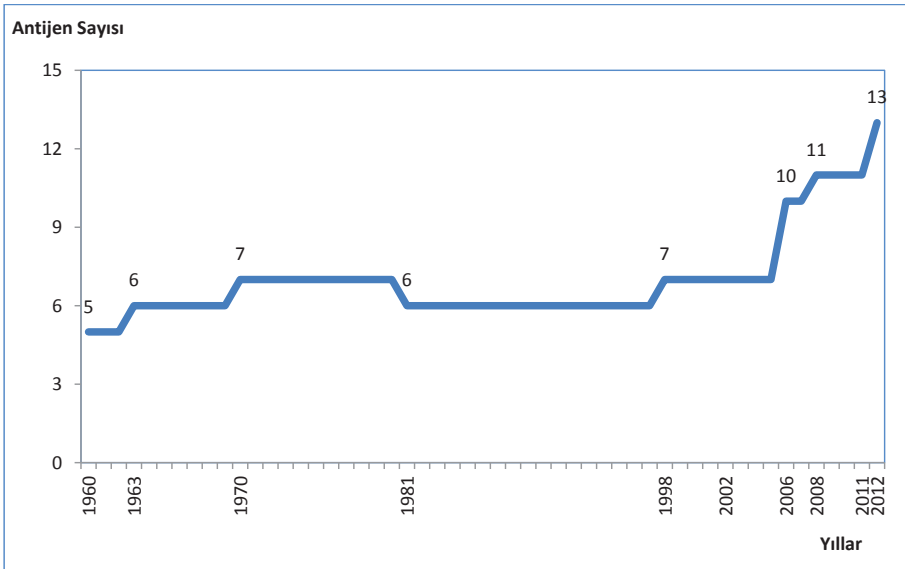
Kaynak: Türkiye Halk Sağlığı Kurumu

Şekil 5.4. İBBS-1'e Göre KKK Aşılama Oranı, (%), 2002, 2012

Kaynak: Türkiye Halk Sağlığı Kurumu

Şekil 5.5. Yıllara ve Aşı Takvimine Göre Uygulanan Aşı Antijen Sayısı, Sağlık Bakanlığı

Kaynak: Türkiye Halk Sağlığı Kurumu

Tablo 5.2. Yıllara Göre Ana Çocuk Sağlığı ve Aile Planlaması Göstergeleri, Türkiye

	2002	2009	2010	2011	2012
Sağlık Kuruluşlarında Gerçekleşen Doğum Oranı	75	91	92	94	97
Antenatal Bakım Kapsamı (En Az Bir Ziyaret) (100'de)	70	93	94	95	97
Sezaryen Doğumların Tüm Doğumlar İçindeki Payı (100'de)	21,0	42,7	45,5	46,6	48,0
Primer Sezaryenin Tüm Doğumlar İçindeki Payı (100'de)	-	27,2	25,7	24,8	24,6

Kaynak: Türkiye Halk Sağlığı Kurumu

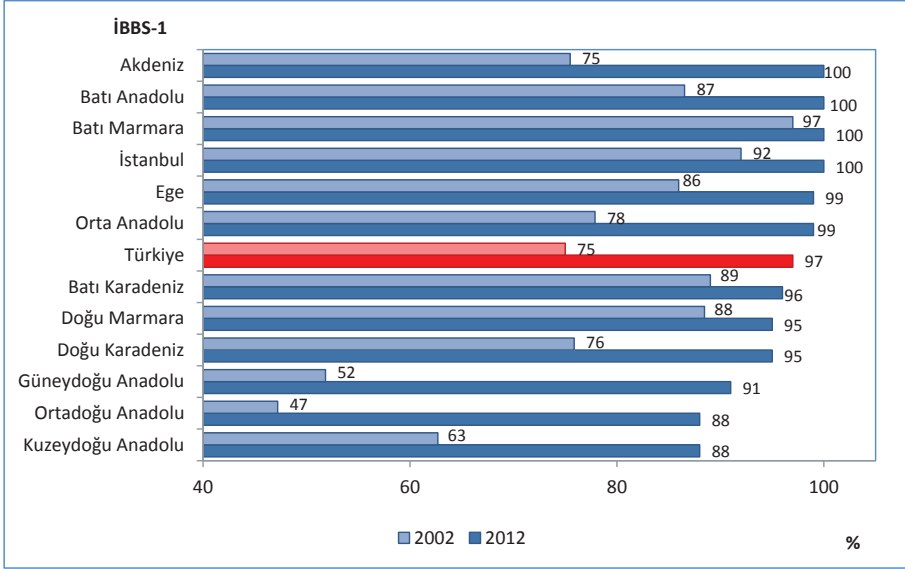
Tablo 5.3. Yıllara ve Sektörlere Göre Sezaryen ve Primer Sezaryen Oranları, Türkiye

	Sezaryen Doğumların Tüm Doğumlar İçindeki Payı (100'de)				Primer Sezaryenin Tüm Doğumlar İçindeki Payı (100'de)			
	2009	2010	2011	2012	2009	2010	2011	2012
Sağlık Bakanlığı	39,3	40,2	36,8	35,3	24,3	22,3	17,6	15,4
Üniversite	63,2	65,2	65,9	62,6	42,6	38,4	37,4	33,6
Özel	61,8	63,7	66,6	66,2	40,8	36,3	38,3	37,3
Toplam	42,7	45,5	46,6	48,0	27,2	25,7	24,8	24,6

Kaynak: Türkiye Halk Sağlığı Kurumu

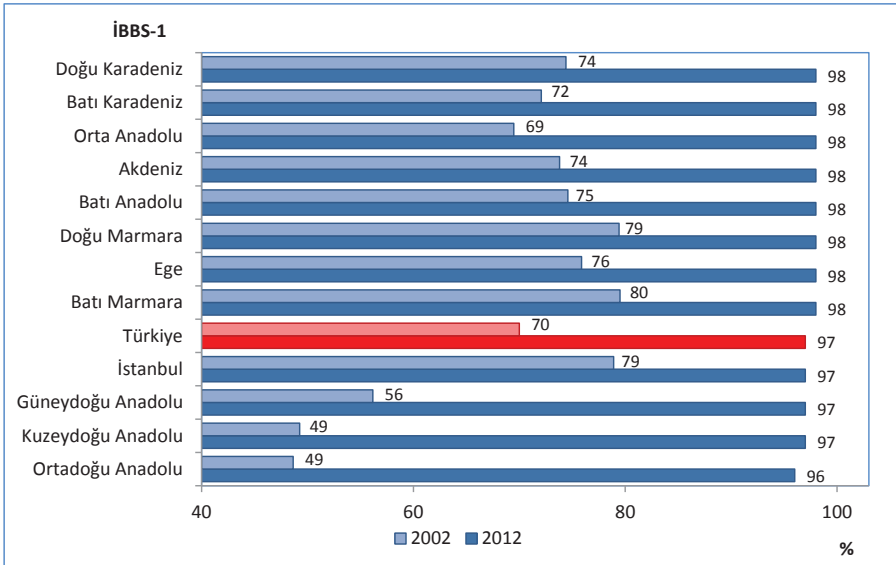

Şekil 5.6. İBBS-1'e Göre Sağlık Kuruluşlarında Gerçekleşen Doğumların Tüm Doğumlar İçindeki Oranı, (%), 2002, 2012

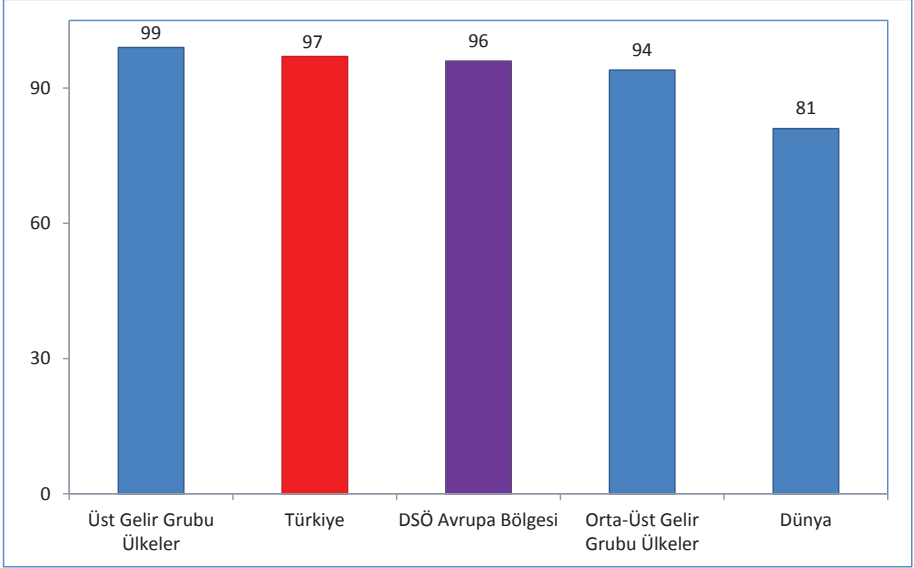
Kaynak: Türkiye Halk Sağlığı Kurumu

Şekil 5.7. İBBS-1'e Göre Antenatal Bakım Kapsamı (En Az Bir Ziyaret), (%), 2002, 2012

Kaynak: Türkiye Halk Sağlığı Kurumu

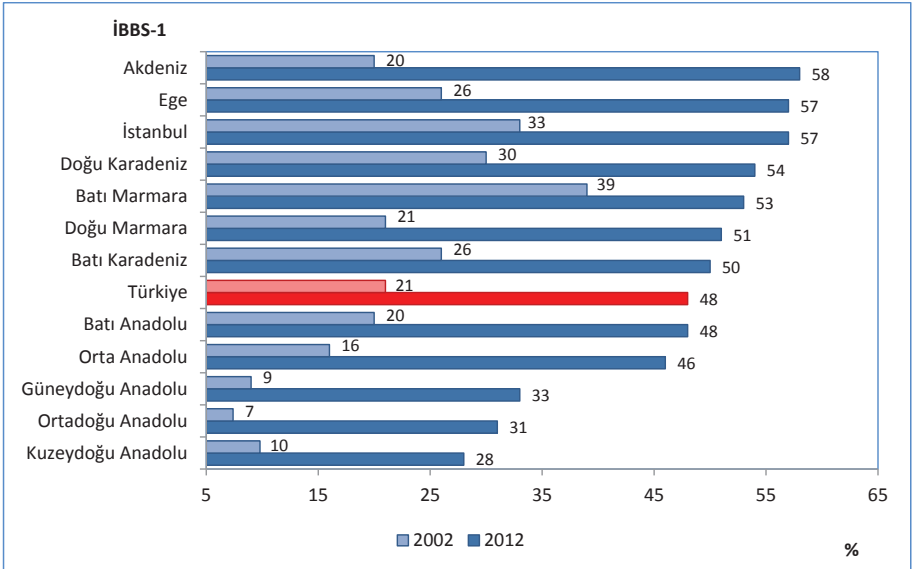
Şekil 5.8. Antenatal Bakım Kapsamının Uluslararası Karşılaştırması, (En Az Bir Ziyaret), (%), 2011

Kaynak: DSÖ World Health Statistics 2013

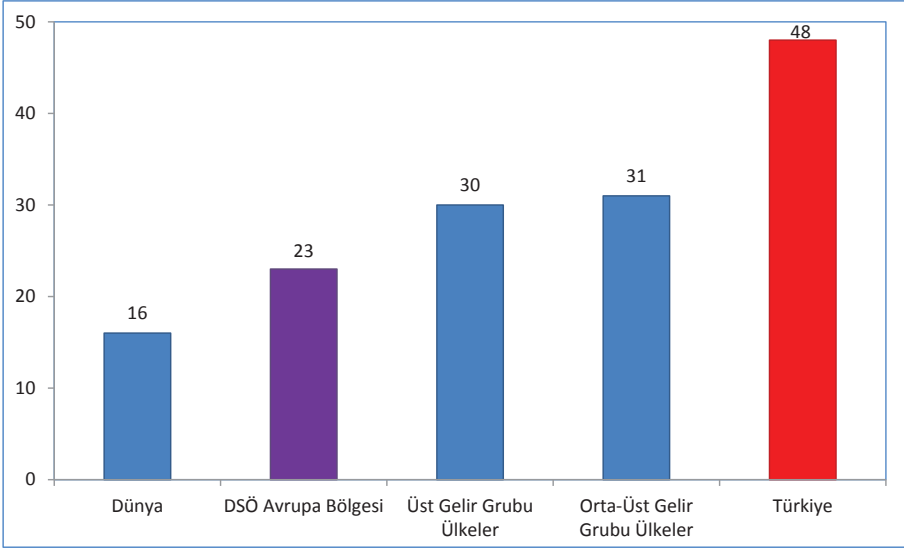
Not: Türkiye verisi 2012 yılına aittir.

Şekil 5.9. İBBS-1'e Göre Sezaryen Doğumların Tüm Doğumlar İçindeki Oranı, (%), 2002, 2012

Kaynak: Türkiye Halk Sağlığı Kurumu

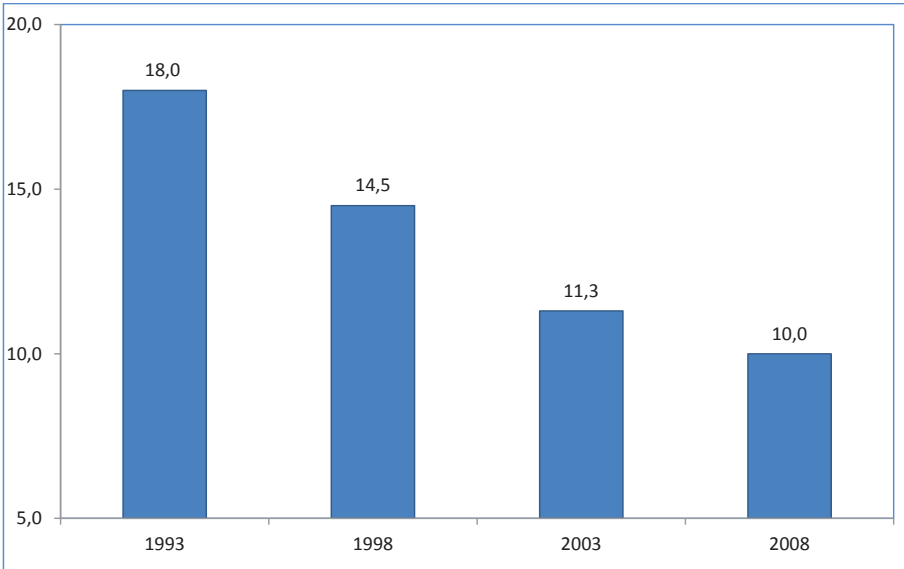
Şekil 5.10. Sezaryen Doğumların Tüm Doğumlar İçindeki Oranının Uluslararası Karşılaştırması, (%), 2011

Kaynak: Türkiye Halk Sağlığı Kurumu, DSÖ World Health Statistics 2013

Not: Türkiye verisi 2012 yılına aittir.

Şekil 5.11 İsteyerek Düşük Yapma Oranı (100 Gebelikte), 1993, 1998, 2003, 2008, Türkiye

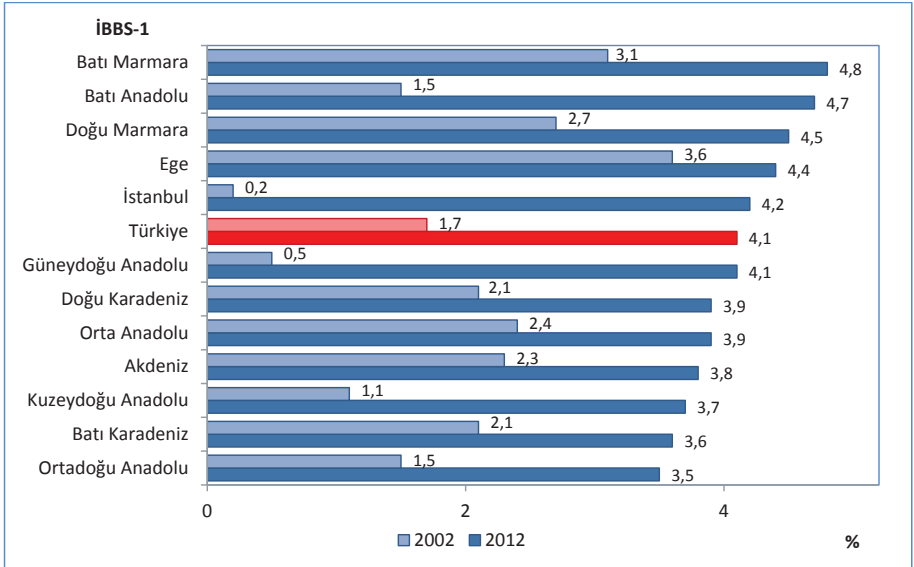
Kaynak: TNSA, 1993, 1998, 2003, 2008

Tablo 5.4. Yıllara Göre Gebe, Bebek, Çocuk ve Lohusa İzlem Faaliyetleri, Türkiye

	2002	2009	2010	2011	2012
Gebe Başına Ortalama İzlem Sayısı	1,7	3,6	4,2	4,3	4,1
Bebek Başına Ortalama İzlem Sayısı	3,4	6,8	7,1	8,1	8,6
Çocuk Başına Ortalama İzlem Sayısı	1,0	1,6	1,6	2,0	2,2
Lohusa Başına Ortalama İzlem Sayısı	0,7	1,4	1,5	2,0	2,3

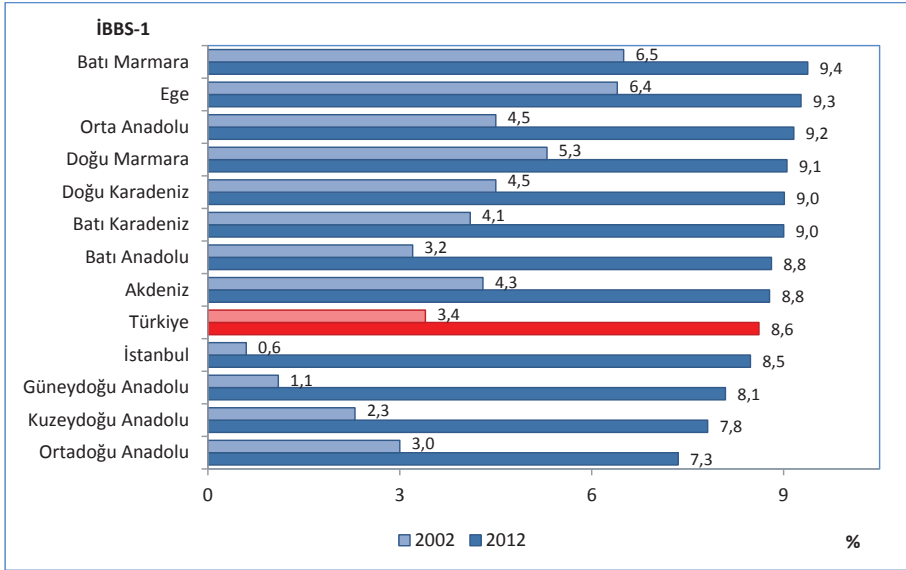
Kaynak: Türkiye Halk Sağlığı Kurumu

Şekil 5.12. İBBS-1'e Göre Gebe Başına Ortalama İzlem Sayısı, 2002, 2012

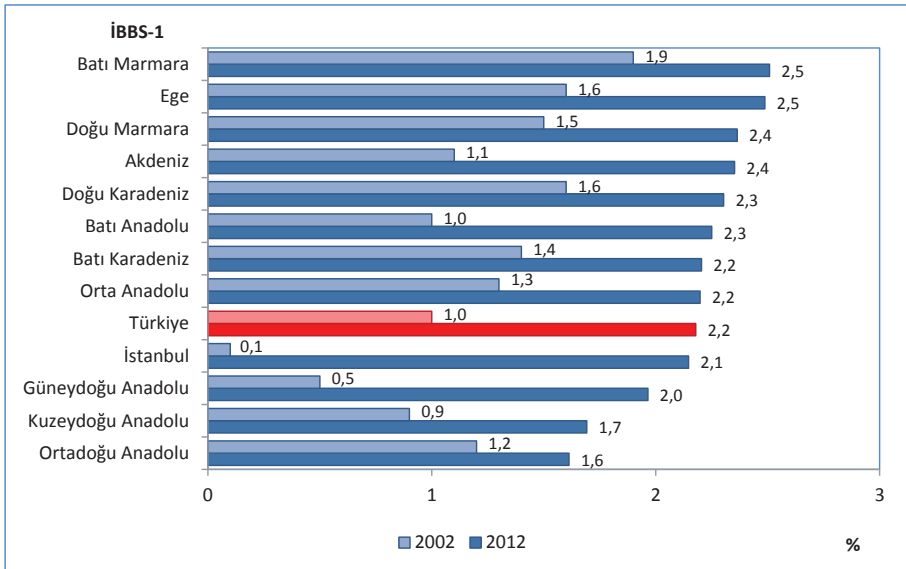
Kaynak: Türkiye Halk Sağlığı Kurumu

Şekil 5.13. İBBS-1'e Göre Bebek Başına Ortalama İzlem Sayısı, 2002, 2012

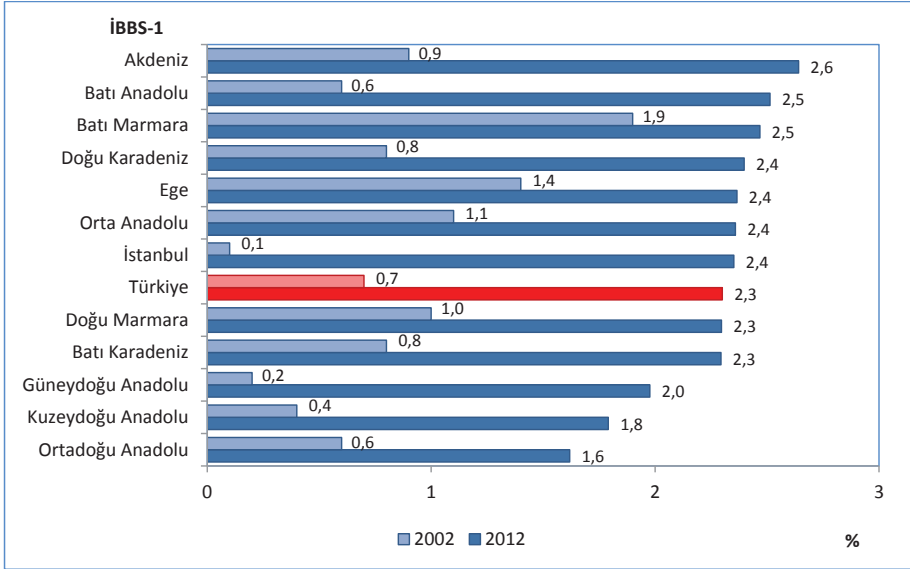
Kaynak: Türkiye Halk Sağlığı Kurumu

Şekil 5.14. İBBS-1'e Göre Çocuk Başına Ortalama İzlem Sayısı, 2002, 2012

Kaynak: Türkiye Halk Sağlığı Kurumu

Şekil 5.15. İBBS-1'e Göre Lohusa Başına Ortalama İzlem Sayısı, 2002, 2012

Kaynak: Türkiye Halk Sağlığı Kurumu

Bölüm 5 İle İlgili Açıklamalar

- KKK aşısı 2006 yılından önce sadece kızamık aşısı olarak uygulanmaktaydı.
- 2008 yılına kadar DBT olarak uygulanan aşı 2008 yılından itibaren DaBT+IPA+Hib şeklinde uygulanmaya başlanmıştır.
- KPA 3 aşılmasına Kasım 2008 yılında başlandı.
- DaBT+IPV+Hib 5'li aşı 2009 yılından itibaren uygulanmaya başlandı.
- Aşılama oranların hesaplanmasında kullanılan nüfus, Sağlık Bakanlığı tarafından hesaplanan hedef nüfustur.

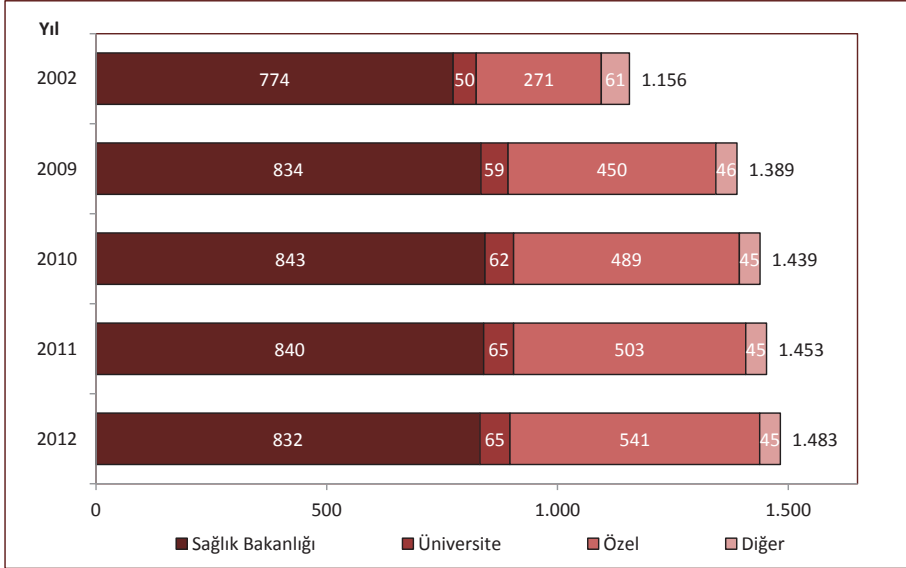
Bölüm 6

Sağlık Hizmetleri Veren Kurumlar ve Altyapıları

Sağlık Hizmetleri
Veren Kurumlar
ve Altyapıları

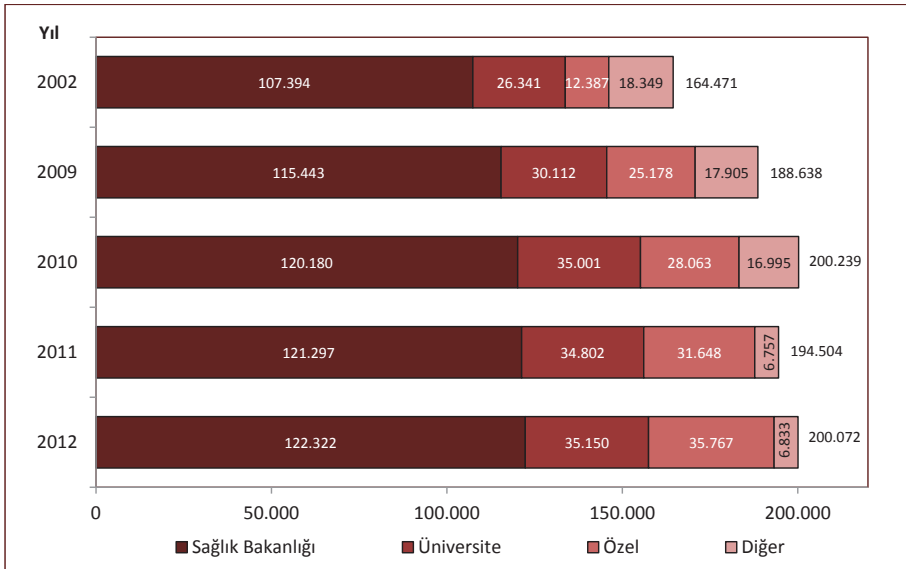

Şekil 6.1. Yıllara ve Sektörlere Göre Hastane Sayısı, Türkiye

Kaynak: Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü

Şekil 6.2. Yıllara ve Sektörlere Göre Hastane Yatağı Sayısı, Türkiye

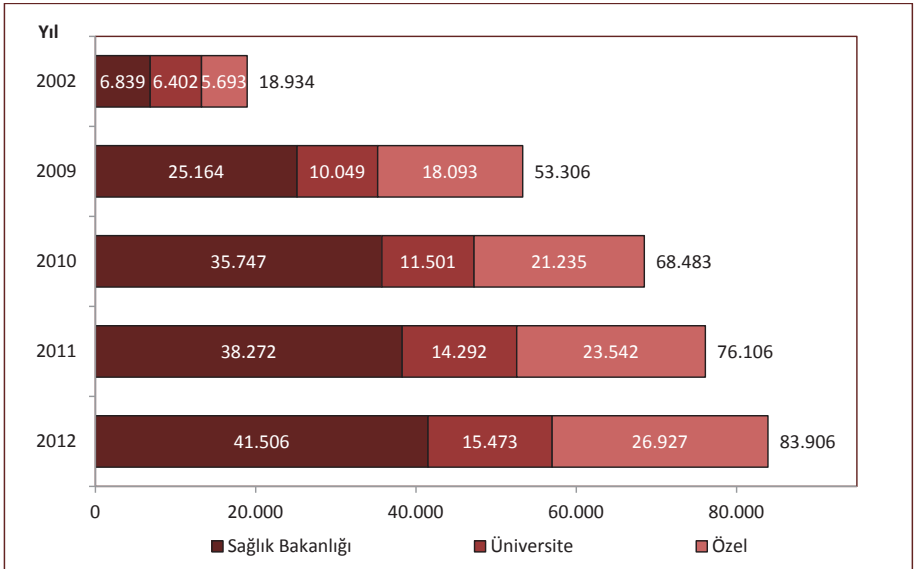
Kaynak: Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü

Tablo 6.1. Dallara Göre Hastane ve Yatak Sayıları, 2012, Türkiye

Dallar	Hastane	Yatak
Genel Hastane	1.341	176.943
Kadın Doğum ve Çocuk Hastalıkları Hastanesi	43	7.452
Göz Hastalıkları Hastanesi	26	604
Göğüs Hastalıkları Hastanesi	15	4.111
Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Hastanesi	15	2.009
Pskiyatri Hastanesi	11	4.393
Diş Hastanesi	8	96
Kalp Damar Cerrahisi Merkezi	6	836
Çocuk Hastalıkları Hastanesi	5	1.729
Kemik Hastalıkları Hastanesi	3	585
Meslek Hastalıkları Hastanesi	2	156
Onkoloji Hastanesi	2	910
Cerrahi Hastanesi	1	70
Zührevi Hastalıklar Hastanesi	1	31
Lepra Hastanesi	1	50
Ortopedi ve Travmatoloji Hastanesi	1	29
Lösemili Çocuklar Hastanesi	1	14
Spastik Çocuklar Hastanesi ve Rehabilitasyon Merkezi	1	54
Toplam	1.483	200.072

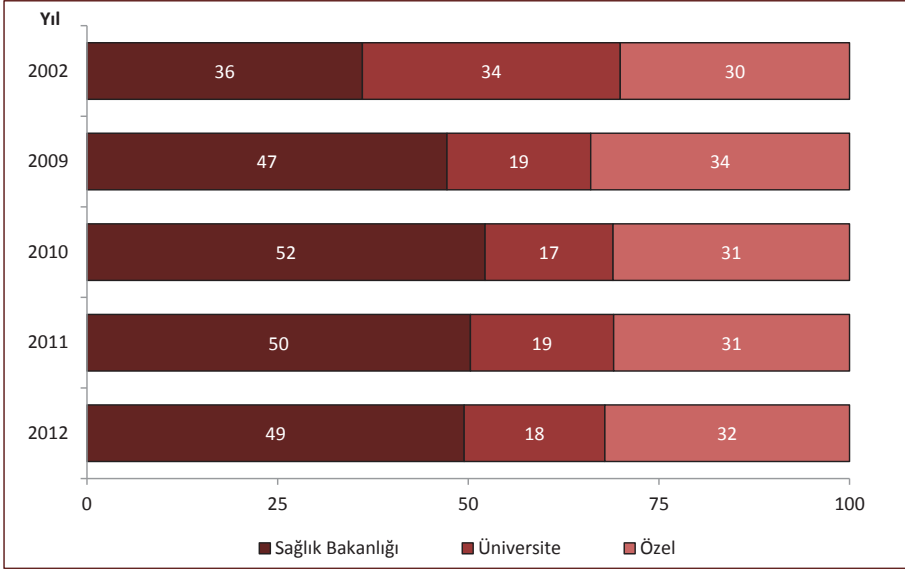
Kaynak: Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü

Şekil 6.3. Yıllara ve Sektörlere Göre Nitelikli Yatak Sayısı, Türkiye

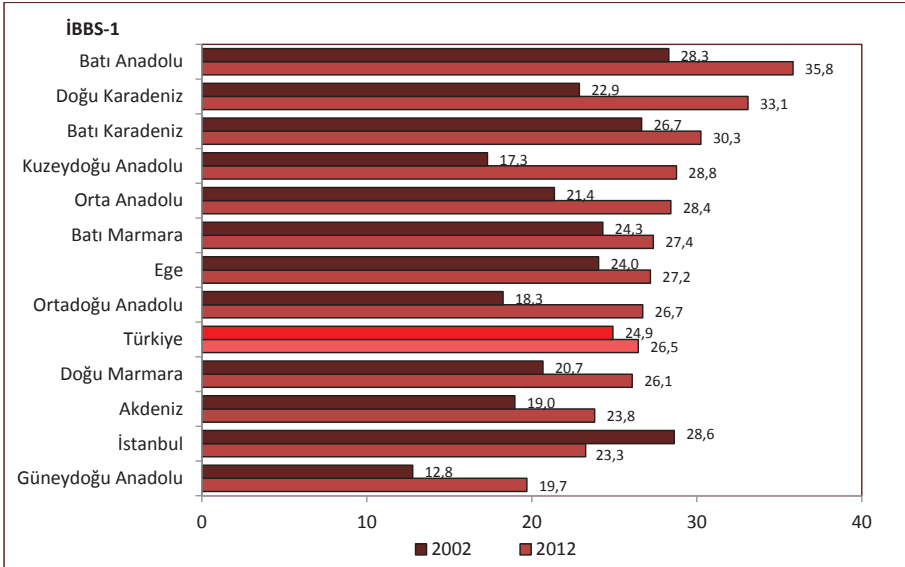
Kaynak: Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü

Şekil 6.4. Yıllara ve Sektörlere Göre Nitelikli Yatakların Dağılımı, (%), Türkiye

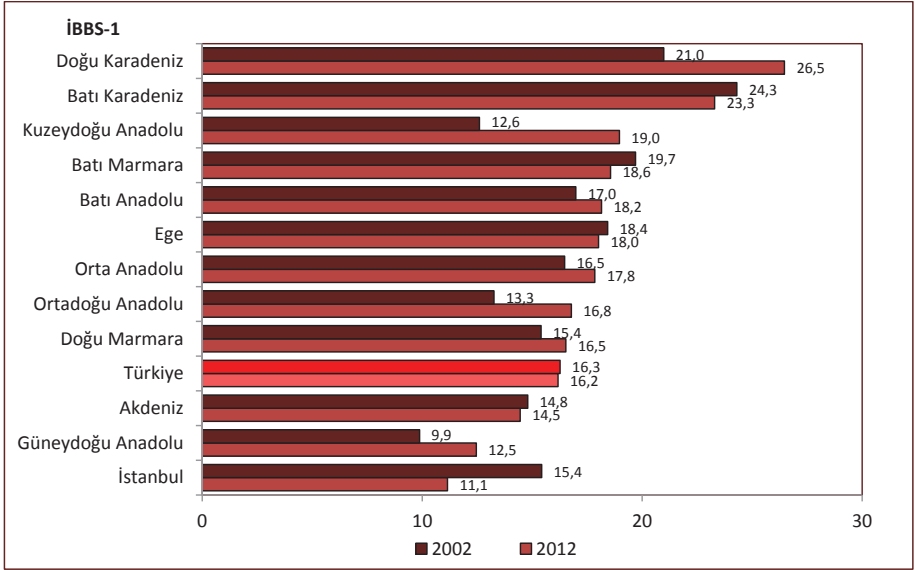
Kaynak: Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü

Şekil 6.5. İBBS-1'e Göre 10.000 Kişiye Düşen Hastane Yatağı Sayısı, Tüm Sektörler, 2002, 2012

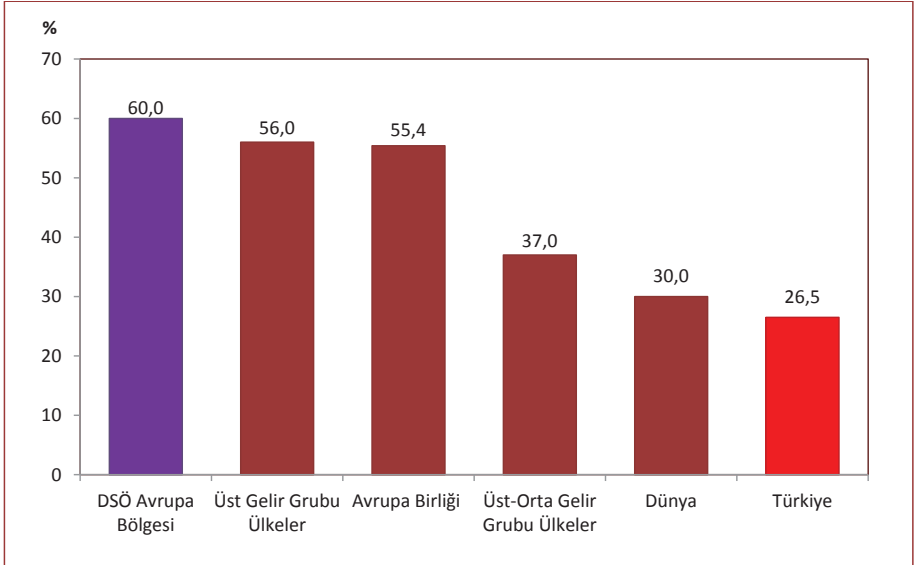
Kaynak: Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü

Şekil 6.6. İBBS-1'e Göre 10.000 Kişiye Düşen Hastane Yatağı Sayısı, Sağlık Bakanlığı, 2002, 2012

Kaynak: Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü

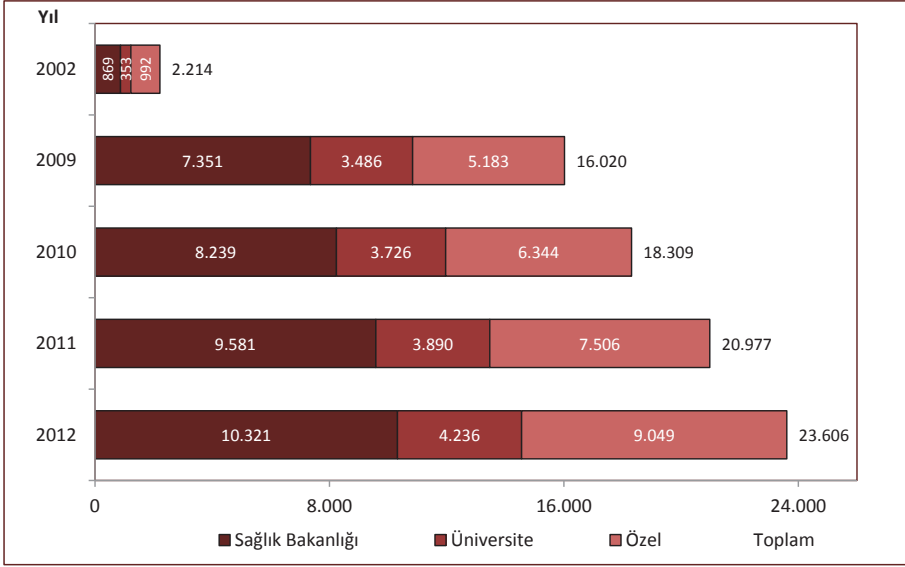
Şekil 6.7. 10.000 Kişiye Düşen Hastane Yatağı Sayısının Uluslararası Karşılaştırması, 2011

Kaynak: Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü, DSÖ World Health Statistics 2013

Not: Türkiye verisi 2012 yılına aittir.

Şekil 6.8. Yıllara ve Sektörlere Göre Toplam Yoğun Bakım Yatağı Sayısı, Türkiye

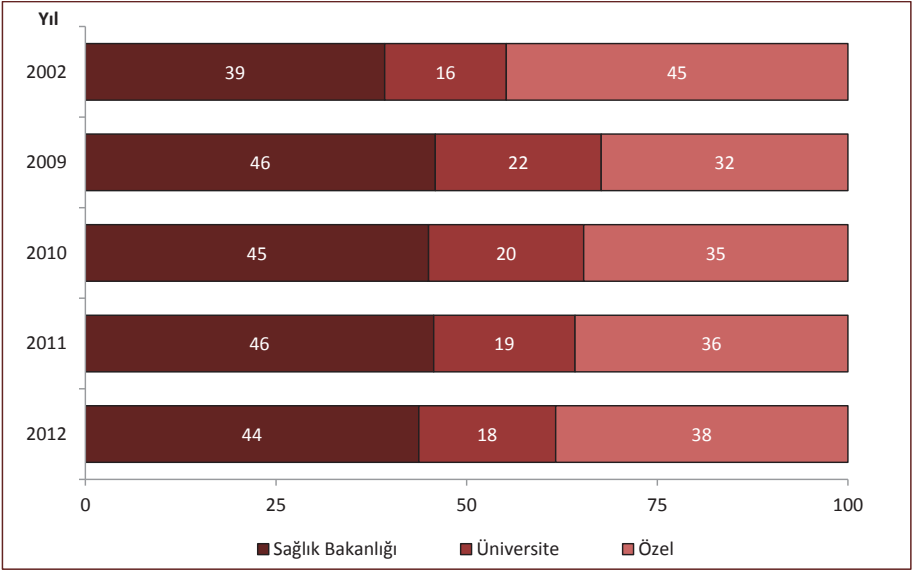
Kaynak: Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü

Tablo 6.2. Türlerine ve Sektörlere Göre Yoğun Bakım Yatak Sayısı, 2012, Türkiye

	Sağlık Bakanlığı	Üniversite	Özel	Toplam
Erişkin	6.735	2.920	5.569	15.224
Çocuk	472	372	46	890
Yenidoğan	3.114	944	3.434	7.492
Toplam	10.321	4.236	9.049	23.606

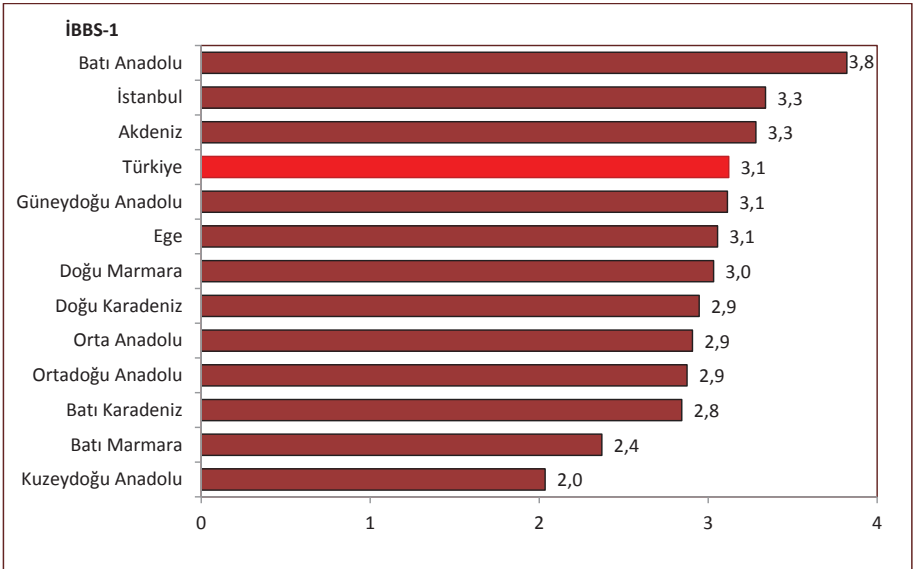
Kaynak: Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü

Şekil 6.9. Yıllara ve Sektörlere Göre Yoğun Bakım Yatakların Dağılımı, (%), Türkiye

Kaynak: Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü

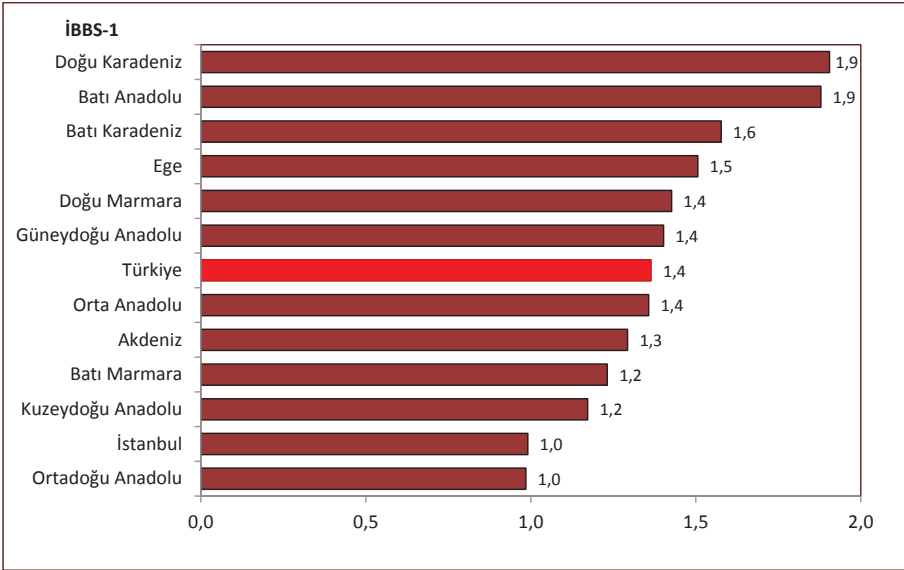
Şekil 6.10. İBBS-1'e Göre 10.000 Kişiye Düşen Yoğun Bakım Yatağı Sayısı, Tüm Sektörler, 2012

Kaynak: Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü

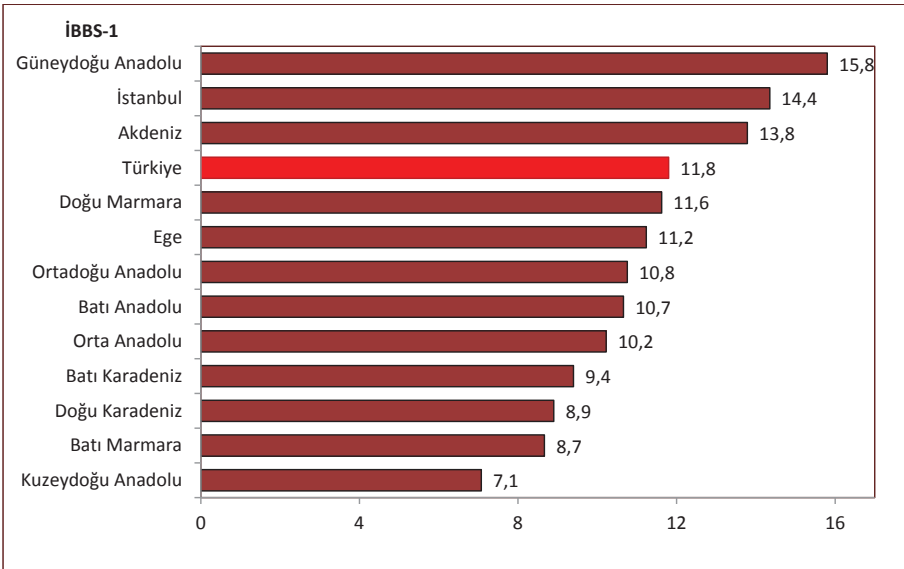

Şekil 6.11. İBBS-1'e Göre 10.000 Kişiye Düşen Yoğun Bakım Yatak Sayısı, Sağlık Bakanlığı, 2012

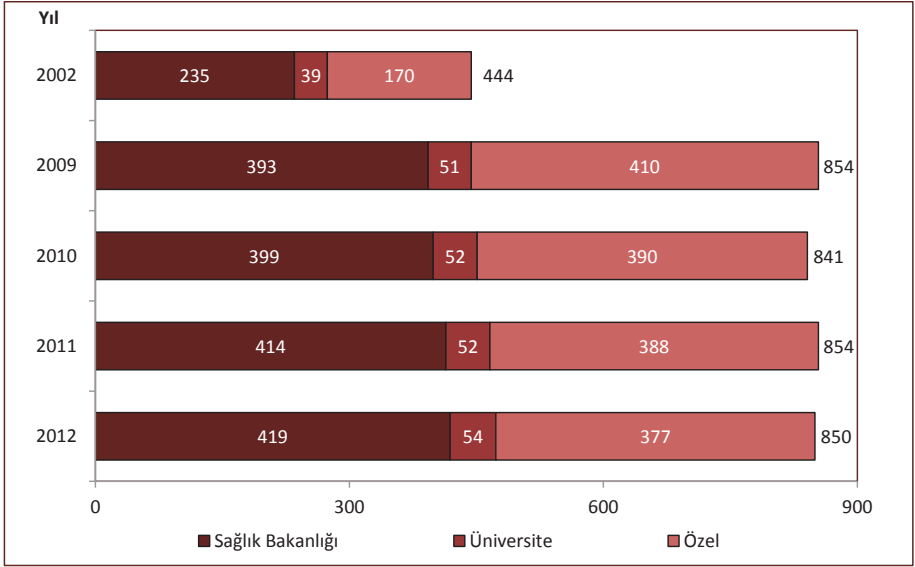
Kaynak: Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü

Şekil 6.12. İBBS-1'e Göre Yoğun Bakım Yataklarının Tüm Yataklara Oranı, (%), Tüm Sektörler, 2012

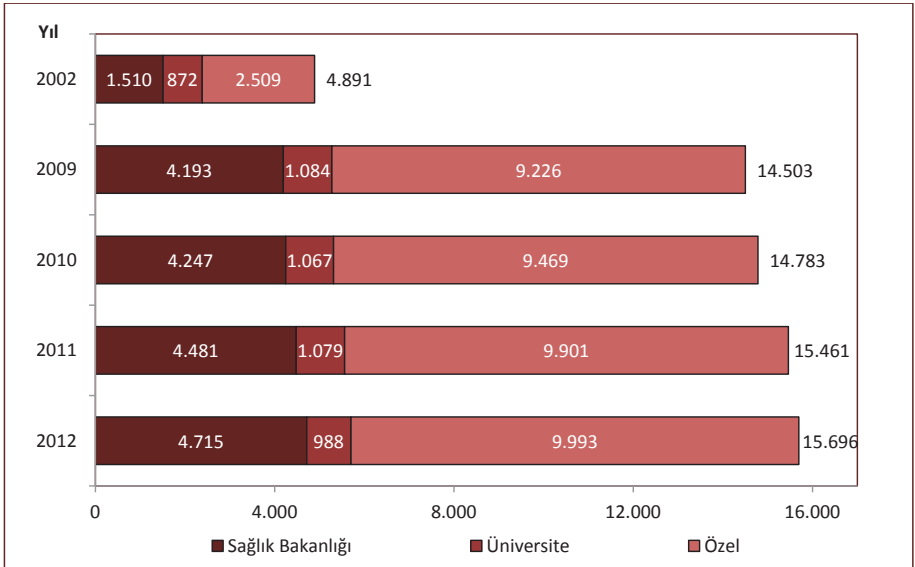
Kaynak: Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü

Şekil 6.13. Yıllara ve Sektörlere Göre Hemodiyaliz Merkez Sayısı, Türkiye

Kaynak: Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü

Şekil 6.14. Yıllara ve Sektörlere Göre Fiilen Kullanılan Hemodiyaliz Cihaz Sayısı, Türkiye

Kaynak: Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü

Tablo 6.3. İBBS-1'e ve Sektörlere Göre 1.000.000 Kişiye Düşen Fiilen Kullanılan Hemodiyaliz Cihazı Sayısı, 2012

İBBS-1	Sağlık Bakanlığı	Üniversite	Özel	Toplam
Batı Karadeniz	118,2	16,1	139,4	273,7
Doğu Karadeniz	153,2	4,7	99,0	256,9
Batı Anadolu	41,6	37,5	170,7	249,8
Ege	63,7	13,3	172,0	249,0
Orta Anadolu	79,9	10,9	152,1	242,9
Doğu Marmara	69,3	12,2	146,4	227,8
Batı Marmara	75,7	5,5	130,2	211,5
Türkiye	62,3	13,1	132,1	207,5
Akdeniz	70,4	11,3	122,5	204,2
İstanbul	20,4	6,6	169,1	196,1
Kuzeydoğu Anadolu	109,6	9,4	30,5	149,6
Ortadoğu Anadolu	76,1	17,0	41,8	135,0
Güneydoğu Anadolu	42,5	8,8	51,4	102,7

Kaynak: Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü

Tablo 6.4. Sektörlere Göre Yataklı Tedavi Kurumlarında Cihaz Sayıları, 2012, Türkiye

	Sağlık Bakanlığı	Üniversite	Özel	Toplam
MR	310	89	522	921
BT	448	122	572	1.142
Ultrason	2.348	384	1.508	4.240
Doppler Ultrason	1.218	302	943	2.463
EKO	587	188	592	1.367
Mamografi	353	77	506	936
Röntgen	3.554	2.165	1.878	7.597

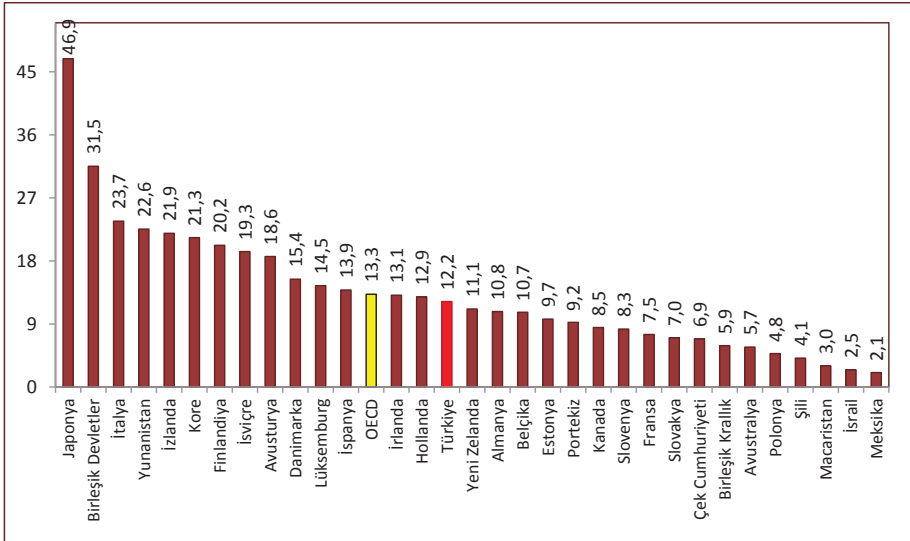
Kaynak: Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü

Tablo 6.5. İBBS-1'e ve Sektörlere Göre Yataklı Tedavi Kurumlarında 1.000.000 Kişiye Düşen MR Cihazı Sayısı, 2012

İBBS-1	Sağlık Bakanlığı	Üniversite	Özel	Toplam
İstanbul	3,4	0,6	12,8	16,8
Ege	6,3	1,3	6,6	14,3
Batı Marmara	6,2	0,9	5,9	12,9
Batı Anadolu	4,5	2,8	5,2	12,5
Türkiye	4,1	1,2	6,9	12,2
Doğu Karadeniz	5,9	0,4	5,1	11,4
Akdeniz	3,1	1,6	6,1	10,8
Ortadoğu Anadolu	3,5	1,3	5,6	10,4
Orta Anadolu	3,4	1,0	6,0	10,4
Batı Karadeniz	5,4	1,3	3,6	10,3
Doğu Marmara	3,3	0,9	5,7	9,8
Güneydoğu Anadolu	2,6	0,5	5,8	8,9
Kuzeydoğu Anadolu	4,0	1,3	2,2	7,6

Kaynak: Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü

Şekil 6.15. Yataklı Tedavi Kurumlarında 1.000.000 Kişiye Düşen MR Cihazı Sayısının Uluslararası Karşılaştırması, 2011

Kaynak: Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü, OECD Health Data 2013

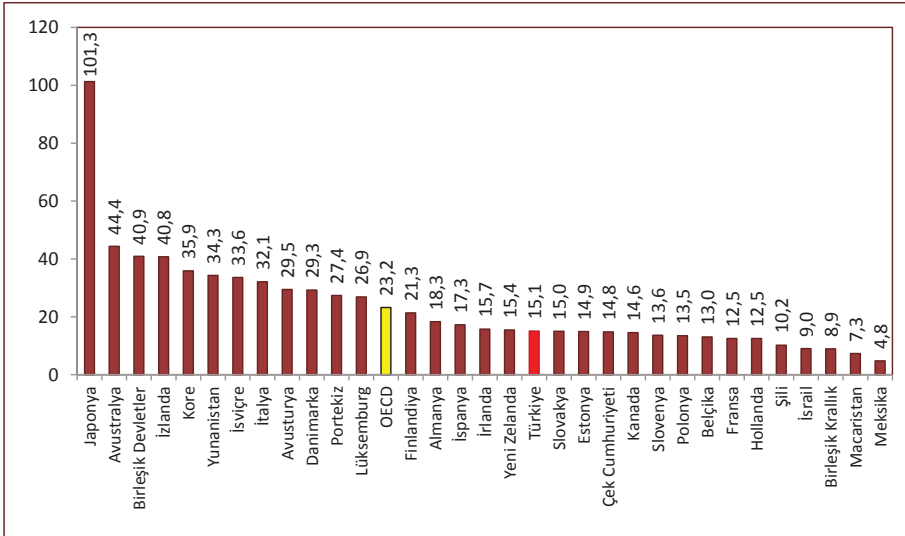
Not: Türkiye verisi 2012 yılına aittir.

Tablo 6.6. İBBS-1'e ve Sektörlere Göre Yataklı Tedavi Kurumlarında 1.000.000 Kişiye Düşen BT Cihazı Sayısı, 2012

İBBS-1	Sağlık Bakanlığı	Üniversite	Özel	Toplam
İstanbul	4,6	1,2	13,1	18,8
Batı Anadolu	6,5	4,0	6,6	17,1
Batı Marmara	7,7	1,2	7,4	16,3
Ege	7,7	2,0	6,1	15,8
Türkiye	5,9	1,6	7,6	15,1
Batı Karadeniz	8,7	1,3	4,9	14,9
Doğu Karadeniz	8,6	0,8	5,5	14,9
Akdeniz	4,7	1,7	7,3	13,6
Ortadoğu Anadolu	5,6	1,1	6,9	13,6
Orta Anadolu	4,9	1,8	6,2	13,0
Doğu Marmara	4,7	1,0	7,2	12,9
Kuzeydoğu Anadolu	7,2	1,8	3,1	12,1
Güneydoğu Anadolu	5,3	0,9	5,7	11,8

Kaynak: Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü

Şekil 6.16. Yataklı Tedavi Kurumlarında 1.000.000 Kişiye Düşen BT Cihazı Sayısının Uluslararası Karşılaştırması, 2011

Kaynak: Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü, OECD Health Data 2013

Not: Türkiye verisi 2012 yılına aittir.

Tablo 6.7. İBBS-1'e ve Sektörlere Göre Yataklı Tedavi Kurumlarında 1.000.000 Kişiyeye Düşen Ultrason Cihazı Sayısı, 2012

İBBS-1	Sağlık Bakanlığı	Üniversite	Özel	Toplam
Orta Anadolu	36,9	10,4	22,1	69,3
Batı Anadolu	36,7	9,5	16,8	63,0
Kuzeydoğu Anadolu	42,7	9,0	7,2	58,8
Batı Karadeniz	43,7	2,5	12,5	58,7
Batı Marmara	35,7	7,7	14,2	57,6
Doğu Karadeniz	40,1	3,1	14,1	57,4
Ege	36,3	4,2	16,1	56,5
İstanbul	21,7	3,2	31,4	56,3
Türkiye	31,0	5,1	19,9	56,1
Akdeniz	30,0	3,8	21,5	55,4
Güneydoğu Anadolu	27,4	6,3	19,7	53,4
Ortadoğu Anadolu	31,1	6,7	13,0	50,8
Doğu Marmara	21,5	2,0	20,1	43,6

Kaynak: Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü

Tablo 6.8. İBBS-1'e ve Sektörlere Göre Yataklı Tedavi Kurumlarında 1.000.000 Kişiyeye Düşen Doppler Ultrason Cihazı Sayısı, 2012

İBBS-1	Sağlık Bakanlığı	Üniversite	Özel	Toplam
Batı Anadolu	26,3	7,9	11,0	45,2
İstanbul	12,7	4,3	19,4	36,4
Doğu Marmara	19,0	2,7	13,5	35,1
Ortadoğu Anadolu	16,5	2,1	14,4	33,0
Doğu Karadeniz	21,2	0,8	11,0	33,0
Orta Anadolu	14,3	4,4	14,0	32,7
Türkiye	16,1	4,0	12,5	32,6
Batı Marmara	16,3	4,0	10,8	31,1
Ege	13,3	4,6	10,9	28,8
Batı Karadeniz	19,4	2,5	6,7	28,5
Akdeniz	14,7	3,0	10,4	28,1
Güneydoğu Anadolu	12,7	4,0	10,1	26,8
Kuzeydoğu Anadolu	15,3	4,0	4,9	24,3

Kaynak: Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü

Tablo 6.9. İBBS-1'e ve Sektörlere Göre Yataklı Tedavi Kurumlarında 1.000.000 Kişiye Düşen EKO Cihazı Sayısı, 2012

İBBS-1	Sağlık Bakanlığı	Üniversite	Özel	Toplam
Batı Anadolu	9,2	6,1	8,7	24,0
İstanbul	7,4	2,2	12,6	22,2
Doğu Karadeniz	14,9	1,2	5,1	21,2
Orta Anadolu	8,6	3,1	8,3	20,0
Türkiye	7,8	2,5	7,8	18,1
Doğu Marmara	6,9	2,3	7,7	16,9
Akdeniz	6,7	2,4	7,3	16,3
Batı Karadeniz	7,8	2,7	5,6	16,1
Ege	7,2	1,9	7,0	16,1
Batı Marmara	7,7	1,8	6,5	16,0
Güneydoğu Anadolu	7,5	1,3	5,8	14,6
Ortadoğu Anadolu	6,4	1,9	5,9	14,1
Kuzeydoğu Anadolu	9,0	2,2	1,3	12,6

Kaynak: Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü

Tablo 6.10. İBBS-1'e ve Sektörlere Göre Yataklı Tedavi Kurumlarında 1.000.000 Kişiye Düşen Mamografi Cihazı Sayısı, 2012

İBBS-1	Sağlık Bakanlığı	Üniversite	Özel	Toplam
İstanbul	3,3	0,6	11,0	15,0
Batı Karadeniz	8,0	0,9	4,9	13,8
Ege	6,5	1,3	5,8	13,7
Akdeniz	4,6	1,1	7,4	13,1
Doğu Karadeniz	7,5	0,4	5,1	13,0
Batı Anadolu	5,1	2,2	5,7	13,0
Batı Marmara	5,2	1,2	6,5	12,9
Türkiye	4,7	1,0	6,7	12,4
Doğu Marmara	4,3	1,0	5,8	11,1
Ortadoğu Anadolu	4,0	0,5	6,1	10,6
Orta Anadolu	3,4	1,0	6,2	10,6
Güneydoğu Anadolu	2,8	0,5	4,4	7,7
Kuzeydoğu Anadolu	4,5	0,9	2,2	7,6

Kaynak: Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü

Tablo 6.11. İBBS-1'e ve Sektörlere Göre Yataklı Tedavi Kurumlarında 1.000.000 Kişiye Düşen Röntgen Cihazı Sayısı, 2012

İBBS-1	Sağlık Bakanlığı	Üniversite	Özel	Toplam
Akdeniz	37,6	161,9	23,8	223,3
Batı Marmara	109,9	6,8	19,4	136,1
Ortadoğu Anadolu	86,8	5,3	22,4	114,5
Türkiye	47,0	28,6	24,8	100,5
Kuzeydoğu Anadolu	82,7	10,8	6,3	99,7
Orta Anadolu	56,8	10,6	23,6	91,1
Batı Karadeniz	60,9	11,2	18,3	90,3
Doğu Karadeniz	64,8	5,9	17,3	88,0
Batı Anadolu	45,1	20,1	21,5	86,7
Ege	44,4	11,7	23,1	79,1
İstanbul	27,2	6,1	42,4	75,6
Doğu Marmara	44,3	6,8	23,1	74,2
Güneydoğu Anadolu	27,4	5,7	17,5	50,5

Kaynak: Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü

Tablo 6.12. İBBS-1'e Göre Tıp Dal Merkezi ve Özel Poliklinik Sayısı, 2012

İBBS-1	Tıp ve Dal Merkezi	Özel Poliklinik
Kuzeydoğu Anadolu	4	1
Ortadoğu Anadolu	24	5
Güneydoğu Anadolu	105	6
İstanbul	309	199
Batı Marmara	21	10
Ege	147	78
Doğu Marmara	79	33
Batı Anadolu	129	74
Akdeniz	110	50
Orta Anadolu	19	8
Batı Karadeniz	38	12
Doğu Karadeniz	17	5
	1.002	481

Kaynak: Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü

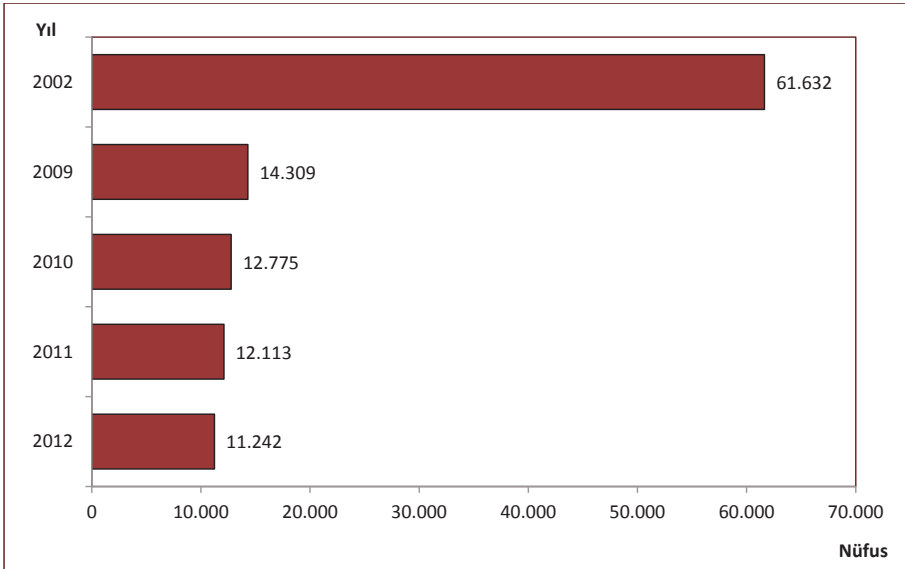

Tablo 6.13. Sektörlere Göre Ağız ve Diş Sağlığı Hizmeti Veren Kurum ve Kuruluşlar, Türkiye, 2012

	Sağlık Bakanlığı		Üniversite		Özel		Diğer		Toplam	
	Kurum	Ünit	Kurum	Ünit	Kurum	Ünit	Kurum	Ünit	Kurum	Ünit
Ağız ve Diş Sağlığı Merkezi	121	3.773	-	-	39	411	-	-	160	4.184
Ağız ve Diş Sağlığı Polikliniği	166	437	-	-	-	-	-	-	166	437
Diş Tedavi ve Protez Merkezi	28	302	-	-	-	-	-	-	28	302
Diş Hastanesi	4	434	-	-	3	67	-	-	7	501
Diş Eğitim Hastanesi	1	91	22	2.717	-	-	-	-	23	2.808
Diş Polikliniği(Hastane)	669	1.690	26	256	268	375	42	191	1.005	2.512
Diş Polikliniği	-	-	-	-	1.009	3.621	-	-	1.009	3.621
Toplam	989	6.727	48	2.973	1.319	4.474	42	191	2.398	14.365

Kaynak: Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü

Şekil 6.17. Yıllara Göre Diş Ünitine Başına Düşen Nüfus, Sağlık Bakanlığı, Türkiye

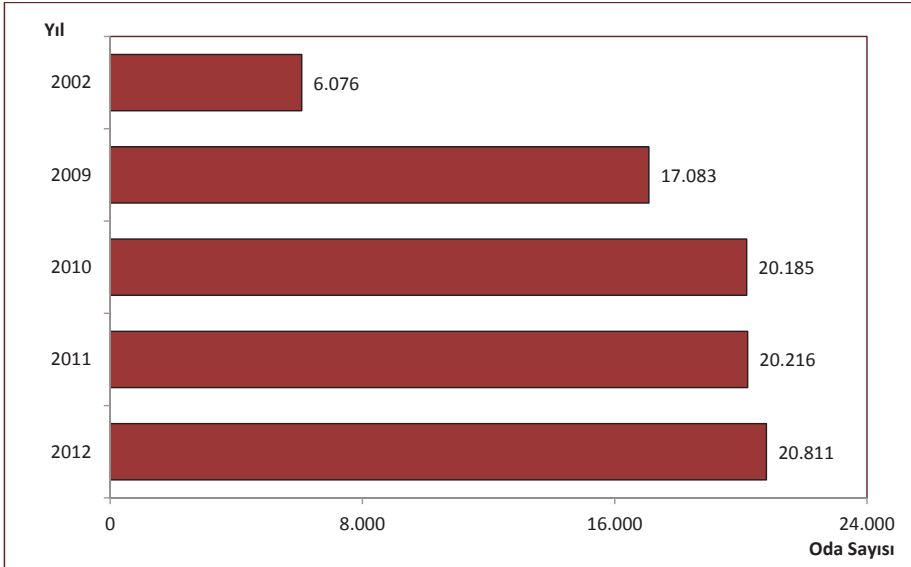
Kaynak: Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü

Tablo 6.14. Yıllara Göre Birinci Basamak Kuruluş Sayıları, Sağlık Bakanlığı

	2002	2009	2010	2011	2012
Sağlık Ocağı	5.055	3.842	-	-	-
Aile Hekimliği Birimi	-	6.546	20.185	20.216	20.811
Aile Sağlığı Merkezi	-	2.086	6.367	6.520	6.660
Toplum Sağlığı Merkezi	-	429	961	957	957
Sağlık Evi	2.899	2.857	3.292	4.344	5.691
AÇSAP Merkezi	298	220	192	183	189
Verem Savaş Dispanseri	277	229	198	194	179
Kanser Erken Teşhis, Tarama ve Eğitim Merkezi (KETEM)	84	122	122	124	124
112 Acil Yardım İstasyonu	481	1.317	1.375	1.710	1.863

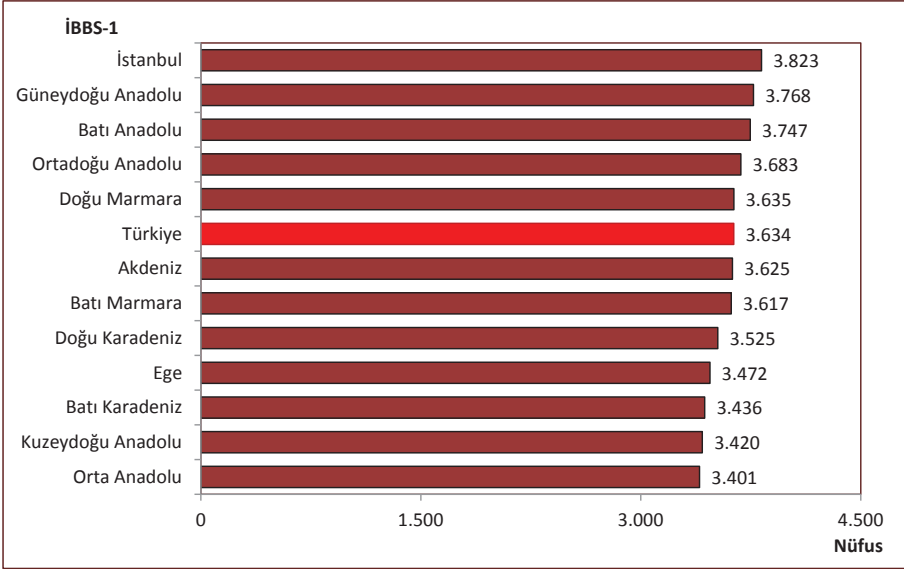
Kaynak: Türkiye Halk Sağlığı Kurumu, Acil Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü

Şekil 6.18. Yıllara Göre Aile Sağlığı Merkezi Muayene Oda Sayısı, Türkiye

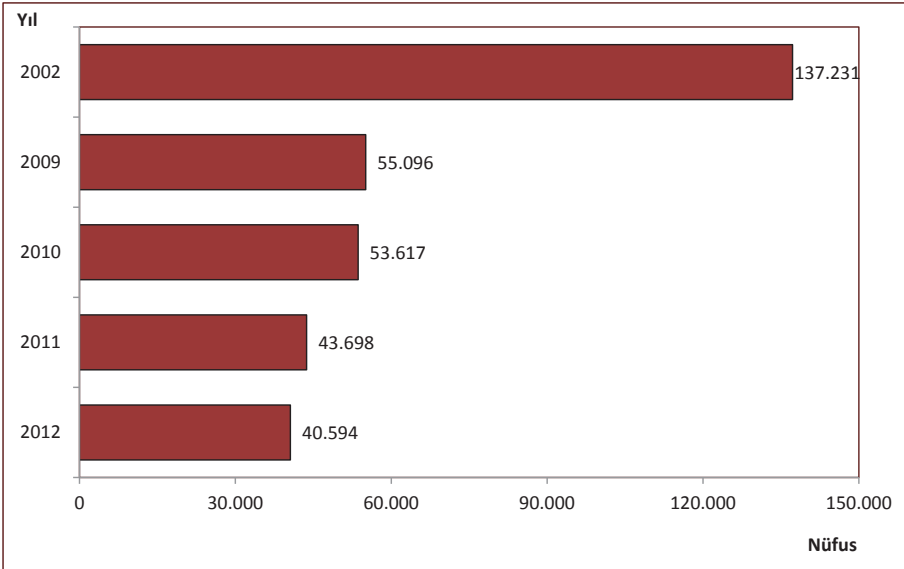
Kaynak: Türkiye Halk Sağlığı Kurumu

Şekil 6.19. İBBS-1'e Göre Aktif Çalışan Aile Hekimi Başına Düşen Nüfus, 2012

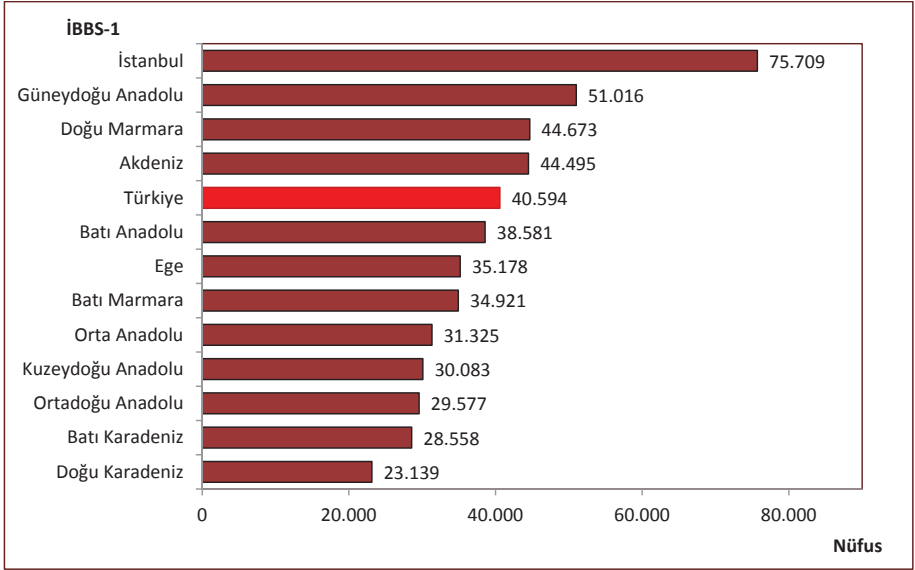
Kaynak: Türkiye Halk Sağlığı Kurumu

Şekil 6.20. Yıllara Göre 112 Acil Yardım İstasyonu Başına Düşen Nüfus, Sağlık Bakanlığı, Türkiye

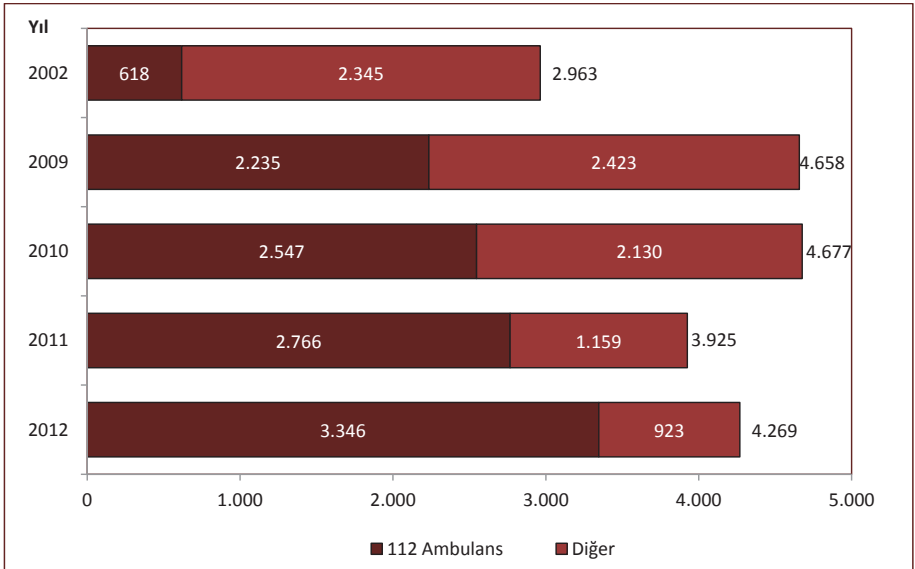
Kaynak: Acil Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü

Şekil 6.21. İBBS-1'e Göre 112 Acil Yardım İstasyonu Başına Düşen Nüfus, Sağlık Bakanlığı, 2012

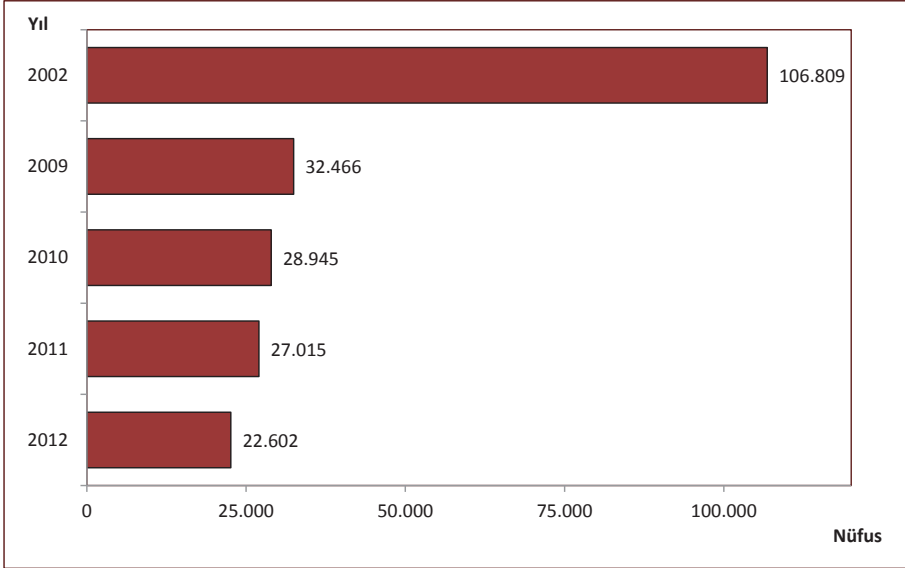
Kaynak: Acil Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü

Şekil 6.22. Yıllara Göre Ambulans Sayısı, Sağlık Bakanlığı, Türkiye

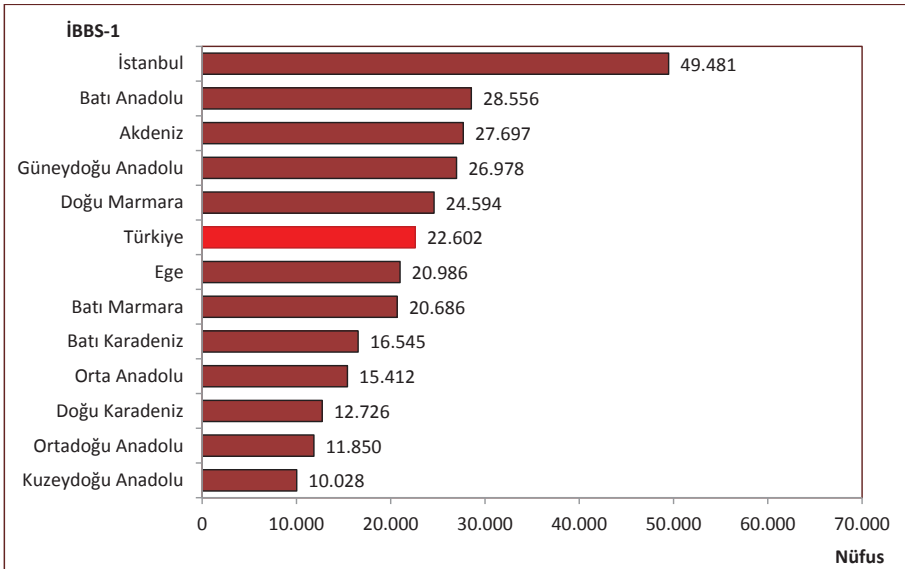
Kaynak: Acil Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü

Şekil 6.23. Yıllara Göre 112 Acil Yardım Ambulansı Başına Düşen Nüfus, Sağlık Bakanlığı, Türkiye

Kaynak: Acil Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü

Şekil 6.24. İBBS-1'e Göre 112 Acil Yardım Ambulansı Başına Düşen Nüfus, Sağlık Bakanlığı, 2012

Kaynak: Acil Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü

Tablo 6.15. Ambulans Türlerine Göre Araç ve Nakledilen Hasta Sayısı, Sağlık Bakanlığı, 2012

	Araç Sayısı	Nakledilen Hasta Sayısı
Ambulans Helikopter	17	3.155
Uçak Ambulansı	4	1.380
Kar Paletli	291	2.270
Deniz Ambulansı	4	440

Kaynak: Acil Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü

Tablo 6.16. İllere Göre Bazı Sağlık Göstergeleri, Türkiye, 2012

İl Adı	Hastane Sayısı	Yatak Sayısı	10.000 Kişiyeye Düşen Yatak Sayısı	Nitelikli Yatak Sayısı	Yoğun Bakım Yatağı Sayısı	Aile Hekimliği Birimi Sayısı	Aile Hekimi Başına Düşen Nüfus	112 İstasyon Sayısı	112 İstasyon Başına Düşen Nüfus	112 Ambulans Sayısı	112 Ambulans Başına Düşen Nüfus
Adana	28	6.236	29,3	2.495	888	599	3.549	39	54.503	64	33.213
Adıyaman	9	939	15,8	431	123	174	3.421	15	39.684	27	22.047
Afyonkarahisar	21	1.941	27,6	1.063	204	205	3.434	28	25.141	63	11.174
Ağrı	11	796	14,4	318	41	148	3.732	8	69.051	33	16.740
Amasya	7	870	27	399	66	101	3.191	10	32.228	15	21.486
Ankara	80	18.608	37,5	6.246	1.942	1292	3.843	121	41.038	154	32.244
Antalya	42	4.908	23,5	2.754	658	556	3.764	37	56.555	63	33.215
Artvin	8	449	26,9	165	10	51	3.276	20	8.354	24	6.962
Aydın	22	2.655	26,4	1.207	297	284	3.544	21	47.931	35	28.758
Balıkesir	30	3.038	26,2	1.181	296	325	3.571	30	38.691	42	27.636
Bilecik	6	295	14,5	128	26	60	3.402	8	25.515	13	15.701
Bingöl	7	623	23,7	188	24	77	3.409	15	17.500	31	8.468
Bitlis	9	765	22,7	269	54	88	3.832	9	37.473	38	8.875
Bolu	11	1.414	50,3	850	122	87	3.231	12	23.423	38	7.397
Burdur	8	682	26,8	256	71	79	3.220	16	15.896	24	10.598
Bursa	40	6.609	24,6	2.843	803	738	3.643	50	53.763	61	44.068
Çanakkale	15	1.326	26,9	344	75	135	3.657	20	24.685	27	18.285
Çankırı	9	439	23,8	230	34	52	3.546	14	13.172	30	6.147
Çorum	16	1.467	27,7	490	114	166	3.193	18	29.443	31	17.096
Denizli	23	2.143	22,5	1.116	303	276	3.444	28	33.948	45	21.123
Diyarbakır	24	4.498	28,3	1.924	840	424	3.755	32	49.755	62	25.680
Edirne	10	1.916	47,9	644	146	114	3.506	15	26.647	28	14.275
Elazığ	13	2.901	51,6	935	326	171	3.291	19	29.616	38	14.808
Erzincan	12	644	29,6	715	39	69	3.158	11	19.808	35	6.225
Erzurum	23	3.523	45,3	1.970	261	239	3.256	26	29.931	70	11.117
Eskişehir	19	3.487	44,2	1.099	366	224	3.526	27	29.250	43	18.366
Gaziantep	24	4.342	24,1	2.044	717	460	3.912	26	69.214	45	39.990
Giresun	15	1.269	30,2	634	115	121	3.467	19	22.082	31	13.534
Gümüşhane	6	334	24,7	166	21	42	3.219	9	15.024	27	5.008
Hakkari	4	383	13,7	277	36	64	4.375	15	18.665	33	8.484
Hatay	22	2.687	18,1	1.501	420	398	3.728	24	61.820	42	35.326
Isparta	17	2.063	49,5	830	220	130	3.205	16	26.041	34	12.255
Mersin	24	3.279	19,5	756	519	450	3.740	48	35.059	61	27.588
İstanbul	223	32.235	23,3	14.770	4.626	3624	3.823	183	75.709	280	49.481
İzmir	56	11.414	28,5	3.780	1.391	1136	3.526	90	44.505	130	30.811
Kars	7	757	24,8	385	58	86	3.544	10	30.482	28	10.886
Kastamonu	19	1.254	34,9	379	59	103	3.493	23	15.644	35	10.280
Kayseri	31	4.027	31,6	1.476	517	373	3.418	24	53.124	58	21.982
Kırklareli	8	791	23,2	187	59	94	3.630	12	28.435	33	10.340
Kırşehir	6	498	22,5	381	52	66	3.352	9	24.579	25	8.848
Kocaeli	24	3.887	23,8	2.186	531	427	3.828	23	71.074	59	27.707
Konya	38	6.786	33,1	2.488	749	569	3.607	56	36.648	79	25.978
Kütahya	13	1.713	29,9	646	144	174	3.296	19	30.180	40	14.336
Malatya	21	2.300	30,2	849	274	208	3.665	24	31.765	53	14.384
Manisa	30	3.889	28,9	1.297	337	398	3.382	42	32.051	62	21.712

Kaynak: Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü, Türkiye Halk Sağlığı Kurumu, Acil Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü

Tablo 6.16. İllere Göre Bazı Sağlık Göstergeleri, Türkiye, 2012- Devamı

İl Adı	Hastane Sayısı	Yatak Sayısı	10.000 Kişiyeye Düşen Yatak Sayısı	Nitelikli Yatak Sayısı	Yoğun Bakım Yatağı Sayısı	Aile Hekimliği Birimi Sayısı	Aile Hekimi Başına Düşen Nüfus	112 İstasyon Sayısı	112 İstasyon Başına Düşen Nüfus	112 Ambulans Sayısı	112 Ambulans Başına Düşen Nüfus
Kahramanmaraş	17	2.074	19,5	909	253	298	3.568	25	42.527	42	25.314
Mardin	12	968	12,5	551	90	193	4.005	15	51.535	27	28.631
Muğla	23	1.858	21,8	724	195	237	3.591	41	20.760	65	13.095
Muş	7	608	14,7	207	38	112	3.690	8	51.658	24	17.219
Nevşehir	7	612	21,5	443	56	85	3.355	10	28.519	19	15.010
Niğde	7	679	20	211	76	102	3.336	16	21.267	27	12.603
Ordu	18	1.962	26,5	540	203	188	3.943	26	28.514	40	18.534
Rize	7	1.002	30,9	734	86	94	3.448	14	23.154	34	9.534
Sakarya	20	1.700	18,8	1.213	159	253	3.566	19	47.488	35	25.779
Samsun	29	4.141	33,1	1.634	493	356	3.516	30	41.724	50	25.034
Siirt	11	621	20	225	38	77	4.037	12	25.907	30	10.363
Sinop	6	500	24,8	126	31	58	3.471	12	16.776	20	10.066
Sivas	21	2.402	38,5	877	193	177	3.523	25	24.941	59	10.568
Tekirdağ	19	1.815	21,3	826	194	230	3.706	16	53.270	27	31.567
Tokat	14	1.757	28,6	1.075	171	170	3.612	18	34.111	33	18.606
Trabzon	21	3.410	45	1.766	315	226	3.354	22	34.450	44	17.225
Tunceli	4	182	21,1	16	8	25	3.451	10	8.628	25	3.451
Şanlıurfa	20	2.527	14,3	1.007	404	470	3.749	30	58.736	42	41.954
Uşak	8	978	28,6	192	117	107	3.199	9	38.030	26	13.164
Van	18	2.277	21,6	1.570	320	275	3.825	27	38.962	75	14.026
Yozgat	16	988	21,8	223	56	134	3.382	15	30.214	22	20.601
Zonguldak	11	2.045	33,7	417	178	173	3.506	15	40.435	26	23.328
Aksaray	10	756	19,9	193	79	111	3.423	12	31.660	21	18.091
Bayburt	1	150	19,8	123	8	26	2.915	6	12.633	16	4.737
Karaman	5	601	25,5	179	80	75	3.139	11	21.402	21	11.211
Kırkkale	6	992	36,1	126	91	85	3.232	12	22.894	19	14.459
Batman	11	1.042	19,5	617	184	153	3.492	10	53.421	21	25.438
Şirnak	8	583	12,5	494	61	125	3.736	10	46.698	28	16.678
Bartın	2	417	22,1	121	27	60	3.141	7	26.919	12	15.703
Ardahan	4	250	23,4	150	18	30	3.555	7	15.235	17	6.273
İğdir	4	284	14,9	78	28	53	3.593	6	31.735	23	8.279
Yalova	5	349	16,5	177	55	55	3.851	8	26.475	14	15.129
Karabük	6	673	29,9	131	102	66	3.411	10	22.515	19	11.850
Kilis	1	162	13	92	21	36	3.453	6	20.720	13	9.563
Osmaniye	9	957	19,4	461	126	141	3.490	11	44.740	17	28.949
Düzce	4	670	19,3	186	78	98	3.536	11	31.499	24	14.437
Ortalama	1.483	200.072	26,5	83.906	23.606	20811	3.634	1.863	40.594	3.346	22.602

Kaynak: Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü, Türkiye Halk Sağlığı Kurumu, Acil Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü

Bölüm 6 İle İlgili Açıklamalar

→ Milli Savunma Bakanlığının (MSB) verileri 2012 yılı öncesinde sadece hastane ve yatak sayısı olarak kullanılmış olup tablo ve grafiklerde “Diğer” sektör içerisine dahil edilmiştir. 2012 yılı için tüm verilere dahil edilmiş olup karşılaştırılabilir olması açısından veriler Özel Sektör içerisinde gösterilmiştir.

→ Hastane sayılarının belirtildiği tablo ve grafiklerde; Sağlık Bakanlığı, üniversite ve özel sektör dışında kalan Milli Savunma Bakanlığı hastaneleri, belediye hastaneleri ve diğer kamu kuruluşlarına ait hastaneler “Diğer” olarak tanımlandı.

→ Hastane yatağı sayılarının belirtildiği tablo ve grafiklerde; Sağlık Bakanlığı, üniversite ve özel sektör dışında kalan Milli Savunma Bakanlığı hastaneleri, belediye hastaneleri ve diğer kamu kuruluşlarına ait hastanelerdeki yataklar “Diğer” olarak tanımlandı.

→ 2002 yılı SSK hastanelerine ait veriler karşılaştırılabilir olması için Sağlık Bakanlığı’na dahil edildi.

→ Dallara göre hastane ve yatak sayılarında; diğer kamu kuruluşları ve yerel idarelere ait hastanelerin kurum sayıları, yatak sayıları genel hastanelerin kurum ve yatak sayılarına dahil edildi.

→ Hasta yatağı; hastaların 24 saatten fazla bakım ve tedavilerinin sağlanması amacıyla yatırıldığı, hasta odalarında ya da hastalara devamlı tıbbi bakım hizmeti verilen birimlere yerleştirilen yataklara verilen addır. Hasta yatağı sayısına; yoğun bakım, prematüre ve yeni doğan ünitesindeki yataklar (kuvöz, açık bebek yatağı), yanık merkezi ve yanık odalarındaki yataklar, nitelikli yataklar dahil edildi. Yataklarla ilgili tüm hesaplamalarda kurumların fiili yatakları kullanıldı.

→ Nitelikli yataklar; içinde tuvaleti ve banyosu ile en fazla 2 hasta yatağı, televizyon, telefon, buzdolabı, yemek masası, etajeri ve yatırılabilen refakatçi koltuğu bulunan odalardaki yataklardır. Bu sayılar toplam yatak sayısına dahildir.

→ 2002 yılı nüfusu, TÜİK tarafından sadece toplam olarak verilmektedir. 2002 nüfusunun İBBS-1 dağılımı, 2000 yılı Genel Nüfus Sayımı sonuçlarının İBBS-1 dağılımı dikkate alınarak projekte edildi.

→ Aile Sağlığı Merkezi ve Aile Sağlığı Merkezi muayene oda sayılarına ilişkin tablo ve grafiklerde; 2002 yılına ait veriler Sağlık Ocakları, 2009 yılına ait veriler sağlık ocağı ve aile sağlığı merkezlerini, 2010-2012 yıllarına ait veriler aile sağlığı merkezlerini ve muayene odalarını kapsamaktadır.

→ 112 Acil ambulansı; her türlü acil durumda, olay yerinde ve ambulans içerisinde hasta ve yaralılara gerekli acil tıbbi müdahaleyi yapabilecek ekip, teknik ve tıbbi donanıma sahip kara aracıdır. “Diğer Ambulanlar”; sağlık ocağı, hastaneler ve il sağlık müdürlüklerine ait ambulanslardır. Özel sektör ambulansları toplama dahil değildir.

Bölüm 7

Sağlık Hizmetlerinin Kullanımı

Sağlık Hizmetlerinin Kullanımı

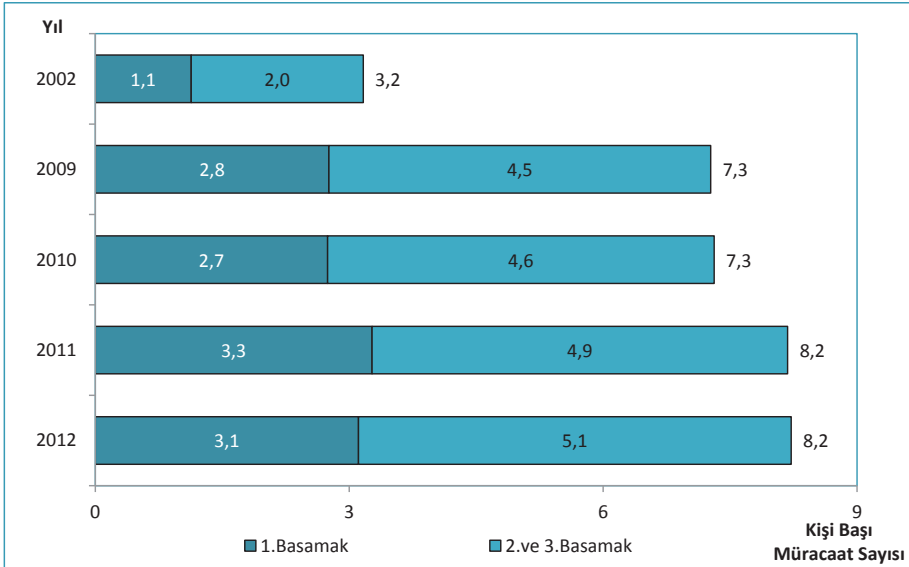

Tablo 7.1. Yıllara ve Kurum Türlerine Göre Toplam Hekime Müracaat Sayısı, Tüm Sektörler, Türkiye

	2002	2009	2010	2011	2012
Sağlık Ocağı	69.103.517	123.851.458	84.629.163	-	-
Aile Hekimliği	-	65.716.898	108.976.049	240.298.753	221.672.029
Verem Savaş Dispanseri	2.012.458	2.557.787	2.378.998	2.219.534	2.143.765
Ana Çocuk Sağlığı ve Aile Planlaması Merkezi	2.980.481	5.707.593	3.831.859	944.842	630.583
TSM'ler Tarafından Yapılan Diğer Muayeneler	-	-	-	-	10.035.342
Özel Poliklinikler	731.132	2.387.515	2.497.352	882.973	655.432
Birinci Basamak Toplamı	74.827.588	200.221.251	202.313.421	244.346.102	235.137.151
Özel Tıp ve Dal Merkezleri	9.824.802	32.082.953	33.788.328	29.040.707	32.012.211
Hastaneler	124.313.659	295.262.190	302.984.218	337.849.536	354.636.935
2. ve 3. Basamak Toplamı	134.138.461	327.345.143	336.772.546	366.890.243	386.649.146
Genel Toplam	208.966.049	527.566.394	539.085.967	611.236.345	621.786.297

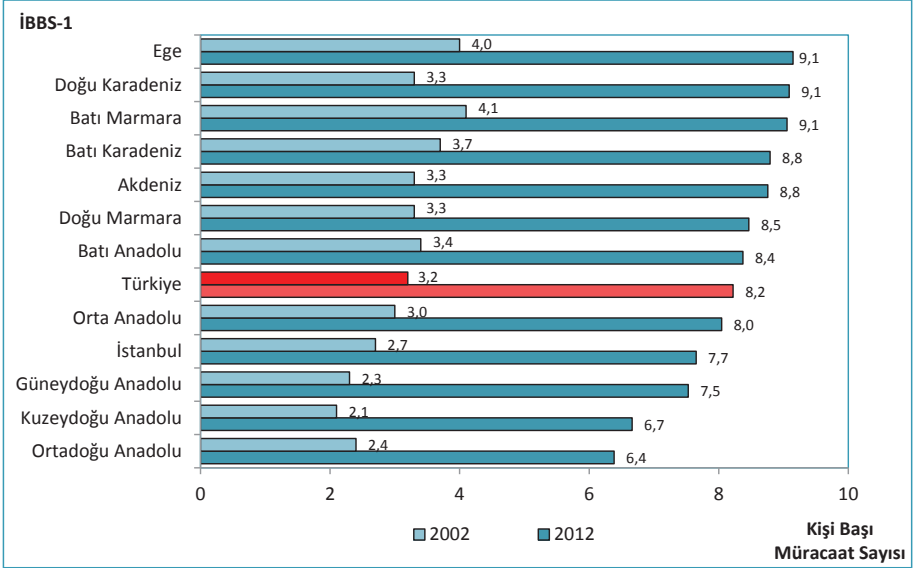
Kaynak: Türkiye Halk Sağlığı Kurumu, Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü

Şekil 7.1. Yıllara ve Hizmet Kapsamına Göre Kişi Başı Hekime Müracaat Sayısı, Tüm Sektörler, Türkiye

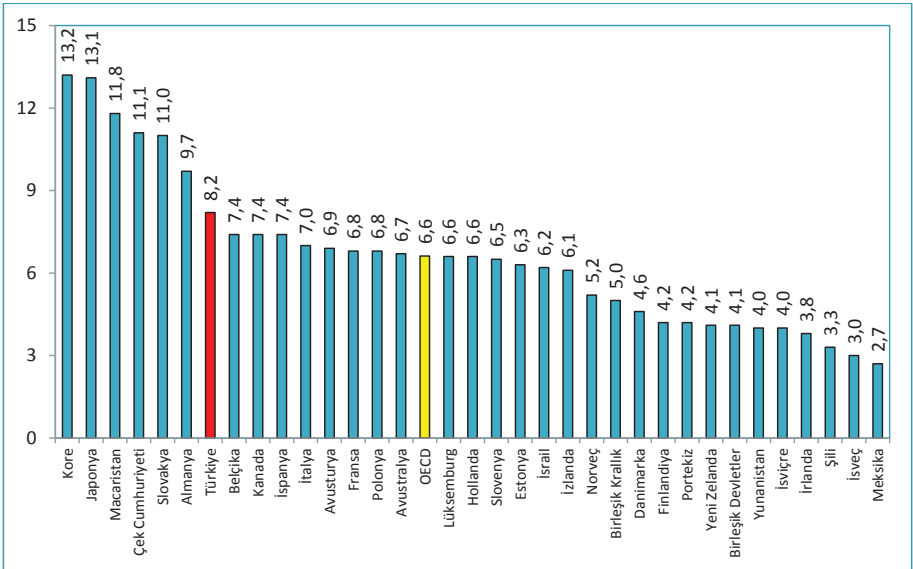
Kaynak: Türkiye Halk Sağlığı Kurumu, Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü

Şekil 7.2. İBBS-1'e Göre Kişi Başı Hekime Müracaat Sayısı, Tüm Sektörler, 2002, 2012

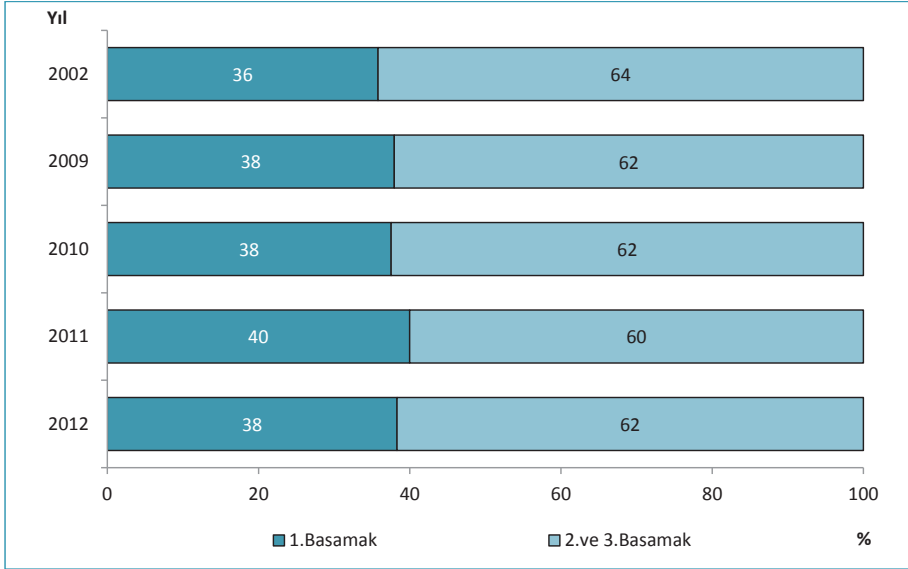
Kaynak: Türkiye Halk Sağlığı Kurumu, Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü

Şekil 7.3. Kişi Başı Hekime Müracaat Sayısının Uluslararası Karşılaştırması, 2011

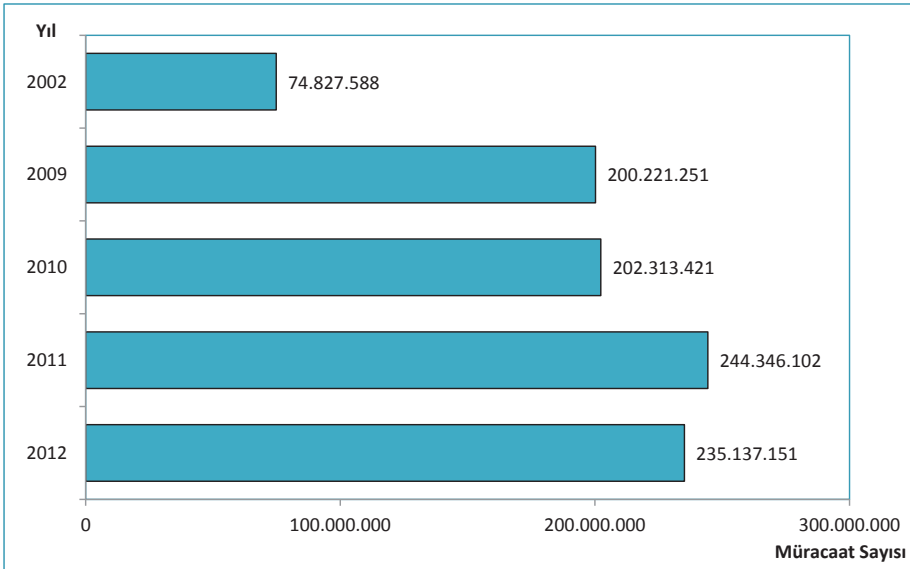
Kaynak: OECD Health Data 2013

Şekil 7.4. Yıllara ve Hizmet Kapsamına Göre Hekime Müracaat Sayısının Oranı, (%), Tüm Sektörler, Türkiye

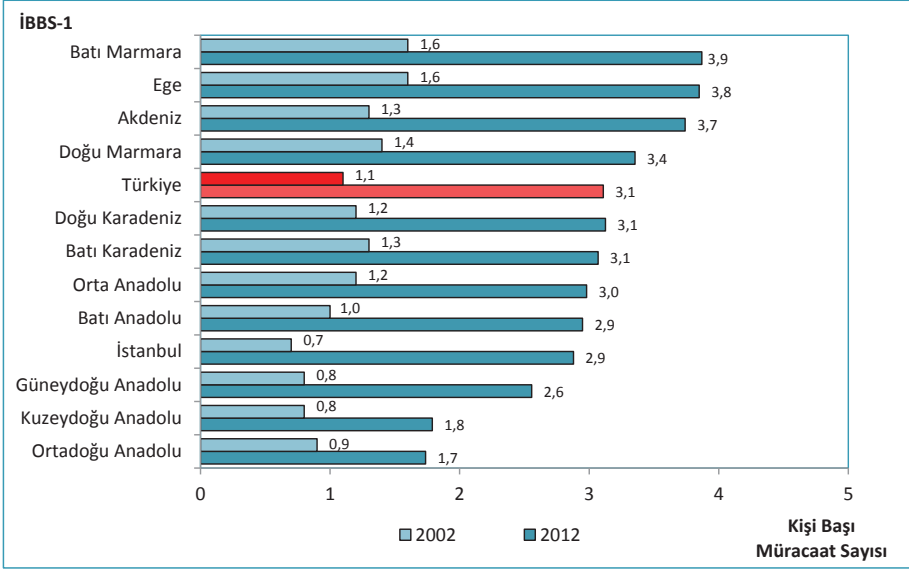
Kaynak: Türkiye Halk Sağlığı Kurumu, Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü

Şekil 7.5. Yıllara Göre Birinci Basamak Kuruluşlarında Hekime Müracaat Sayısı, Tüm Sektörler, Türkiye

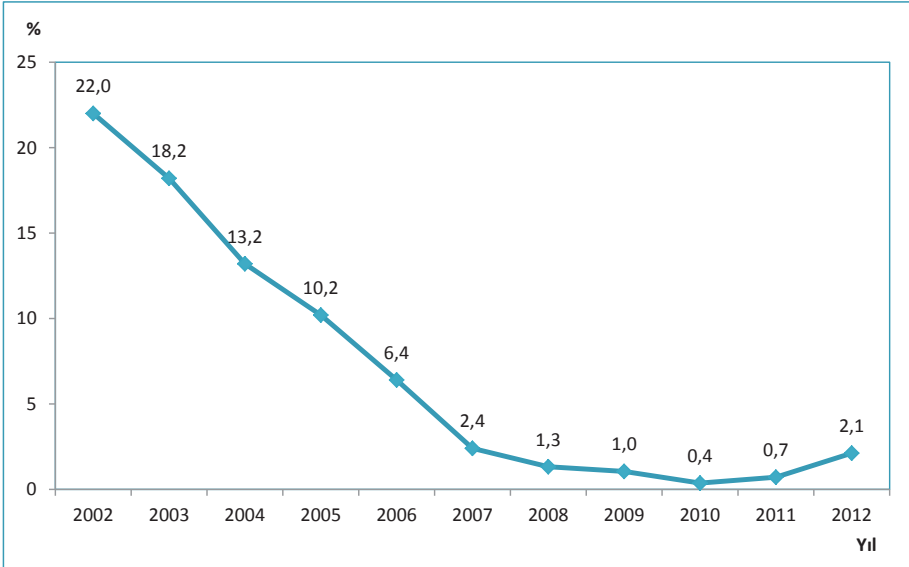
Kaynak: Türkiye Halk Sağlığı Kurumu, Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü

Şekil 7.6. İBBS-1'e Göre Birinci Basamak Kuruluşlarında Kişi Başı Hekime Müracaat Sayısı, Tüm Sektörler, 2002, 2012

Kaynak: Türkiye Halk Sağlığı Kurumu, Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü

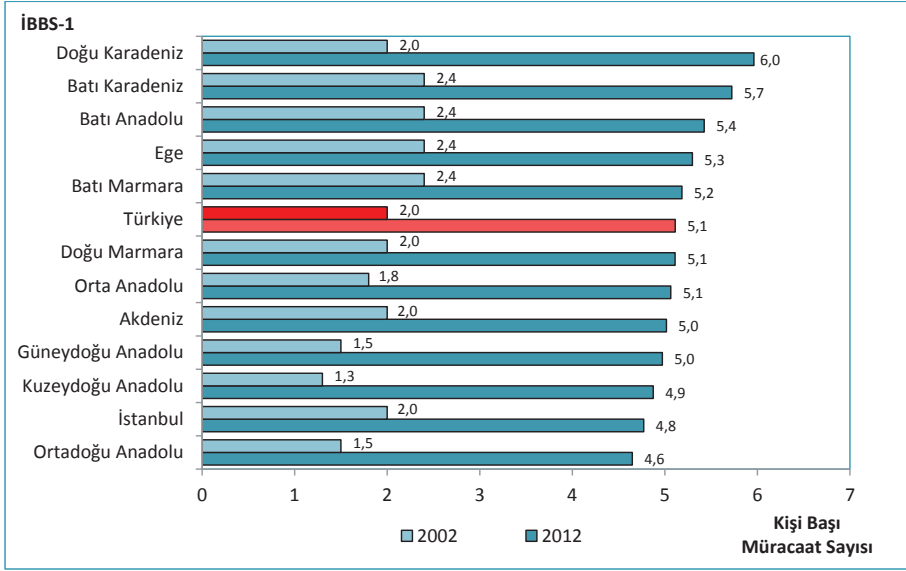
Şekil 7.7. Yıllara Göre Birinci Basamak Kuruluşları Sevk Oranı, (%), Sağlık Bakanlığı

Kaynak: Türkiye Halk Sağlığı Kurumu

Şekil 7.8. İBBS-1'e Göre İkinci ve Üçüncü Basamak Sağlık Kurumlarında Kişi Başı Hekime Müracaat Sayısı, Tüm Sektörler, 2002, 2012

Kaynak: Türkiye Halk Sağlığı Kurumu, Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü

Tablo 7.2. Yıllara ve Sektörlere Göre Hastanelere Müracaat Sayısı, Türkiye

	2002	2009	2010	2011	2012
Sağlık Bakanlığı	109.793.128	228.279.139	235.172.924	254.342.943	260.974.401
Üniversite	8.823.361	19.364.865	20.098.754	24.437.107	27.080.436
Özel	5.697.170	47.618.186	47.712.540	59.069.486	66.582.098
Toplam	124.313.659	295.262.190	302.984.218	337.849.536	354.636.935

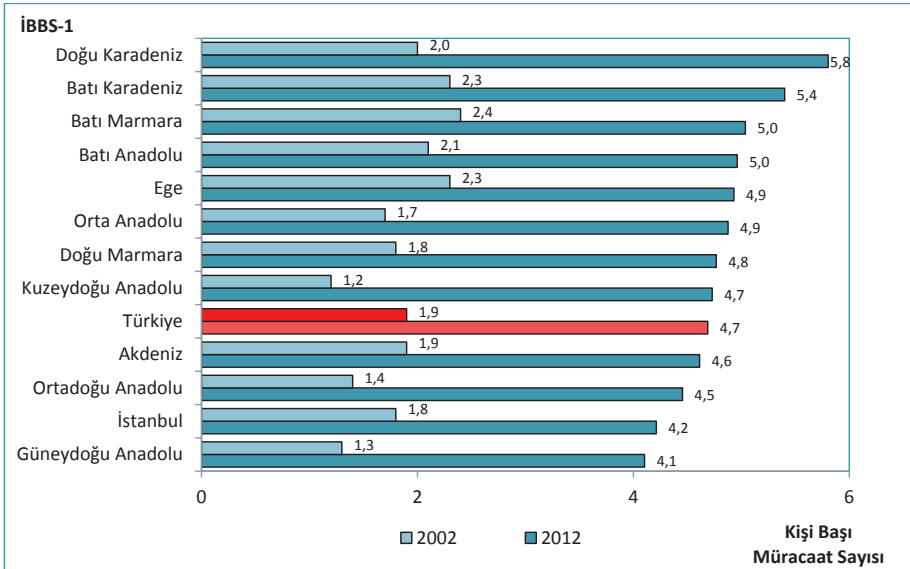
Kaynak: Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü

Tablo 7.3. Yıllara ve Sektörlere Göre Hastanelere Kişi Başı Müracaat Sayısı, Türkiye

	2002	2009	2010	2011	2012
Sağlık Bakanlığı	1,7	3,1	3,2	3,4	3,5
Üniversite	0,1	0,3	0,3	0,3	0,4
Özel	0,1	0,7	0,6	0,8	0,9
Toplam	1,9	4,1	4,1	4,5	4,7

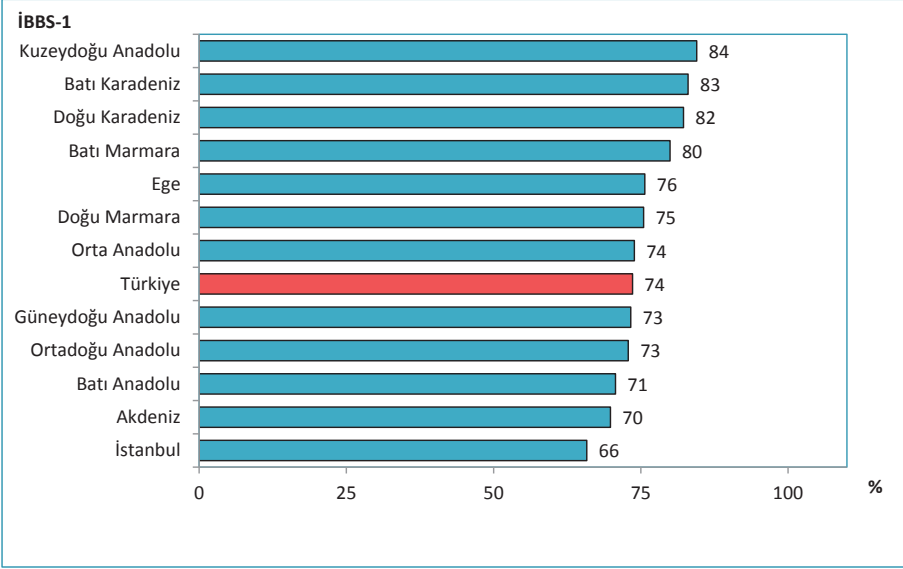
Kaynak: Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü

Şekil 7.9. İBBS-1'e Göre Kişi Başı Hastanelere Müracaat Sayısı, Tüm Sektörler, 2002, 2012

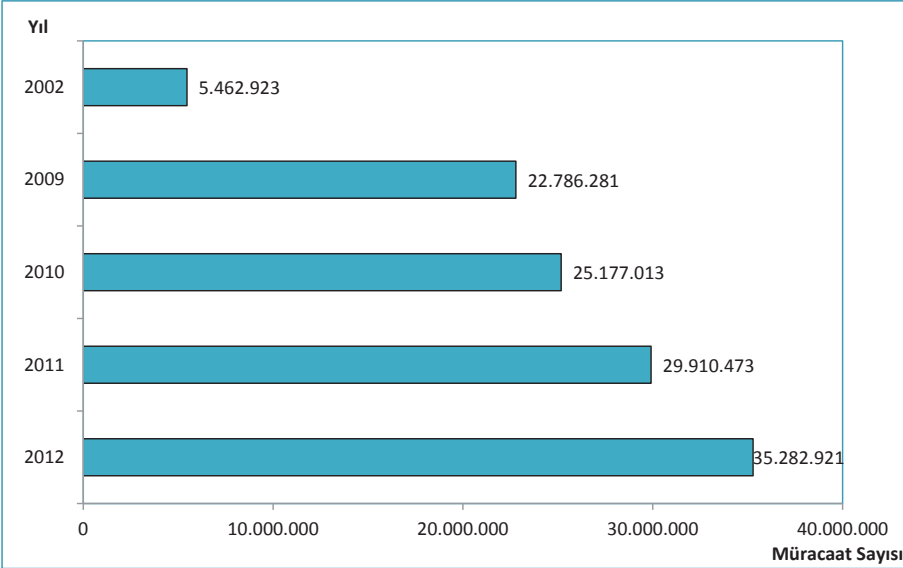
Kaynak: Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü

Şekil 7.10. İBBS-1'e Göre Sağlık Bakanlığı Hastanelerine Müracaatların Tüm Sektörlerdeki Hastanelere Müracaatlar İçindeki Oranı, (%), 2012

Kaynak: Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü

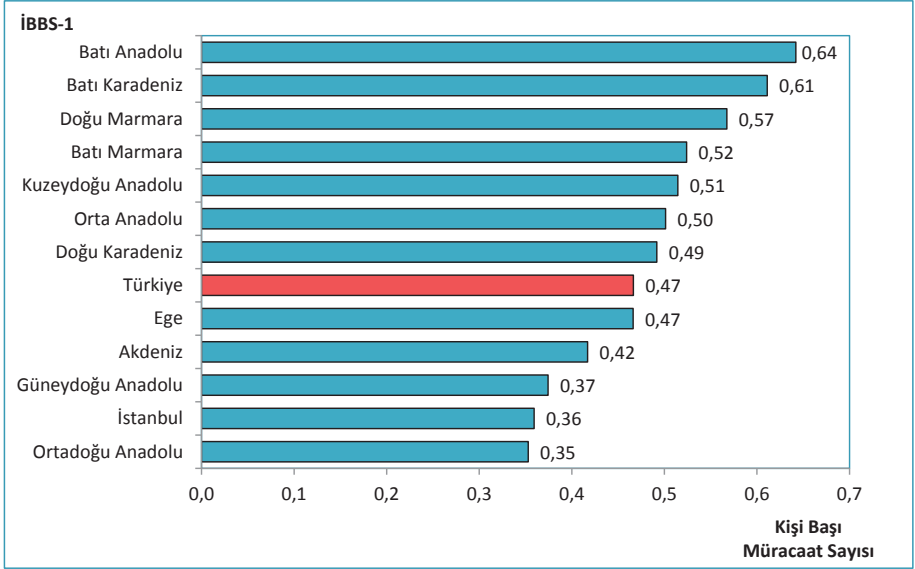
Şekil 7.11. Yıllara Göre Ağız ve Diş Sağlığı Hizmetlerine Müracaat Sayıları, Tüm Sektörler, Türkiye

Kaynak: Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü

*2012 yılı öncesinde sadece Sağlık Bakanlığı değerleri verilmiştir. 2012 yılında Üniversite ve Özel sektör değerleri dahil edilmiştir.

Şekil 7.12. İBBS-1'e Göre Kişi Başı Dış Hekimine Müracaat Sayısı, Tüm Sektörler, 2012

Kaynak: Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü

Tablo 7.4. Yıllara ve Sektörlere Göre Yatan Hasta Sayısı, Türkiye

	2002	2009	2010	2011	2012
Sağlık Bakanlığı	4.169.779	5.934.978	6.361.116	6.775.154	6.891.857
Üniversite	781.990	1.462.690	1.509.484	1.607.462	1.601.878
Özel	556.494	2.503.992	2.657.573	3.054.165	3.485.092
Toplam	5.508.263	9.901.660	10.528.173	11.436.781	11.978.827

Kaynak: Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü

Tablo 7.5. İBBS-1'e Göre Sağlık Bakanlığı Hastanelerine Yatan Hasta Sayıları ve Toplam Yatan Hasta Sayısı İçindeki Oranı, (%), 2012

İBBS-1	Sağlık Bakanlığı	Toplam	Sağlık Bakanlığı Oranı (%)
Kuzeydoğu Anadolu	247.659	338.440	73
Batı Karadeniz	505.770	741.325	68
Batı Marmara	295.987	447.666	66
Doğu Karadeniz	323.094	492.120	66
Güneydoğu Anadolu	769.534	1.205.382	64
Doğu Marmara	687.425	1.092.862	63
Ege	989.687	1.601.031	62
Ortadoğu Anadolu	383.642	657.480	58
Türkiye	6.891.857	11.978.827	58
Akdeniz	861.940	1.569.008	55
Batı Anadolu	647.729	1.240.283	52
Orta Anadolu	376.227	722.997	52
İstanbul	803.163	1.870.233	43

Kaynak: Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü

Tablo 7.6. Yıllara ve Sektörlere Göre Toplam Ameliyat Sayıları, Türkiye

	2002	2009	2010	2011	2012
Sağlık Bakanlığı	1.072.417	1.829.919	2.039.021	2.209.326	2.298.893
Üniversite	307.108	546.903	576.547	617.477	664.695
Özel	218.837	1.131.431	1.215.159	1.373.774	1.446.630
Toplam	1.598.362	3.508.253	3.830.727	4.200.577	4.410.218

Kaynak: Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü

Tablo 7.7. Sektörlere Göre Ameliyat Sayılarının Ameliyat Gruplarına Göre Dağılımı, 2012

	A	B	C	Toplam
Sağlık Bakanlığı	177.305	800.446	1.321.142	2.298.893
Üniversite	98.801	261.077	304.817	664.695
Özel	158.855	508.351	779.424	1.446.630
Toplam	434.961	1.569.874	2.405.383	4.410.218

Kaynak: Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü

Tablo 7.8. Sektörlere Göre Ameliyat Sayılarının Ameliyat Gruplarına Göre Dağılımı, (%), 2012

	A	B	C	Toplam
Sağlık Bakanlığı	41	51	55	52
Üniversite	23	17	13	15
Özel	37	32	32	33
Toplam	100	100	100	100

Kaynak: Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü

Tablo 7.9. İBBS-1'e ve Sektörlere Göre 1.000 Kişiye Düşen Ameliyat Sayıları, 2012

İBBS-1	Sağlık Bakanlığı	Üniversite	Özel	Toplam
Batı Anadolu	38,8	15,7	19,2	73,8
Akdeniz	33,3	10,3	21,1	64,7
Orta Anadolu	26,9	12,4	24,0	63,4
Doğu Karadeniz	35,6	9,4	14,8	59,8
Doğu Marmara	34,8	8,5	15,8	59,1
Türkiye	30,4	8,8	19,1	58,3
Ege	30,3	9,8	17,8	58,0
Kuzeydoğu Anadolu	41,6	12,5	3,2	57,2
İstanbul	24,1	4,9	27,3	56,3
Batı Karadeniz	32,8	7,2	13,6	53,6
Güneydoğu Anadolu	25,9	4,8	19,0	49,6
Ortadoğu Anadolu	26,5	8,5	14,5	49,5
Batı Marmara	25,2	8,0	11,2	44,4

Kaynak: Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü

Tablo 7.10. İBBS-1'e ve Ameliyat Gruplarına Göre 1.000 Kişiye Düşen Ameliyat Sayıları, 2012

İBBS-1	A	B	C	Toplam
Batı Anadolu	8,9	27,5	37,3	73,8
Akdeniz	5,5	22,1	37,0	64,7
Orta Anadolu	5,0	25,1	33,4	63,4
Doğu Karadeniz	6,0	20,2	33,5	59,8
Doğu Marmara	6,8	20,7	31,6	59,1
Türkiye	5,8	20,8	31,8	58,3
Ege	6,4	22,1	29,5	58,0
Kuzeydoğu Anadolu	3,5	16,6	37,1	57,2
İstanbul	6,8	20,6	28,9	56,3
Batı Karadeniz	5,4	19,2	29,0	53,6
Güneydoğu Anadolu	2,8	15,9	30,9	49,6
Ortadoğu Anadolu	3,1	15,5	30,9	49,5
Batı Marmara	3,5	16,5	24,3	44,4

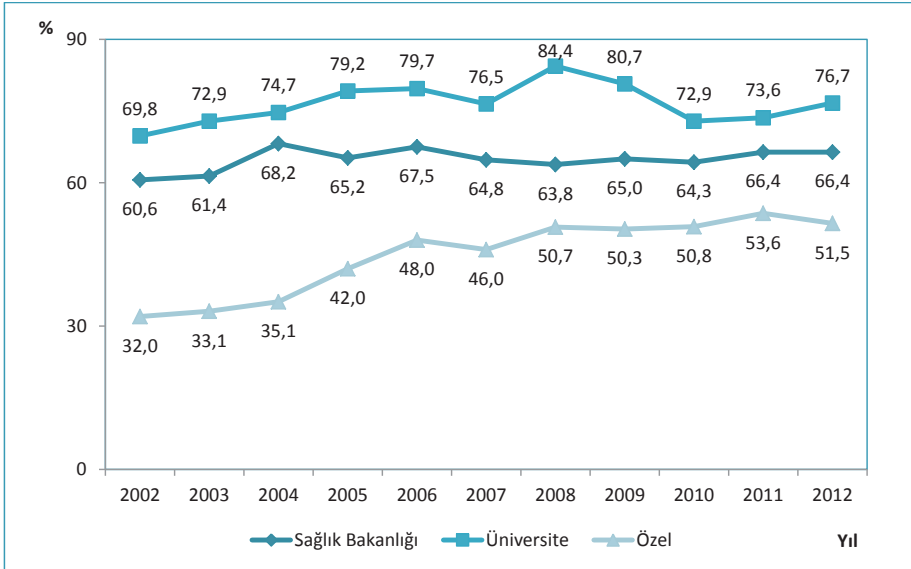
Kaynak: Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü

Tablo 7.11. İBBS-1'e ve Sektörlere Göre Ameliyat Sayısının Hastane Müracaat Sayısına Oranı, (%), 2012

İBBS-1	Sağlık Bakanlığı	Üniversite	Özel	Toplam
Batı Anadolu	1,1	2,2	2,6	1,5
Akdeniz	1,0	2,5	2,1	1,4
İstanbul	0,9	1,7	2,4	1,3
Orta Anadolu	0,7	3,6	2,6	1,3
Türkiye	0,9	2,5	2,2	1,2
Doğu Marmara	1,0	2,3	2,0	1,2
Kuzeydoğu Anadolu	1,0	3,7	0,8	1,2
Güneydoğu Anadolu	0,9	2,6	2,1	1,2
Ege	0,8	2,2	2,3	1,2
Ortadoğu Anadolu	0,8	2,8	1,6	1,1
Doğu Karadeniz	0,7	4,6	1,8	1,0
Batı Karadeniz	0,7	2,8	2,1	1,0
Batı Marmara	0,6	3,2	1,5	0,9

Kaynak: Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü

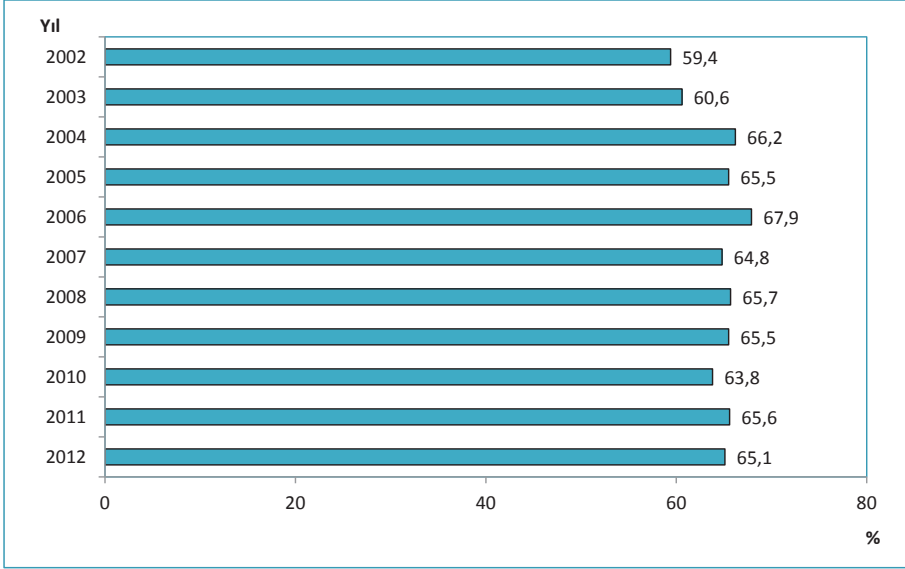
Şekil 7.13. Yıllara ve Sektörlere Göre Hastanelerde Yatak Doluluk Oranı, (%), Türkiye

Kaynak: Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü

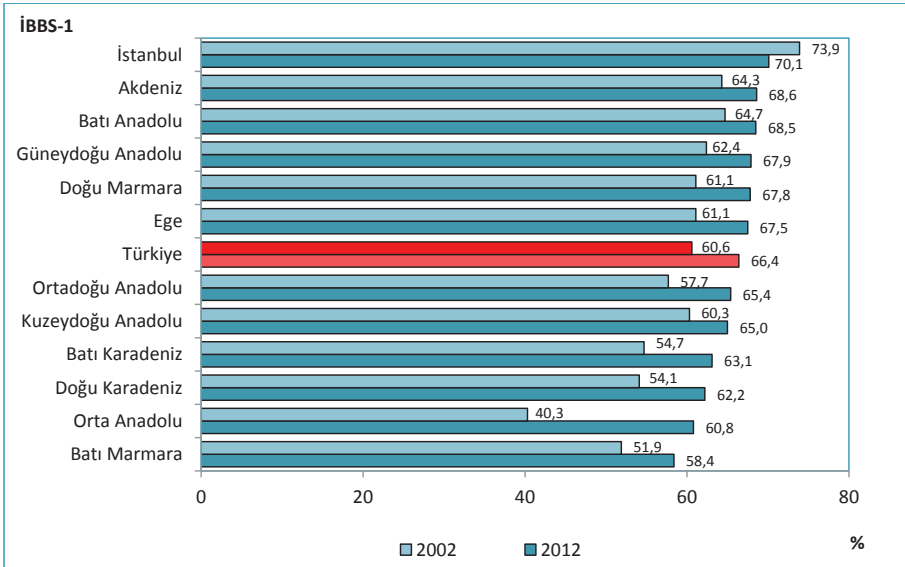

Şekil 7.14. Yıllara Göre Hastanelerde Yatak Doluluk Oranı, Tüm Sektörler, (%), Türkiye

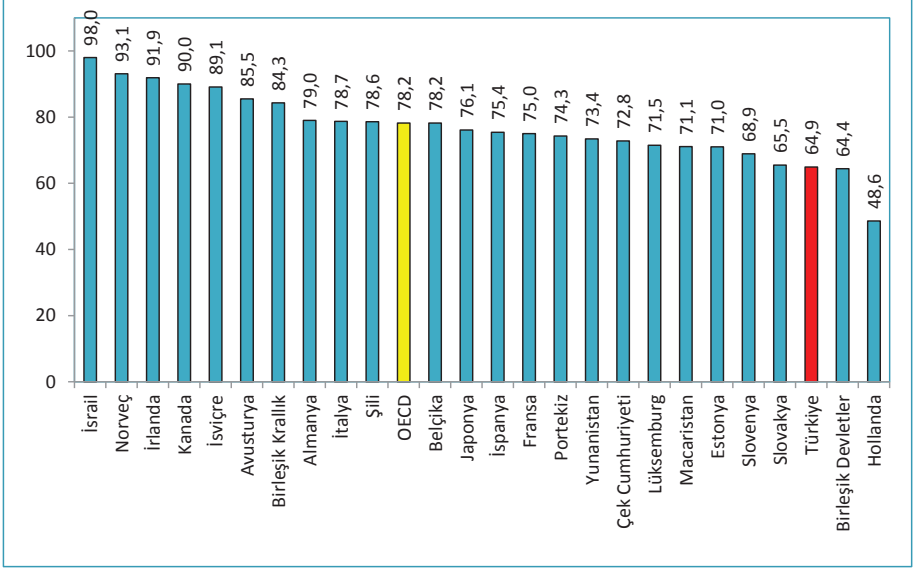
Kaynak: Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü

Şekil 7.15. İBBS-1'e Göre Hastanelerde Yatak Doluluk Oranı, Sağlık Bakanlığı, (%), 2002, 2012

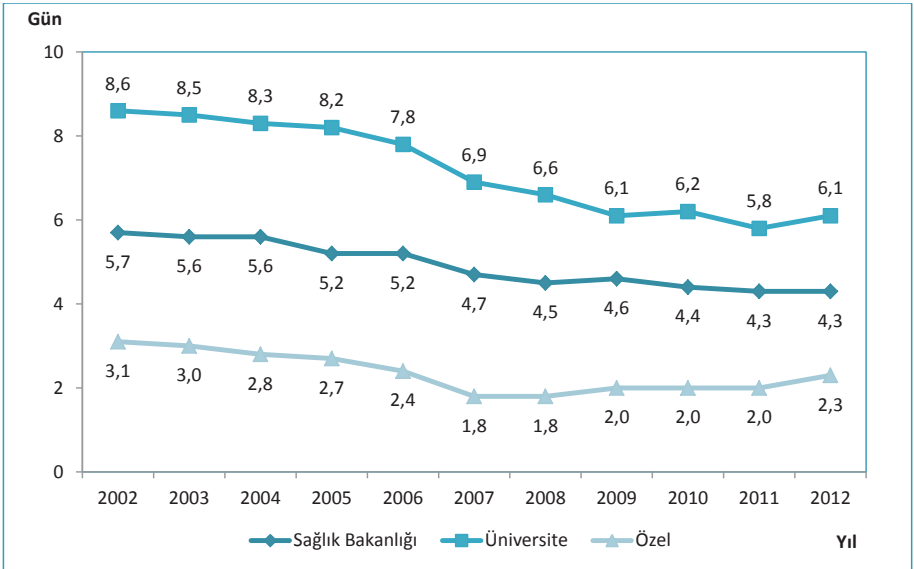
Kaynak: Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü

Şekil 7.16. Hastanelerde Akut Yatak Doluluk Oranlarının Uluslararası Karşılaştırması, 2011

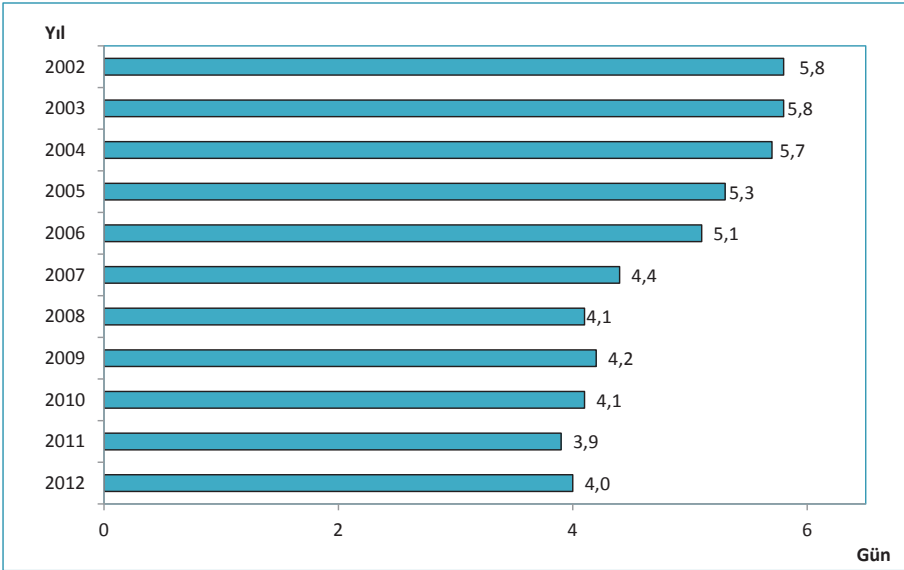
Kaynak: OECD Health at a Glance, 2013

Şekil 7.17. Yıllara ve Sektörlere Göre Hastanelerde Yatan Hasta Ortalama Kalış Günü, Türkiye

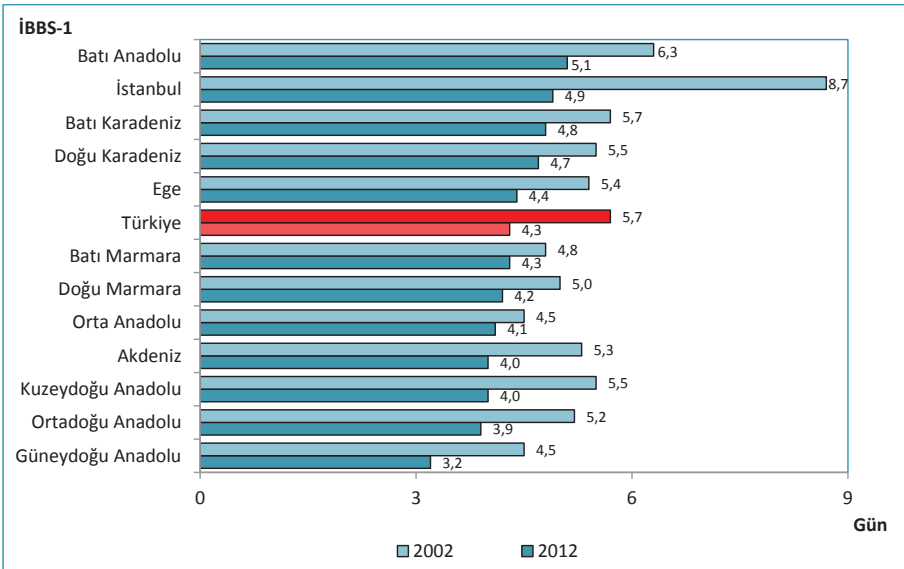
Kaynak: Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü

Şekil 7.18. Yıllara Göre Hastanelerde Yatan Hasta Ortalama Kalış Günü, Tüm Sektörler, Türkiye

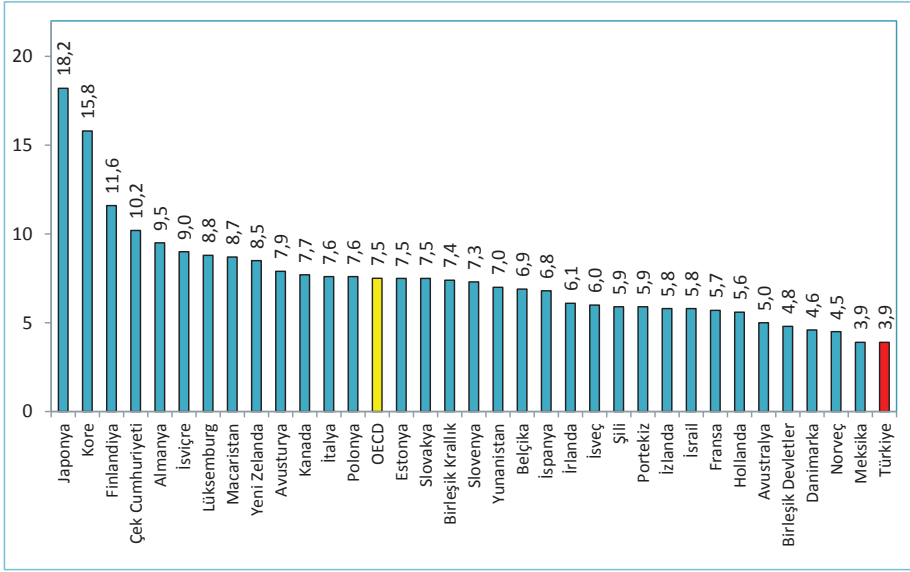
Kaynak: Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü

Şekil 7.19. İBBS-1'e Göre Hastanelerde Yatan Hasta Ortalama Kalış Günü, Sağlık Bakanlığı, 2002, 2012

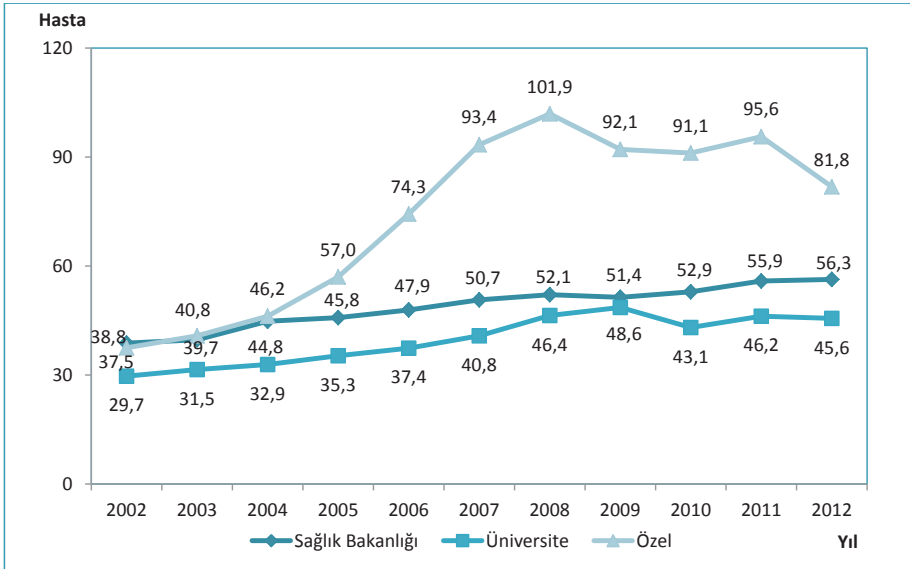
Kaynak: Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü

Şekil 7.20. Hastanelerde Yatan Hasta Ortalama Kalış Gününün Uluslararası Karşılaştırması, 2011

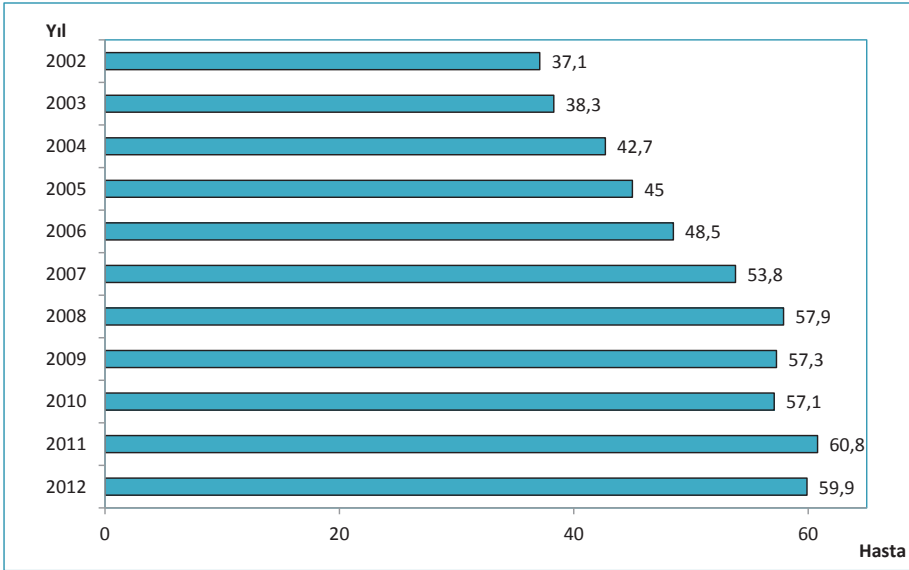
Kaynak: OECD Health Data 2013

Şekil 7.21. Yıllara ve Sektörlere Göre Hastanelerde Yatak Devir Hızı, (Hasta), Türkiye

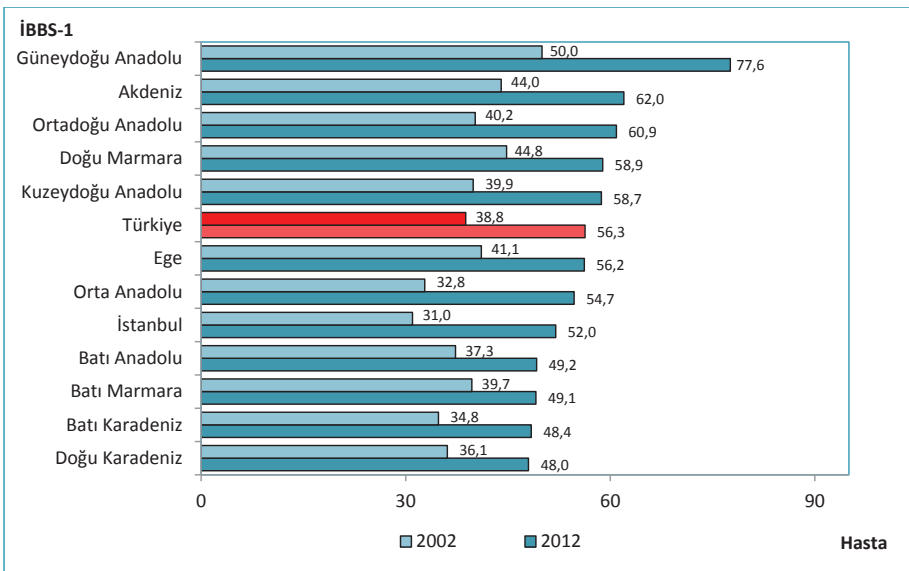
Kaynak: Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü

Şekil 7.22. Yıllara Göre Hastanelerde Yatak Devir Hızı, (Hasta), Tüm Sektörler, Türkiye

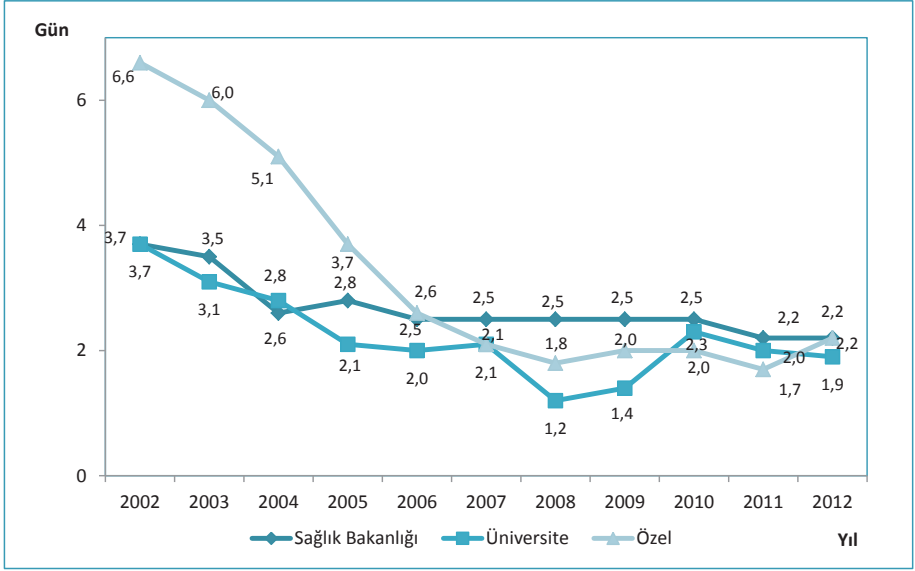
Kaynak: Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü

Şekil 7.23. İBBS-1'e Göre Hastanelerde Yatak Devir Hızı, (Hasta), Sağlık Bakanlığı, 2002, 2012

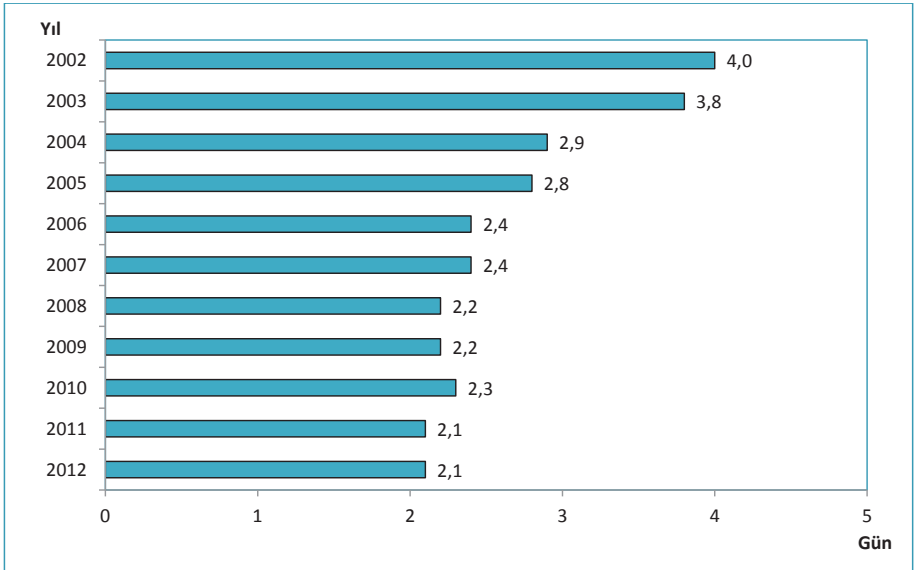
Kaynak: Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü

Şekil 7.24. Yıllara ve Sektörlere Göre Hastanelerde Yatak Devir Aralığı, (Gün), Türkiye

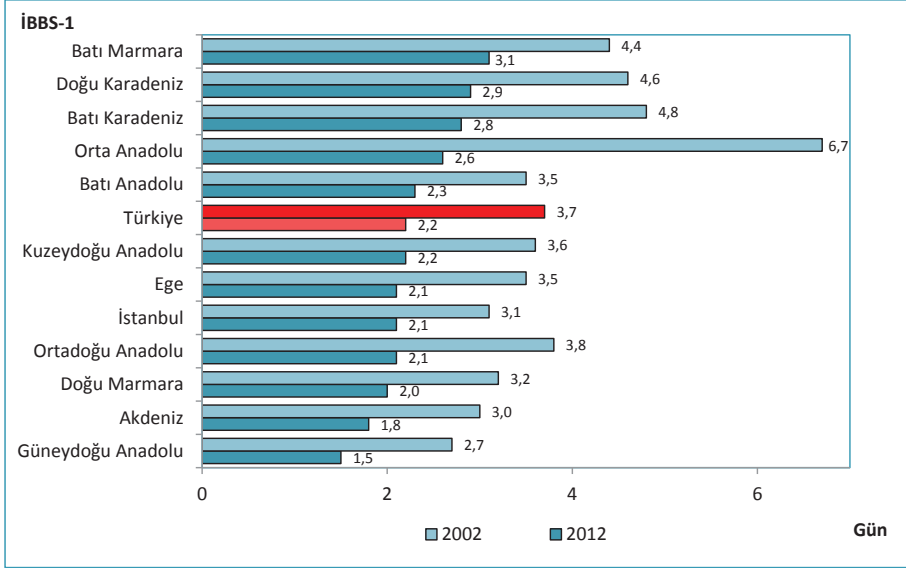
Kaynak: Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü

Şekil 7.25. Yıllara Göre Hastanelerde Yatak Devir Aralığı, (Gün), Tüm Sektörler, Türkiye

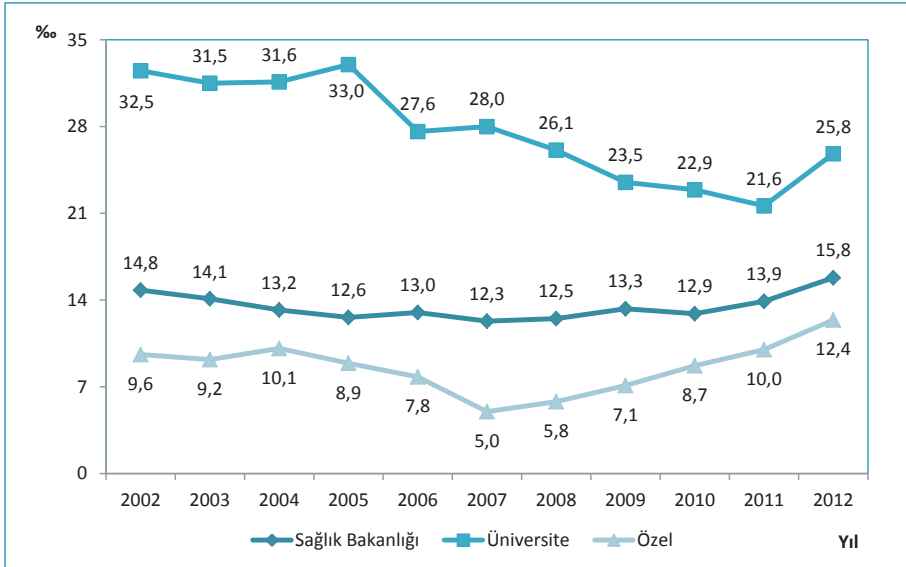
Kaynak: Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü

Şekil 7.26. İBBS-1'e Göre Yatak Devir Aralığı, (Gün), Sağlık Bakanlığı, 2002, 2012

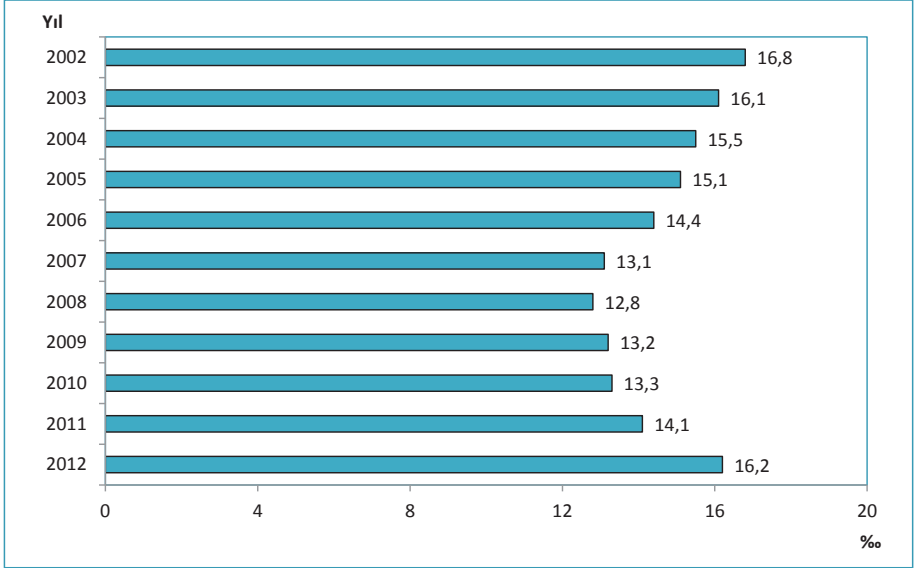
Kaynak: Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü

Şekil 7.27. Yıllara ve Sektörlere Göre Hastanelerde Kaba Ölüm Hızı, (%), Türkiye

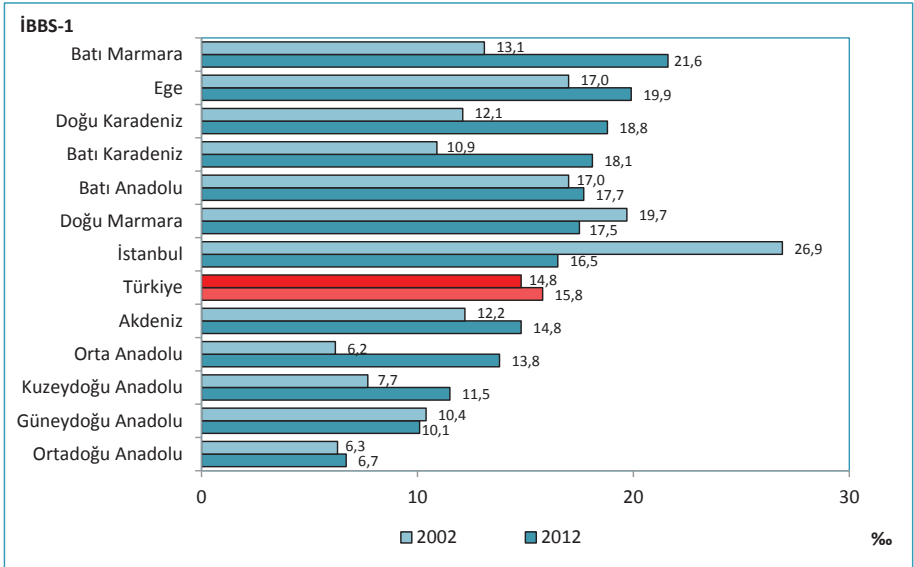
Kaynak: Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü

Şekil 7.28. Yıllara Göre Hastanelerde Kaba Ölüm Hızı, Tüm Sektörler, (%), Türkiye

Kaynak: Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü

Şekil 7.29. İBBS-1'e Göre Hastanelerde Kaba Ölüm Hızı, Sağlık Bakanlığı, (%), 2002, 2012

Kaynak: Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü

Tablo 7.12. Yıllara ve Sektörlere Göre Hastanelerde Yatılan Gün Sayısı, Türkiye

	2002	2009	2010	2011	2012
Sağlık Bakanlığı	23.770.910	27.408.539	28.193.909	29.405.370	29.662.436
Üniversite	6.713.945	8.873.997	9.317.978	9.350.038	9.846.341
Özel	1.730.661	4.986.717	5.410.529	6.246.243	8.001.322
Toplam	32.215.516	41.269.253	42.922.416	45.001.651	47.510.099

Kaynak: Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü

Tablo 7.13. İBBS-1'e Göre Hastanelerde Yatılan Gün Sayısı, Sağlık Bakanlığı, 2012

İBBS-1	2012
Kuzeydoğu Anadolu	1.001.253
Ortadoğu Anadolu	1.505.091
Güneydoğu Anadolu	2.457.984
İstanbul	3.950.876
Batı Marmara	1.284.648
Ege	4.344.254
Doğu Marmara	2.886.663
Batı Anadolu	3.292.367
Akdeniz	3.479.326
Orta Anadolu	1.527.220
Batı Karadeniz	2.403.860
Doğu Karadeniz	1.528.894
Türkiye	29.662.436

Kaynak: Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü

Tablo 7.14. Yıllara Göre Organ Nakli Sayısı, Tüm Sektörler, Türkiye

	2002	2009	2010	2011	2012
Böbrek	550	2.362	2.502	2.923	2.903
Karaciğer	159	592	695	904	1.001
Kalp	20	54	86	93	61
Kalp Kapakçığı	15	38	18	1	5
Akciğer	0	7	3	5	25
Kalp-Akciğer	0	0	0	0	2
Pankreas	0	18	29	26	6
İnce Bağırsak	1	1	3	1	5
Toplam	745	3.072	3.336	3.953	4.008

Kaynak: Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü

Tablo 7.15. Yıllara ve Sektörlere Göre Yataklı Tedavi Kurumlarında Bazı Cihazların Görüntüleme Sayısı, Türkiye, 2012

	MR	BT	Ultrason	Doppler Ultrason	EKO	Mamografi	Röntgen
Sağlık Bakanlığı	5.103.661	6.481.088	15.480.054	4.803.078	3.074.063	1.359.768	32.935.904
Üniversite	978.049	1.476.353	1.679.200	616.171	578.346	257.967	3.517.190
Özel	2.510.362	1.867.832	5.250.608	1.520.430	1.396.252	424.845	6.837.637
Toplam	8.592.072	9.825.273	22.409.862	6.939.679	5.048.661	2.042.580	43.290.731

Kaynak: Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü

Tablo 7.16. İBBS-1'e ve Sektörlere Göre Yataklı Tedavi Kurumlarında Yapılan Muayenelerde İstenilen MR Görüntüleme Sayısı, (Her 1.000 Kişi İçin), 2012

İBBS-1	Sağlık Bakanlığı	Üniversite	Özel	Toplam
Batı Marmara	13,9	36,2	38,4	18,7
Orta Anadolu	15,0	36,3	33,1	19,9
Ege	18,4	36,6	34,5	22,5
Doğu Marmara	18,9	30,3	37,1	22,9
Batı Karadeniz	18,0	42,3	48,7	22,9
Akdeniz	18,0	35,2	34,3	23,0
Kuzeydoğu Anadolu	15,5	67,1	66,1	23,4
Türkiye	19,6	36,1	37,7	24,2
Güneydoğu Anadolu	18,0	31,0	44,6	24,5
Batı Anadolu	20,5	35,7	34,5	24,8
Doğu Karadeniz	21,8	49,1	42,9	25,8
İstanbul	26,9	28,5	30,3	28,0
Ortadoğu Anadolu	20,7	52,5	64,5	31,8

Kaynak: Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü

Tablo 7.17. İBBS-1'e ve Sektörlere Göre Yataklı Tedavi Kurumlarında Yapılan Muayenelerde İstenilen BT Görüntüleme Sayısı, (Her 1.000 Kişi İçin), 2012

İBBS-1	Sağlık Bakanlığı	Üniversite	Özel	Toplam
Batı Marmara	15,3	31,4	26,6	17,8
Doğu Marmara	21,9	49,1	24,0	24,3
Orta Anadolu	18,3	95,6	22,0	24,6
Akdeniz	22,4	50,1	29,2	26,3
Doğu Karadeniz	22,7	78,5	34,3	26,3
Batı Anadolu	24,7	42,5	25,7	27,4
Ege	24,1	59,5	25,9	27,5
Türkiye	24,8	54,5	28,1	27,7
Batı Karadeniz	23,5	66,1	44,4	28,1
Ortadoğu Anadolu	23,6	74,7	34,7	29,3
Güneydoğu Anadolu	26,3	54,6	36,7	29,9
İstanbul	34,7	50,9	21,4	32,2
Kuzeydoğu Anadolu	30,2	55,9	57,2	34,3

Kaynak: Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü

Tablo 7.18. İBBS-1'e ve Sektörlere Göre Yataklı Tedavi Kurumlarında Yapılan Muayenelerde İstenilen Ultrason Sayısı, (Her 1.000 Kişi İçin), 2012

İBBS-1	Sağlık Bakanlığı	Üniversite	Özel	Toplam
Batı Marmara	39,9	39,3	47,1	40,9
Doğu Marmara	50,5	44,9	64,1	52,4
Doğu Karadeniz	45,1	62,8	95,6	52,9
İstanbul	57,1	50,2	57,7	56,8
Batı Karadeniz	54,1	46,2	85,4	57,5
Ege	56,9	65,8	81,9	61,5
Türkiye	59,3	62,0	78,9	63,2
Kuzeydoğu Anadolu	65,5	50,9	80,4	65,7
Ortadoğu Anadolu	58,1	94,9	93,9	67,9
Orta Anadolu	55,8	58,6	133,9	70,7
Akdeniz	67,3	81,1	82,3	71,7
Batı Anadolu	78,0	56,0	73,2	74,1
Güneydoğu Anadolu	68,4	92,1	102,9	77,1

Kaynak: Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü

Tablo 7.19. İBBS-1'e ve Sektörlere Göre Yataklı Tedavi Kurumlarında Yapılan Muayenelerde İstenilen Doppler Ultrason Sayısı, (Her 1.000 Kişi İçin), 2012

İBBS-1	Sağlık Bakanlığı	Üniversite	Özel	Toplam
Doğu Karadeniz	10,8	9,5	14,1	11,2
Kuzeydoğu Anadolu	8,9	21,0	36,1	12,0
Batı Marmara	8,2	35,4	27,4	12,4
Orta Anadolu	11,6	49,8	15,5	15,0
Batı Karadeniz	15,3	35,7	23,7	17,3
Akdeniz	17,5	20,5	16,9	17,7
Ege	14,3	23,9	35,5	18,4
Batı Anadolu	18,9	19,4	16,1	18,5
Türkiye	18,4	22,8	22,8	19,6
İstanbul	22,9	11,8	15,4	20,1
Doğu Marmara	25,7	18,6	27,0	25,4
Güneydoğu Anadolu	25,5	30,5	28,2	26,3
Ortadoğu Anadolu	27,0	31,3	44,6	30,9

Kaynak: Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü

Tablo 7.20. İBBS-1'e ve Sektörlere Göre Yataklı Tedavi Kurumlarında Yapılan Muayenelerde İstenilen EKO Sayısı, (Her 1.000 Kişi İçin), 2012

İBBS-1	Sağlık Bakanlığı	Üniversite	Özel	Toplam
Batı Marmara	9,7	10,7	14,0	10,4
İstanbul	10,2	11,7	16,6	12,0
Doğu Marmara	10,5	18,8	20,0	12,7
Ege	11,2	17,5	22,7	13,6
Doğu Karadeniz	12,5	30,8	18,1	13,9
Türkiye	11,8	21,4	21,0	14,2
Kuzeydoğu Anadolu	14,2	18,6	11,3	14,3
Batı Karadeniz	11,6	29,0	30,2	14,7
Orta Anadolu	10,3	36,5	23,6	14,7
Ortadoğu Anadolu	12,2	28,3	20,4	14,9
Akdeniz	11,8	24,3	22,4	15,1
Güneydoğu Anadolu	14,1	30,9	22,3	16,7
Batı Anadolu	14,7	22,2	28,0	17,7

Kaynak: Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü

Tablo 7.21. İBBS-1'e ve Sektörlere Göre Yataklı Tedavi Kurumlarında Yapılan Muayenelerde İstenilen Mamografi Sayısı, (Her 1.000 Kişi İçin), 2012

İBBS-1	Sağlık Bakanlığı	Üniversite	Özel	Toplam
Güneydoğu Anadolu	1,6	2,9	4,1	2,2
Ortadoğu Anadolu	2,3	4,9	5,1	3,0
Kuzeydoğu Anadolu	2,9	7,4	2,9	3,2
Doğu Karadeniz	3,4	20,1	5,7	4,3
Batı Marmara	5,3	5,0	4,6	5,1
Batı Karadeniz	4,5	7,2	8,9	5,2
Akdeniz	5,3	7,0	5,2	5,4
Türkiye	5,2	9,5	6,4	5,8
Orta Anadolu	5,0	9,2	7,6	5,8
Doğu Marmara	5,5	7,0	7,3	5,9
Ege	6,6	12,4	6,8	7,2
İstanbul	7,6	8,6	7,1	7,6
Batı Anadolu	6,3	14,4	8,0	7,7

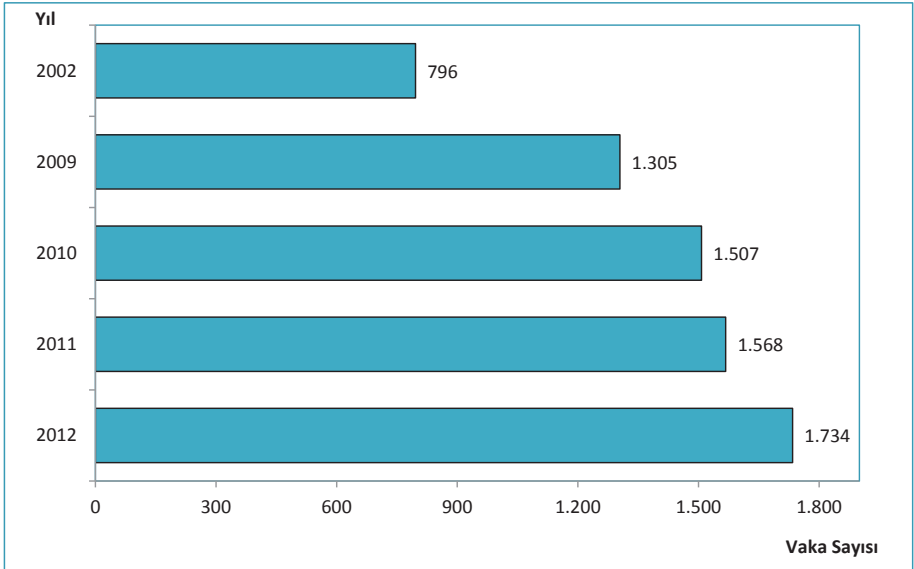
Kaynak: Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü

Tablo 7.22. İBBS-1'e ve Sektörlere Göre Yataklı Tedavi Kurumlarında Yapılan Muayenelerde İstenilen Röntgen Sayısı, (Her 1.000 Kişi İçin), 2012

İBBS-1	Sağlık Bakanlığı	Üniversite	Özel	Toplam
İstanbul	113,2	120,6	71,5	102,2
Ege	113,5	107,5	80,3	107,9
Batı Marmara	116,8	4,1	103,0	109,1
Güneydoğu Anadolu	127,9	51,6	79,5	113,7
Orta Anadolu	98,3	267,7	148,3	119,9
Türkiye	126,2	129,9	102,7	122,1
Ortadoğu Anadolu	125,0	48,1	143,9	123,6
Batı Anadolu	134,8	112,7	132,1	131,2
Batı Karadeniz	140,0	194,5	70,7	134,2
Akdeniz	135,1	146,1	127,3	134,4
Doğu Marmara	143,6	153,0	108,9	138,5
Kuzeydoğu Anadolu	138,3	214,2	147,5	144,5
Doğu Karadeniz	136,4	290,5	180,1	148,1

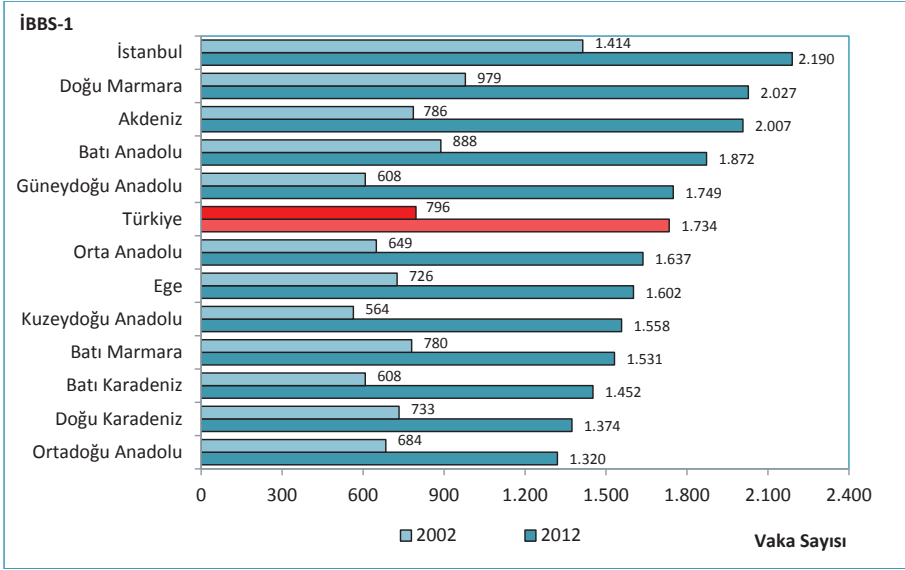
Kaynak: Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü

Şekil 7.30. Yıllara Göre 112 Acil Yardım İstasyonu Başına Düşen Vaka Sayısı, Türkiye

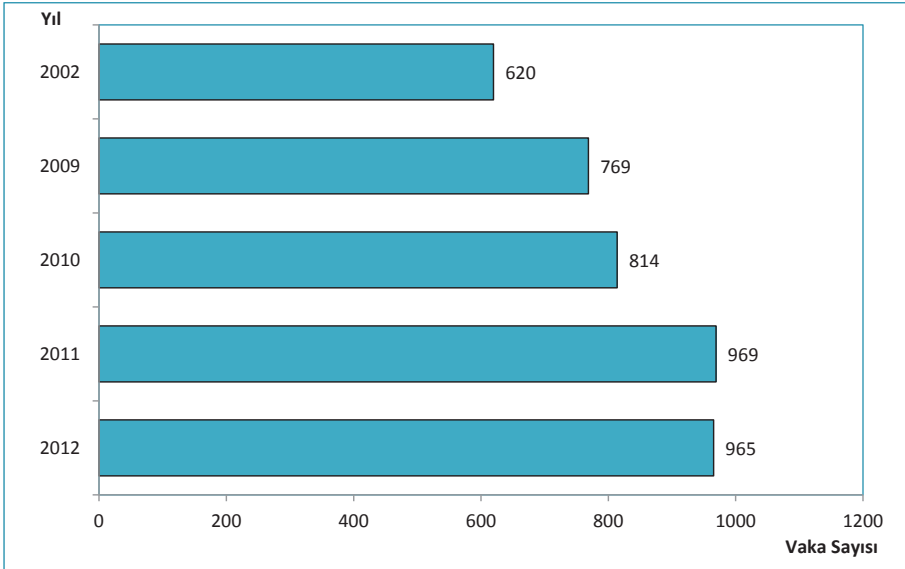
Kaynak: Acil Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü

Şekil 7.31. İBBS-1'e Göre 112 Acil Yardım İstasyonu Başına Düşen Vaka Sayısı, 2002, 2012

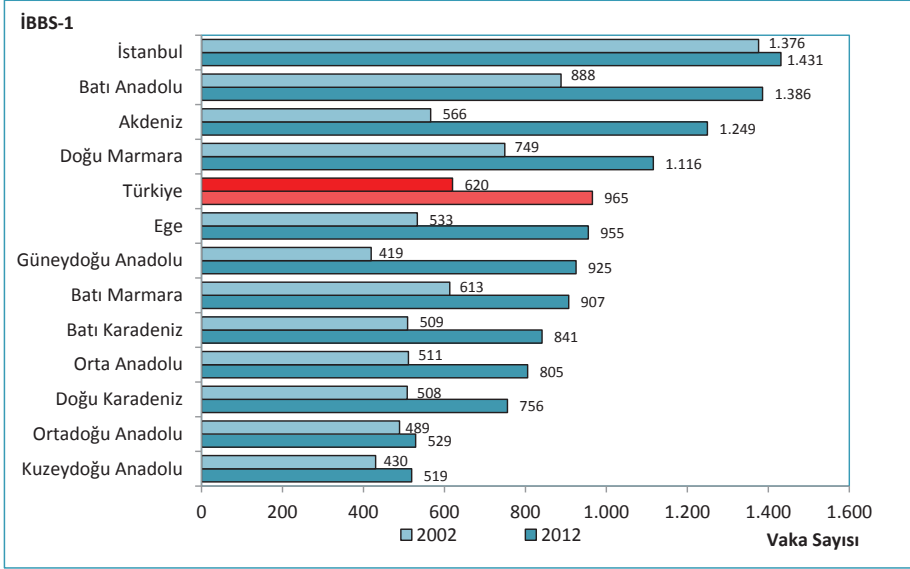
Kaynak: Acil Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü

Şekil 7.32. Yıllara Göre 112 Acil Yardım Ambulansı Başına Düşen Toplam Vaka Sayısı, Türkiye

Kaynak: Acil Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü

Şekil 7.33. İBBS-1'e Göre 112 Acil Yardım Ambulansı Başına Düşen Toplam Vaka Sayısı, 2002, 2012

Kaynak: Acil Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü

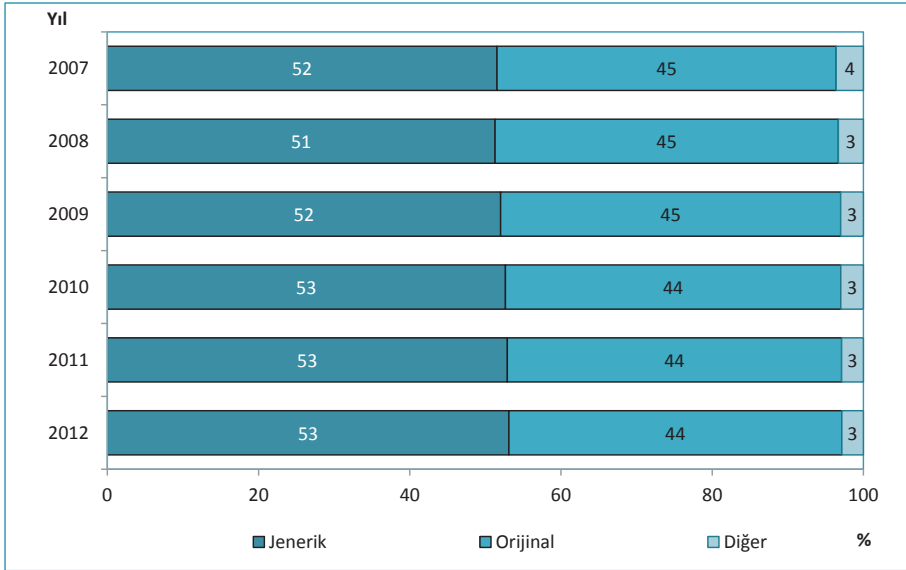
Tablo 7.23. Yıllara Göre İlaçların Tüketim Miktarları, (Milyon Kutu), Türkiye

	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Gastrointestinal Kanal ve Metabolizma	220,9	233,3	229,6	243,1	268,7	278,8
Sistemik Antienfektifler	255,2	259,4	262,9	266,0	280,8	278,4
Solunum Sistemi	198,1	209,1	237,4	231,3	268,7	257,8
Sinir Sistemi	191,8	204,9	208,4	211,0	234,5	242,6
Kas ve İskelet Sistemi	191,4	203,0	201,2	207,1	222,8	233,4
Kardiyovasküler Sistem	125,3	137,5	144,1	155,8	168,9	177,5
Dermatolojide Kullanılan İlaçlar	75,2	83,1	80,7	87,0	97,6	101,6
Kan ve Kan Yapıcı Organlar	57,3	64,8	63,3	66,4	72,6	77,8
Ürojenital Sistem ve Seks Hormonları	49,3	53,0	51,8	56,2	63,4	64,4
Hastane Solusyonları	37,3	32,7	41,7	46,4	59,2	61,9
Duyu Organları	37,4	42,3	42,8	46,5	48,9	50,6
Sistemik Hormon Preparatları	27,0	28,3	28,6	30,3	36,5	37,5
Teşhis Amaçlı Ajanlar	3,6	5,7	6,7	9,1	11,1	11,7
Antineoplastik ve İmmünomodülatör Ajanlar	4,7	5,2	5,5	6,3	6,9	7,6
Parazitoloji	5,8	5,6	5,4	5,0	5,0	4,7
Muhtelif (Diğer)	1,5	1,7	2,3	2,2	2,6	2,9
Toplam İlaç Tüketimi	1.481,9	1.569,7	1.612,5	1.669,9	1.848,3	1.889,4

Kaynak: Türkiye İlaç ve Tıbbi Cihaz Kurumu

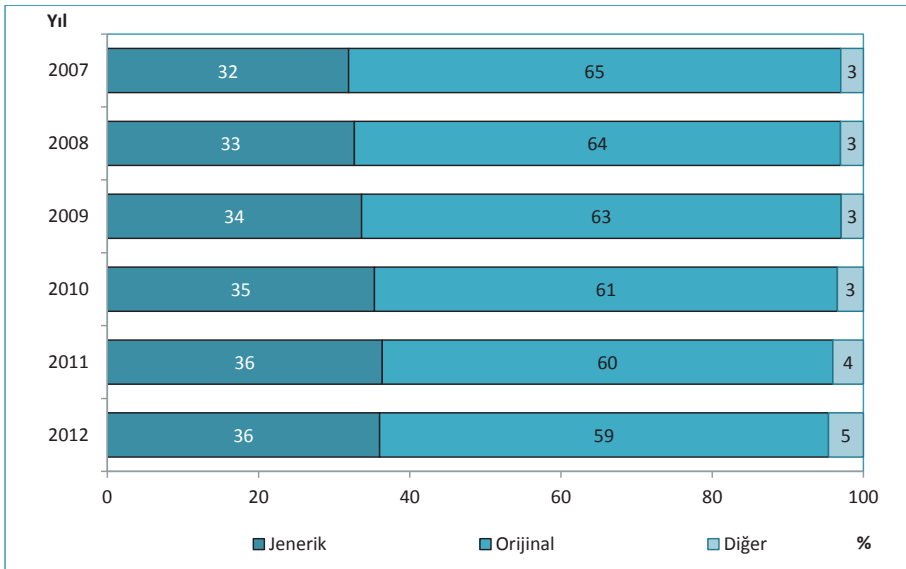

Şekil 7.34. Yıllara ve Referans Türüne Göre İlaç Tüketimlerinin Dağılımı, (%), Türkiye

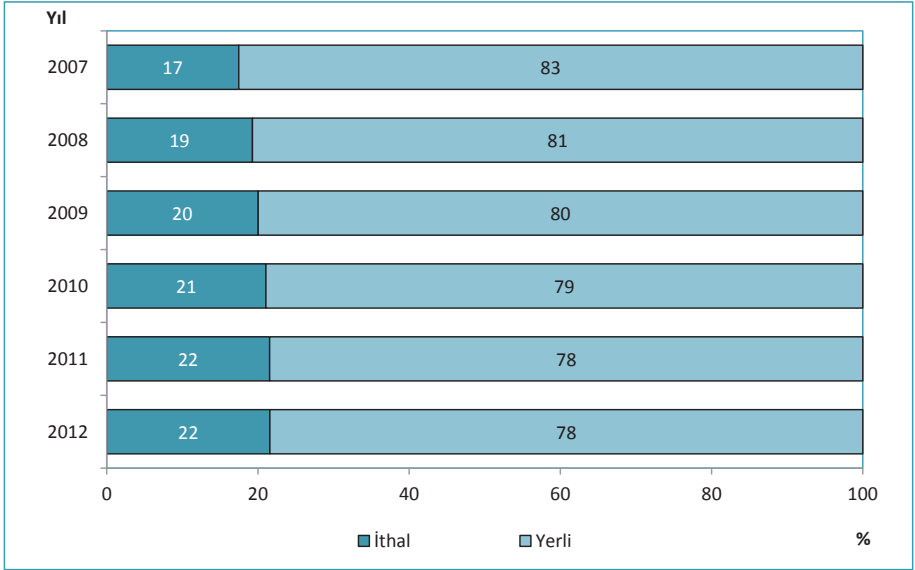
Kaynak: Türkiye İlaç ve Tıbbi Cihaz Kurumu

Şekil 7.35. Yıllara ve Referans Türüne Göre İlaç Harcamalarının Dağılımı, (%), Türkiye

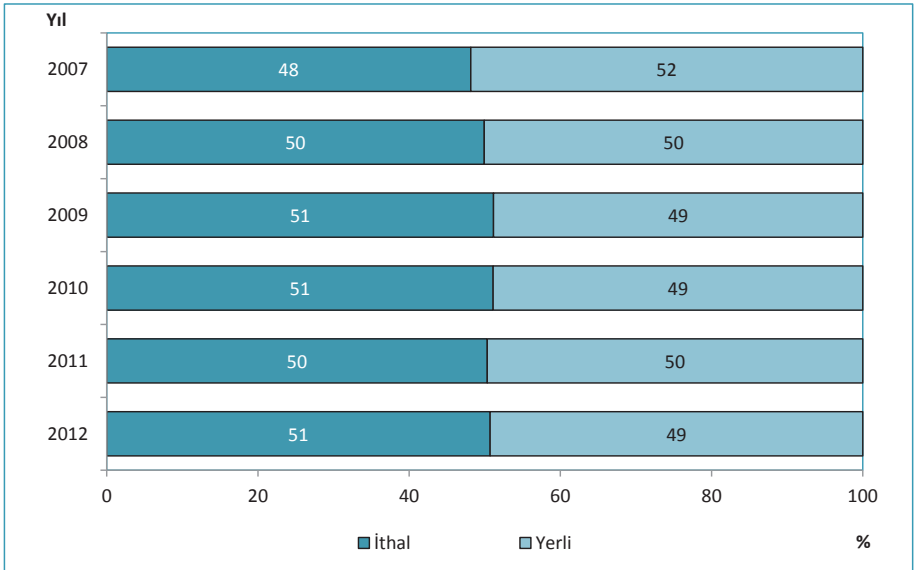
Kaynak: Türkiye İlaç ve Tıbbi Cihaz Kurumu

Şekil 7.36. Yıllara ve Yerli/ İthal Durumuna Göre İlaç Tüketimlerinin Dağılımı, (%),Türkiye

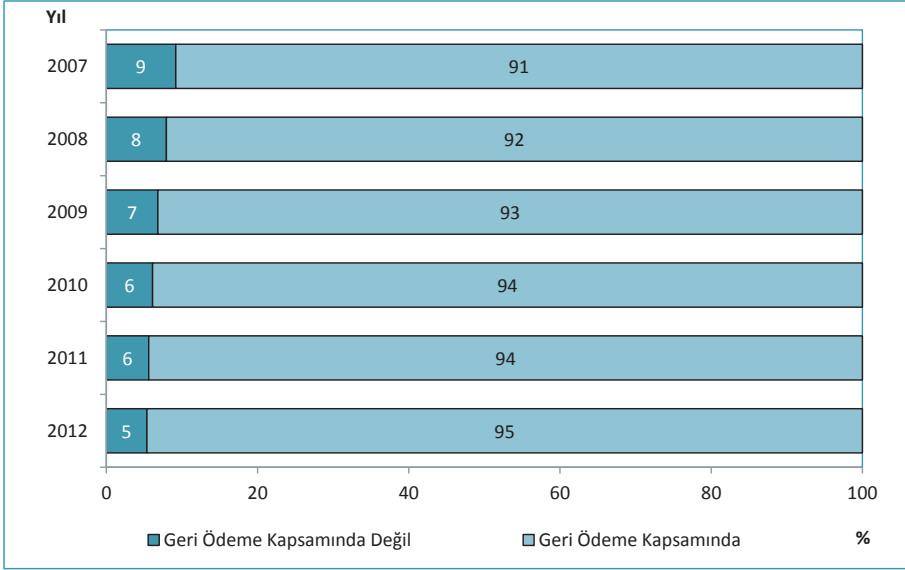
Kaynak: Türkiye İlaç ve Tıbbi Cihaz Kurumu

Şekil 7.37. Yıllara ve Yerli/ İthal Durumuna Göre İlaç Harcamalarının Dağılımı, (%),Türkiye

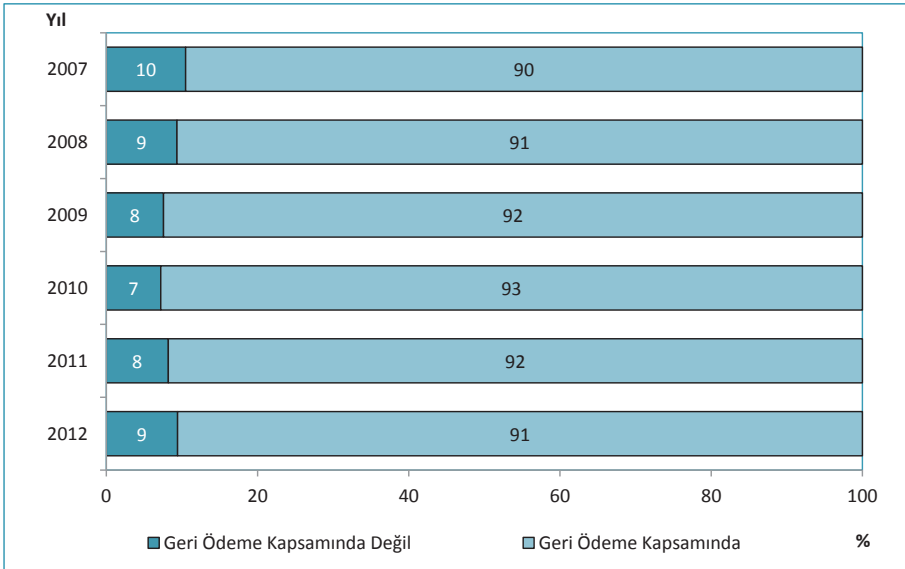
Kaynak: Türkiye İlaç ve Tıbbi Cihaz Kurumu

Şekil 7.38. Yıllara ve Geri Ödeme Durumuna Göre İlaç Tüketimlerinin Dağılımı, (%),Türkiye

Kaynak: Türkiye İlaç ve Tıbbi Cihaz Kurumu

Şekil 7.39. Yıllara ve Geri Ödeme Durumuna Göre İlaç Harcamalarının Dağılımı, (%),Türkiye

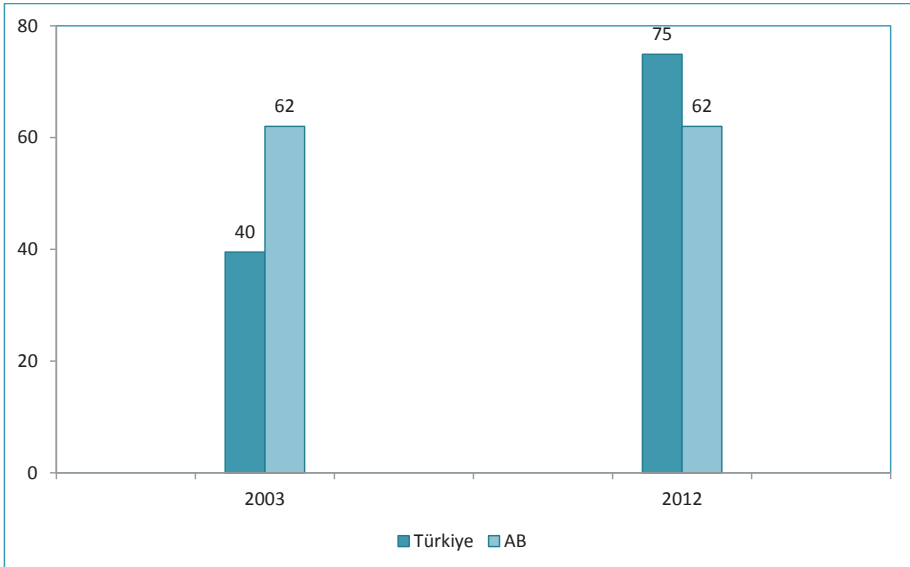
Kaynak: Türkiye İlaç ve Tıbbi Cihaz Kurumu

Tablo 7.24. Yıllara Göre Sağlık Kuruluşlarının Hizmetlerinden Memnuniyet Oranı

		Sağlık Ocağı	Üniversite Hastanesi	Devlet Hastanesi	Özel Muayenehane	Özel Poliklinik /Tıp Merkezi	Özel Hastane	Kurum Doktoru	Aile Sağlığı Merkezi	Toplam Sağlık Hizmetlerinden Memnuniyet
2003	Memnun	39,4	46,8	41,0	46,7	-	49,3	-	-	39,5
	Orta	40,4	38,4	38,5	34,9	-	34,5	-	-	39,3
	Memnun değil	20,3	14,9	20,4	18,4	-	16,2	-	-	21,2
2009	Memnun	66,3	56,5	66,5	59,9	56,5	61,2	60,6	67,5	65,1
	Orta	15,9	16,6	15,4	11,6	20,6	14,6	19,5	16,9	15,7
	Memnun değil	17,8	26,9	18,1	28,5	22,9	24,3	19,9	15,7	19,3
2010	Memnun	74,85	68,54	74,8	39,02	65,2	66,15	54,31	73,17	73,1
	Orta	13,92	12,48	12,81	25,9	19,4	17,48	15,93	14,14	13,8
	Memnun değil	11,22	18,99	12,34	35,08	15,4	16,37	29,77	12,69	13,1
2011	Memnun	77,7	71,2	76,4	65,1	64,9	70,4	61,7	78,4	75,9
	Orta	8,9	15,8	11,4	3,1	17,3	15,2	29,6	10,9	12,0
	Memnun değil	13,3	12,9	12,2	31,8	17,8	14,4	8,7	10,8	12,2
2012	Memnun	-	72,1	75,7	57,2	59,6	67,1	73,9	77,7	74,8
	Orta	-	14,6	12,6	32	26,8	16,8	12,9	11,6	13,1
	Memnun değil	-	13,3	11,6	10,8	13,6	16,2	13,2	10,7	12,0

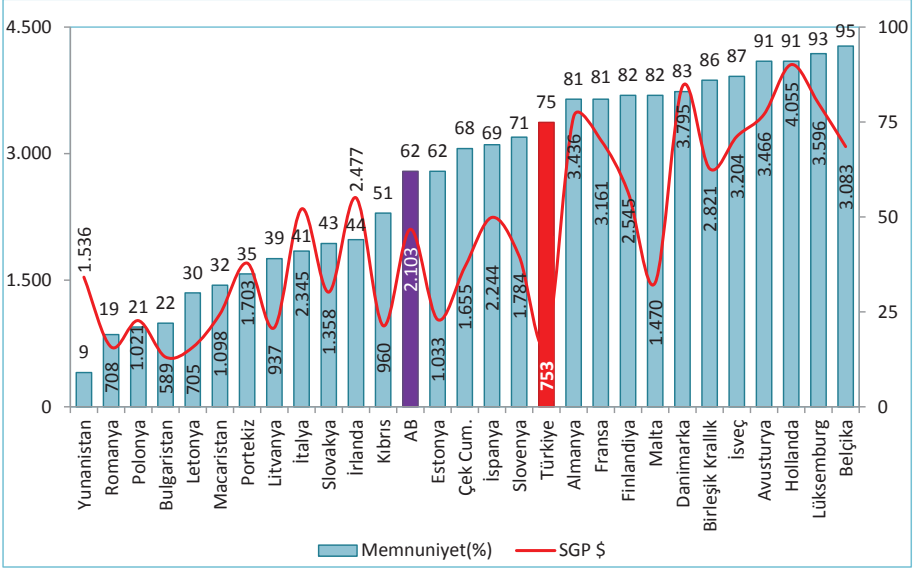
Kaynak: TÜİK Yaşam Memnuniyeti Araştırması 2012

Şekil 7.40. AB ve Türkiye'de Sağlık Hizmetlerinden Memnuniyet Oranı, (%), 2003, 2012

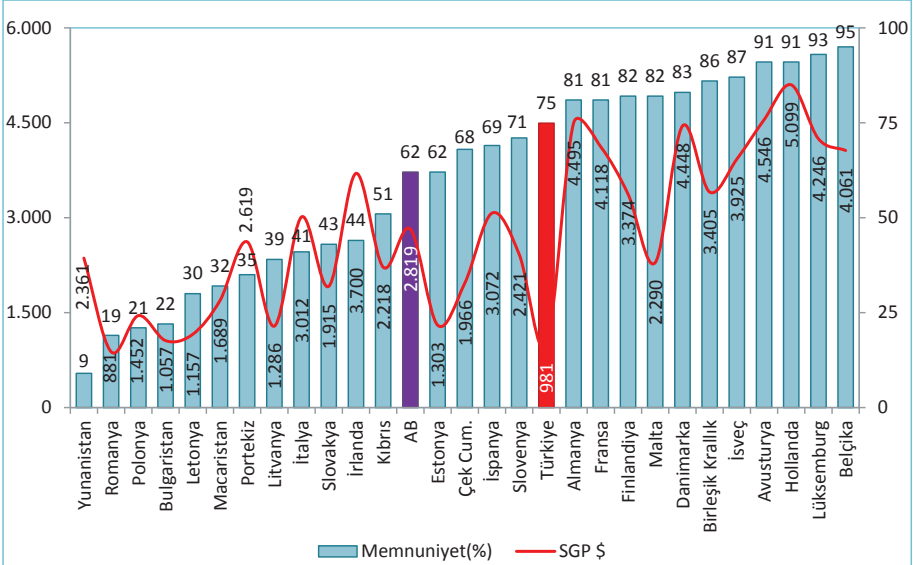
Kaynak: Bulletin of the World Health Organization 2009;87:271-278, Avrupa Komisyonu Social Climate Report 2012, TÜİK Yaşam Memnuniyeti Araştırması 2012

Şekil 7.41. Sağlık Hizmetlerinden Memnuniyet (%) 2012 ve Kişi Başı Kamu Sağlık Harcaması, (SGP ABD \$), 2011

Kaynak: OECD Health Data, DSÖ World Health Statistics 2012, Avrupa Komisyonu Social Climate Report 2012, TÜİK Yaşam Memnuniyeti Araştırması 2012

Şekil 7.42. Sağlık Hizmetlerinden Memnuniyet (%) 2012 ve Kişi Başı Toplam Sağlık Harcaması, (SGP ABD \$), 2011

Kaynak: OECD Health Data, DSÖ World Health Statistics 2012, Avrupa Komisyonu Social Climate Report 2012, TÜİK Yaşam Memnuniyeti Araştırması 2012

Tablo 7.25. İllere Göre Bazı Sağlık Göstergeleri, Türkiye, 2012

	Birinci Basamak Bayıru	İkinci ve Üçüncü Basamak Bayıru	Kıçı Başı Hekime Bayıru	Diş Hekimine Bayıru	Kişi Başı Diş Hekimine Bayıru	Yatan Hasta Sayısı	Yatılan Gün Sayısı	Ameliyat Sayısı	Yatılılı Dohuluk Oranı	Ortalama Kalış Günü	Yatak Devir Hızı	Yatak Devir Aralığı	Kaba Ölüm Hızı
Adana	8.912.692	10.443.554	9,1	954.687	0,45	374.204	1.714.796	170.323	75,3	4,6	60,0	1,5	16,3
Adıyaman	1.424.813	2.787.295	7,1	270.226	0,45	84.689	272.643	21.144	79,5	3,2	90,2	0,8	8,6
Afyonkarahisar	2.254.408	3.185.489	7,7	215.966	0,31	105.940	452.961	32.962	63,9	4,3	54,6	2,4	15,4
Ağrı	609.455	2.407.853	5,5	171.522	0,31	56.287	176.212	17.685	60,6	3,1	70,7	2,0	10,4
Amasya	1.081.672	1.839.469	9,1	212.208	0,66	41.980	164.402	11.765	51,8	3,9	48,3	3,6	15,7
Ankara	14.062.026	27.717.828	8,4	3.342.554	0,67	847.495	4.470.285	395.108	65,8	5,3	45,5	2,7	16,8
Antalya	8.094.558	11.028.726	9,1	859.597	0,41	352.170	1.181.231	143.309	65,9	3,4	71,8	1,7	16,3
Artvin	346.045	833.849	7,1	74.045	0,44	16.468	57.456	3.878	35,1	3,5	36,7	6,5	19,5
Aydın	4.247.161	5.590.649	9,8	511.892	0,51	182.299	693.242	47.582	71,5	3,8	68,7	1,5	19,2
Balıkesir	4.860.938	5.816.160	9,2	591.788	0,51	159.247	644.135	48.640	58,1	4,0	52,4	2,9	22,3
Bilecik	584.311	1.015.733	7,8	155.775	0,76	19.836	80.148	5.621	74,4	4,0	67,2	1,4	10,1
Bingöl	364.773	1.129.242	5,7	97.648	0,37	39.940	149.648	9.480	65,8	3,7	64,1	1,9	5,7
Bitlis	529.066	1.336.227	5,5	89.426	0,27	46.318	134.297	9.135	48,1	2,9	60,5	3,1	4,0
Bolu	1.024.244	1.770.492	9,9	224.375	0,80	62.668	302.883	19.736	58,7	4,8	44,3	3,4	11,5
Burdur	935.345	1.332.518	8,9	116.765	0,46	41.571	183.316	13.645	73,6	4,4	61,0	1,6	11,9
Bursa	9.346.483	12.643.820	8,2	1.492.598	0,56	430.403	1.681.070	150.362	69,7	3,9	65,1	1,7	20,3
Çanakkale	1.903.840	2.722.130	9,4	276.095	0,56	63.098	263.037	24.325	54,3	4,2	47,6	3,5	24,2
Çankırı	484.164	862.096	7,3	113.767	0,62	22.634	100.759	8.015	62,9	4,5	51,6	2,6	18,0
Çorum	1.501.776	2.696.379	7,9	248.236	0,47	74.191	339.680	20.919	63,4	4,6	50,6	2,6	19,2
Denizli	4.050.411	4.929.222	9,4	491.087	0,52	204.077	607.983	67.736	77,7	3,0	95,2	0,9	14,3
Diyarbakır	3.820.793	7.487.452	7,1	738.229	0,46	293.947	1.025.246	81.766	62,4	3,5	65,4	2,1	11,3
Edirne	1.495.428	2.453.907	9,9	164.373	0,41	76.113	422.871	26.084	60,5	5,6	39,7	3,6	19,0
Elazığ	1.228.254	3.304.617	8,1	263.255	0,47	149.595	756.783	44.437	71,5	5,1	51,6	2,0	12,2
Erzincan	532.570	1.413.801	8,9	100.246	0,46	41.165	141.588	10.911	60,2	3,4	63,9	2,3	11,7
Erzurum	1.546.190	4.301.100	7,5	514.435	0,66	157.580	849.912	72.997	66,1	5,4	44,7	2,8	14,4
Eskişehir	2.349.930	4.823.861	9,1	572.846	0,73	172.014	828.119	72.868	65,1	4,8	49,3	2,6	16,2
Gaziantep	8.088.653	8.890.476	9,4	840.957	0,47	323.020	1.091.932	133.736	68,9	3,4	74,4	1,5	12,5
Giresun	1.419.237	2.405.240	9,1	199.956	0,48	78.593	299.626	21.736	64,7	3,8	61,9	2,1	14,8
Gümüşhane	322.179	634.959	7,1	72.583	0,54	16.875	68.437	3.897	56,1	4,1	50,5	3,2	14,7
Hakkari	124.401	930.922	3,8	56.929	0,20	36.316	93.869	6.999	67,1	2,6	94,8	1,3	8,3
Hatay	5.820.204	7.019.270	8,7	553.035	0,37	237.911	718.070	75.169	73,2	3,0	88,5	1,1	15,3
Isparta	1.347.640	2.668.302	9,6	276.074	0,66	98.642	502.603	40.153	66,7	5,1	47,8	2,5	17,6
Mersin	6.413.235	8.369.968	8,8	492.553	0,29	231.787	843.044	89.849	70,4	3,6	70,7	1,5	18,8
İstanbul	39.878.837	66.119.669	7,7	4.977.568	0,36	1.870.233	7.203.262	780.464	61,2	3,9	58,0	2,4	17,0
İzmir	15.013.291	22.250.093	9,3	1.755.012	0,44	631.744	2.769.382	257.984	66,5	4,4	55,3	2,2	22,9
Kars	501.075	1.222.048	5,7	154.810	0,51	48.665	158.445	14.547	57,3	3,3	64,3	2,4	7,9
Kastamonu	962.916	1.853.529	7,8	172.815	0,48	45.402	188.341	12.328	41,1	4,1	36,2	5,9	22,2
Kayseri	3.705.238	6.605.032	8,1	573.650	0,45	325.401	1.032.124	119.896	70,2	3,2	80,8	1,3	12,8
Kırklareli	1.265.113	1.757.928	8,9	141.972	0,42	41.539	143.790	9.401	49,8	3,5	52,5	3,5	12,2
Kırşehir	538.769	1.330.321	8,4	131.041	0,59	35.921	111.769	9.419	61,5	3,1	72,1	1,9	15,6
Kocaeli	5.551.572	8.837.870	8,8	934.078	0,57	227.157	912.843	93.046	64,3	4,0	58,4	2,2	19,8
Konya	6.583.825	10.448.278	8,3	1.192.210	0,58	361.686	1.524.834	129.500	61,6	4,2	53,3	2,6	18,3
Kütahya	2.345.412	2.567.411	8,6	389.382	0,68	80.992	408.428	26.670	65,3	5,0	47,3	2,7	18,4
Malatya	1.716.133	4.183.987	7,7	437.510	0,57	187.197	545.754	61.368	65,0	2,9	81,4	1,6	9,4

Kaynak: Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü, Türkiye Halk Sağlığı Kurumu, Acil Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü

Tablo 7.25. İllere Göre Bazı Sağlık Göstergeleri, Türkiye, 2012- Devamı

	Birinci Basamak Başyuru	İkinci ve Üçüncü Basamak Başyuru	Kişi Başı Hekime Başyuru	Diş Hekimine Başyuru	Kişi Başı Diş Hekimine Başyuru	Yatan Hasta Sayısı	Yatılan Gün Sayısı	Ameliyat Sayısı	Yatalık Doluluk Oranı	Ortalama Kalış Günü	Yatak Devir Hızı	Yatak Devir Analığı	Kaba Ölüm Hızı
Manisa	4.424.860	7.340.930	8,7	693.159	0,51	216.039	982.664	74.930	69,2	4,5	55,6	2,0	16,2
Kahramanmaraş	2.792.049	4.852.262	7,2	483.145	0,45	137.299	480.458	50.435	63,5	3,5	66,2	2,0	11,5
Mardin	1.430.429	3.254.278	6,1	235.385	0,30	68.931	208.965	27.377	59,1	3,0	71,2	2,1	10,3
Muğla	4.113.399	4.029.580	9,6	351.295	0,41	110.531	358.064	33.371	52,8	3,2	59,5	2,9	14,5
Muş	476.304	1.648.536	5,1	114.312	0,28	49.273	176.928	7.861	79,7	3,6	81,0	0,9	7,1
Neveşehir	1.129.829	1.237.058	8,3	131.380	0,46	41.429	149.770	21.761	67,0	3,6	67,7	1,8	10,2
Niğde	1.133.487	1.469.493	7,6	162.428	0,48	52.428	195.127	10.363	78,7	3,7	77,2	1,0	9,1
Ordu	2.033.650	3.989.737	8,1	296.990	0,40	139.101	490.854	43.325	68,5	3,5	70,9	1,6	13,4
Rize	1.122.909	2.286.751	10,5	180.266	0,56	67.319	252.516	18.099	69,0	3,8	67,2	1,7	18,4
Sakarya	2.664.775	4.324.518	7,7	386.435	0,43	110.442	351.592	47.913	56,7	3,2	65,0	2,4	13,7
Samsun	4.155.120	7.756.436	9,5	905.594	0,72	245.128	1.151.769	88.815	76,2	4,7	59,2	1,5	23,2
Siirt	442.095	1.264.359	5,5	112.476	0,36	49.474	131.804	13.040	58,1	2,7	79,7	1,9	3,4
Sinop	691.647	982.170	8,3	122.354	0,61	27.233	91.842	9.519	50,3	3,4	54,5	3,3	18,8
Sivas	1.748.136	3.469.756	8,4	372.295	0,60	118.954	604.441	40.437	68,9	5,1	49,5	2,3	17,3
Tekirdağ	3.039.846	4.087.170	8,4	527.441	0,62	107.669	352.595	35.729	53,2	3,3	59,3	2,9	19,8
Tokat	1.654.814	3.433.811	8,3	325.817	0,53	102.993	438.645	35.607	68,4	4,3	58,6	2,0	15,9
Trabzon	2.711.309	5.026.084	10,2	428.125	0,56	173.764	903.622	61.192	72,6	5,2	51,0	2,0	18,2
Tunceli	133.280	264.515	4,6	47.108	0,55	6.345	27.183	2.511	40,9	4,3	34,9	6,2	3,9
Şanlıurfa	3.200.146	10.894.852	8,0	440.179	0,25	241.375	667.846	64.738	72,4	2,8	95,5	1,1	10,3
Uşak	1.196.298	1.915.364	9,1	151.759	0,44	69.409	228.903	26.082	64,1	3,3	71,0	1,8	20,4
Van	1.954.293	4.660.931	6,3	219.463	0,21	142.496	475.274	44.102	57,2	3,3	62,6	2,5	10,0
Yozgat	1.084.766	2.294.836	7,5	202.191	0,45	57.366	186.014	15.113	51,6	3,2	58,1	3,0	14,5
Zonguldak	1.706.375	3.886.495	9,2	365.715	0,60	112.022	487.119	34.470	65,3	4,3	54,8	2,3	18,0
Aksaray	1.232.411	1.607.328	7,5	139.034	0,37	51.366	129.815	15.210	47,0	2,5	67,9	2,8	9,8
Bayburt	188.297	320.544	6,7	49.448	0,65	10.062	52.206	3.557	95,4	5,2	67,1	0,3	11,1
Karaman	740.002	1.181.454	8,2	121.814	0,52	31.102	127.788	10.370	58,3	4,1	51,8	2,9	16,6
Kırıkkale	908.332	1.499.816	8,8	219.537	0,80	40.132	224.406	12.057	62,0	5,6	40,5	3,4	21,6
Batman	942.738	2.614.913	6,7	159.510	0,30	78.480	230.006	31.869	60,5	2,9	75,3	1,9	16,5
Şırnak	493.236	1.744.795	4,8	118.227	0,25	46.824	130.063	14.836	61,1	2,8	80,3	1,8	9,6
Bartın	738.337	921.948	8,8	111.902	0,59	24.923	113.694	4.708	74,7	4,6	59,8	1,5	22,2
Ardahan	190.526	388.981	5,4	46.928	0,44	10.101	40.232	2.727	44,1	4,0	40,4	5,1	15,4
Iğdır	413.785	796.279	6,4	107.925	0,57	14.580	56.044	4.880	54,1	3,8	51,3	3,3	14,0
Yalova	838.072	1.157.545	9,4	98.720	0,47	27.399	79.469	9.858	62,4	2,9	78,5	1,7	23,0
Karabük	782.547	1.431.467	9,8	161.605	0,72	44.819	170.773	13.985	69,5	3,8	66,6	1,7	21,0
Kilis	495.776	642.666	9,2	64.446	0,52	18.642	57.193	6.332	96,7	3,1	115,1	0,1	15,1
Osmaniye	1.633.561	2.499.189	8,4	272.161	0,55	95.424	254.220	38.539	72,8	2,7	99,7	1,0	10,0
Düzce	1.310.639	1.503.527	8,1	140.576	0,41	42.943	138.939	17.905	56,8	3,2	64,1	2,5	15,8
Türkiye	235.137.151	386.649.146	8,2	35.282.921	0,47	11.978.827	47.510.099	4.410.218	65,1	4,0	59,9	2,1	16,2

Kaynak: Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü, Türkiye Halk Sağlığı Kurumu, Acil Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü

Bölüm 7 İle İlgili Açıklamalar

→Müracaat sayısı; OECD tarafından “Hekime telefon ile başvuru hariç herhangi bir sebeple başvuruda bulunulması” olarak tanımlanmaktadır.

→Milli Savunma Bakanlığının (MSB) verileri sadece 2012 yılı için dahil edilmiş olup karşılaştırılabilir olması için Özel Sektör içine dahil edilmiştir.

→Hekime müracaat sayısına dış hekimine yapılan müracaatlar dahil değildir.

→Diğer kamu kuruluşlarına ve yerel idarelere bağlı hastaneler, bu ait hizmetler “Özel” sektör içerisine dahil edildi.

→ 2002-2005 yılları arasındaki SSK hastanelerine ait veriler karşılaştırılabilir olması için Sağlık Bakanlığına dahil edildi.

→**Ameliyatlara İlişkin Bilgiler:** Ameliyat sınıflandırmalarında, Dünya Sağlık Örgütü’nün Uluslararası Sağlık Müdahalesi Sınıflaması (ICHI, International Classification of Health Interventions) baz alındı. Bu sınıflamada yapılan tanıma uygun olarak ameliyat (A, B ve C grubu) sayıları hesaplandı. Dünya Sağlık Örgütü’nün Uluslararası Sağlık Müdahalesi Sınıflamasına göre teşhis amaçlı ve küçük cerrahi girişimler ameliyatlar içerisinde yer almamaktadır.

→**Yatak Doluluk Oranı:** Bir yıl içinde hasta yataklarının ne oranda hasta tarafından kullanıldığını göstermektedir. (Yatılan Gün Sayısı x 100) / (Yatak sayısı x 365) şeklinde hesaplanmaktadır.

→**Akut Yatak Doluluk Oranı:** OECD tarafından kullanılan bu indikatör; akut hizmet verilen yatakların doluluk oranıdır.

→**Ortalama Kalış Günü:** Bir hastanın hastanede kaldığı ortalama gün sayısını göstermektedir. (Yatılan Gün Sayısı) / (Taburcu + Ölen) Kişi Sayısı şeklinde hesaplanmaktadır.

→**Yatak Devir Hızı:** Bir yatağın yılda kaç hasta tarafından kullanıldığını göstermektedir. (Yatan Hasta Sayısı) / (Yatak Sayısı) şeklinde hesaplanmaktadır.

→**Yatak Devir Aralığı:** Bir hasta yatağının kaç gün boş kaldığını göstermektedir. (Yatak Sayısı x 365–Yatılan Gün Sayısı) / (Taburcu + Ölen) Kişi Sayısı şeklinde hesaplanmaktadır.

→**Kaba Ölüm Hızı (Hastanelerde):** Bir yıl içerisinde hastanede ölen hasta sayısının aynı süre içerisinde ölen ve taburcu olan kişilere oranıdır. (Ölen Kişi Sayısı)/ (Taburcu + Ölen) Kişi Sayısı*1000

→Görüntüleme ve cihaz sayıları ile ilgili tablo ve grafiklerde “Sağlık Bakanlığı” bölümüne; Sağlık Bakanlığının dışarıdan hizmet alımıyla kullandığı cihazlar, demirbaşlar ve görüntüleme sayıları dahil edildi.

→112 Acil ambulansı; her türlü acil durumda, olay yerinde ve ambulans içerisinde hasta ve yaralıları gerekli acil tıbbi müdahaleyi yapabilecek ekip, teknik ve tıbbi donanımına sahip kara aracıdır. “Diğer Ambulans”lar; sağlık ocağı, hastaneler ve il sağlık müdürlüklerine ait ambulanslardır. Özel sektör ambulansları toplama dahil değildir.

→**Jenerik İlaç:** Referans ürün ile aynı aktif maddeyi, aynı miktarda ve aynı farmasötik şekil içinde bulunduran ve biyo eş değeri (BE) kabul edilen farklı ticari isim altındaki ürünlere eş değer ilaç adı verilir.

→**Orijinal İlaç:** Uzun araştırmalar ve klinik çalışmaları sonucu belli bir hastalık üzerinde olumlu etki yaptığı kanıtlanmış, temeli patentli bir moleküle dayanan ve daha önceden benzeri olmayan yeni ilaçlar için kullanılan bir uluslararası terimdir.

→ Şekil 7.36 ve Şekil 7.37’de Diğer olarak gösterilen kısım ise orijinal/jenerik ayrımı olmayan ürünlerdir.

Bölüm 8

Sağlıkta İnsan Kaynakları

Tablo 8.1. Yıllara Göre Sağlık Personelinin Sayıları, Tüm Sektörler, Türkiye

	2002	2009	2010	2011	2012
Uzman Hekim	45.457	60.655	63.563	66.064	70.103
Pratisyen Hekim	30.900	35.911	38.818	39.712	38.877
Asistan Hekim	15.592	22.075	21.066	20.253	20.792
Toplam Hekim	91.949	118.641	123.447	126.029	129.772
Diş Hekimi	16.371	20.589	21.432	21.099	21.404
Eczacı	22.289	25.201	26.506	26.089	26.571
Hemşire	72.393	105.176	114.772	124.982	134.906
Ebe	41.479	49.357	50.343	51.905	53.466
Diğer Sağlık Personeli	50.106	93.550	99.302	110.862	122.663
Diğer Personel ve Hizmet Alımı	83.964	197.386	198.694	209.126	209.736
TOPLAM PERSONEL SAYISI	378.551	609.900	634.496	670.092	698.518

Kaynak: Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü, Yönetim Hizmetleri Genel Müdürlüğü

Tablo 8.2. Sağlık Personelinin Sektörlere ve Ünvanlara Göre Dağılımı, 2012

	Sağlık Bakanlığı	Üniversite	Özel Sektör	Diğer	Toplam
Uzman Hekim	34.069	13.544	21.252	1.238	70.103
Pratisyen Hekim	32.457	215	6.184	21	38.877
Asistan Hekim	7.137	13.238	0	417	20.792
Toplam Hekim	73.663	26.997	27.436	1.676	129.772
Diş Hekimi	7.291	1.012	12.913	188	21.404
Eczacı	1.920	271	24.298	82	26.571
Hemşire	92.118	20.287	19.792	2.709	134.906
Ebe	48.409	764	4.224	69	53.466
Diğer Sağlık Personeli	83.542	10.382	28.143	596	122.663
Diğer Personel ve Hizmet Alımı	181.824	9.017	18.895	-	209.736
TOPLAM PERSONEL SAYISI	488.767	68.730	135.701	5.320	698.518

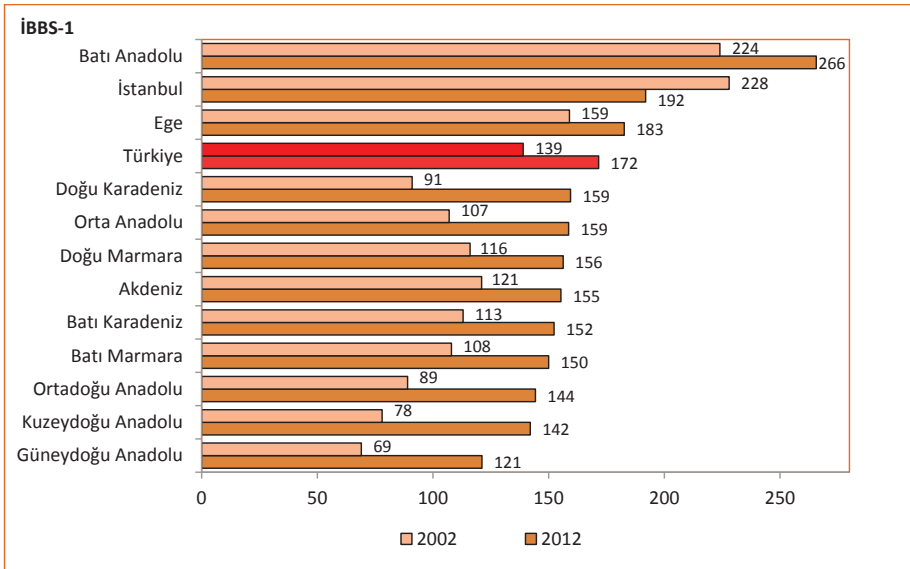
Kaynak: Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü, Yönetim Hizmetleri Genel Müdürlüğü

Tablo 8.3. Yıllara Göre Sağlık Personeli Sayıları, Sağlık Bakanlığı, Türkiye

	2002	2009	2010	2011	2012
Uzman Hekim	22.187	27.537	31.527	32.623	34.069
Pratisyen Hekim	29.030	30.417	33.229	33.523	32.457
Asistan Hekim	6.189	9.031	7.679	7.236	7.137
Toplam Hekim	57.406	66.985	72.435	73.382	73.663
Diş Hekimi	3.211	5.795	7.069	7.225	7.291
Eczacı	1.596	1.535	1.854	1.891	1.920
Hemşire	54.360	72.142	77.472	89.314	92.118
Ebe	39.473	44.468	45.515	46.944	48.409
Diğer Sağlık Personeli	33.276	66.192	70.701	82.201	83.542
Diğer Personel ve Hizmet Alımı	67.496	169.437	172.296	181.295	181.824
TOPLAM PERSONEL SAYISI	256.818	426.554	447.342	482.252	488.767

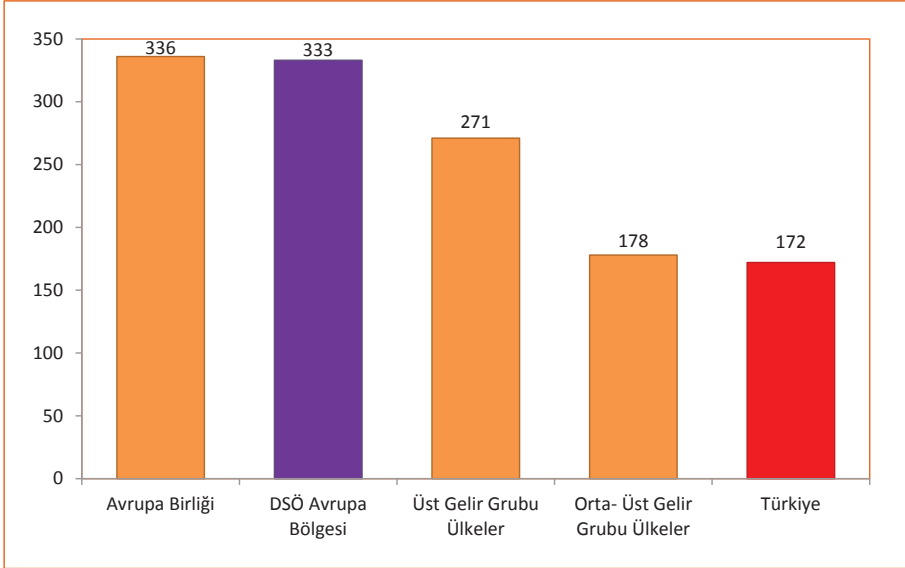
Kaynak: Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü, Yönetim Hizmetleri Genel Müdürlüğü

Şekil 8.1. İBBS-1'e Göre 100.000 Kişiye Düşen Toplam Hekim Sayısı, Tüm Sektörler, 2002, 2012

Kaynak: Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü, Yönetim Hizmetleri Genel Müdürlüğü

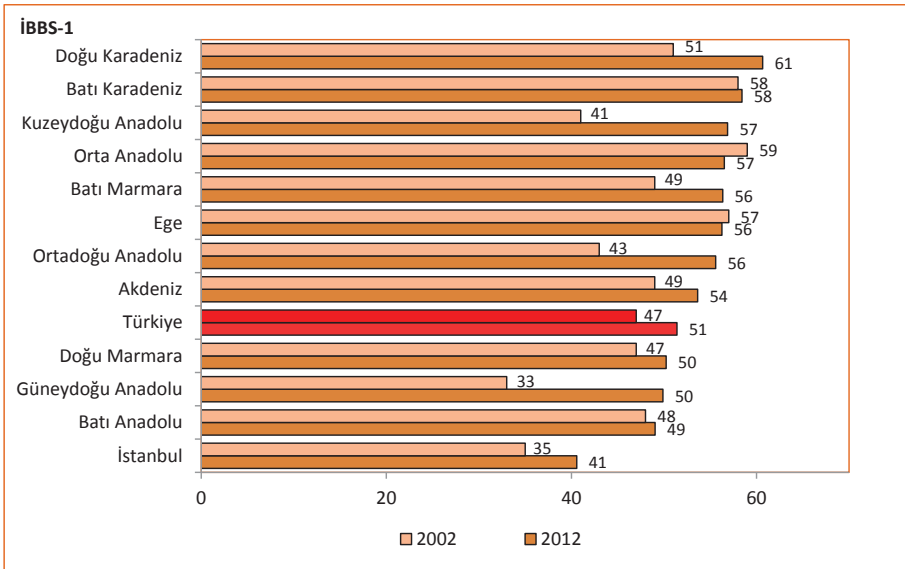
Şekil 8.2. 100.000 Kişiye Düşen Toplam Hekim Sayısının Uluslararası Karşılaştırması, 2011

Kaynak: Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü, Yönetim Hizmetleri Genel Müdürlüğü, DSÖ World Health Statistics 2013, The EU in the World 2013

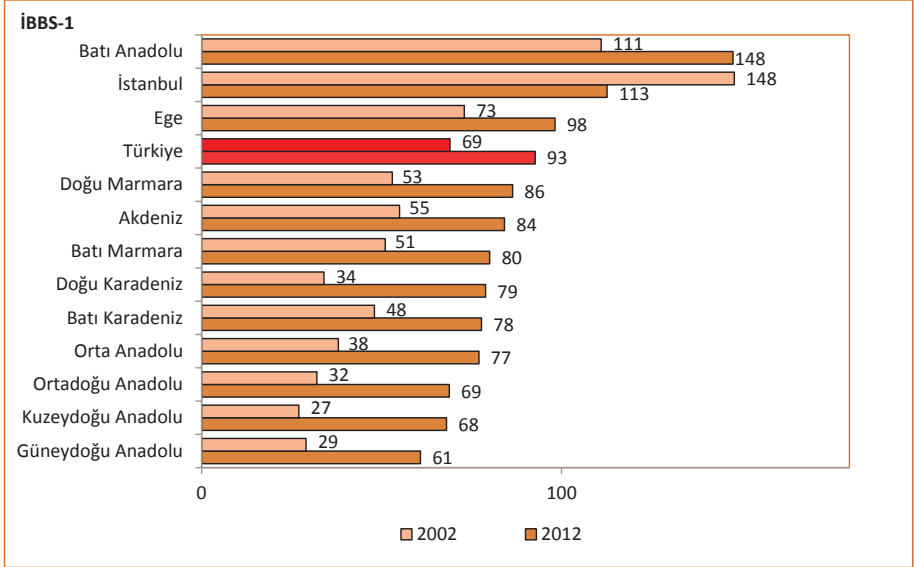
Not: Türkiye verisi 2012 yılına aittir.

Şekil 8.3. İBBS-1'e Göre 100.000 Kişiye Düşen Pratisyen Hekim Sayısı, Tüm Sektörler, 2002, 2012

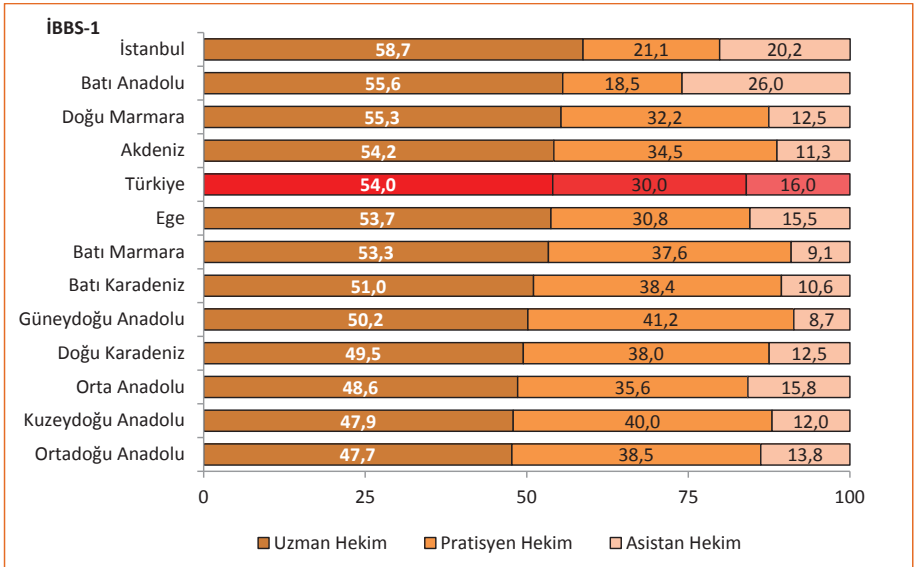
Kaynak: Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü, Yönetim Hizmetleri Genel Müdürlüğü

Şekil 8.4. İBBS-1'e Göre 100.000 Kişiye Düşen Uzman Hekim Sayısı, Tüm Sektörler, 2002, 2012

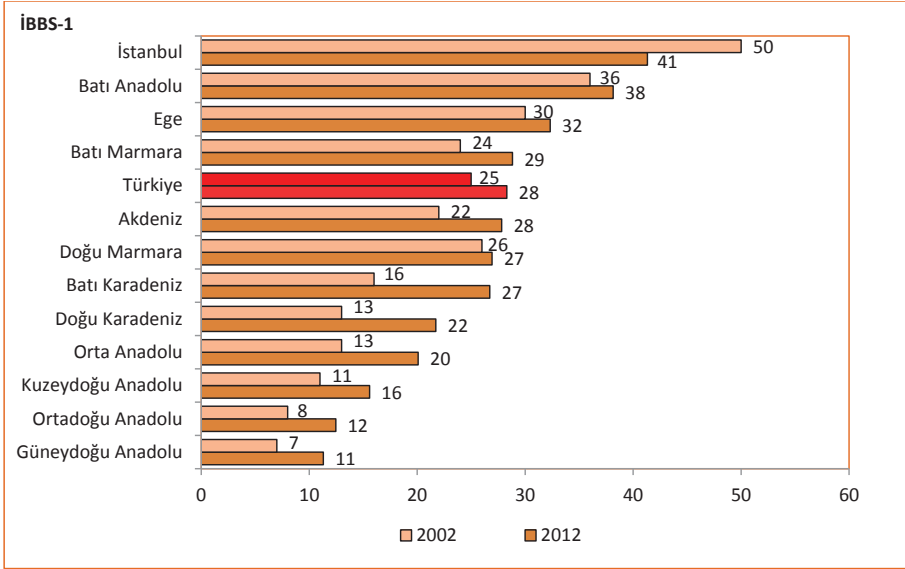
Kaynak: Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü, Yönetim Hizmetleri Genel Müdürlüğü

Şekil 8.5. İBBS-1'e Göre Uzman Hekim, Pratisyen Hekim ve Asistan Hekim Dağılımı, Tüm Sektörler, (%), 2012

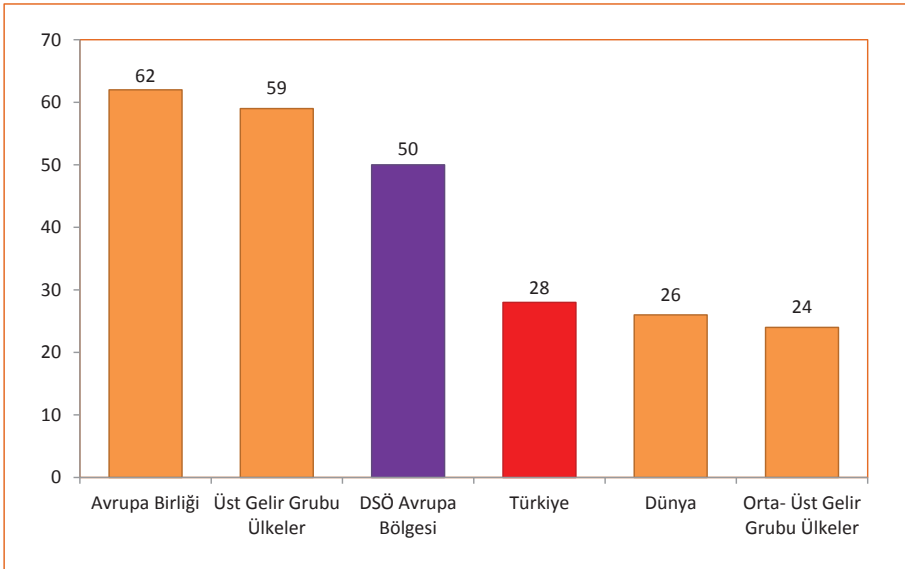
Kaynak: Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü, Yönetim Hizmetleri Genel Müdürlüğü

Şekil 8.6. İBBS-1'e Göre 100.000 Kişiye Düşen Dış Hekimi Sayısı, Tüm Sektörler, 2002, 2012

Kaynak: Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü, Yönetim Hizmetleri Genel Müdürlüğü

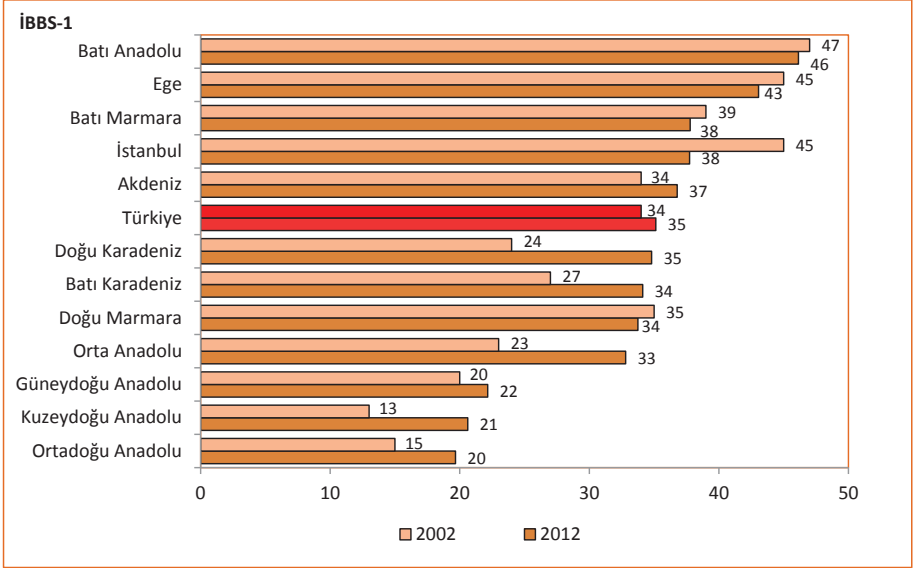
Şekil 8.7. 100.000 Kişiye Düşen Dış Hekimi Sayısının Uluslararası Karşılaştırması, 2011

Kaynak: Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü, Yönetim Hizmetleri Genel Müdürlüğü, DSÖ World Health Statistics 2013, The EU in the World 2013

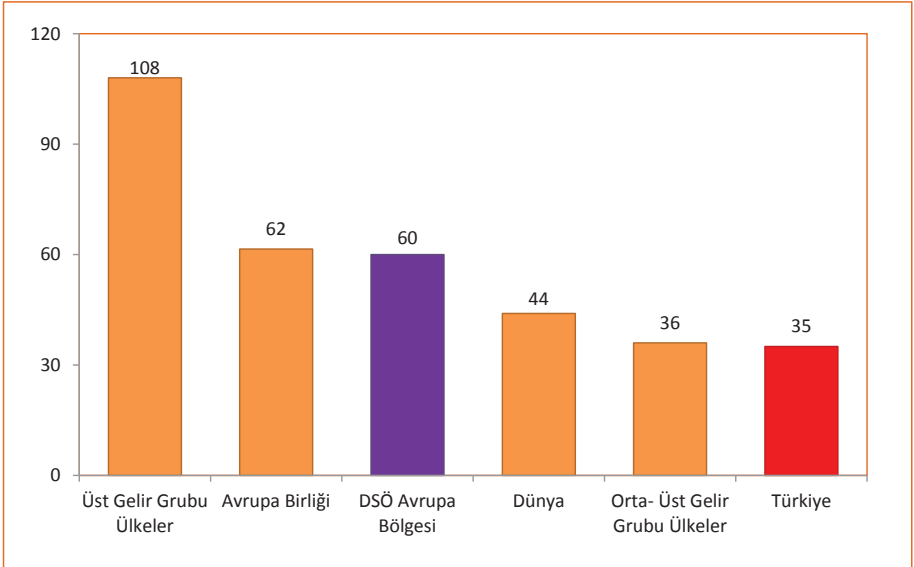
Not: Türkiye verisi 2012 yılına aittir.

Şekil 8.8. İBBS-1'e Göre 100.000 Kişiye Düşen Eczacı Sayısı, Tüm Sektörler, 2002, 2012

Kaynak: Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü, Yönetim Hizmetleri Genel Müdürlüğü

Şekil 8.9. 100.000 Kişiye Düşen Eczacı Sayısının Uluslararası Karşılaştırması, 2011

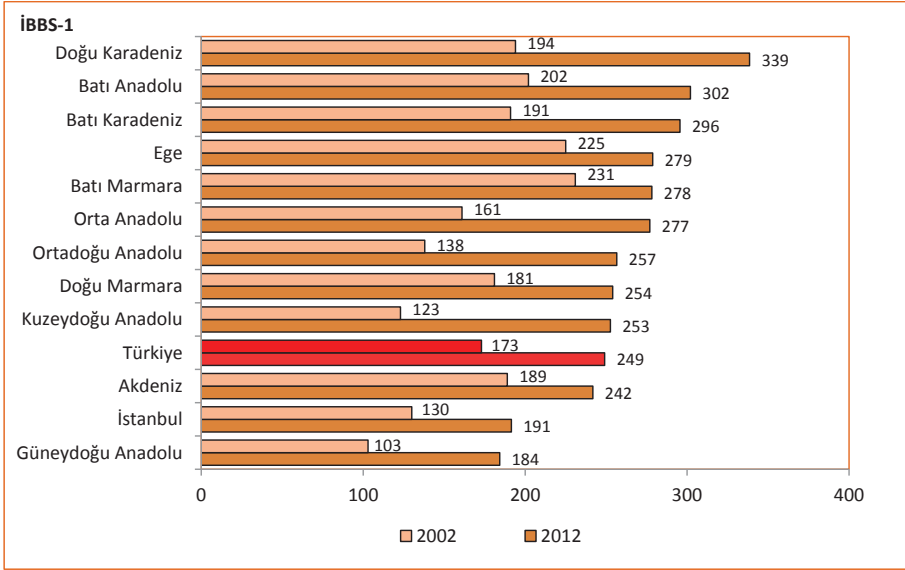

Kaynak: Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü, Yönetim Hizmetleri Genel Müdürlüğü, DSÖ World Health Statistics 2013, The EU in the World 2013

Not: Türkiye verisi 2012 yılına aittir.

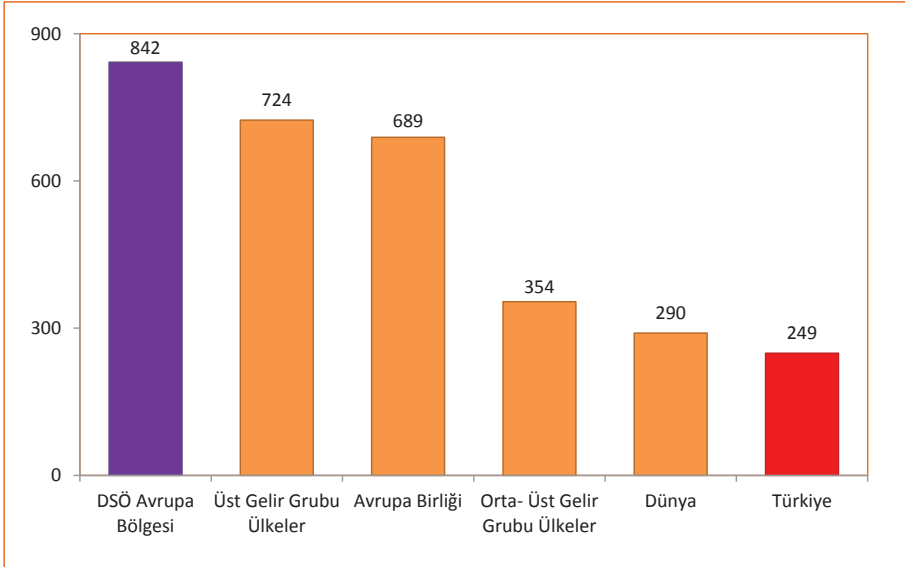

Şekil 8.10. İBBS-1'e Göre 100.000 Kişiye Düşen Hemşire ve Ebe Sayısı, Tüm Sektörler, 2002, 2012

Kaynak: Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü, Yönetim Hizmetleri Genel Müdürlüğü

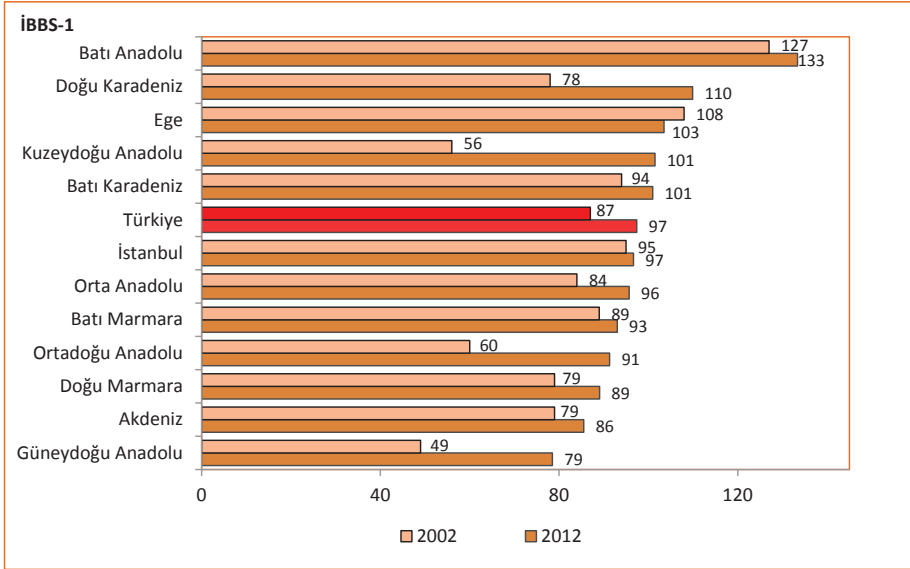
Şekil 8.11. 100.000 Kişiye Düşen Hemşire ve Ebe Sayısının Uluslararası Karşılaştırması, 2011

Kaynak: Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü, Yönetim Hizmetleri Genel Müdürlüğü, DSÖ World Health Statistics 2013, The EU in the World 2013

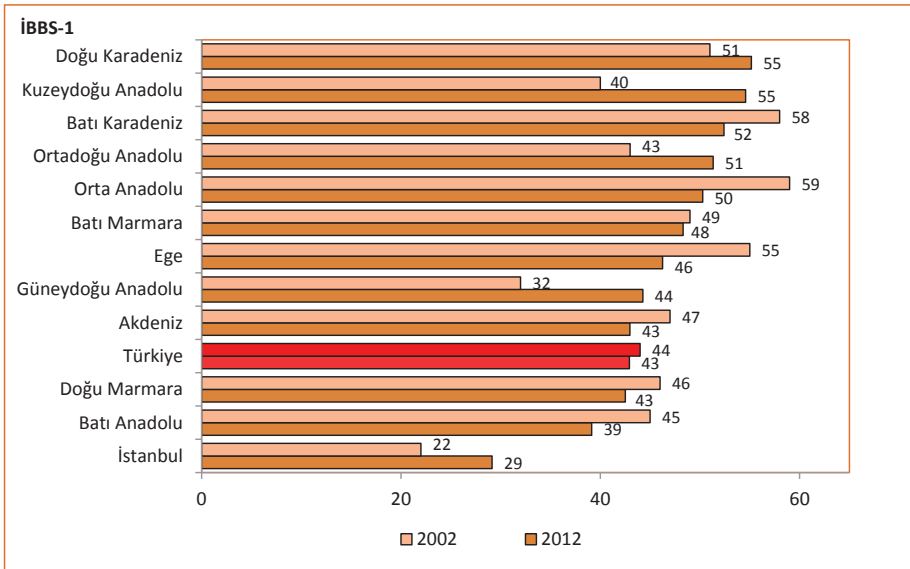
Not: Türkiye verisi 2012 yılına aittir.

Şekil 8.12. İBBS-1'e Göre 100.000 Kişiye Düşen Toplam Hekim Sayısı, Sağlık Bakanlığı, 2002, 2012

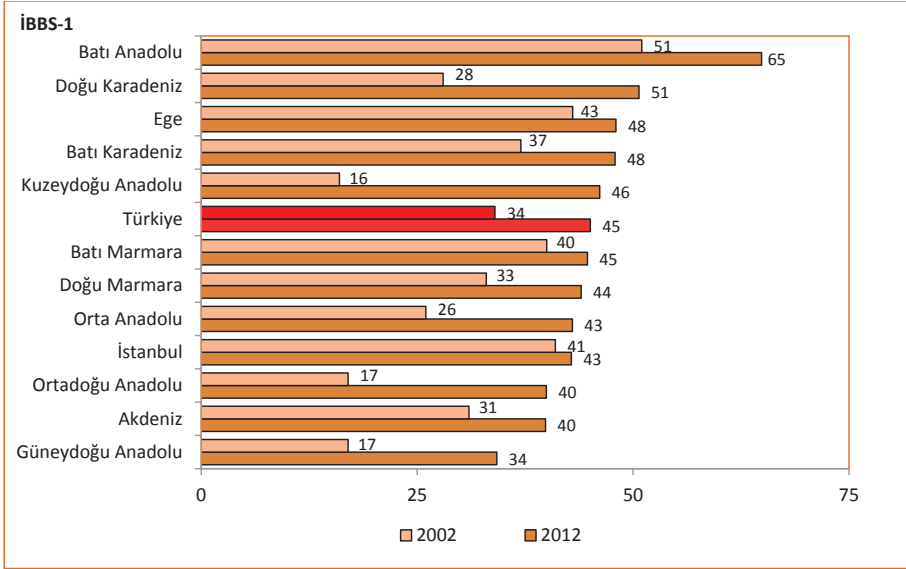
Kaynak: Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü, Yönetim Hizmetleri Genel Müdürlüğü

Şekil 8.13. İBBS-1'e Göre 100.000 Kişiye Düşen Pratisyen Hekim Sayısı, Sağlık Bakanlığı, 2002, 2012

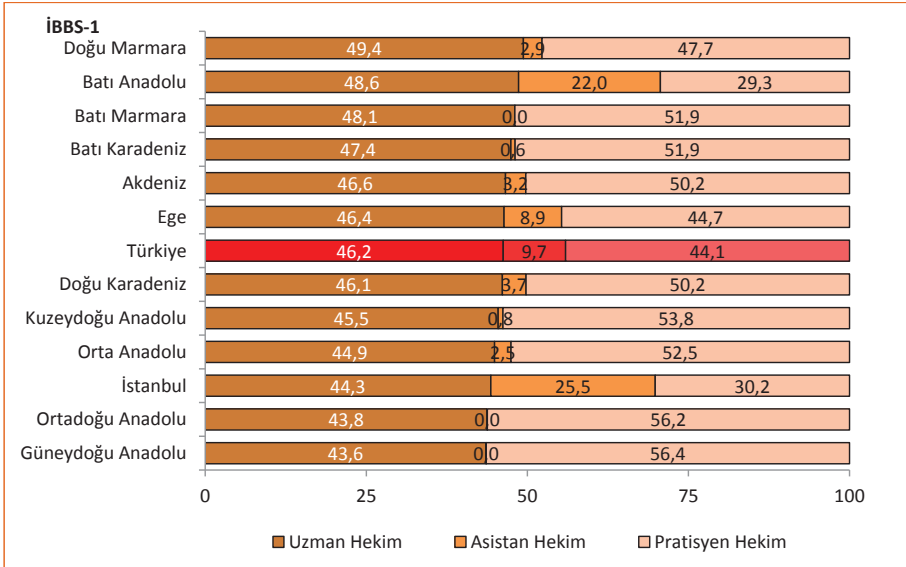
Kaynak: Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü, Yönetim Hizmetleri Genel Müdürlüğü

Şekil 8.14. İBBS-1'e Göre 100.000 Kişiye Düşen Uzman Hekim Sayısı, Sağlık Bakanlığı, 2002, 2012

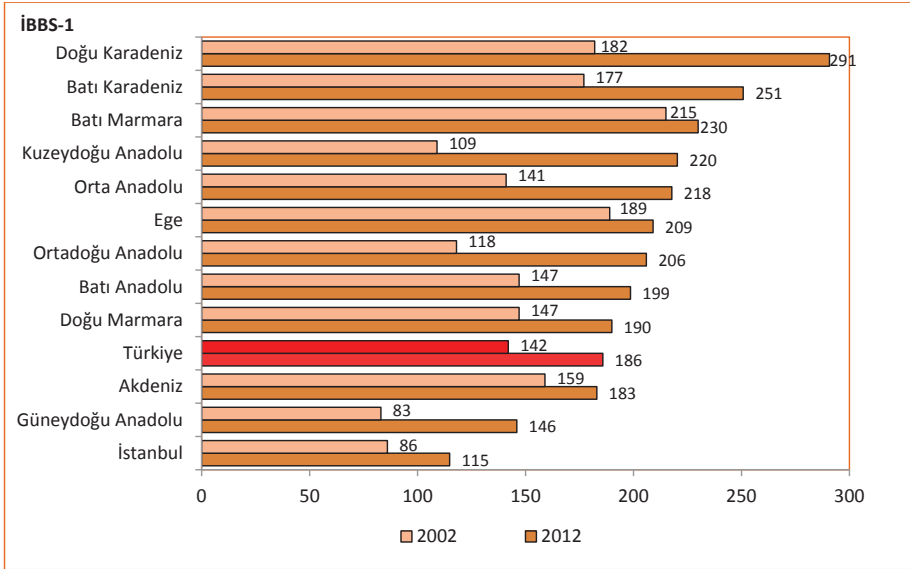
Kaynak: Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü, Yönetim Hizmetleri Genel Müdürlüğü

Şekil 8.15. İBBS-1'e Göre Uzman Hekim, Asistan Hekim ve Pratisyen Hekim Dağılımı, Sağlık Bakanlığı, (%), 2012

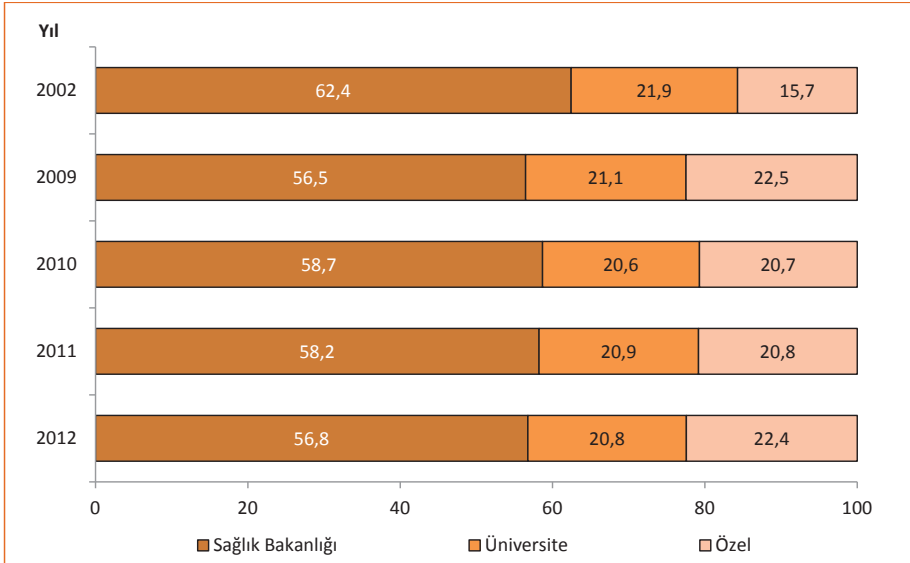
Kaynak: Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü, Yönetim Hizmetleri Genel Müdürlüğü

Şekil 8.16. İBBS-1'e Göre 100.000 Kişiye Düşen Hemşire ve Ebe Sayısı, Sağlık Bakanlığı, 2002, 2012

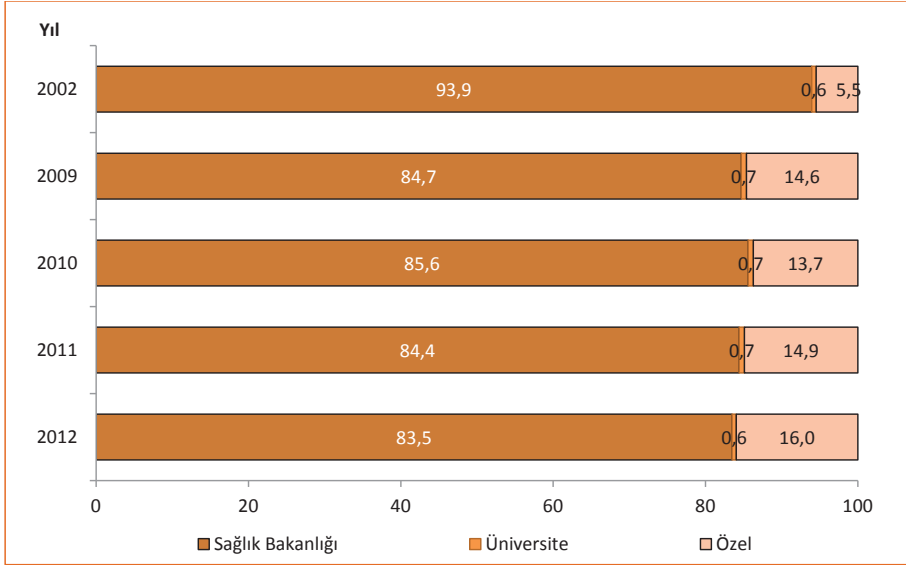
Kaynak: Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü, Yönetim Hizmetleri Genel Müdürlüğü

Şekil 8.17. Yıllara ve Sektörlere Göre Toplam Hekim Oranının Dağılımı, (%), Türkiye

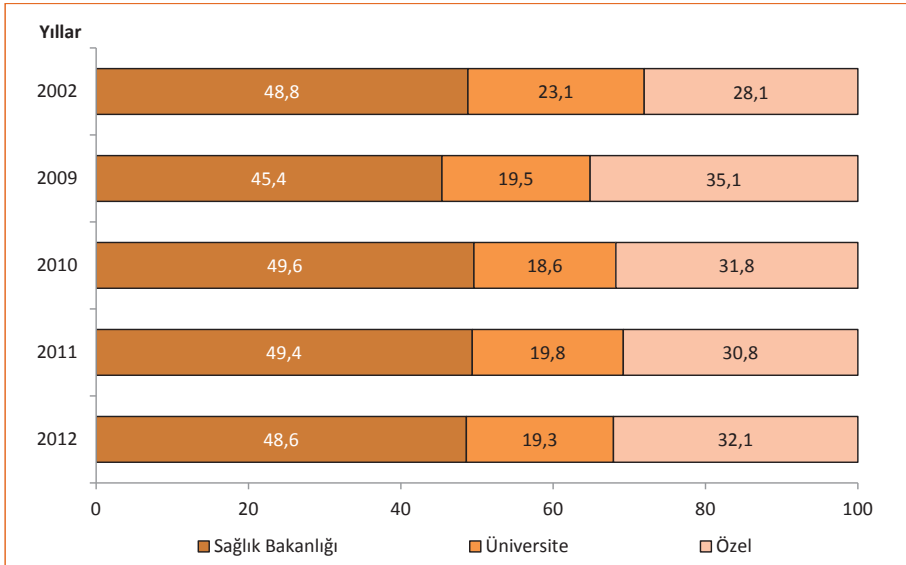
Kaynak: Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü, Yönetim Hizmetleri Genel Müdürlüğü

Şekil 8.18. Yıllara ve Sektörlere Göre Pratisyen Hekim Oranının Dağılımı, (%), Türkiye

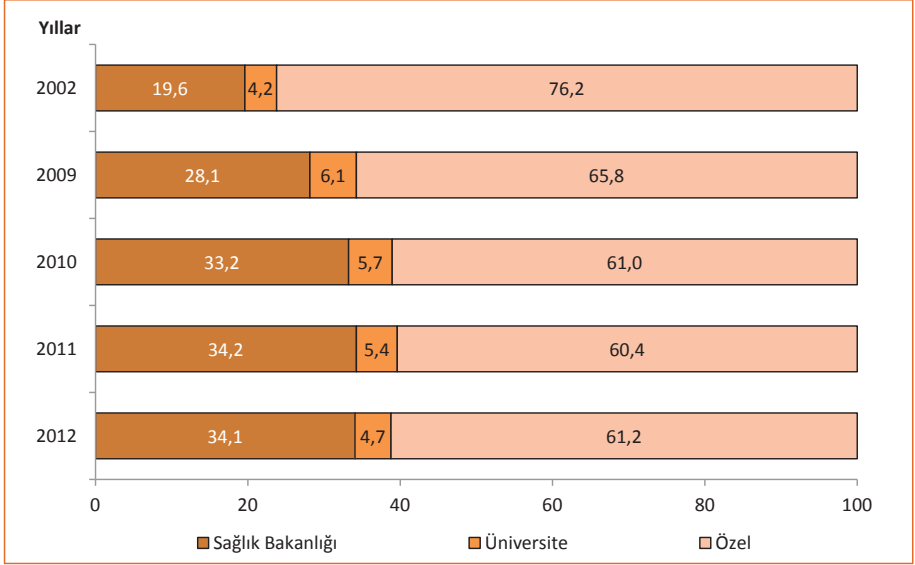
Kaynak: Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü, Yönetim Hizmetleri Genel Müdürlüğü

Şekil 8.19. Yıllara ve Sektörlere Göre Uzman Hekim Oranının Dağılımı, (%), Türkiye

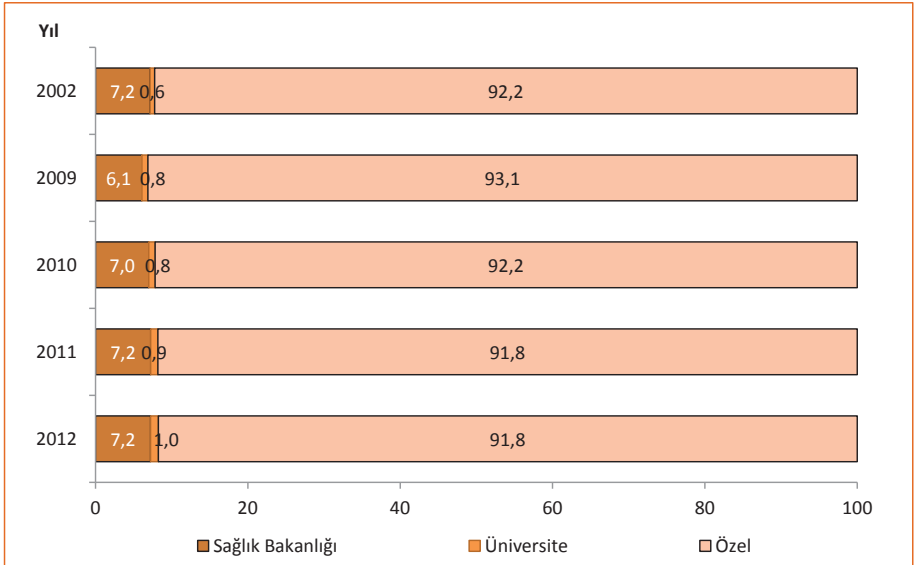
Kaynak: Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü, Yönetim Hizmetleri Genel Müdürlüğü

Şekil 8.20. Yıllara ve Sektörlere Göre Diş Hekimi Oranının Dağılımı, (%), Türkiye

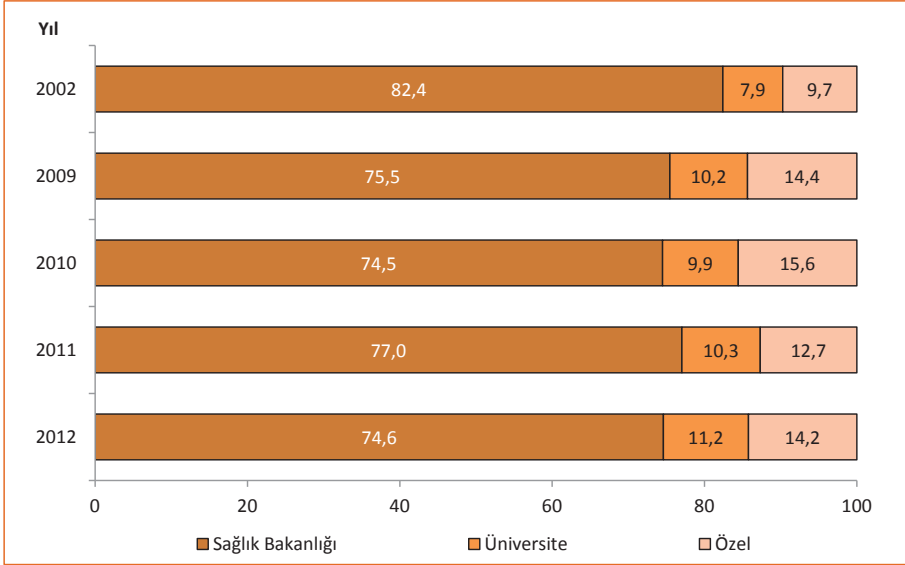
Kaynak: Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü, Yönetim Hizmetleri Genel Müdürlüğü

Şekil 8.21. Yıllara ve Sektörlere Göre Eczacı Oranının Dağılımı, (%), Türkiye

Kaynak: Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü, Yönetim Hizmetleri Genel Müdürlüğü

Şekil 8.22. Yıllara ve Sektörlere Göre Hemşire ve Ebe Oranının Dağılımı, (%), Türkiye

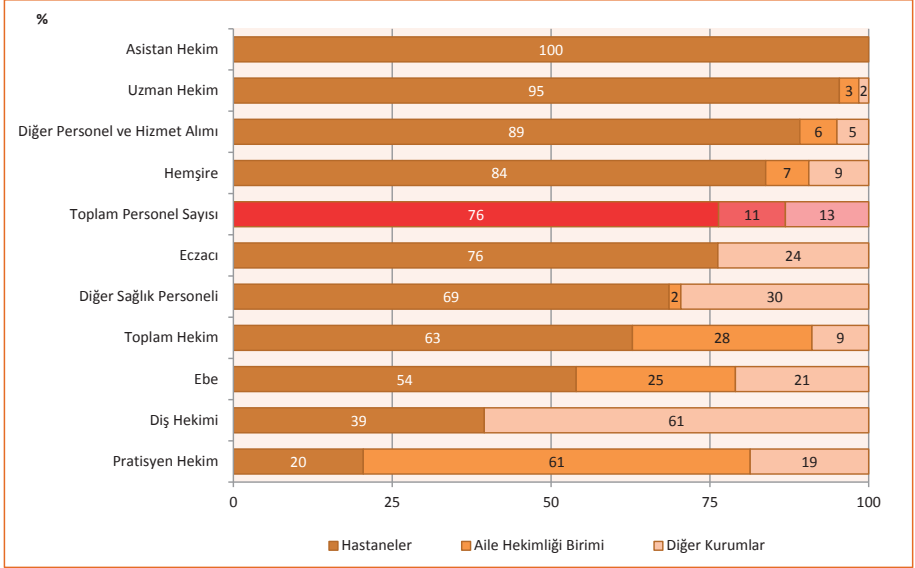
Kaynak: Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü, Yönetim Hizmetleri Genel Müdürlüğü

Tablo 8.4. Sağlık Personelinin Hizmet Birimlerine Göre Dağılımı, Sağlık Bakanlığı, 2012

	Hastaneler	Aile Hekimliği Birimi	Diğer Kurumlar	Toplam
Uzman Hekim	32.494	1.042	533	34.069
Pratisyen Hekim	6.635	19.769	6.053	32.457
Asistan Hekim	7.137	0	0	7.137
Toplam Hekim	46.266	20.811	6.586	73.663
Diş Hekimi	2.879	0	4.412	7.291
Eczacı	1.464	0	456	1.920
Hemşire	77.180	6.253	8.685	92.118
Ebe	26.121	12.127	10.161	48.409
Diğer Sağlık Personeli	57.295	1.539	24.708	83.542
Diğer Personel ve Hizmet Alımı	162.097	10.624	9.103	181.824
TOPLAM PERSONEL SAYISI	373.302	51.354	64.111	488.767

Kaynak: Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü, Yönetim Hizmetleri Genel Müdürlüğü

Şekil 8.23. Sağlık Personelinin Hizmet Birimlerine Göre Dağılımı, (%), Sağlık Bakanlığı, 2012

Kaynak: Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü, Yönetim Hizmetleri Genel Müdürlüğü

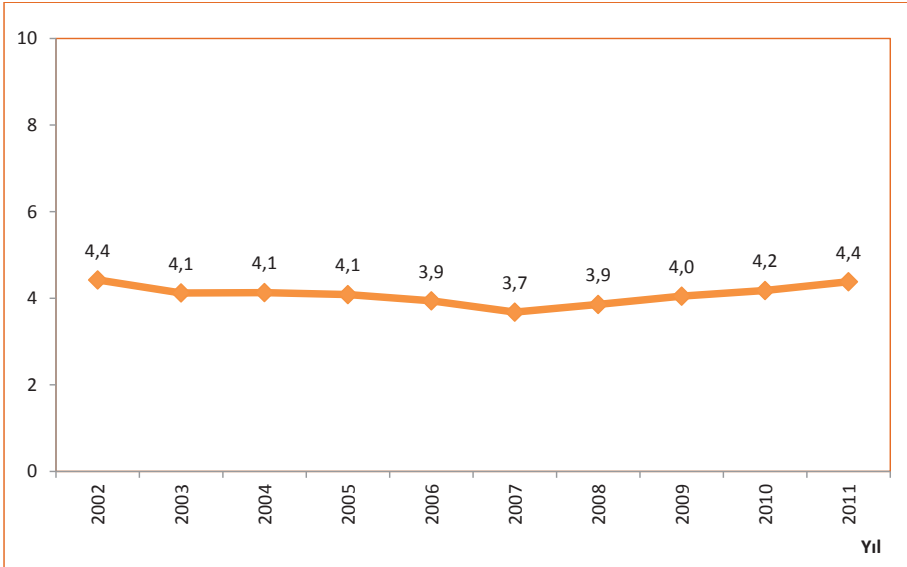

Tablo 8.5. Öğretim Yıllarına Göre Tıp Fakültesi, Öğrenci ve Öğretim Üyesi Sayıları, Türkiye

Öğretim Yılı	Fakülte Sayısı	Öğrenci Sayısı			Öğretim Üyesi Sayısı
		Yeni Kayıt Yapılan	Halen Eğitimde Olan	Mezun Olan	
2002-2003	44	4.945	31.719	4.380	7.172
2007-2008	49	5.253	33.782	4.872	9.182
2008-2009	56	6.655	35.454	4.753	9.192
2009-2010	61	7.877	38.369	5.087	9.479
2010-2011	69	8.438	41.664	5.138	9.970
2011-2012	69	9.210	45.732	4.911	10.440

Kaynak: ÖSYM Yüksek Öğretim İstatistikleri

Şekil 8.24. Yıllara Göre Tıp Fakültelerinde Öğretim Elemanı Başına Düşen Öğrenci Sayısı, Türkiye

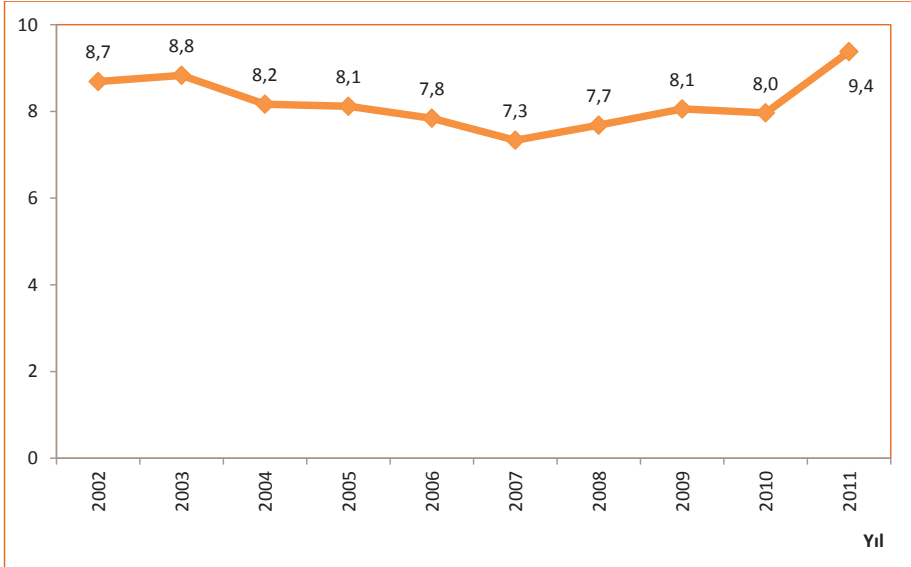
Kaynak: ÖSYM Yüksek Öğretim İstatistikleri

Tablo 8.6. Öğretim Yıllarına Göre Dış Hekimliği Fakültesi, Öğrenci ve Öğretim Üyesi Sayıları, Türkiye

Öğretim Yılı	Fakülte Sayısı	Öğrenci Sayısı			Öğretim Üyesi Sayısı
		Yeni Kayıt Yapılan	Halen Eğitimde Olan	Mezun Olan	
2002-2003	14	975	5.256	813	605
2007-2008	18	1.132	5.926	981	808
2008-2009	19	1.458	6.322	994	823
2009-2010	22	1.700	7.082	927	879
2010-2011	27	1.998	7.528	950	945
2011-2012	31	2.347	9.358	1.098	998

Kaynak: ÖSYM Yüksek Öğretim İstatistikleri

Şekil 8.25. Yıllara Göre Dış Hekimliği Fakültelerinde Öğretim Elemanı Başına Düşen Öğrenci Sayısı, Türkiye

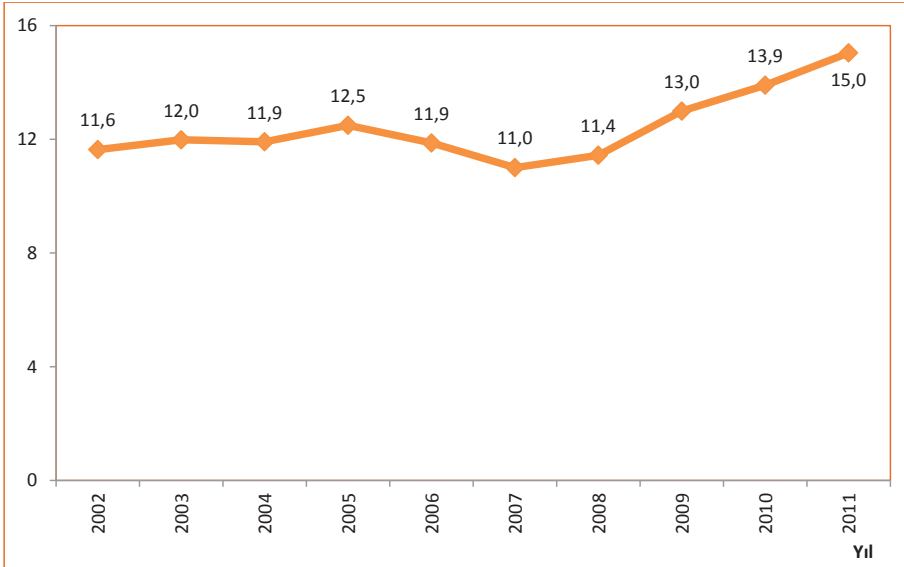
Kaynak: ÖSYM Yüksek Öğretim İstatistikleri

Tablo 8.7. Öğretim Yıllarına Göre Eczacılık Fakültesi, Öğrenci ve Öğretim Üyesi Sayıları, Türkiye

Öğretim Yılı	Fakülte Sayısı	Öğrenci Sayısı			Öğretim Üyesi Sayısı
		Yeni Kayıt Yapılan	Halen Eğitimde Olan	Mezun Olan	
2002-2003	11	939	4.120	919	354
2007-2008	12	1.020	4.666	981	424
2008-2009	12	1.195	4.896	966	428
2009-2010	12	1.265	5.821	374	448
2010-2011	15	1.421	6.368	815	458
2011-2012	19	1.483	7.069	998	470

Kaynak: ÖSYM Yüksek Öğretim İstatistikleri

Şekil 8.26. Yıllara Göre Eczacılık Fakültelerinde Öğretim Elemanı Başına Düşen Öğrenci Sayısı, Türkiye

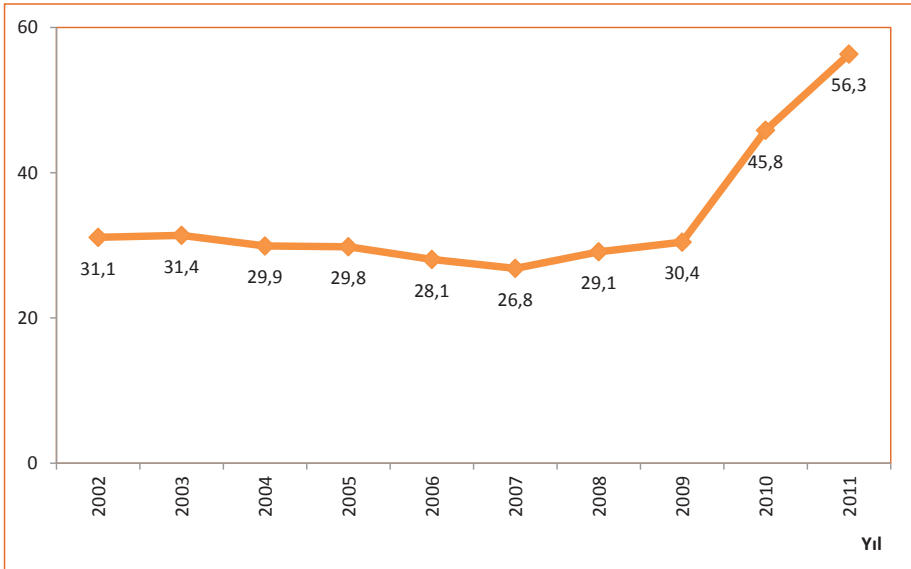
Kaynak: ÖSYM Yüksek Öğretim İstatistikleri

Tablo 8.8. Öğretim Yıllarına Göre Hemşirelik Yüksek Okulları ile Hemşire Yetiştiren Yüksek Öğretim Kurumları Öğrenci ve Öğretim Elemanı Sayıları, Türkiye

Öğretim Yılı	Hemşire Yetiştiren Yüksek Öğretim Elemanı Sayısı	Öğrenci Sayısı		
		Yeni Kayıt Yapılan	Halen Eğitimde Olan	Mezun Olan
2002-2003	528	3.940	16.423	2.586
2007-2008	762	5.824	20.442	4.113
2008-2009	783	6.570	22.796	3.894
2009-2010	827	6.764	25.176	4.288
2010-2011	628	7.734	28.791	4.358
2011-2012	582	9.164	32.782	5.087

Kaynak: ÖSYM Yüksek Öğretim İstatistikleri

Şekil 8.27. Yıllara Göre Lisans Düzeyinde Eğitim Veren Hemşirelik Okullarında Öğretim Elemanı Başına Düşen Öğrenci Sayısı, Türkiye

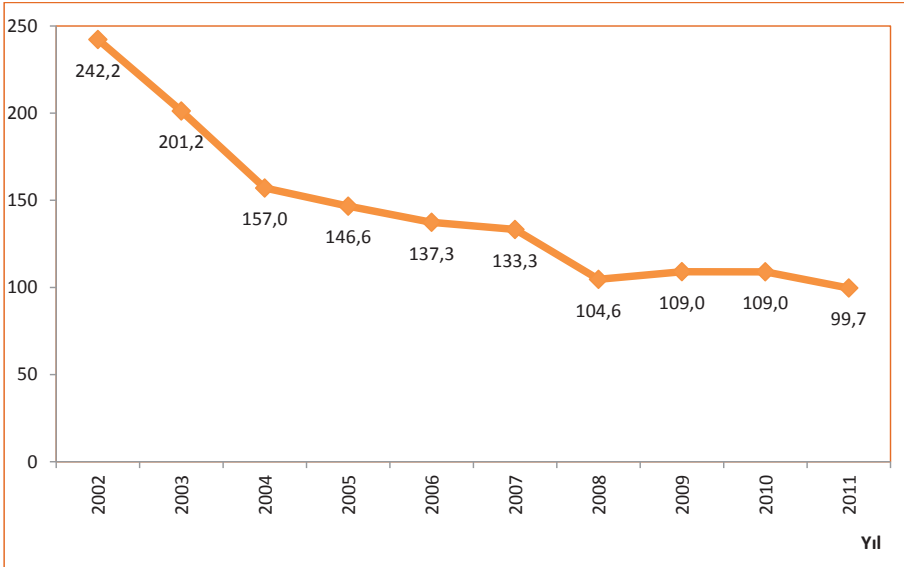
Kaynak: ÖSYM Yüksek Öğretim İstatistikleri

Tablo 8.9. Öğretim Yıllarına Göre Lisans Düzeyinde Eğitim Veren Ebelik Okulları, Öğrenci ve Öğretim Elemanı Sayıları, Türkiye

Öğretim Yılı	Fakülte Sayısı	Öğrenci Sayısı			Öğretim Üyesi Sayısı
		Yeni Kayıt Yapılan	Halen Eğitimde Olan	Mezun Olan	
2002-2003	27	1.270	5.087	540	21
2007-2008	32	1.488	5.997	1.160	45
2008-2009	33	1.873	6.382	1.331	61
2009-2010	33	1.898	6.977	1.254	64
2010-2011	33	1.889	7.627	1.307	70
2011-2012	34	1.926	8.072	1.393	81

Kaynak: ÖSYM Yüksek Öğretim İstatistikleri

Şekil 8.28. Yıllara Göre Lisans Düzeyinde Eğitim Veren Ebelik Okullarında Öğretim Elemanı Başına Düşen Öğrenci Sayısı, Türkiye

Kaynak: ÖSYM Yüksek Öğretim İstatistikleri

Tablo 8.10. Öğretim Yıllarına ve Bölümlerine Göre Sağlık Meslek Liseleri Mezun Sayıları, Türkiye

Öğretim Yılı	Hemşire	Ebe	Sağlık Memuru	Çevre Sağlığı	Diş	Tıbbi Sekreterlik	İlk Yardım
2002-2003	0	1	0	753	105	3.341	4.201
2007-2008	2.888	1.330	229	130	81	699	2.094
2008-2009	41	-	-	316	136	1.185	3.125
2009-2010	-	-	-	419	201	1.430	4.285
2010-2011	7.515	-	-	234	353	1.224	3.702
2011-2012	8.874	-	-	165	426	942	3.934

Kaynak: Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü

Tablo 8.11. Öğretim Yıllarına Göre Tıpta Uzmanlık Sınavı ile Alınan Öğrenci ve Mezun Sayıları, Türkiye

Öğretim Yılı	Uzmanlık Eğitimine Başlayan Hekim	Uzmanlık Eğitimini Tamamlayan Hekim
2002-2003	4.040	2.408
2007-2008	4.644	3.223
2008-2009	3.828	3.721
2009-2010	5.792	5.101
2010-2011	4.295	4.980
2011-2012	4.752	4.982

Kaynak: ÖSYM Yüksek Öğretim İstatistikleri

Tablo 8.12. İller Göre Bazı Sağlık Göstergeleri, Türkiye, 2012

	Uzman Hekim	Pratisyen Hekim	Asistan Hekim	Toplam Hekim	Diş Hekimi	Eczacı	Hemşire	Ebe	Diğer Sağlık Personeli
Adana	1.944	1.109	510	3.563	600	719	3.440	1.363	3.373
Adıyaman	247	304	6	557	65	130	840	443	836
Afyonkarahisar	475	370	155	1.000	120	234	1.177	605	1.347
Ağrı	217	252	0	469	57	86	668	265	529
Amasya	204	184	0	388	92	119	717	362	700
Ankara	8.722	2.284	4.256	15.262	2.267	2.467	12.831	3.065	11.449
Antalya	2.338	1.204	423	3.965	876	1.048	3.648	1.760	3.951
Artvin	90	120	0	210	44	47	367	210	364
Aydın	893	636	204	1.733	324	464	1.838	902	1.649
Balıkesir	806	680	15	1.501	322	466	2.010	1.322	1.859
Bilecik	126	108	0	234	50	60	353	194	358
Bingöl	123	176	0	299	26	52	518	260	475
Bitlis	159	195	0	354	27	51	478	175	409
Bolu	326	152	128	606	71	114	653	251	651
Burdur	159	180	0	339	71	118	522	376	560
Bursa	2.372	1.303	472	4.147	701	917	4.803	1.883	3.784
Çanakkale	434	280	101	815	164	186	1.065	607	865
Çankırı	109	109	0	218	40	62	357	167	526
Çorum	315	311	0	626	122	174	968	473	1.136
Denizli	851	506	300	1.657	326	421	1.810	1.053	1.600
Diyarbakır	1.224	761	357	2.342	238	362	3.131	850	2.054
Edirne	499	222	294	1.015	111	158	1.018	444	854
Elazığ	599	342	287	1.228	92	173	1.342	580	1.197
Erzincan	142	155	0	297	51	62	499	228	487
Erzurum	741	464	334	1.539	151	189	1.721	584	1.481
Eskişehir	895	451	233	1.579	231	351	2.023	729	1.859
Gaziantep	1.330	847	325	2.502	244	490	2.390	937	2.042
Giresun	285	284	0	569	81	149	946	545	1.096
Gümüşhane	84	97	0	181	23	34	276	115	299
Hakkari	103	132	0	235	33	24	304	86	264
Hatay	937	721	162	1.820	359	480	1.848	826	1.857
Isparta	548	256	237	1.041	129	191	1.233	641	1.174
Mersin	1.250	854	207	2.311	348	557	2.525	1.487	2.278
İstanbul	15.608	5.621	5.358	26.587	5.725	5.228	20.798	5.729	15.475
İzmir	5.061	2.139	1.868	9.068	1.593	1.855	8.394	2.647	6.226
Kars	208	162	47	417	34	54	439	298	324
Kastamonu	208	259	1	468	85	126	729	288	791
Kayseri	1.132	649	541	2.322	294	423	2.699	993	2.954
Kırklareli	234	196	0	430	91	138	489	339	529
Kırşehir	140	134	0	274	47	81	408	258	638
Kocaeli	1.413	779	326	2.518	495	465	2.904	1.089	2.367
Konya	1.843	1.126	748	3.717	446	777	3.873	1.478	3.938
Kütahya	314	291	0	605	111	174	1.036	518	1.036
Malatya	764	431	273	1.468	162	225	1.917	860	1.825

Kaynak: Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü, Yönetim Hizmetleri Genel Müdürlüğü

Tablo 8.12. İllere Göre Bazı Sağlık Göstergeleri, Türkiye, 2012- Devamı

	Uzman Hekim	Pratisyen Hekim	Asistan Hekim	Toplam Hekim	Diş Hekimi	Eczacı	Hemşire	Ebe	Diğer Sağlık Personeli
Manisa	1.112	787	234	2.133	295	489	2.371	1.159	2.078
Kahramanmaraş	617	529	144	1.290	174	275	1.514	780	1.719
Mardin	315	382	0	697	92	144	833	406	820
Muğla	667	577	0	1.244	312	452	1.597	925	1.718
Muş	174	198	0	372	32	51	530	241	373
Nevşehir	176	168	0	344	60	111	463	251	737
Niğde	174	178	0	352	68	104	505	310	645
Ordu	482	407	0	889	134	241	1.328	725	1.432
Rize	190	207	60	457	79	104	736	283	535
Sakarya	524	470	75	1.069	206	282	1.108	652	1.342
Samsun	1.244	699	438	2.381	482	447	2.746	1.059	2.636
Siirt	174	194	0	368	33	68	462	179	436
Sinop	113	127	0	240	54	78	452	209	473
Sivas	550	354	249	1.153	118	186	1.287	557	1.225
Tekirdağ	626	452	33	1.111	248	279	1.136	606	1.174
Tokat	415	312	112	839	92	185	1.224	577	1.495
Trabzon	877	429	447	1.753	192	311	2.378	708	2.219
Tunceli	50	64	0	114	15	13	169	163	201
Şanlıurfa	995	870	148	2.013	139	356	1.612	646	1.575
Uşak	229	196	0	425	80	122	692	537	700
Van	613	550	187	1.350	81	150	1.532	483	1.202
Yozgat	245	334	0	579	61	117	737	437	904
Zonguldak	586	349	173	1.108	126	186	1.231	482	958
Aksaray	223	195	0	418	65	133	574	309	651
Bayburt	50	51	0	101	15	17	148	68	171
Karaman	143	147	0	290	54	103	446	215	475
Kırıkkale	329	166	174	669	61	109	619	266	908
Batman	305	279	0	584	44	122	793	228	709
Şırnak	174	236	0	410	26	54	447	176	351
Bartın	110	119	0	229	40	64	322	165	341
Ardahan	66	73	0	139	12	19	185	110	130
İğdir	91	109	0	200	27	32	278	133	209
Yalova	154	126	0	280	75	81	331	148	405
Karabük	182	151	0	333	65	89	496	230	527
Kilis	74	97	0	171	19	37	191	103	201
Osmaniye	293	302	0	595	117	147	829	445	1.009
Düzce	289	157	150	596	72	112	599	210	513
Türkiye	70.103	38.877	20.792	129.772	21.404	26.571	134.906	53.466	122.663

Kaynak: Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü, Yönetim Hizmetleri Genel Müdürlüğü

Bölüm 8 İle İlgili Açıklamalar

→ 2012 yılı öncesi personel sayılarına Milli Savunma Bakanlığına bağlı kurum ve kuruluşlarda çalışan sağlık personeli sayıları dahil değildir

→ Diğer Sağlık Personeline aşağıdaki branşlarda çalışan personeller dahil edildi; Ameliyat Teknisyeni, Anestezi Teknisyeni, Biyolog, Çevre Sağlığı Teknisyeni, Çocuk Gelişimcisi, Diş Protez Teknisyeni, Diş Teknisyeni, Diyetisyen, Fizik Tedavi Teknisyeni, Fizikoterapist, Fiziyoterapist, İlk ve Acil Yardım Teknisyeni, İlk ve Acil Yardım Teknikeri, Kalp Akciğer Pompa Çalışma Teknisyeni, Laboratuvar Teknikeri, Laboratuvar Teknisyeni, Odyolog, Odyometri Teknikeri, Odyometri Teknisyeni, Ortopedi Teknisyeni, Patolojik Anatomi Teknisyeni, Perfüzyonik Pompa Teknisyeni, Protez Teknisyeni, Psikolog, Röntgen Teknisyeni, Sağlık Fizikçisi, Sağlık Savaş Memuru, Sağlık Teknikeri, Sağlık Teknisyeni, Sitopatoloji, Sosyal Çalışmacı, Tıbbi Sekreter, Tıbbi Teknolog, Toplum Sağlığı Teknisyeni.

→ 2002 yılı SSK personel sayıları Sağlık Bakanlığı personel sayılarına dahil edildi.

→ 2002 yılı nüfusu, TÜİK tarafından sadece toplam olarak verilmektedir. 2002 nüfusunun İBBS-1 dağılımı, 2000 yılı Genel Nüfus Sayımı sonuçlarının İBBS-1 dağılımı dikkate alınarak projekte edildi.

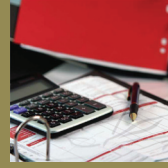
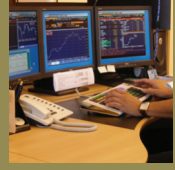
→ Sağlık Bakanlığının personel sayıları dağılımında belirtilen “Diğer Kurumlar”; 112 Acil Yardım İstasyonları, Verem Savaşı Dispanserleri, Kanseri Erken Teşhis ve Tarama Eğitim Merkezleri, Halk Sağlığı Laboratuvarları, AÇSAP Merkezleri, Ağız ve Diş Sağlığı Merkezleri personelini kapsamaktadır.

→ Tıp fakültesi istatistiklerinin verildiği tabloda Atatürk, Gazi, Hacettepe ve İstanbul Üniversiteleri Tıp Fakültelerinin hem İngilizce hem Türkçe eğitim veren bölümleri olup bunlar ayrıca sayılmadı. Başka bölümlerden gelen öğretim üyeleri sayıya dahil edilmedi.

→ Fakültelerdeki öğretim üyesi sayısına profesör, doçent, yardımcı doçentler dahildir.

→ Hemşire yetiştiren Yüksek Öğretim Kurumları ve Lisans düzeyinde eğitim veren ebelik okullarında öğretim elemanı sayısına; profesör, doçent, yardımcı doçent, öğretim görevlisi, uzman, araştırma görevlisi, okutman, çevirmen, eğitim öğretim planlayıcısı sayıları dahil edildi.

Bölüm 9

Sağlık Ekonomisi ve Finansmanı

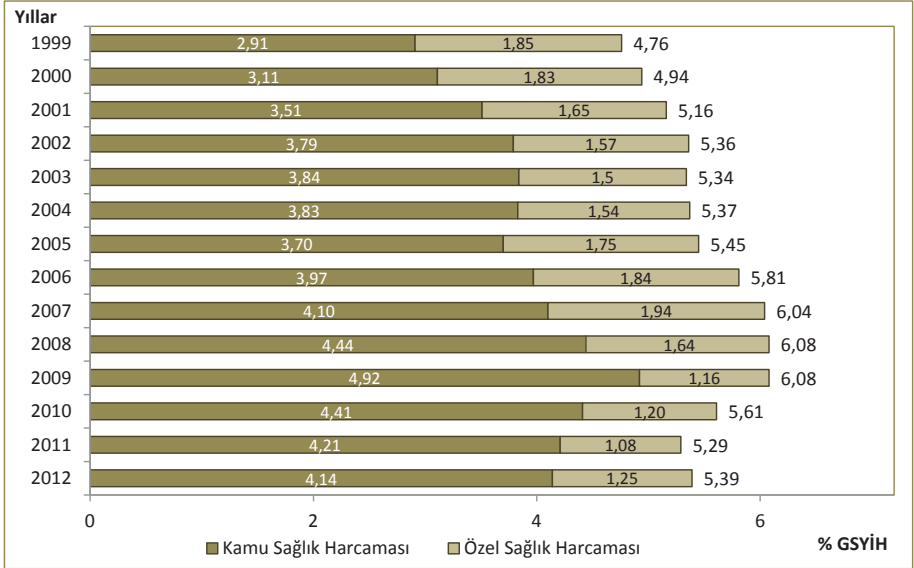

Tablo 9.1. Yıllara Göre Cari, Yatırım ve Toplam Sağlık Harcaması, Türkiye

Yıllar	Ünit	GSYİH	Cari Sağlık Harcaması	Cari Sağlık Harcamasının GSYİH'a Oranı (%)	Yatırım Harcaması	Yatırım Harcamasının GSYİH'a Oranı (%)	Toplam Sağlık Harcaması (Cari+Yatırım)	Toplam Sağlık Harcamasının GSYİH'a Oranı (%)
1999	Milyon ₺	104.596	4.786		199		4.985	
	Milyon ABD \$	261.489	11.965	4,6	497,5	0,2	12.463	4,8
	Milyon SGP ABD \$	522.980	23.930		995		24.925	
2000	Milyon ₺	166.658	7.888		360		8.248	
	Milyon ABD \$	277.763	13.147	4,7	600	0,2	13.747	4,9
	Milyon SGP ABD \$	555.527	26.293		1.200		27.493	
2001	Milyon ₺	240.224	12.086		310		12.396	
	Milyon ABD \$	200.187	10.072	5	258	0,1	10.330	5,2
	Milyon SGP ABD \$	600.560	30.215		775		30.990	
2002	Milyon ₺	350.476	18.331		443		18.774	
	Milyon ABD \$	233.651	12.221	5,2	295	0,1	12.516	5,4
	Milyon SGP ABD \$	584.127	30.552		738		31.290	
2003	Milyon ₺	454.781	23.676		603		24.279	
	Milyon ABD \$	303.187	15.784	5,2	402	0,1	16.186	5,3
	Milyon SGP ABD \$	568.476	29.595		754		30.349	
2004	Milyon ₺	559.033	28.616		1.405		30.021	
	Milyon ABD \$	399.309	20.440	5,1	1.004	0,3	21.444	5,4
	Milyon SGP ABD \$	698.791	35.770		1.756		37.526	
2005	Milyon ₺	648.932	33.292		2.067		35.359	
	Milyon ABD \$	499.178	25.609	5,1	1.590	0,3	27.199	5,4
	Milyon SGP ABD \$	811.165	41.615		2.584		44.199	
2006	Milyon ₺	758.391	40.949		3.120		44.069	
	Milyon ABD \$	541.708	29.249	5,4	2.229	0,4	31.478	5,8
	Milyon SGP ABD \$	947.988	51.186		3.900		55.086	
2007	Milyon ₺	843.178	46.495		4.409		50.904	
	Milyon ABD \$	648.599	35.765	5,5	3.392	0,5	39.157	6
	Milyon SGP ABD \$	936.865	51.661		4.899		56.560	
2008	Milyon ₺	950.534	52.320		5.420		57.740	
	Milyon ABD \$	731.180	40.246	5,5	4.169	0,6	44.415	6,1
	Milyon SGP ABD \$	1.056.149	58.133		6.022		64.156	
2009	Milyon ₺	952.559	55.294		2.616		57.911	
	Milyon ABD \$	635.039	36.863	5,8	1.744	0,3	38.607	6,1
	Milyon SGP ABD \$	1.035.390	60.102		2.843		62.947	
2010	Milyon ₺	1.098.799	58.623		3.054		61.678	
	Milyon ABD \$	732.533	39.082	5,3	2.036	0,3	41.119	5,6
	Milyon SGP ABD \$	1.156.631	61.708		3.215		64.924	
2011	Milyon ₺	1.297.713	65.372		3.236		68.607	
	Milyon ABD \$	763.361	38.454	5,0	1.904	0,3	40.357	5,3
	Milyon SGP ABD \$	1.259.916	63.468		3.142		66.609	
2012	Milyon ₺	1.415.786	72.820		3.538		76.358	
	Milyon ABD \$	786.548	40.456	5,1	1.966	0,3	42.421	5,4
	Milyon SGP ABD \$	1.361.333	70.019		3.402		73.421	

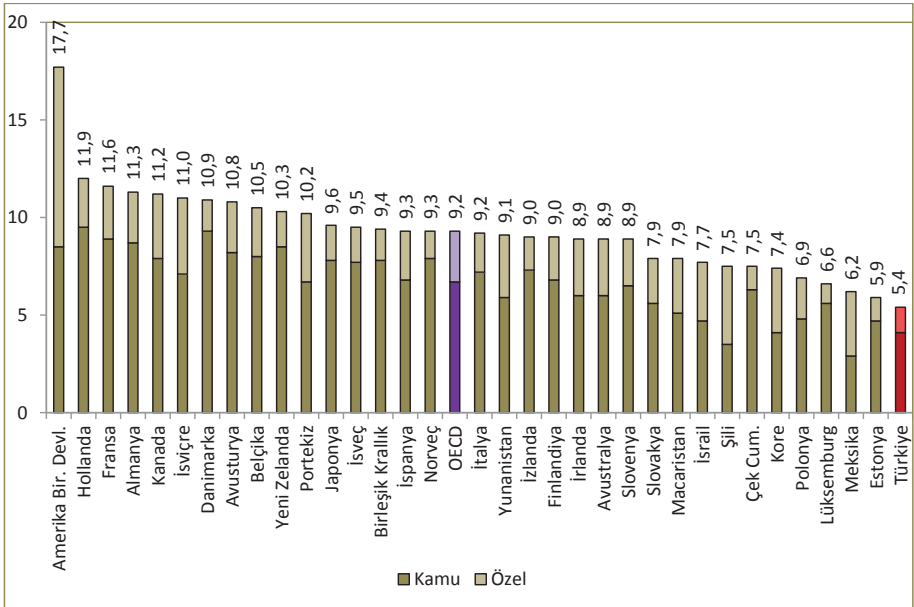
Kaynak: TÜİK

Şekil 9.1. Yıllara Göre Kamu ve Özel Sağlık Harcamasının GSYİH İçindeki Payı, (%), Türkiye

Kaynak: TÜİK

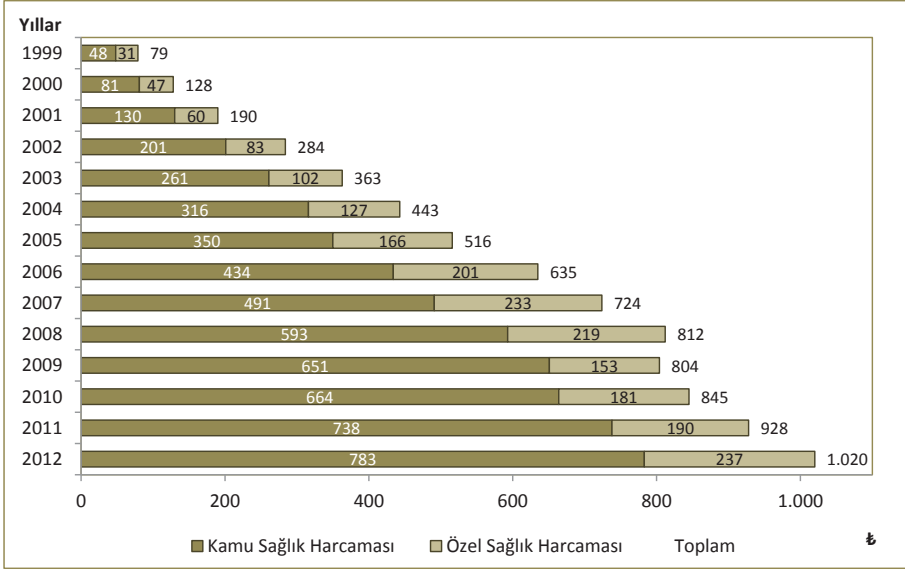
Şekil 9.2. OECD Ülkelerinde Toplam Sağlık Harcamalarının GSYİH İçindeki Payı, (%), 2011

Kaynak: OECD Health Data 2013

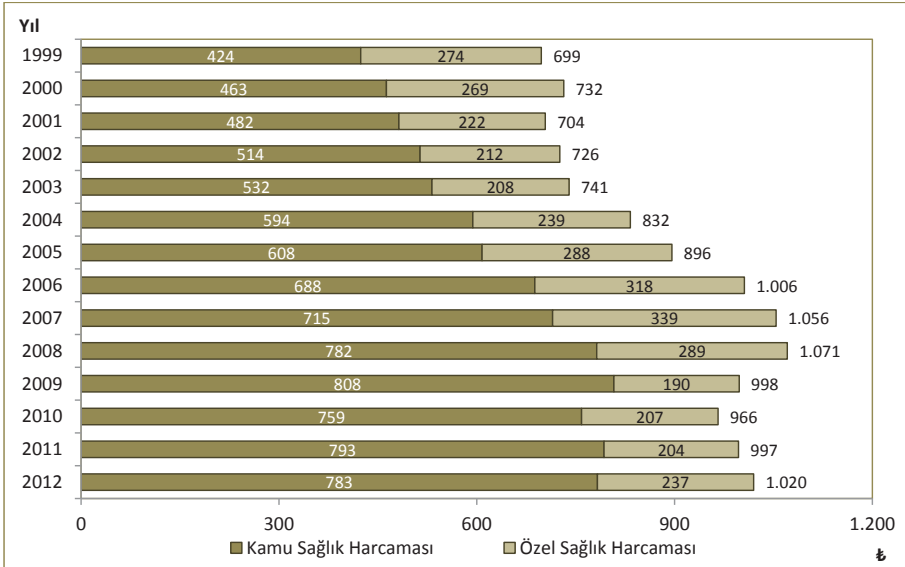
Not: Türkiye verisi 2012 yılına aittir.

Şekil 9.3. Yıllara Göre Kişi Başı Kamu ve Özel Sağlık Harcaması, Nominal, ₺, Türkiye

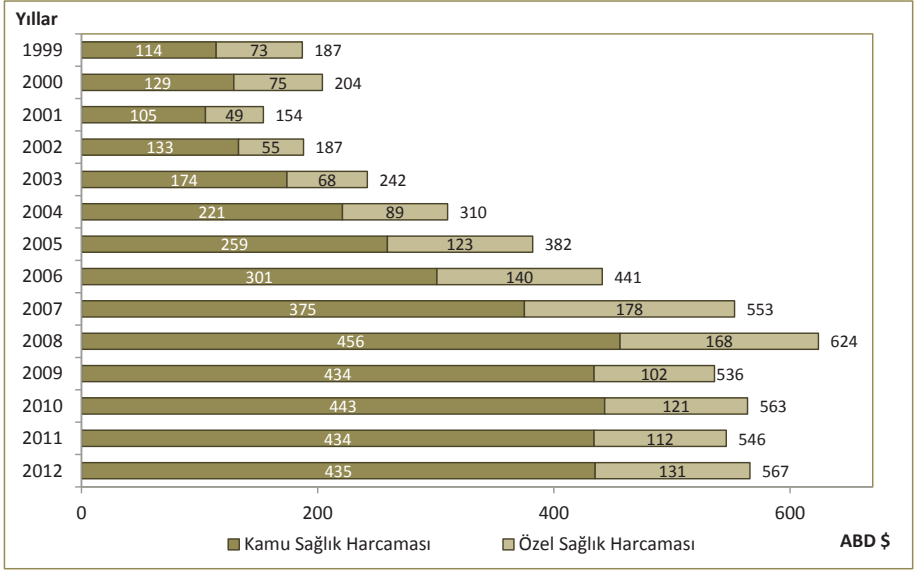
Kaynak: TÜİK

Şekil 9.4. 2012 Yılı Rakamları ile Kişi Başı Kamu ve Özel Sağlık Harcaması, Reel, ₺, Türkiye

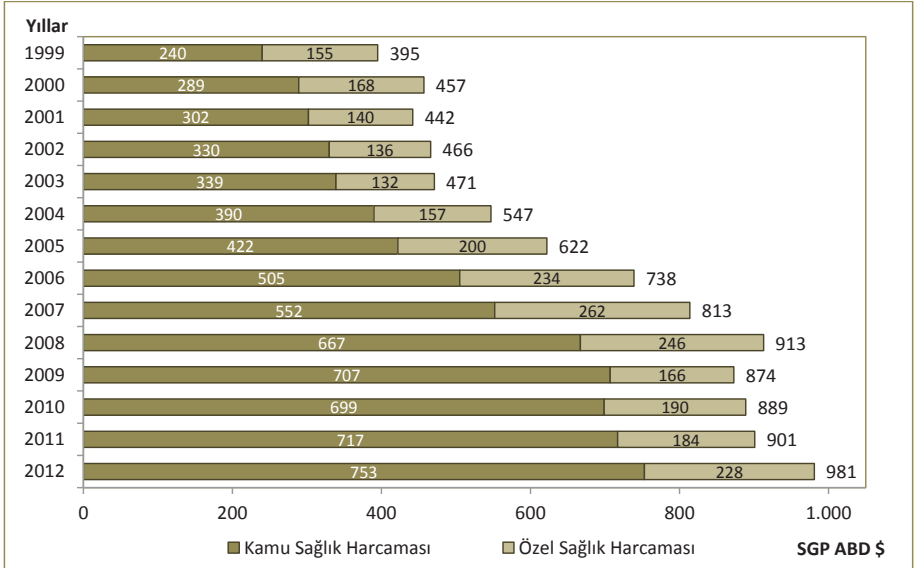
Kaynak: TÜİK

Şekil 9.5. Yıllara Göre Kişi Başı Kamu ve Özel Sağlık Harcaması, ABD \$, Türkiye

Kaynak: TÜİK

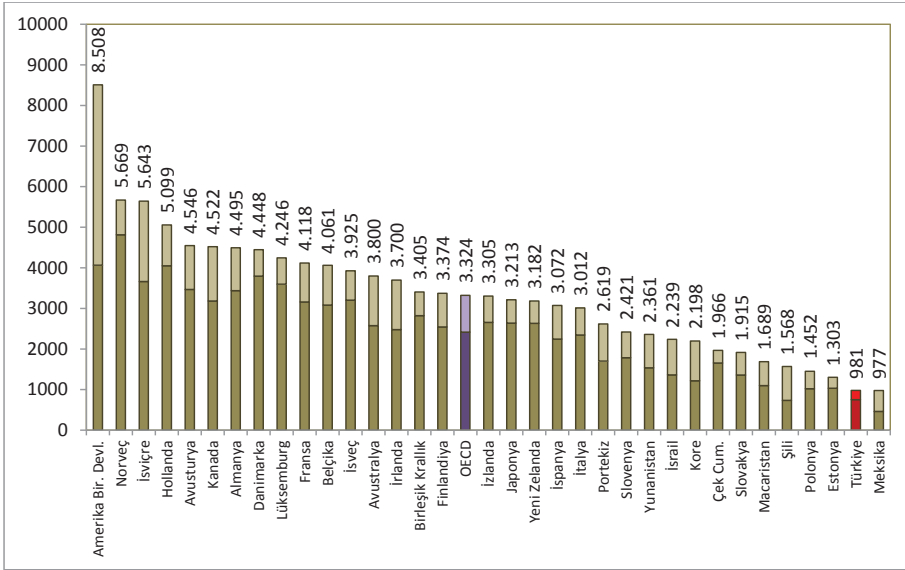
Şekil 9.6. Yıllara Göre Kişi Başı Kamu ve Özel Sağlık Harcaması, SGP ABD \$, Türkiye

Kaynak: TÜİK

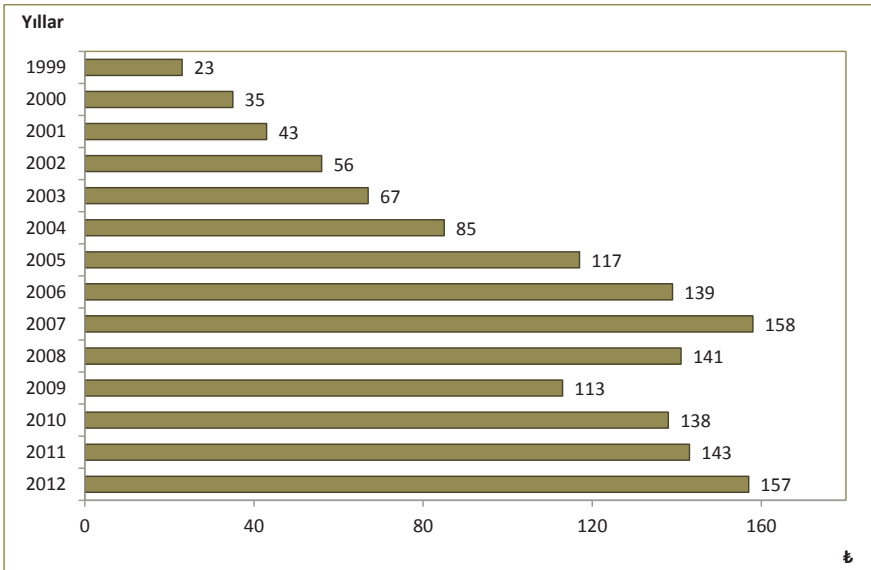
Şekil 9.7. OECD Ülkelerinde Kişi Başı Toplam Sağlık Harcaması, Kamu ve Özel, SGP ABD \$, 2011

Kaynak: OECD Health Data 2013

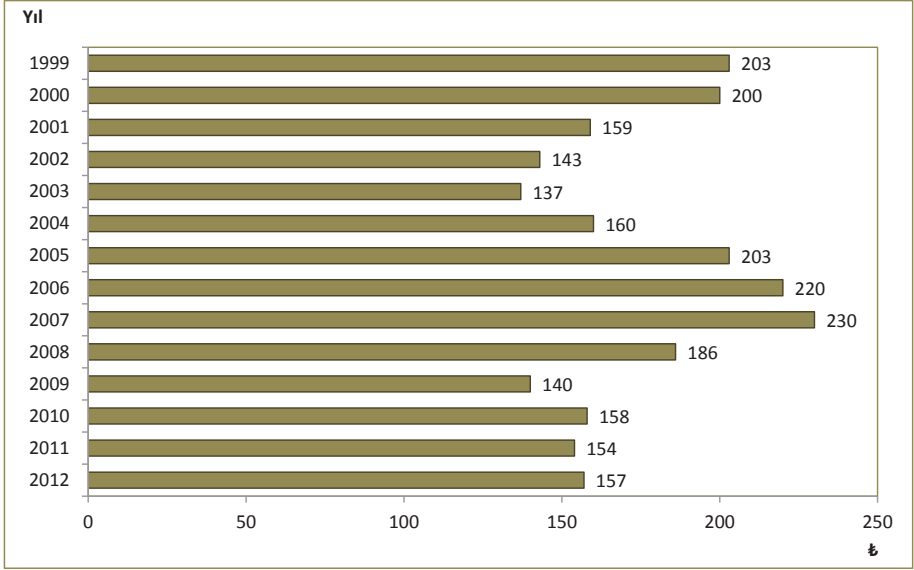
Not: Türkiye verisi 2012 yılına aittir.

Şekil 9.8. Yıllara Göre Kişi Başı Cepten Yapılan Sağlık Harcaması, Nominal, ₺, Türkiye

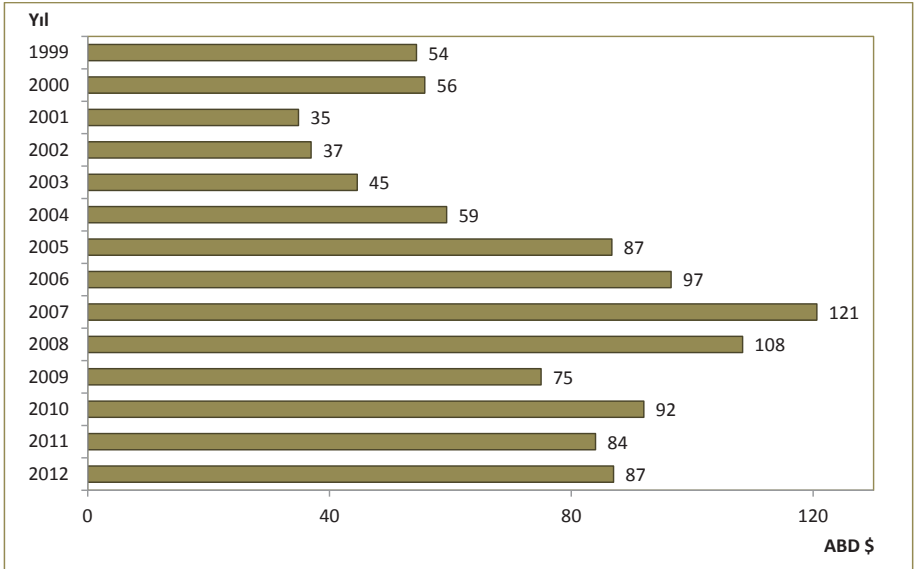
Kaynak: TÜİK

Şekil 9.9. 2012 Yılı Rakamları İle Cepten Yapılan Sağlık Harcaması, Reel, ₺, Türkiye

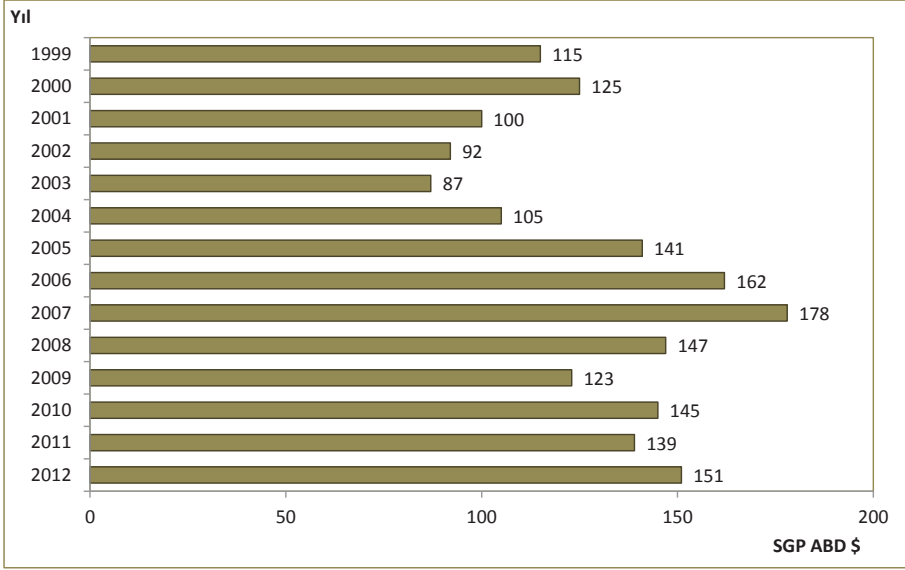
Kaynak: TÜİK

Şekil 9.10. Yıllara Göre Kişi Başı Cepten Yapılan Sağlık Harcaması, ABD \$, Türkiye

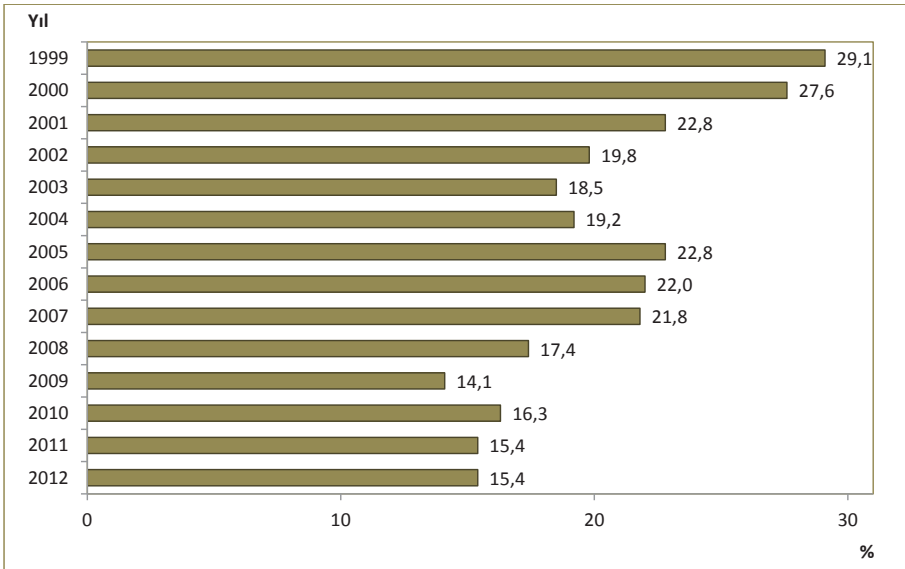
Kaynak: TÜİK

Şekil 9.11. Yıllara Göre Kişi Başı Cepten Yapılan Sağlık Harcaması, SGP ABD \$, Türkiye

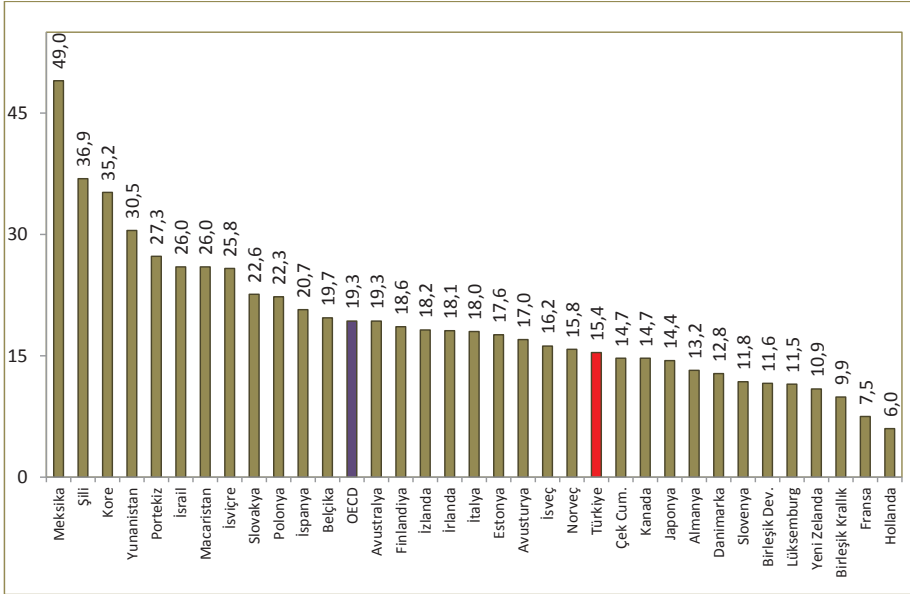
Kaynak: TÜİK

Şekil 9.12. Yıllara Göre Cepten Yapılan Sağlık Harcamalarının Toplam Sağlık Harcamaları İçindeki Oranı, (%), Türkiye

Kaynak: TÜİK

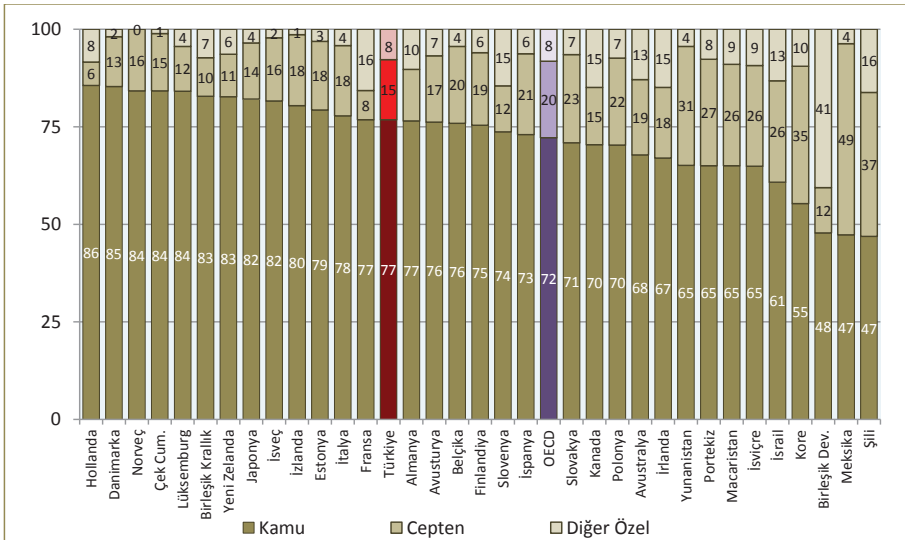
Şekil 9.13. OECD Ülkelerinde Cepten Yapılan Sağlık Harcamasının Toplam Sağlık Harcaması İçindeki Oranı, 2011

Kaynak: OECD Health Data 2013

Not: Türkiye verisi 2012 yılına aittir.

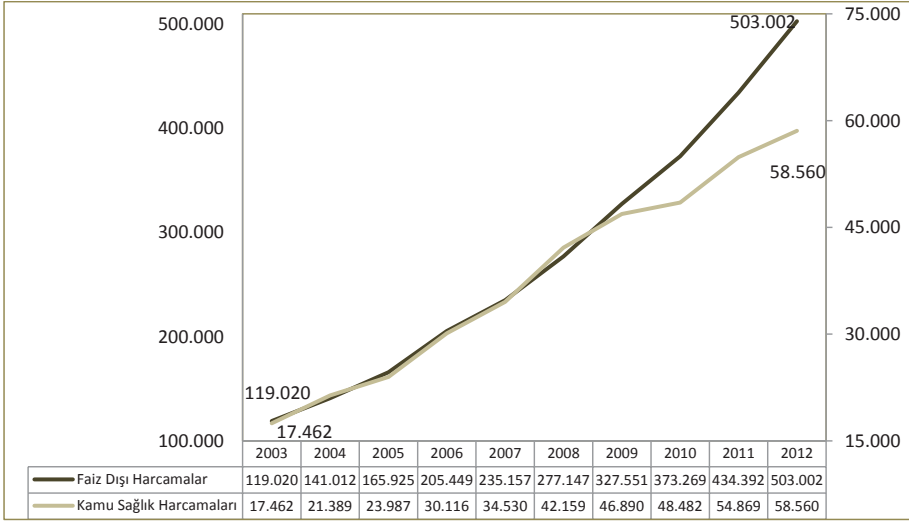
Şekil 9.14. OECD Ülkelerinde Finansman Türüne Göre Sağlık Harcamaları, 2011

Kaynak: OECD Health Data 2013

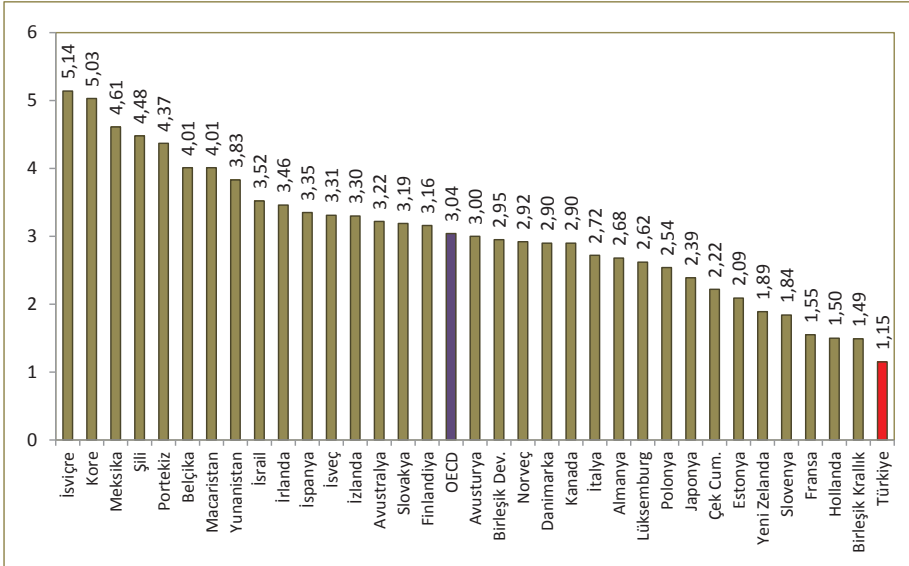
Not: Türkiye verisi 2012 yılına aittir.

Şekil 9.15. Yıllara Göre Faiz Dışı Harcamalar ve Kamu Sağlık Harcamaları, Milyon ₺, Türkiye

Kaynak: Kamu Sağlık Harcamaları; 2003-2012 TÜİK, Faiz Dışı Harcamalar; Maliye Bakanlığı, Kalkınma Bakanlığı

Şekil 9.16. Hanehalkı Nihai Tüketim Harcamaları İçinde Cepten Yapılan Sağlık Harcamaları Oranının Uluslararası Karşılaştırması, 2011

Kaynak: OECD Health Data 2013

Not: Türkiye verisi 2012 yılına aittir.

Bölüm 9 İle İlgili Açıklamalar

→ Sağlık harcamaları ile ilgili tablo ve grafikler OECD'nin Sağlık Hesapları Sistemi'ne göre yapıldı. 1999-2000 yılları Sağlık Bakanlığı Sağlık Araştırmaları Genel Müdürlüğü, 2001-2012 yılları TÜİK tarafından hesaplandı.

→ Harcama rakamları reel rakamlara dönüştürülürken TÜİK tarafından açıklanan 12 aylık ortalamalara göre TÜFE değişim oranları kullanıldı.